
**Juridiskā palīdzība
un
kompensācija cietušajiem
Eiropas Savienībā**

**Aide juridictionnelle
et
indemnisation des victimes d'actes
criminels dans l'Union européenne.**

Rīga 2009

Juridiskās palīdzības administrācija

Juridiskā palīdzība un kompensācija cietušajiem Eiropas Savienībā.

Rokasgrāmata ir sagatavota Latvijas Juridiskās palīdzības administrācijā. Rīga, 2009., 430 lpp.

Rokasgrāmata ir salīdzinošas informācijas apkopojums par to, kā Eiropas Savienībā darbojas 12 juridiskās palīdzības sistēmas un 16 kompensācijas sistēmas cietušajiem.

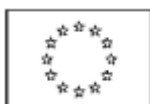
Izdevums ir paredzēts izmantošanai iestādēs un organizācijās, kas saistītas ar juridisko palīdzību un kompensāciju cietušajiem.

L'aide juridictionnelle et l'indemnisation des victimes d'actes criminels dans l'Union européenne

Le manuel est préparé par l'Administration d'aide juridique de la Lettonie. Riga, 2009. 430 pages.

C'est une compilation des informations comparatives de 12 systèmes d'aide juridictionnelle et 16 systèmes d'indemnisation des victimes d'actes criminels dans l'Union européenne.

L'édition est prévue pour l'utilisation dans les autorités et les organisations rattachées à l'aide juridictionnelle et l'indemnisation des victimes d'actes criminels.

Krimināltiesības 2007

Ar Eiropas Komisijas Tieslietu, brīvības un drošības ģenerāldirektorāta Krimināltiesību programmas atbalstu

Justice pénale 2007

Avec le soutien financier du Programme «Justice pénale» La direction générale Justice, liberté et sécurité de la Commission européenne

Priekšvārds

Šīs rokasgrāmatas izveides pamatā ir mūsu ideja izpētīt tiesību aktus un juridisko praksi saistībā ar juridiskās palīdzības sistēmas un kompensācijas sistēmas cietušajiem darbību ES dalībvalstīs. Pamatojoties uz iegūto informāciju, Latvijas attiecīgās sistēmas tiks pilnveidotas atbilstoši labākajai Eiropas praksei.

Šis izdevums ir noslēdzošais dokuments, kas publicēts saistībā ar projektu “To juridisko procedūru labākās prakses izvēle, kuras saistītas ar atbalstu cietušajiem un valsts garantētās juridiskās palīdzības nodrošināšanu”, ko finansē Eiropas Kopiena. Lietuvas tiesību institūts šajā projektā bija partneris.

Rokasgrāmatu veido jautājumi un atbildes. Jautājumi tika izvēlēti, pamatojoties uz darbībām, kas atbilst attiecīgajai Latvijas sistēmai.

Visi teksti ir angļu un franču valodā. Grāmatā ietverta informācija, ko var izmantot ES kompetentās iestādes, kas iesaistītas darbībās saistībā ar juridiskās palīdzības sniegšanu un atbalstu cietušajiem, kriminālprocesa ierosinātāji, kā arī nevalstiskās iestādes, kas sniedz atbalstu cietušajiem.

Mēs ceram, ka šajā grāmatā iekļautā informācija būs noderīga.

Projekta vadītājs *Ainārs Komarovskis*

Pētījuma metodika

Pētījuma sākumā tika analizēta Latvijas juridiskās palīdzības sistēmas un kompensācijas sistēmas cietušajiem darbība un, izmantojot šīs analīzes rezultātā iegūto informāciju, tika sagatavota anketa.

Pamatojoties uz sākotnējiem anketas jautājumiem, tika izvērtētas piecas valstis – Beļģija, Lielbritānija, Nīderlande, Ungārija un Zviedrija – un tika organizētas sanāksmes ar kompetento iestāžu amatpersonām. Izmantojot iegūto informāciju, anketa tika grozīta – jautājumu loks tika paplašināts un anketas sadaļas tika pārstrukturētas.

Galīgais anketas variants tika nosūtīts divdesmit ES kompetentajām iestādēm. Valstis, atbildot uz piedāvāto anketu, sniedza atbildes vai pat norādīja pieejamos avotus, kur var iegūt iepriekšminēto informāciju.

Saņemtās atbildes tika papildinātas, izmantojot informāciju no publiskiem avotiem, kā arī no pētījuma dalībvalstu iesniegtajiem drukātiem materiāliem – grāmatām, bukletiem u. c.

Sniegtās atbildes tika apstrādātas un ir šīs rokasgrāmatas pamatā.

Grāmatas sagatavotājs ir pateicīgs par informāciju un palīdzību, ko sniedza

Anna Vergensa [*Anna Wergens*], Fanija Holma [*Fanny Holm*], Eva Lundgrēna [*Eva Lundgren*], Ilva Būstrema Berjlunda [*Ylva Boström Berglund*], Vorens Sedons [*Warren Seddon*], Džims Ross [*Jimm Ross*], Prakašs Bačū [*Prakash Bachoo*], Enē Ševons [*Eneh Chevron*], Anželika Banevičiene [*Anželika Banevičienē*], Filips Verhūfens [*Philip Verhoeven*], Karīna Defuā [*Carine Defoirdt*], Daniela Bloma [*Danielle Bloem*], Sips Kejs [*Sipp Kai*], Hosē Duarte [*Jose Duarte*], Marija Terēza Fereira [*Maria Teresa Ferreira*], Klaudija Maduro Redina [*Claudia Maduro Redinha*], Annamarija Bukta [*Annamaria Bukta*], Eva Pletka [*Eva Pletka*], Estere Sānto [*Eszter Szanto*], Jans Auehands [*Jan Ouwehand*], Petrus Van den Bigelārs [*Petrus Van den Biggelaar*], Joans Lasovs [*Joannes Lassauw*], Salomēja Zaks [*Salomeja Zaksaitė*], Alģimants Čeps [*Algimantas Čepas*], Sāra Skofīlda [*Sarah Schofield*], Dr. Marks Seds [*Mark Said*], Voicehs Juškevičs [*Wojciech Juszkiewicz*], Roks Janezs Šteblajs [*Rok Janez Šteblaj*], Petra Krupičkova [*Krupičková Petra*], Irēna Vogrinčiča [*Irena Vogrinčič*], Marija Kringu [*Maria Kringou*], Belēna Ordoneza [*Belén Ordoñez*], Izabela Vevija [*Isabel Vevia*].

Avant-propos

Ce manuel est le fruit de notre but, ce que a consisté à examiner la législation et la pratique des autres pays membres de l'Union européenne relative au fonctionnement des systèmes de l'aide juridictionnelle et de l'indemnisation des victimes d'actes criminels. Se fondant sur les informations obtenues, les systèmes correspondants de la Lettonie seront perfectionnés conformément aux meilleures pratiques de l'Europe.

L'édition et le travail final du projet financé par les Communautés européennes « La sélection des meilleures pratiques des pays de l'Union européenne dans l'aide aux victimes d'actes criminels et la procédure de l'indemnisation prise en charge par l'État ». « L'institut des Droits » du ministère lituanien de la Justice dans le présent projet s'est engagé en qualité de partenaire.

Le Manuel est élaboré sous la forme des questions et réponses. Le fonctionnement des systèmes correspondants de la Lettonie a servi de base au choix des questions.

Tous les textes sont préparées en anglais et en français. Les informations contenues dans ce livre sont prévues pour être utilisées par les organismes compétents de défense des droits et des victimes dans l'Union européenne, les juridictions en cadre de la procédure pénale et également aux organisations non gouvernementales, qui apportent l'aide aux victimes d'actes criminels.

Nous espérons que les informations de ce livre vous seront utiles.

Chef de projet *Ainārs Komarovskis*

Méthode de recherche:

Au début de la recherche, nous avons procédé à l'analyse du système de l'aide juridictionnelle et du système de l'indemnisation des victimes d'actes criminels en Lettonie, et nous avons ensuite élaboré un questionnaire sur la base des informations obtenues.

Se fondant sur les questions du questionnaire initial, nous avons obtenu les informations de cinq états – la Suède, le Royaume-Uni, la Hongrie, la Belgique et les Pays-Bas, en rencontrant sur place les employés responsables des organismes compétents. Le questionnaire a été modifié à l'aide des informations obtenues : le nombre des questions a été majoré, et les chapitres du questionnaire ont été restructurés.

La version finale du questionnaire a été envoyée aux vingt organismes compétents des pays membres de l'Union européenne. Les États qui ont répondu à la proposition concernant le questionnaire ont donné leurs réponses ou ont indiqué les sources où obtenir les informations pertinentes.

Les réponses recues ont été complétées par les informations obtenues à partir des sources accessibles au public, et également des matériels imprimés fournis par les états participant à la recherche : des livres, des brochures et d'autres matériels informatifs.

Les réponses obtenues ont été résumées, et sont devenues la base de ce manuel.

Les rédacteurs du livre remercient pour les informations et l'assistance fournies:

Anna Wergens, Holm Fanny, Lundgren Eva, Ylva Boström Berglund, Warren Seddon, Jimm Ross, Prakash Bachoo, Chevon Eneh, Banevičienė Anželika, Verhoeven Philip, Defoirdt Carine, Danielle Bloem, Sipp Kai, Duarte Jose, Ferreira Maria Teresa, Cláudia Maduro Redinha, Bukta Annamírja, Pletka Eva, Eszter Szanto, Jan Ouwehand, Van den Biggelaar Petrus, Lassauw Joannes, Zaksaitė Salomeja, Algimantas Čepas, Schofield Sarah, Dr. Mark Said, Juszkiewicz Wojciech, Rok Janez Šteblaj, Krupičkovī Petra, Irena Vogrinčič, Maria Kringou, Belén Ordoñez, Isabel Vevia.

SATURA RĀDĪTĀJS

Ievads	2
Priekšvārds	3
<u>Juridiskā palīdzība</u>	9
Beļģija	10
Anglija un Velsa	19
Francija	26
Ungārija	34
Latvija	50
Lietuva	61
Malta	71
Nīderlande	76
Portugāle	86
Slovēnija	93
Spānija	88
Zviedrija	100
<u>Kompensācija cietušajiem</u>	115
Beļģija	116
Kipra	124
Čehija	130
Anglija, Velsa un Skotija	136
Igaunija	145
Francija	154
Ungārija	163
Latvija	174
Lietuva	183

Malta	192
Nīderlande	201
Polija	209
Portugāle	215
Slovēnija	220
Spānija	227
Zviedrija	235
Informācijas avoti	245

Juridiskā palīdzība

Beļģija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Juridiskā palīdzība ir personai pieejams līdzeklis, kas tai ļauj efektīvi piekļūt tiesai, ja personai nav nepieciešamo līdzekļu, ar ko segt procesuālās izmaksas.

A.2. Sistēmas kompetentā iestāde

Juridisko palīdzību sniedz divu līmeņu kompetentās iestādes. Viena ir atbildīga par primāro juridisko palīdzību, otra – par sekundāro juridisko palīdzību.

Primārās juridiskās palīdzības sniegšanu organizē Juridiskā atbalsta komisija, kas ir izveidota katrā tiesu apgabalā un kurā darbojas advokāti un pārstāvji no sabiedriskās labklājības centriem un apstiprinātām juridiskā atbalsta organizācijām.

Sekundāro juridisko palīdzību organizē Juridiskās palīdzības birojs, ko katrai advokātu kolēģijai izveido Advokātu padome.

Katrā pirmās instances tiesā, rūpniecības lietu tiesā, komerciesā, apelācijas tiesā un kasācijas tiesā ir izveidots Juridiskās palīdzības birojs.

Juridiskās palīdzības birojā visos gadījumos ir tikai viens tiesnesis.

A.3. Juridiskās palīdzības sistēmas tiesiskais pamats

Juridisko palīdzību regulē Tiesu kodekss.

1998. gada 23. novembra Juridiskās palīdzības pakalpojumu likums nosaka tiesības uz juridisko palīdzību “personām, kurām nav pietiekamu līdzekļu”. Konstitūcijas 23. pants tiesības uz juridisko palīdzību ierindo tādā pašā līmenī kā tiesības uz sociālo un medicīnisko palīdzību, kas kvalificējamās kā būtiskas ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības, kas nodrošina cilvēka cienīgu dzīvi katram indivīdam.

Karaļa rīkojumi likuma īstenošanai nosaka to personu kategorijas, kuras var saņemt pilnībā vai daļēji bezmaksas juridisko palīdzību, ko sniedz advokāti un apmaksā valsts, un saņemt palīdzību tiesvedībā.

Attiecībā uz aizstāvību tiesā tiesību akti paredz saskaņotu struktūru, ņemot vērā juridiskās palīdzības neatkarīgo raksturu un uzticot advokātu kolēģijai pilnu atbildību par juridiskās dalības pārvaldību.

A.4. Kad tiek piešķirta juridiskā palīdzība?

Tiesu kodekss paredz divas juridiskās palīdzības sistēmas, kas piemērojamas gan civillietās, gan krimināllietās – primāro un sekundāro juridisko atbalstu (Tiesu kodeksa un Karaļa

rīkojumu, kas to īsteno, 446. *bis* pants un 508/1.–508/23. pants) un juridisko palīdzību (Tiesu kodeksa 664.–699. pants).

1. Juridiskais atbalsts:

a) Primārais juridiskais atbalsts (pirmās kārtas juridiskais atbalsts) nozīmē juridisko atbalstu, sniedzot praktisku informāciju, juridisko informāciju, sākotnējo juridisko atzinumu vai nosūtīšanu uz specializētu iestādi vai organizāciju. Primārais juridiskais atbalsts ir pieejams gan privātpersonām, gan juridiskām personām.

b) Sekundārais juridiskais atbalsts (otrās kārtas juridiskais atbalsts) nozīmē juridisko atbalstu indivīdam, sniedzot sīki izstrādātu juridisko atzinumu vai juridisko atbalstu saskaņā ar formālu procedūru vai ārpus tās, un atbalstu tiesvedības gaitā, tostarp juridisko pārstāvību.

2. **Juridiskā palīdzība (atbalsts tiesvedībā)** ietver pilnīgu vai daļēju atbrīvojumu no valsts nodevas un reģistrācijas nodevas, un citām tiesvedības izmaksām, un ir pieejama pusēm, kam nav pietiekamu ienākumu, lai segtu tiesas vai ārpustiesas procesa izmaksas.

Juridisko atbalstu var sniegt attiecībā uz visiem strīdiem.

Juridisko palīdzību var saņemt attiecībā uz:

1. visiem procesuālajiem pasākumiem saistībā ar pieteikumiem, kas iesniegti vai tiek izskatīti parastajā vai administratīvajā tiesā, vai šķīrējtiesā;
2. procesuālajiem pasākumiem, kas attiecas uz spriedumu un lēmumu izpildi;
3. tiesvedību pēc pieteikumiem;
4. apelācijas tiesvedību;
5. procesuāliem pasākumiem, ko veic tiesu varas pārstāvis, vai kas ir saistīti ar speciālista vai amatpersonas rīcību;
6. mediācijas procesu ģimenes tiesību lietās.

A.5. Kam ir tiesības uz juridisko palīdzību atbilstoši savam pilsoniskajam stāvoklim?

Juridisko palīdzību var saņemt:

- Beļģijas pilsoņi;
- ārvalstu pilsoņi saskaņā ar starptautiskajiem līgumiem;
- Eiropas Padomes dalībvalstu pilsoņi;
- ārvalstu pilsoņi, kas likumīgi uzturas Beļģijā;
- ārvalstu pilsoņi tiesvedībā saskaņā ar Likumu par ārvalstnieku iekļūšanu teritorijā, uzturēšanos, apmešanos un izraidīšanu.

A.6. Kurām mērķa grupām ir tiesības uz juridisko palīdzību?

Pirmās kārtas juridiskais atbalsts ir pieejams ikvienam (gan indivīdiem, gan juridiskām personām), kas ir iesaistīts tiesvedībā, un to veido pirmā bezmaksas konsultācija neatkarīgi no tā, kādi ir personas līdzekļi, lai nodrošinātu pieejamāku tiesu. Otrās kārtas juridisko atbalstu piešķir personām, ja tās iesniedz dokumentus, kas pierāda, ka tām nav pietiekamu līdzekļu.

Juridisko palīdzību var sniegt personām, kurām ir šķietami pamatota prasība un kuras var pierādīt savu līdzekļu nepietiekamību, un kuras – kā vienas personas ar apgādājamiem – ienākumi nepārsniedz EUR 1 056 mēnesī.

Bezmaksas primārais juridiskais atbalsts un pilnībā vai daļēji bezmaksas sekundārais juridiskais atbalsts, un juridiskā palīdzība ir pieejama šādām personām:

• **Personām, kurām jāpierāda līdzekļi:**

- a) Viena persona, kura var sniegt dokumentārus pierādījumus tādā veidā, kas ir pieņemami juristam, Juridiskā atbalsta birojam, Juridiskās palīdzības birojam vai tiesai, par to, ka viņa ikmēneša neto ienākumi ir mazāki par EUR 860 (spēkā no 01.09.2009., tiek noteikti katram tiesas gadam, ņemot vērā iztikas minimumu);
- b) Viena persona ar apgādājamo vai persona, kura dzīvo kopā mājsaimniecībā ar laulāto vai jebkuru citu personu un kura var sniegt dokumentārus pierādījumus, kas ir pieņemami juristam, Juridiskā atbalsta birojam, Juridiskās palīdzības birojam vai tiesai, par to, ka mājsaimniecības ikmēneša neto ienākumi ir mazāki par iztikas minimumu, pašlaik EUR 1 104 (spēkā no 01.09.2009., tiek indeksēts katru gadu).

• **Automātiski:**

- a) Personas, kuras saņem minimālo ienākumu atbalstu [*minimex*] vai sociālo palīdzību;
- b) Personas, kuras saņem garantētus vecuma ienākumus;
- c) Personas, kuras saņem ienākumu aizstāšanas pabalstu invalīdiem un nesaņem integrācijas pabalstu;
- d) Personas ar apgādājamiem bērniem, kas saņem ģimenes pabalstus;
- e) Sociālo mājokļu īrnieki, kuri Flandrijas un Briseles galvaspilsētas reģionos maksā īri, kas vienāda ar pusi no pamatlikmes, vai kuri Valonijas reģionā maksā minimālo īri;
- f) Nepilngadīgie;
- g) Ārvalstu pilsoņi, kas iesniedz pieteikumu par uzturēšanās statusa legalizāciju vai pārsūdz izraidīšanas rīkojumu;
- h) Patvēruma meklētāji un pieteikuma par pārvietoto personu statusu iesniedzēji.

Pilnībā vai daļēji bezmaksas sekundāro juridisko atbalstu un juridisko palīdzību var sniegt šādām personām:

- a) Vienai personai, kura var sniegt dokumentārus pierādījumus tādā veidā, kas ir pieņemami juristam, Juridiskā atbalsta birojam, Juridiskās palīdzības birojam vai tiesai, par to, ka viņas ikmēneša neto ienākumi ir no EUR 860 līdz EUR 1 104 (spēkā no 01.09.2009.);
- b) Vienai personai ar apgādājamo vai personai, kura dzīvo kopā mājsaimniecībā ar laulāto vai jebkuru citu personu un kura var sniegt dokumentārus pierādījumus, kas ir pieņemami juristam, Juridiskā atbalsta birojam, Juridiskās palīdzības birojam vai tiesai, par to, ka mājsaimniecības ikmēneša neto ienākumi ir no EUR 860 līdz EUR 1 104 (spēkā no 01.09.2009.).

Lai atvieglotu atskaitāmās summas aprēķinu par katru apgādājamo, ir ieviesta vienota likme EUR 141,40 par vienu apgādājamo.

A.7. Kompetentās iestādes kontaktinformācija

Juridiskā atbalsta komisija darbojas katrā tiesas apgabalā, un to veido advokatūras, sabiedriskās labklājības centru un apstiprinātu juridiskā atbalsta organizāciju advokāti un pārstāvji.

Katrā Pirmās instances tiesā, Rūpniecības lietu tiesā, Komerctiesā, Apelācijas tiesā un Kasācijas tiesā pastāv Juridiskās palīdzības birojs.

Juridiskās palīdzības biroja sekretariāta un apmeklētāju pieņemšanas adrese:
Rue des Quatre Bras 19, 3. stāvs,
1000 Brussels
Tālr.: +32 2 519 85 59;
Fakss: +32 2 514 16 53.

B. Juridiskā palīdzība

B.1. CIVILLIETAS

B.1.1. Kādas ir juridiskās palīdzības civillietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

Nepastāv apjoma ierobežojumi. Persona var saņemt juridisko palīdzību tādā apjomā, kādā tas nepieciešams.

B.2. ADMINISTRATĪVĀS LIETAS

B.2.1. Kādas ir juridiskās palīdzības administratīvajās lietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

- Nav ierobežojumu.

B.3. KRIMINĀLLIETAS (tikai pārstāvība)

B.3.1. Kādas ir juridiskās palīdzības krimināllietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

- Nav ierobežojumu.

C. Juridiskās palīdzības sniedzēji

C.1. Kas var būt par juridiskās palīdzības sniedzēju?

Juridiskās palīdzības sniedzējam jābūt juristam, kurš reģistrēts Advokātu padomē.

C.2. Kas izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju?

Advokātu padome sagatavo ikgadēju sarakstu ar advokātiem, kuri vēlas sniegt juridiskās palīdzības pakalpojumus. Sarakstā norāda specializāciju, kurā viņi ir kvalificēti vai kārtu Advokātu padomes praksi.

Pieteikuma **par sekundāro juridisko atbalstu** iesniedzējs var no saraksta izvēlēties juristu, kuru Juridiskās palīdzības birojs nozīmēs viņa lietas vešanai. Birojs paziņo juristam, ka viņš ir norīkots.

C.3. Kādi ir juridiskās palīdzības pasākumi, samaksas apmērs un maksimālais finanšu apjoms?

Juristiem tiek maksāta atlīdzība saskaņā ar punktu sistēmu. Ministrijas rīkojums nosaka pakalpojumu sarakstu, saskaņā ar kuru katrs pakalpojums saņem noteiktu punktu skaitu. 2008. gadā punkta vērtība bija EUR 23,25; tā ir līdzīga advokāta honorāra stundas tarifam.

C.4. Vai juridiskās palīdzības sniedzēji ir saistīti ar kompetento iestādi? Vai viņiem ir līgums?

Juristi, kas sniedz juridisko palīdzību, ir neatkarīgi. Viņiem nav līgumattiecību ar valsti.

D. Juridiskās palīdzības saņemšanas kārtība

D.1. Kur var saņemt juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Nepastāv īpašas, ar tiesību aktiem noteiktas juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapas. Persona var tieši vērsties pie attiecīgā tiesas apgabala amatpersonas.

Lai saņemtu **bezmaksas primāro juridisko atbalstu vai pilnībā vai daļēji bezmaksas sekundāro juridisko atbalstu vai juridisko palīdzību**, tiem iesniedzējiem, kuriem ir jāsniedz pierādījumi par viņu ienākumiem, ir jāpievieno pieteikumiem visi attiecīgie dokumenti (piemēram, jaunākā ienākumu nodokļa deklarācija, mājsaimniecības sastāva apliecinājums u. c.).

Iesniedzējiem, kuriem automātiski ir tiesības uz palīdzību, attiecīgi ir jāpievieno viens no šādiem dokumentiem:

- spēkā esošs sabiedriskās labklājības atbalsta centra (*CPAS/OCMW*) lēmums – personām, kuras saņem minimālo ienākumu atbalstu [*minimex*] vai sociālo palīdzību;
- ikgadējais apliecinājums no Valsts pensiju biroja – personām, kuras saņem garantētos vecuma ienākumus;
- sociālās drošības ministra vai tās amatpersonas lēmums, kas rīkojas viņa vārdā, – personām, kuras saņem ienākumu aizstāšanas pabalstu invalīdiem;
- izziņa no Valsts biroja jautājumos par ģimenes pabalstu nodarbinātām personām (*ONAFTS*) – personām, kurām ir apgādājami bērni un kuras saņem ģimenes pabalstus;
- pēdējais rēķins par īri – sociālo mājokļu īrniekiem;
- personas apliecība – nepilngadīgajiem;
- uzticami dokumenti – ārvalstu pilsoņiem, kuri iesniedz pieteikumu par uzturēšanās statusa legalizāciju vai pārsūdz izraidīšanas rīkojumu, un patvēruma meklētājiem, kā arī iesniedzējiem par pārvietoto personu statusu.

D.2. Kur var iegūt informāciju par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu?

Visu informāciju par pieteikumu veidlapu aizpildīšanu var uzzināt primārā juridiskā atbalsta birojā, kurus izveido Juridiskā atbalsta komisija.

D.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu savus klientus par juridisko palīdzību?

Ir šādi informēšanas veidi:

Juridiskā atbalsta komisijas, Juridiskās palīdzības biroji, tiesu nami, nevalstiskais sektors (NVO), Federālā tieslietu valsts dienesta tīmekļa vietne http://www.just.fgov.be/index_fr.htm un citi veidi.

D.4. Kur var iesniegt pieteikuma veidlapu?

Primārā juridiskā atbalsta sniegšanu organizē Juridiskā atbalsta komisija, kas ir izveidota katrā tiesu apgabalā un kuru veido advokāti, sabiedriskās labklājības centru un apstiprināto juridiskās palīdzības organizāciju pārstāvji. Komisija organizē primārā juridiskā atbalsta konsultāciju centru darbu, kuros strādā juristi. Pieteikumus var iesniegt Juridiskā atbalsta komisijā.

Sekundāro juridisko atbalstu organizē Juridiskās palīdzības birojs, ko katrai vietējai advokātu kolēģijai izveido Advokātu padome. Arī šeit var iesniegt pieteikumus.

Juridiskās palīdzības pieteikumus parasti nosūta tās tiesas kancelejai, kurā ir jāiesniedz prasība vai jāveic darbība (Tiesu kodeksa 670. panta pirmā daļa). Katrā Pirmās instances tiesā, Rūpniecības lietu tiesā, Komerctiesā, Apelācijas tiesā un Kasācijas tiesā pastāv Juridiskās palīdzības birojs.

D.5. Vai ir iespējams iegūt juridisko palīdzību steidzamos gadījumos?

Attiecībā uz jurista norīkošanu (saistībā ar **sekundāro juridisko atbalstu**) steidzamos gadījumos persona, kurai nav jurista, var vērsties tieši pie jurista, kurš sniedz ārpus darba laika pakalpojumus, ko organizē Juridiskās palīdzības birojs. Šis jurists sniegs palīdzību un tad lūgs biroju apstiprināt norīkojumu.

Attiecībā uz **juridisko palīdzību** steidzamos gadījumos un visu veidu lietās tiesas priekšsēdētājs un procesa gaitā tiesnesis, kas izskata lietu, var pēc pieprasījuma, pat ja tas ir mutisks, piešķirt juridisko palīdzību noteiktu darbību veikšanai (Tiesu kodeksa 673. pants).

D.6. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Izņemot ārkārtas gadījumus, Juridiskās palīdzības birojs izskata pieprasījumu 15 dienu laikā.

D.7. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Sk. atbildi D.6. Laiks, kas iztērēts informācijas savākšanai, netiek ņemts vērā.

D.8. Vai var atkārtoti iesniegt pieteikumu, ja sākotnējais kompetentās iestādes lēmums ir negatīvs?

Pastāv iespēja pārsūdzēt atteikumu piešķirt juridisko palīdzību Darba tiesā. Lēmuma pieņemšanas termiņš ir viens mēnesis.

D.9. Ko un kādā veidā kompetentā iestāde informē par savu lēmumu?

Pieteikumus par pilnībā vai daļēji bezmaksas **sekundāro juridisko atbalstu** iesniedzējs vai viņa jurists iesniedz Juridiskās palīdzības birojā mutiski vai rakstiski. Juridiskās palīdzības birojs pieņem lēmumus, pamatojoties uz tā rīcībā esošajiem dokumentiem. Iesniedzējs vai viņa jurists var ierasties personīgi pēc pieprasījuma vai, ja birojs to pieprasa. Lēmumi par atteikumu sniegt juridisko palīdzību ir jāpamato. Iesniedzējam paziņo biroja lēmumu.

Pēc pilnībā vai daļēji bezmaksas sekundārā juridiskā atbalsta saņemšanas iesniedzējs var lūgt bezmaksas **juridisko palīdzību**. Viņa jurists nosūtīs juridiskās palīdzības dokumentus Juridiskās palīdzības birojā.

Juridiskās palīdzības birojs vai tiesa pieņem lēmumus par juridiskās palīdzības piešķiršanu pēc tam, kad puses ir uzklausītas vai uzaicinātas. Tie ir pilnībā izpildāmi, neskatoties uz pārsūdzību. Izpildes rīkojumi tiek sagatavoti bez maksas.

D.10. Kādā kārtībā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Apelācijas sūdzību par Juridiskās palīdzības biroja lēmumu atteikt **sekundārā juridiskā atbalsta** piešķiršanu var iesniegt Rūpniecības jautājumu tiesā viena mēneša laikā pēc lēmuma paziņošanas.

Var pārsūdzēt miertiesnešu, policijas tiesu un Juridiskās palīdzības biroja **lēmumus par juridisko palīdzību**. Pamatota apelācijas sūdzība ir jāiesniedz Apelācijas tiesas kancelejā viena mēneša laikā no lēmuma pieņemšanas.

D.11. Juridiskās palīdzības iegūšanas procedūras secīgs apraksts

Persona, kurai ir juridiska problēma un ir nepietiekami finanšu līdzekļi, lai apmaksātu advokāta honorāru, vēršas apgabaltiesas Juridiskās palīdzības komisijā, kā arī sagatavo un iesniedz pieteikumu par primārās juridiskās palīdzības piešķiršanu.

Komisijas amatpersona norīko juristu un paziņo par norīkojumu iesniedzējam.

Iesniedzējs saņem primāro juridisko palīdzību.

Ja iesniedzējs uzskata, ka ir tiesīgs saņemt sekundāro juridisko palīdzību, viņš ar jurista palīdzību sagatavo un iesniedz Juridiskās palīdzības birojā pieteikumu sekundārās juridiskās palīdzības saņemšanai, pievienojot nepieciešamos dokumentus.

Ja birojs apstiprina pieteikumu, iestāde paziņo iesniedzējam par lēmumu un apstiprina juristu iesniedzēja lietā.

Ja iestādes lēmums ir negatīvs, iesniedzējs var izmantot pārsūdzības procedūru.

Pēc tam, kad jurists ir izvēlēts un norīkots, iesniedzējs saņem juridisko palīdzību un izmanto to, lai atrisinātu juridisko strīdu.

D.12. Vai personai ir jāpaziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām iesniegtajā informācijā (kontaktainformācija, ienākumu un labklājības līmenis u. tml.)?

- Jā. Juridiskās palīdzības birojs var pārtraukt palīdzību, ja persona vairs neatbilst palīdzības saņemšanas kritērijiem vai ja saņēmējs nesadarbojas, lai aizstāvētu savas intereses.

E. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

E.1. Vai uz juridisko palīdzību attiecas atlīdzināšana?

- Jā.

E.2. Kādos gadījumos personai ir jāatlīdzina izdevumi par juridisko palīdzību?

Valsts var atgūt no juridiskās palīdzības saņēmēja summas, kas piešķirtas palīdzības sniedzējam šādos gadījumos:

- ja tiek konstatēts, ka saņēmēja īpašums, ienākumi vai izdevumi ir būtiski mainījušies un viņš ir spējīgs maksāt;
- ja atbildētājs no jurista palīdzības ir guvis tādu labumu, ka gadījumā, ja šādi ienākumi būtu bijuši pieteikuma iesniegšanas dienā, šī palīdzība netiktu piešķirta;
- ja palīdzība tika piešķirta, pamatojoties uz nepatiesām ziņām, vai tika iegūta ar negodīgiem līdzekļiem.

E.3. Kas nosaka atlīdzināšanas kārtību?

Atlīdzināšanas procesu pārvalda Juridiskās palīdzības birojs.

F. Finanšu informācija un statistika

F.1. Finansējuma avoti

Juridiskās palīdzības sistēma tiek finansēta no valsts budžeta ar Tieslietu ministrijas starpniecību.

F.2. Statistika par pieteikumiem un finansējumu

Gadi	2005./2006.	2006./2007.	2007./2008.
Kopējais saņemto pieteikumu skaits	160 224	175 477	200 305
Finansējums, kas iztērēts juridiskās palīdzības sniegšanai	EUR 46 571 000	EUR 52 641 000	EUR 54 220 000

F.3. Vispārēja ģeogrāfiska informācija par valsti

Teritorija: 30 528 km²
Iedzīvotāji: 10 667 000

Anglija un Velsa

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Valsts nodrošina juridiskās palīdzības finansējumu, lai palīdzētu cilvēkiem:

- aizsargāt savas pamattiesības un saņemt taisnīgu tiesu,
- piekļūt tiesas procesam, lai atrisinātu strīdus,
- risināt sociālās atstumtības problēmas.

A.2. Sistēmas kompetentā iestāde

Juridiskās palīdzības kompetentā iestāde ir Juridisko pakalpojumu komisija [*Legal Services Commission*] (LSC), kas pārvalda juridisko palīdzību Anglijā un Velsā.

LSC nodrošina to, ka cilvēki saņem informāciju, konsultācijas un juridisko palīdzību, kas nepieciešama, lai risinātu plašu problēmu loku.

LSC darbojas partnerībā ar juriskonsultiem un bezpeļņas organizācijām, lai sniegtu pakalpojumus trūcīgām personām.

LSC ir publiska neatkarīga iestāde, ko finansē Tieslietu ministrija.

A.3. Juridiskās palīdzības sistēmas tiesiskais pamats

Juridiskās palīdzības sistēma Anglijā un Velsā sākotnēji tika izveidota saskaņā ar 1949. gada Juridiskās palīdzības un konsultāciju likumu. Šodien likums joprojām nosaka juridiskās palīdzības sistēmu Anglijā un Velsā.

A.4. Kad tiek piešķirta juridiskā palīdzība?

Juridisko pakalpojumu komisija ir atbildīga par juridiskās palīdzības, konsultāciju un pārstāvības nodrošināšanu personām ar problēmām Anglijā un Velsā, izmantojot augstas kvalitātes pakalpojumu sniedzējus.

LSC nodrošina juridiskos pakalpojumus, izmantojot šādas divas shēmas: Sabiedriskais juridiskais dienests [*Community Legal Service*] (CLS) un Aizstāvības krimināllietās dienests [*Criminal Defence Service*] (CDS):

- CLS ir organizāciju tīkls, kas finansē, nodrošina un veicina juridiskās konsultācijas un pārstāvību civillietās.
- CDS nodrošina juridiskās konsultācijas un pārstāvību personām, kuras tiek turētas aizdomās vai tiek apsūdzētas noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

Juridisko palīdzību un palīdzību tiesā var izmantot lielākajai daļai juridisko problēmu, piemēram, šķiršanās vai uzturēšana, parādi un imigrācijas jautājumi. Tomēr neviens

finansējuma veids (juridiskā palīdzība, palīdzība tiesā vai juridiskā pārstāvība) nav pieejams šādos gadījumos:

- cieņas un goda aizskaršana,
- robežstrīdi,
- īpašuma nodošana (izņemot procesu, lai stātos spēkā tiesas nolēmums, ja ir piešķirts valsts finansējums),
- testamentu taisīšana (izņemot gadījumus, ja klients ir 70 un vairāk gadus vecs vai invalīds, vai viens no bērna invalīda vecākiem),
- trasta tiesības,
- aiz neuzmanības nodarīts kaitējums personas veselībai vai īpašumam nodarīti zaudējumi (izņemot ārstniecības personāla neuzmanību),
- lietas, kas izriet no kapitālsabiedrību vai personālsabiedrību tiesību aktiem vai no komercdarbības veikšanas.

A.5. Kam ir tiesības uz juridisko palīdzību atbilstoši savam pilsoniskajam stāvoklim?

Juridisko pakalpojumu komisijas finansējums ir pieejams tikai fiziskām personām, un nepastāv prasības attiecībā uz pilsonību vai dzīvesvietu.

A.6. Kurām mērķa grupām ir tiesības uz juridisko palīdzību?

Persona nebūs finansiāli atbilstoša, ja:

- viņas mēneša bruto ienākumi (ienākumi pirms nodokļu nomaksas) pēdējā mēnesī ir bijuši vairāk nekā GBP 2 530. Uz ģimenēm ar vairāk nekā četriem apgādībā esošiem bērniem attiecas augstāka bruto ienākumu robeža, par katru piekto un nākamo bērnu šim skaitlim pievienojot GBP 211; vai
- viņas rīcībā ir finanšu līdzekļi vairāk nekā GBP 8000.

Izņēmums ir, ja persona iesniedz pieteikumu, lai saņemtu aizsardzību pret kaitējumu, kur šīs robežvērtības var neņemt vērā. Dažus juridiskās palīdzības veidus persona var saņemt neatkarīgi no tā, cik daudz naudas viņai ir. Tie ietver, piemēram, advokāta vai juriskonsulta norīkošanu personas pārstāvībai Garīgās veselības jautājumu tiesā, vai ja vietējā padome sāk aizbildniecības procesu attiecībā uz šādas personas bērniem.

A.7. Kompetentās iestādes kontaktinformācija

Galvenais birojs:

Juridisko pakalpojumu komisija [*Legal Services Commission*]

4 Abbey Orchard Street

London

SW1P 2BS

DX: 328 London

+44 845 345 4 345 (vietējie zvani bezmaksas)

<http://www.legalservices.gov.uk/default.asp>

B. Juridiskā palīdzība

B.1. CIVILLIETAS

B.1.1. Kādas ir juridiskās palīdzības civillietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

- Nav ierobežojumu.

B.2. ADMINISTRATĪVĀS LIETAS

B.2.1. Kādas ir juridiskās palīdzības administratīvajās lietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

- Nav ierobežojumu.

B.3. KRIMINĀLLIETAS (tikai pārstāvība)

B.3.1. Kādas ir juridiskās palīdzības krimināllietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

- Nav ierobežojumu.

C. Juridiskās palīdzības sniedzēji

C.1. Kas var būt par juridiskās palīdzības sniedzēju?

Lai kļūtu par juridiskās palīdzības sniedzēju, juriskonsultam jābūt reģistrētam Juridisko pakalpojumu komisijā.

C.2. Kas izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju?

Juridiskās palīdzības sniedzēju izvēlas iesniedzējs vai piedāvā *LSC*. To nosaka iesniedzējs. Vienīgā prasība ir tāda, ka juridiskās palīdzības sniedzējam jābūt reģistrētam *LSC*.

Persona var atrast juridiskās palīdzības sniedzēju viņam nepieciešamajā jomā šādi:

- zvanot Sabiedriskajam juridiskajam dienestam pa tālr.: 0845 345 4 345;
- iepazīstoties ar Sabiedriskā juridiskā dienesta tīmekļa vietni www.communitylegaladvice.org.uk.

C.3. Kādi ir juridiskās palīdzības pasākumi, samaksas apmērs un maksimālais finanšu apjoms (stundā, par vienību, par darbību) vietējā valūtā un eiro?

Juridiskās palīdzības sniedzēja likme ir GBP 70 stundā.

C.4. Vai juridiskās palīdzības sniedzēji ir saistīti ar kompetento iestādi?

LSC noslēdz līgumus ar juridiskās palīdzības sniedzējiem un uztur nolīgto juristu reģistru.

C.5. Kāds ir juridiskās palīdzības sniedzēju skaits?

Anglijā un Velsā ir aptuveni 5 400 juridiskās palīdzības sniedzēju.

D. Juridiskās palīdzības saņemšanas kārtība

D.1 Kur var saņemt juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Lai saņemtu juridisko palīdzību vai palīdzību tiesā, personai jāsaazinās ar apstiprinātu juriskonsultu vai juridisko konsultantu (no bezpeļņas sektora, piemēram, ar Iedzīvotāju konsultāciju biroja vai Tiesību centra ekspertu), kuram ir līgums ar LSC par šāda veida pakalpojumu nodrošināšanu. Juriskonsultam / konsultantam jānoskaidro personas finansiālais stāvoklis. Pēc tam viņš aizpilda veidlapu. Sabiedriskais Juridiskais dienests sagatavo to juriskonsultu sarakstu, kuri veic valsts finansētu darbu. Papildu informāciju var iegūt CLS mājas lapā vai, zvanot 845 608 1122 (zvaniem no Apvienotās Karalistes) vai +44 20 7759 1171 (ārpus Apvienotās Karalistes).

Lai saņemtu apstiprinātu ģimenes palīdzību, personai jāiesniedz pieteikums ar juriskonsulta starpniecību, viņam aizpildot atbilstošu veidlapu, kuru nosūta LSC. Pieteikumu izvērtē LSC Londonas reģionālais birojs, kurš izlemj, vai tas atbilst finansējuma saņemšanas kritērijiem.

Attiecībā uz juridisko pārstāvību personai jāiesniedz pieteikums ar juriskonsulta starpniecību. Ja personai nav juriskonsulta, LSC var mēģināt palīdzēt personai izvēlēties juriskonsultu, kurš, izmantojot juridisko palīdzību, var palīdzēt personai sagatavot pieteikumu finansējumam. Lielāko daļu pieteikumu ir nepieciešams iesniegt Reģionālajam birojam lēmuma pieņemšanai. Jebkurā gadījumā personas juriskonsultam vajadzēs aizpildīt pieteikuma veidlapu personas vārdā. Ir svarīgi, ka persona palīdz savam juriskonsultam aizpildīt visas veidlapas precīzi un ātri. Lielāko daļu pieteikumu LSC reģionālais birojs izskata divu nedēļu laikā, dažreiz nepieciešams ilgāks laiks. Personai var nosūtīt aizpildīšanai papildu veidlapu, pieprasot vairāk informācijas par viņas finansēm. Ja šāda papildu veidlapa ir nosūtīta, personai tā jānosūta atpakaļ nekavējoties.

Juridisko pakalpojumu komisijas galvenajā birojā attiecībā uz atbalsta finansējumu ir pieejama informācijas lapa par juridisko pakalpojumu līgumiem ar samaksas nosacījumiem (*conditional fee agreements – CFA*). Juriskonsultus, kuri vēlas darboties saskaņā ar CFA, iekļauj Sabiedriskā juridiskā dienesta sarakstā.

D.2. Kur var iegūt informāciju par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu?

Juridiskās palīdzības konsultants var palīdzēt personai aizpildīt pieteikumu. Tāpat palīdzēt var to bezpeļņas sektora organizāciju juridiskie konsultanti, kas saistītas ar juridisko palīdzību un kurām līgumi ar LSC.

D.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu savus klientus par juridisko palīdzību?

Tīmekļa vietnes <http://www.legalservices.gov.uk/default.asp>,
<http://www.communitylegaladvice.org.uk/en/legalaid/>.

Bezpeļņas sektors, piemēram, Iedzīvotāju konsultāciju biroja vai Tiesību centra eksperti.
Bukleti un juridiskās palīdzības konsultanti,
tālr.: +44 845 345 4 345.

D.4. Kur var iesniegt pieteikuma veidlapu?

Pieteikumu veidlapas ar juriskonsultu starpniecību var saņemt attiecīgajos *LSC* reģionālajos birojos, kā arī tās var lejupielādēt no iestādes tīmekļa vietnes.

D.5. Vai ir iespējams iegūt juridisko palīdzību steidzamos gadījumos?

Ja lieta ir steidzama, personas juriskonsults var lūgt ārkārtas juridisko pārstāvību. To var piešķirt uzreiz. Personas juriskonsults var nolemt piešķirt ārkārtas juridisko pārstāvību, nevērsoties iepriekš *LSC* reģionālajā birojā. Ārkārtas juridiskā pārstāvība attiecas tikai uz steidzamiem pasākumiem un ilgst tikai tik ilgi, līdz reģionālais birojs ir pieņēmis lēmumu par pilnu pieteikumu attiecībā uz juridisko pārstāvību. Kad persona piesakās ārkārtas juridiskajai pārstāvībai, viņai ir jāpiekrīt sadarboties ar novērtējuma amatpersonu, veicot uzziņu par personas finanšu stāvokli, un samaksāt nepieciešamos maksājumus.

D.6. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

LSC parasti izskata pieteikumu divu nedēļu laikā.

D.7. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Sākotnējam termiņam tiek pieskaitīts laiks informācijas vākšanai.

D.8. Vai persona var atkārtoti iesniegt pieteikumu, ja sākotnējais kompetentās iestādes lēmums ir negatīvs?

-Nē.

D.9. Ko un kādā veidā kompetentā iestāde informē par savu lēmumu?

LSC paziņo lēmumu gan juridiskās palīdzības sniedzējam, gan iesniedzējam.

D.10. Kādā kārtībā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Juriskonsults / konsultants var atteikties sniegt juridisko palīdzību vai palīdzību tiesā. Viņam nav jānorāda iemesli. Tomēr *LSC* reģionālais birojs var lūgt viņam paskaidrot atteikuma iemeslus.

Ja personas pieteikums par juridisko pārstāvību ir noraidīts pēc būtības, *LSC* paziņo personai savu lēmumu un sniedz skaidrojumu. Persona to var pārsūdzēt četrpadsmit dienu laikā. Pārsūdzību izskata Finansējuma pārbaudes komiteja, kurā darbojas neatkarīgi juristi, izskatot pieteikumu pilnībā. Komiteja var sniegt galīgu viedokli par noteiktiem faktoriem, piemēram, par izredzēm gūt panākumus, taču lēmumu pieņem Juridisko pakalpojumu komisija. Šis lēmums ir galīgs, un to var pārsūdzēt tikai tiesā, lūdzot veikt tiesas kontroli par to, kā lēmums ir pieņemts. Ja pārsūdzība ir neveiksmīga, persona var iesniegt jaunu pieteikumu, ja viņa var sniegt papildu pierādījumus lietā.

Ja ir noraidīts pieteikums par apstiprināto ģimenes palīdzību, personai ir tiesības uz lēmuma pārskatīšanu, ko veic *LSC* reģionālais direktors un visbeidzot – *LSC* finansējuma pārbaudes komiteja. Ja persona nepiekrīt novērtējumam par tās līdzekļiem juridiskajai pārstāvībai, viņa var lūgt pārskatīt šo novērtējumu.

D.11. Juridiskās palīdzības iegūšanas procedūras secīgs apraksts

Persona, kurai ir juridiska problēma un ir nepietiekami finanšu resursi, lai apmaksātu juridiskos pakalpojumus, apmeklē Juridisko pakalpojumu komisijas vietējo biroju, komisijas tīmekļa vietni <http://www.legalservices.gov.uk/> vai sazinās ar bezpeļņas sektora juridisko konsultantu. Lai noskaidrotu, vai potenciālais iesniedzējs ir tiesīgs saņemt apmaksāto juridisko palīdzību, viņš izmanto *juridiskās palīdzības atbilstības kalkulatoru*. Ja iesniedzējs ir tiesīgs saņemt palīdzību, juridiskais konsultants vai iesniedzējs aizpilda pieteikuma veidlapu, pievieno nepieciešamos dokumentus un iesniedz tos komisijā. Komisija noteiktā laika posmā izvērtē pieteikumu un apstiprina vai noraida pieteikumu. Apstiprinājuma gadījumā iesniedzējs pats izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju, kuram ir noslēgts līgums ar *LSC*, vai komisijai piedāvā viņam konsultantu. Iesniedzējs saņem juridisko palīdzību norādītajā apmērā. Jurists nosūta ziņojumu par lietu ar aprēķinu un rēķinu par paveikto darbu. Komisija apmaksā samaksu par juridisko palīdzību pilnībā vai tās daļu. Ņemot vērā juridiskās palīdzības saņemšanas atbilstības pārbaudes rezultātus, iesniedzējs samaksā atlikušo noligtās samaksas daļu.

D.12. Vai personai ir jāpaziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām iesniegtajā informācijā?

Ja personas ienākumi un / vai līdzekļi pieaug laikā, kad ir spēkā viņas juridiskās pārstāvības finansējums, viņai nekavējoties jāziņo *LSC* reģionālajam birojam, un viņas līdzekļus var izvērtēt atkārtoti. Ja personas ienākumi samazinās, viņa var iesniegt pieteikumu par savu līdzekļu atkārtotu izvērtējumu, un viņas ieguldījums var tikt samazināts. Ja persona saņem naudu, piemēram, pārdod savu māju vai laimē loterijā, bet viņas lietu finansē *LSC*, viņai var lūgt samaksāt dažas vai visas juridiskās izmaksas no šīs naudas.

Ja personai tiek piešķirts finansējums, to var attiecināt tikai uz noteiktiem darbu veidiem, piemēram, advokāta viedokļa iegūšanai par viņas lietu, un var tikt noteikts maksimālais apmērs. Ja personai nepieciešams paplašināt darba apjomu vai maksimālās to darbu izmaksas, ko veic viņas juriskonsults, viņai tas jāpieprasa ar juriskonsulta starpniecību.

E. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

E.1. Vai uz juridisko palīdzību attiecas atlīdzināšana?

- Jā.

E.2. Kādos gadījumos personai ir jāatlīdzina izdevumi par juridisko palīdzību?

Ja persona ir izmantojusi juridisko palīdzību un, pateicoties tam, lietas rezultātā ir ieguvusi nekustamo īpašumu vai naudu, personai, iespējams, būs jāatlīdzina dažas vai visas viņas lietas izmaksas. Tādējādi nauda, ko LSC iztērējusi juridiskajām izmaksām, tiks uzskatīta par aizdevumu, un viņai būs tā jāatmaksā.

E.3. Kas nosaka atlīdzināšanas kārtību?

Juridisko pakalpojumu komisija.

F. Finanšu informācija un statistika

F.1. Finansējuma avoti

Juridiskās palīdzības sistēma tiek finansēta no valsts budžeta ar Tieslietu ministrijas starpniecību.

F.2. Juridiskās palīdzības sistēmas statistika

Gadi	2007./2008.	2008./2009.
Palīdzība pirms tiesas: <i>iesāktas jaunas lietas</i>	807 459	893 812
Palīdzība tiesā: saņemtie pieteikumi	172 420	183 026
Palīdzība tiesā: apstiprinātie pieteikumi	137 963	143 286
Kopējie izdevumi par juridiskās palīdzības apmaksu	Vairāk par GBP 2 miljardiem	Vairāk par GBP 2 miljardiem
LSC darbības izmaksas	GBP 132,5 miljoni	GBP 129 miljoni

F.3. Vispārēja ģeogrāfiska informācija par valsti

Teritorija: 244 820 km²

Iedzīvotāji: aptuveni 61,612 miljoni.

Francija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Juridiskā palīdzība ir paredzēta personām, kuras nevar atļauties saņemt juridisko pakalpojumu izmaksas.

A.2. Sistēmas kompetentā iestāde

Kompetentā sistēmas iestāde ir Juridiskās palīdzības birojs, kas izveidots Kasācijas tiesā. Biroju veido Valsts padomes un Kasācijas tiesas miertiesneši un juristi, kuri sniedz jurista speciālista pakalpojumus, pamatojoties uz tādu personu pieteikumiem par juridiskās palīdzības sniegšanu, kuru ienākumi nepārsniedz noteiktu līmeni.

Katras augstākas instances tiesas jurisdikcijā ir savs juridiskās palīdzības birojs, un to veido priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks, jurists, tiesu izpildītājs, ieņēmumu dienesta pārstāvis, Sociālo un higiēnas lietu direktorāta pārstāvis un patērētāju pārstāvis.

A.3. Juridiskās palīdzības sistēmas tiesiskais pamats

1991. gada 10. jūlija Likums Nr. 91-647 par juridisko palīdzību.
1991. gada 19. decembra rīkojums Nr. 91-1266.

A.4. Kad tiek piešķirta juridiskā palīdzība?

Juridisko palīdzību piešķir iesniedzējiem un viņu advokātiem saistībā ar prasību vai strīdu jebkurā procesā.

1) Juridisko palīdzību sniedz visās tiesās:

- tiesās,
- augstākas instances tiesās,
- šķīrētītiesās,
- komercītiesās,
- apelācijas tiesās,
- kasācijas tiesās.

2) Juridisko palīdzību sniedz visās administratīvajās tiesās:

- administratīvajā tiesā,
- administratīvajā apelācijas tiesā,
- Valsts padomē.

Juridisko palīdzību piešķir visam procesam vai tā daļai, vai, lai uzsāktu procesu. Juridisko palīdzību var piešķirt arī spriedumu vai citu tiesas nolēmumu izpildei.

A.5. Kam ir tiesības uz juridisko palīdzību atbilstoši savam pilsoniskajam stāvoklim?

Juridisko palīdzību var lūgt šādas personas:

- Francijas pilsonis;
- ārvalstnieks, kurš:
 - ir Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis;
 - ir tādas valsts pilsonis, kura noslēgusi starptautisku līgumu ar Franciju;
 - pastāvīgi dzīvo Francijā un ir saņēmis pastāvīgās uzturēšanās atļauju.

Tomēr noteikums par pastāvīgās uzturēšanās atļauju neattiecas uz:

- nepilngadīgajiem,
- lieciniekiem,
- apsūdzētajiem,
- notiesātajiem un
- civilprasītājiem.

Tas arī neattiecas uz ārvalstniekiem, kuriem piemērota ilgstoša administratīvā apcietināšana vai kuri atrodas izmitināšanas zonā, vai kuri ir pārsūdzējuši lēmumu par izraidīšanu no valsts vai pārvietošanu pāri robežai, kā arī tad, ja ārvalstniekam ir atteikta uzturēšanās atļauja un jāatstāj Francijas teritorija.

A.6. Kurām mērķa grupām (ienākumu līmenis vai citi nosacījumi) ir tiesības uz juridisko palīdzību?

Juridisko palīdzību var piešķirt jebkurai personai ar zemiem ienākumiem, lai ļautu šai personai aizstāvēt savas tiesības tiesā. Juridiskā palīdzība ietver valsts apmaksātu atlīdzību un juridiskos izdevumus (atlīdzību juristam, izdevumus tiesu izpildītājam, ekspertīzei u. tml.).

Lai saņemtu juridisko palīdzību, ienākumi nedrīkst pārsniegt noteiktu līmeni.

Kopš 2009. gada 1. janvāra šis līmenis ir:

- EUR 911 un mazāk vienai personai mēnesī, lai saņemtu pilnu juridisko palīdzību, un
- EUR 1 367 un mazāk, lai saņemtu daļēju juridisko palīdzību.

Šīs summas palielina atkarībā no apgādājamo (laulātais, kopdzīves partneris, vecāki, bērni) skaita par EUR 164 par pirmajām divām apgādājamām personām un par EUR 104 par katru nākamo apgādājamo. Tas ir mēneša vidējais ienākums, ko saņēmusi ģimene jebkāda veida ienākumos (algas, pensijas, alimenti, nomas maksa u. tml.) iepriekšējā kalendārajā gadā.

Tomēr juridisko palīdzību bez šādiem nosacījumiem par ienākumu līmeni piešķir personām, ja tās cietušas smagos noziedzīgos nodarījumos (slepkavība, spīdzināšana vai miesas bojājumi, kas izraisījuši nāvi, nepilngadīgo līdz 15 gadu vecumam vai personu bezpalīdzības stāvoklī ļaunprātīga izmantošana, kas izraisījusi nāvi, sakropļojumus vai pastāvīgu cietušā invaliditāti, izvarošana, teroristu uzbrukums, kas izraisījis miesas bojājumus un uzskatāms par smagu noziedzīgu nodarījumu).

Izņēmuma gadījumos juridisko palīdzību var piešķirt juridiskai personai, kuras juridiskā adrese ir reģistrēta Francijā un kurai nav pietiekamu līdzekļu, ar noteikumu, ka tās darbība nav saistīta ar ienākumu gūšanu (biedrības, arodbiedrības u. tml.).

A.7. Kompetentās iestādes kontaktinformācija

Juridiskās palīdzības birojs [*Legal Aid Bureau*]

5, quai de l'Horloge

TSA 39206

75055 Paris Cedex 1

Tālr.: +33 1 44 32 51 40

Fakss: +33 1 44 32 51 36

E-pasts: baj.courdecassation@justice.fr

Darba laiks: no pirmdienas līdz piektdienai 9:00–18:00

Persona var vērsties Juridiskās palīdzības birojā teritoriāli kompetentajā augstākas instances tiesā pēc savas dzīvesvietas, un pieteikums tiks nekavējoties nosūtīts teritoriāli kompetentajam birojā izvērtēšanai.

Turklāt Juridiskās palīdzības birojs ir izveidots Valsts padomē un Bēgļu apelācijas padomē, kas ir kompetentās iestādes attiecībā uz attiecīgo strīdu izskatīšanu.

Pieteikumu var iesniegt Juridiskās palīdzības birojā personīgi vai nosūtīt pa pastu.

B. Juridiskā palīdzība

B.1. CIVILLIETAS

B.1.1. Kādas ir juridiskās palīdzības civillietās darbības jomas un apjoms?

Juridiskā palīdzība tiek piešķirta uz vienu gadu. Summa ir neierobežota, izņemot nosacījumus attiecībā uz personas ienākumu līmeni saskaņā ar A.6. atbildē norādīto.

B.2. ADMINISTRATĪVĀS LIETAS

B.1.2. Kādas ir juridiskās palīdzības administratīvajās lietās darbības jomas un apjoms?

Juridiskā palīdzība tiek piešķirta uz vienu gadu. Summa ir neierobežota, izņemot nosacījumus attiecībā uz personas ienākumu līmeni saskaņā ar A.6. atbildē norādīto. Jurista dalība administratīvajā tiesā ir nepieciešama, ja pieteikumu iesniegusi valsts vai valsts pārvaldes iestāde saistībā ar zaudējumu atlīdzību (Administratīvā procesa kodeksa R. 431-2 un tālākie panti). Citos gadījumos jurista dalība nav obligāta.

B.2. KRIMINĀLLIETAS (tikai pārstāvība)

B.1.3. Kādas ir juridiskās palīdzības krimināllietās darbības jomas un apjoms?

Juridiskā palīdzība tiek piešķirta uz vienu gadu. Summa ir neierobežota, izņemot nosacījumus attiecībā uz personas ienākumu līmeni saskaņā ar A.6. atbildē norādīto.

C. Juridiskās palīdzības sniedzēji (juristi un citi juridiskās palīdzības sniedzēji, kas sadarbojas ar kompetento iestādi)

C.1. Kas var būt par juridiskās palīdzības sniedzēju?

Bezmaksas juridisko palīdzību var sniegt jurists, aizstāvis vai tiesu izpildītājs.

C.2. Kas izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju (kompetentā iestāde, iesniedzējs vai kāds cits)?

Katrai personai ir tiesības izvēlēties juristu. Ja persona izvēlas noteiktu juristu, viņai tas jānorāda pieteikumā par juridisko palīdzību. Juristam jānodrošina juridiskās palīdzības sniegšanu. Ja persona nav izvēlējusies juristu, to ieceļ augstākas instances tiesas Advokātu padome.

C.3. Kāds ir juridiskās palīdzības samaksas apmērs un maksimālais finanšu apjoms?

Šī summa nav noteikta. Tā ir atkarīga no attiecīgās lietas.

Samaksas apmērs un juridiskās palīdzības apjoms nav noteikti. Par to jāvienojas ar juridiskās palīdzības sniedzēju, noslēdzot rakstisku vienošanos. Ja persona nepiekrīt summai, ko noteicis juridiskās palīdzības sniedzējs, viņa var vērsties Advokātu padomē.

C.4. Vai juridiskās palīdzības sniedzēji ir saistīti ar kompetento iestādi? Ja jā, tad kādā veidā?

Francijā juridiskās palīdzības sniedzēji nav pastāvīgi saistīti ar kompetento iestādi. Jebkurš jurists, aizstāvis vai tiesu izpildītājs var kļūt par juridiskās palīdzības sniedzēju, ja viņu izvēlas klients un ja viņš noslēdz vienošanos ar kompetento iestādi par juridiskās palīdzības sniegšanu.

C.5. Kāds ir juridiskās palīdzības sniedzēju skaits? Vai tas ir pietiekams? Ja nav, tad kāds būtu optimālais skaits?

2006. gadā Francijā bija reģistrēti 47 765 advokāti (8 241 no tiem stažieri). Šie skaitļi ir atkarīgi no tirgus nosacījumiem un nodrošina nepieciešamo izvēli juridiskās palīdzības saņēmējiem.

D. Juridiskās palīdzības saņemšanas kārtība

D.1. Kur var saņemt juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Persona var saņemt pieteikuma veidlapu augstākas instances tiesā, rajona tiesā pēc savas dzīvesvietas vai tiesā, kurā tiks izskatīta lieta. Pieteikuma veidlapas ir pieejamas arī pilsētu mērijās vai cietušo atbalsta biedrībās.

Ja persona ir Francijas pilsonis, kas dzīvo ārvalstīs, pieteikuma veidlapu var saņemt konsulātos vai Tieslietu ministrijas Juridiskās palīdzības civillietās un komercietās biroja Civillietu direktorātā, adrese: *Place Vendôme 13, Paris*.

Ja persona ir ārvalstnieks, kas dzīvo Francijā, pieteikuma veidlapu var saņemt no amatpersonas, kura atbild par starptautiskajiem palīdzības pieteikumiem un kuru nozīmējusi attiecīgā valsts.

D.2. Kur var iegūt informāciju par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu?

Lai saņemtu papildu informāciju un *inter alia* noskaidrotu, kura tiesa ir kompetentā augstākas instances tiesa, cietušais var saņemt konsultāciju no sava jurista, mērijā, Tieslietu ministrijā vai pie dežūrējošā bezmaksas jurista cietušo atbalsta biedrībā. Persona var iegūt šo informāciju arī Tieslietu ministrijas mājas lapā www.justice.gouv.fr sadaļā “Pakalpojumi – tiesas jūsu reģionā”.

D.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu savus klientus par juridisko palīdzību?

Informācijas avoti, kas minēti D.2. atbildē, tiek izmantoti arī kā veidi, ar kuru palīdzību kompetentā iestāde informē savus potenciālos klientus.

D.4. Kur var iesniegt pieteikuma veidlapu?

Pieteikuma veidlapu var iesniegt vai nosūtīt teritoriāli kompetentajai augstākas instances tiesai pēc personas dzīvesvietas, izņemot gadījumus, kad lieta tiks izskatīta vienā no institūcijām, kas norādītas šajā tabulā.

Ja lietu izskatīs:	Materiāli ir jāiesniedz Juridiskās palīdzības birojam
Administratīvā tiesa Apelācijas tiesa	Pilsētas augstākas instances tiesa pēc administratīvās tiesas atrašanās vietas Pilsētas augstākas instances tiesa pēc apelācijas tiesas atrašanās vietas
Administratīvā apelācijas tiesa	Pilsētas augstākas instances tiesa pēc tiesas atrašanās vietas
Valsts padome vai Strīdu tiesa	Valsts padome, adrese: <i>place du Palais royal – 75 001 Paris</i>
Kasācijas tiesa	Kasācijas tiesa, adrese: <i>rue de l’Horloge 5 - 75 001 Paris</i>
Valsts patvēruma lietu tiesa	Valsts patvēruma lietu tiesa, adrese: <i>rue Cuvier 35 – 93558 Montreuil-sous-bois</i>
<i>Dokumenti ir jāiesniedz tiesā, kurā ir ierosināta tiesvedība</i>	<i>Augstākas instances tiesa pieņems nolēmumu ierosinātajā tiesvedībā.</i>

Ja personai nav pastāvīgas adreses, viņai jāiesniedz juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapa augstākas instances tiesas Juridiskās palīdzības birojam, kas izvēlēsies kompetento biroju pieteikuma izskatīšanai.

D.5. Vai ir iespējams iegūt juridisko palīdzību steidzamos gadījumos?

Pagaidu palīdzība var būt pieejama, ja var tikt apdraudēti attiecīgās personas dzīves apstākļi, piemēram, notikt īpašuma piespiedu atsavināšana vai izraidīšana. Šādā gadījumā Juridiskās palīdzības biroja priekšsēdētājs vai kompetentā tiesa, vai tās priekšsēdētājs var piešķirt juridisko palīdzību.

Kriminālprocess ļauj piešķirt juridisko palīdzību steidzamos gadījumos (piemēram, apcietināšana, pirmā nopratināšana tiesā).

D.6. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Termiņi izvērtēšanai nav noteikti. Tie ir atkarīgi no katra konkrētā gadījuma. Steidzamo gadījumu izvērtēšana ir prioritāra. Pārējo gadījumu izvērtēšana parasti neaizņem daudz laika.

D.7. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Sk. atbildi D.6.

D.8. Vai var atkārtoti iesniegt pieteikumu, ja sākotnējais kompetentās iestādes lēmums ir negatīvs?

Nevar.

D.9. Ko un kādā veidā kompetentā iestāde informē par savu lēmumu?

Lēmums tiek nosūtīts juridiskās palīdzības iesniedzējam pa pastu.

D.10. Kādā kārtībā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Juridiskās palīdzības birojs nosūta paziņojumu ierakstītā vēstulē, norādot iemeslus juridiskās palīdzības atteikumam, un apraksta kārtību, kādā lēmumu var apstrīdēt. Persona ir tiesīga apstrīdēt lēmumu viena mēneša laikā pēc tam, kad ar savu parakstu ir apliecinājusi vēstules saņemšanu.

Persona var pārsūdzēt lēmumu:

- 1) lūdzot Juridiskās palīdzības biroju vēlreiz izskatīt pieteikumu, ja atteikuma iemesls ir saistīts ar personas ienākumu līmeni,
- 2) ja atteikuma iemesls ir cits, nevis iepriekšminētais, lēmums jāpārsūdz augstākas instances tiesā atbilstoši vietai, kurā atrodas Juridiskās palīdzības birojs, kas pieņēmis lēmumu par atteikumu.

Juridisko palīdzību var piešķirt, kad tiesvedība jau pabeigta, ja persona ir uzvarējusi lietā, lai gan juridiskās palīdzības pieteikums tika iepriekš noraidīts, pieņemot, ka persona nevarēs uzvarēt šajā lietā.

Persona var apstrīdēt un pārsūdzēt lēmumu viena mēneša laikā no tā saņemšanas dienas.

D.11. Juridiskās palīdzības iegūšanas procedūras secīgs apraksts

Persona iesniedz juridiskās palīdzības pieteikumu iestādē, kas norādīta atbildē D.4. Komisija izskata iesniegtos materiālus un paziņo personai par savu lēmumu pa pastu. Ja personai tiek piešķirta juridiskā palīdzība, to var izmantot viena gada laikā.

Vēstulē norāda juristu, aizstāvi vai tiesu izpildītāju, kas norīkots juridiskās palīdzības sniegšanai.

Atteikuma gadījumā ieinteresētā persona var pārsūdzēt lēmumu mēneša laikā no lēmuma saņemšanas:

- lūdzot Juridiskās palīdzības biroju vēlreiz izskatīt pieteikumu, ja atteikuma iemesls ir saistīts ar personas ienākumu līmeni,
- ja atteikuma iemesls ir cits, nevis iepriekšminētais, lēmums jāpārsūdz augstākas instances tiesā atbilstoši vietai, kurā atrodas Juridiskās palīdzības birojs, kas pieņēmis lēmumu par atteikumu. Šajā gadījumā otrreiz pārsūdzēt lēmumu nav iespējams.

D.12. Vai personai ir jāpaziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām iesniegtajā informācijā?

1991. gada 10. jūlija Likums Nr. 91-647 par juridisko palīdzību neparedz šādu nosacījumu.

E. Atlīdzināšana

E.1. Vai uz juridisko palīdzību attiecas atlīdzināšana?

Juridisko palīdzību atlīdzina pilnā apmērā vai daļēji, ja:

- juridiskās palīdzības saņēmējs nav to izlietojis 12 mēnešu laikā pēc tās saņemšanas;
- juridiskās palīdzības saņēmēja līdzekļi procesa laikā ir būtiski palielinājušies,
- procesa laikā konstatēts, ka procedūra tika uzsākta nelikumīgi vai tikai tāpēc, lai novilcinātu lietu.

E.2. Kādos gadījumos personai ir jāatlīdzina izdevumi par juridisko palīdzību?

Līdzekļi, kas piešķirti kā juridiskā palīdzība, jāatlīdzina tiesvedības laikā vai pēc tās šādos gadījumos:

- ja palīdzība saņemta, iesniedzot nepilnīgu informāciju vai daļēju dokumentāciju;
- ja tiesas procesa laikā persona saņēmusi līdzekļus, kas varētu būt iemesls juridiskās palīdzības atteikumam, ja personai šie līdzekļi būtu pieteikuma iesniegšanas laikā;
- ja pēc tiesas sprieduma izpildes persona saņēmusi līdzekļus, kas varētu būt iemesls juridiskās palīdzības atteikumam, ja personai šie līdzekļi būtu pieteikuma iesniegšanas laikā;

-
- ja konstatēts, ka process, ko uzsākusi persona, izmantojot juridisko palīdzību, ir nelikumīgs vai uzsākts tikai tāpēc, lai novilcinātu lietu.

Lēmums par juridiskās palīdzības atlīdzināšanu stājas spēkā nekavējoties pēc tā pieņemšanas, un juridiskās palīdzības saņēmēja pienākums ir atlīdzināt visus nodokļus, izdevumus, honorārus, kompensācijas, komisijas un avansmaksājumus, ko viņš izmantojis. Iepriekšminētās summas personai jāatlīdzina, samaksājot tās Valsts kasei. Juridiskās palīdzības atlīdzināšanu var pieprasīt no jebkuras ieinteresētās personas. To var arī likt izpildīt piespiedu kārtībā.

E.3. Kas nosaka atlīdzināšanas kārtību?

Atlīdzināšanas kārtību nosaka Juridiskās palīdzības birojs, kas piešķir palīdzību.

F. Finanšu informācija un statistika

F.1. Finansējuma avoti

Juridisko palīdzību finansē no valsts budžeta.

F.2. Statistika par pieteikumiem un finansējumu

Gads	2004.	2005.	2006.	2007.
Kopējais juridiskās palīdzības pieteikumu skaits	915 750	1 001 602	1 024 659	894 409
Pozitīvie lēmumi (skaits)	831 877	886 533	904 961	
Juridiskās palīdzības atteikumi (skaits)	83 873	115 069	119 698	
Kopējā juridiskās palīdzības sniegšanai piešķirtā summa (miljonos eiro)	273,90	300,95	300,41	324,13

F.3. Vispārēja ģeogrāfiska informācija par valsti

Valsts teritorija: 674 843 km²

Iedzīvotāji: 64 473 140

Ungārija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir sniegt profesionālu juridisko palīdzību (profesionālas juridiskās konsultācijas un pārstāvību tiesā) sociāli maznodrošinātām personām, lai tās varētu aizstāvēt savas tiesības un izšķirt juridiskus strīdus.

A.2. Sistēmas kompetentā iestāde

Juridiskās palīdzības kompetentā iestāde Ungārijā ir Tieslietu birojs un tā reģionālās struktūrvienības.

Centrālā vienība ir Centrālais tieslietu birojs.

Tieslietu birojs darbojas teritoriālās kompetences robežās, bet tieslietu ministrs nodrošina darba organizāciju un profesionālo uzraudzību.

Tieslietu birojam ir vairākas reģionālās struktūrvienības – apgabalu (19) un galvaspilsētas Tieslietu biroji.

Turklāt Juridiskās palīdzības dienesti darbojas citās 54 vietās valstī.

Tieslietu juridiskās palīdzības birojs (turpmāk – “Birojs”).
Birojs ir pakļauts Tieslietu ministrijai, un tam ir 20 biroji apgabalos.

A.3. Juridiskās palīdzības sistēmas tiesiskais pamats (likumi, noteikumi)

Juridisko palīdzību Ungārijā regulē šādi tiesību akti:

- 2003. gada Juridiskās palīdzības likums LXXX (pieņemts 2003. gada 20. oktobrī);
- tieslietu ministra rīkojums Nr. 56/2007 (XII.22.) par juridiskās palīdzības izmantošanu;
- tieslietu ministra rīkojums Nr. 11/2004 (III. 30.) par atlīdzību juridiskās palīdzības sniedzējiem.

Likuma kopsavilkums ir pieejams:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/national_law_la_hun_en.pdf

A.4. Kad tiek piešķirta juridiskā palīdzība?

Līdz 2004. gada 1. aprīlim juridiskā palīdzība tika piešķirta tikai saistībā ar tiesvedību. No 2004. gada 1. aprīļa personas sociāli nelabvēlīgā stāvoklī var izmantot juridisko palīdzību arī ārpus tiesas gadījumos. Kopš 2008. gada 1. janvāra juridiskā palīdzība civillietās un krimināllietās tiek sniegta saskaņā ar standarta shēmu.

Juridiskā palīdzība tiek piešķirta šādos gadījumos:

- Konsultācija par procesuālajām tiesībām, pienākumiem;
- Juridisku vēstuļu un pieteikumu sagatavošana;
- Juridiska konsultācija par to, kā klients var aizstāvēt savas tiesības, kurā iestāde un kāda veida procesā.

Juridisko palīdzību var piešķirt:

- juridiskā strīdā, saistībā ar kuru nākotnē varētu tikt uzsākta tiesvedība, un kad ir nepieciešams sniegt juridisku konsultāciju, lai informētu personu par viņas procesuālajām tiesībām un pienākumiem, vai ir nepieciešams sagatavot pieteikumu, lai veiktu turpmāku apliecinājumu;
- juridiskā strīdā, ko var atrisināt ārpus tiesas, lai nodrošinātu personai informāciju vai lai sagatavotu dokumentu;
- ja persona piedalās ārpustiesas mediācijā, lai atrisinātu strīdu, un personai ir vajadzīga juridiskā konsultācija pirms tāda līguma noslēgšanas, ar kuru noslēdzas mediācija;
- jautājumos, kas tieši ietekmē viņu ikdienas iztiku (mājoklis, darba tiesības, komunālie pakalpojumi);
- administratīvajā procesā, lai saprastu savas procesuālās tiesības un pienākumus vai lai sagatavotu pieteikumu;
- sniedzot konsultāciju par to, kāda veida process ir jāierosina, lai aizsargātu personas tiesības, un kurā iestādē vai organizācijā jāiesniedz pieteikums;
- ja persona ir noziedzīgā nodarījumā cietušais, kam nepieciešama juridiskā konsultācija vai vajadzīga palīdzība, sagatavojot pieteikumu par apsūdzību, – lai persona saprastu savas procesuālās tiesības un pienākumus vai lai ierosinātu juridisku vai citu procesu par tāda kaitējuma kompensāciju, kas radies noziedzīga nodarījuma rezultātā;
- pieteikuma par ārkārtas tiesiskās aizsardzības līdzekļiem civilprocesā vai kriminālprocesā sagatavošanai.

Personas, kuru dzīvesvieta ir Ungārijā vai kuras pastāvīgi un likumīgi uzturas Ungārijā, var saņemt juridisko palīdzību lietā ārvalsts tiesā.

Juridisko palīdzību nevar piešķirt:

- lai izstrādātu līgumus, ja vien līdzīgi kopīgi nelūdz juridisko palīdzību un tie visi ir vienlīdz tiesīgi to saņemt;
- gadījumos, kas saistīti ar aizņēmumu nosacījumiem, konstitucionālajām sūdzībām, un gadījumos, kas attiecas uz muitas lietām vai sociālo organizāciju izveidošanu;
- juridiskiem darījumiem, kuri nav juridiski saistoši tikmēr, kamēr tie nav pārveidoti dokumentā, ko parakstījis jurists, vai notariālā dokumentā, izņemot gadījumus, ja darījuma priekšmets ir tāda īpašuma atsavināšana vai apgrūtināšana, ko persona un viņas ģimene izmanto dzīvesvietai;
- gadījumos, kas saistīti ar komercdarbību un ieguldījumiem, ko veic privātas personas, izņemot: ja persona ir cietusi noziedzīgā nodarījumā un noziedzīgais noziegums ir saistīts ar šo darbību, kā arī, lai nodrošinātu apsūdzību, kas saistīta ar šo darbību; ja līgums par komercdarbības veikšanu attiecas uz darbībām, kuras veic fiziska persona, neiesaistot apakšuzņēmēju, un ja vieta, kur darbs tiek veikts, ir noteikta, un ja līgumā ir noteikums, kas paredz maksājumu pa daļām.

A.5. Kam ir tiesības uz juridisko palīdzību atbilstoši savam pilsoniskajam stāvoklim?

Personai ir tiesības saņemt palīdzību, ja:

- a) persona ir Ungārijas pilsonis;
- b) juridiskā palīdzība ir saistīta ar vīzas saņemšanu, ja personas augšupēji radnieki ir vai ir bijuši Ungārijas pilsoņi, kā arī, ja persona ir iesaistīta repatriācijas vai patvēruma procesā;
- c) persona ir ārvalstnieks – pamatojoties uz savstarpīgumu vai starptautisku līgumu, kas noslēgts ar Ungārijas Republiku;
- d) personai ir tiesības uz brīvu pārvietošanos un dzīvesvietas izvēli saskaņā ar Personu uzņemšanas un uzturēšanās likumu;
- e) uz personu attiecas Likuma par trešo valstu pilsoņu uzņemšanu un uzturēšanos darbības joma, un tai ir likumīga dzīvesvieta Ungārijā, jebkurā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu dalībvalstī;
- f) personai ir piešķirta uzturēšanās atļauja humanitāru apsvērumu dēļ.

A.6. Kurām mērķa grupām ir tiesības uz juridisko palīdzību?

Valsts juridiskās palīdzības mērķa grupa ir personas sociāli nelabvēlīgā stāvoklī.

Līdzekļu pārbaudes kritēriji juridiskās palīdzības piešķiršanai ir šādi:

Bezmaksas palīdzība

Samaksu par juridisko palīdzību apmaksā valsts, ja iesniedzēja ikmēneša neto ienākumi nepārsniedz pašreizējo minimālo vecuma pensiju, kas noteikta, pamatojoties uz darba stāžu, un ja personai nav īpašuma (HUF 25 800 – 2006. gadā, HUF 28 500 – 2009. gadā).

Papildu apmaksātā palīdzība

Valsts apmaksā juridiskos pakalpojumus ne vairāk kā vienu gadu personām sociāli nelabvēlīgā stāvoklī, kuru ikmēneša neto ienākumi nepārsniedz 43 procentus no aizpagājušā gada vidējās nacionālās bruto darba samaksas mēnesī, ko paziņo Centrālais statistikas birojs, un personas rīcībā nav īpašuma (minimālā alga: HUF 62 651 – 2006. gadā, HUF 79 550 – 2009. gadā). Stundas likme juridiskās palīdzības sniedzēja samaksai: aptuveni EUR 10 kā darba samaksa un EUR 1,5 vienreizēja izmaksa, kopā: aptuveni EUR 11,5 (+PVN) 2009. gadā.

Palīdzība cietušajiem

Valsts ar Tieslietu biroja Palīdzības dienesta cietušajiem starpniecību apmaksā samaksu par juridisko palīdzību personām, kuras atzītas par noziedzīgos nodarījumos cietušajiem, ja viņu mēneša neto ienākumi nepārsniedz bruto darba samaksu (HUF 159 100 – 2009. gadā).

Par trūcīgām neatkarīgi no ienākumiem un finanšu stāvokļa tiek uzskatītas šādas personas:

- persona, kura regulāri saņem sociālo palīdzību;
- persona, kura saņem valsts veselības aprūpi;
- bezpajumtnieks, kas nakšņo patversmē;
- persona, kura ir bēglis vai pagaidu aizsargāta persona, vai persona, kura lūdz viņu atzīt par bēgli vai pagaidu aizsargāto personu;
- jebkura persona, kas pieprasa juridisko palīdzību saistībā ar vīzas iegūšanu, uzturēšanās atļaujas vai pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanu, vai naturalizācijas lietā, ja personas augšupēji radnieki ir vai ir bijuši Ungārijas pilsoņi;

- persona, kuras ģimenē aprūpē bērnu un kura ir atzīta par tiesīgu saņemt regulārus bērna sociālos pabalstus.

A.7. Kompetentās iestādes kontaktinformācija

Tieslietu un tiesībaizsardzības ministrija [*Ministry of Justice and Law Enforcement*]
H-1055 Budapest, Hungary
Kossuth Lajos Square 4.
Post office box 1363 Budapest, Pf. 54.
Tālr.: +36-1-301-2824
Fakss: +36-1-301-28-44

Centrālais tieslietu birojs [*Central Office of Justice*]
H-1145 Budapest, Hungary
Róna St. 135
Post office box: Budapest 1590, POB 90.
Tālr.: (00-36) 1 460-4748,
Fakss: (00-36) 1 460-4749
Bezmaksas tālrunis:
06-80-244-444
www.im.hu; <http://www.kih.gov.hu/>

B. Juridiskā palīdzība

B.1. CIVILLIETAS

B.1.1. Kādas ir juridiskās palīdzības civillietās darbības jomas un apjoms?

Apjoms nav ierobežots. Juridiskās palīdzības dienests parasti piešķir no 2 līdz 10 stundām, bet, ja ir tāda nepieciešamība, klients un juridiskās palīdzības sniedzējs var lūgt papildu palīdzību 90 dienu laikā no lēmuma par juridiskās palīdzības piešķiršanu dienas (ārpusstiesas palīdzības gadījumā).

Nemot vērā lietas sarežģītību un citus apstākļus, dienesta amatpersona pati ir kompetenta pieņemt lēmumu par darba stundu skaitu un juridisko atbalstu, jo nepastāv noteikumi par to, cik stundas var piešķirt viena veida lietā.

Valsts sniedz juridisko palīdzību prasītājam, atbildētājam, personai, kas iestājusies lietā (līdzdalībniekam), iesniedzējam un adresātam civillietās un ārpusstiesas šādas palīdzības veidā (atbilstoši likumā noteiktajam):

- (tikai) pārstāvība, ko īsteno juridiskās palīdzības sniedzējs tiesā (kopā ar personu),
jo
- pilnīgs vai daļējs atbrīvojums no juridisko izdevumu samaksas,
- pilnīgas vai daļējas “izdevumu reģistrācijas tiesības” (tā saucamās tiesības uz maksājumu uzskaiti) piešķir tiesa, nevis Juridiskās palīdzības dienests.

Bet personai ir tiesības uz pārstāvību, ko īsteno juridiskās palīdzības sniedzējs tiesā neatkarīgi no ienākumiem un finansiālā stāvokļa, ja persona ir atbrīvota no izmaksām un ja atbrīvojums sedz juridiskās palīdzības sniedzēja tiesā izmaksas.

B.1.2. Cita svarīga informācija par juridisko palīdzību civillietās

Juridiskajai palīdzībai ir divas galvenās sastāvdaļas:

I. Ārpustiesas palīdzība

Juridiskā palīdzība civillietās ir pieejama, ja:

- persona ir iesaistīta juridiskā strīdā, saistībā ar kuru nākotnē varētu tikt uzsākta tiesvedība, un ir nepieciešams sniegt juridisku konsultāciju, lai informētu personu par viņas procesuālajām tiesībām un pienākumiem, vai ir nepieciešams sagatavot pieteikumu, lai veiktu turpmāku juridisku apliecinājumu,
- persona ir iesaistīta juridiskā strīdā, ko var atrisināt ārpus tiesas, un ir nepieciešams nodrošināt personai informāciju par ārpustiesas risinājuma iespējām vai sagatavot šādam risinājumam atbilstošu dokumentu;
- persona piedalās ārpustiesas mediācijas procesā, lai atrisinātu strīdu ārpus tiesas, un personai ir vajadzīga juridiskā konsultācija pirms tāda līguma noslēgšanas, ar kuru noslēdzas mediācija;
- personai ir nepieciešama informācija jautājumos, kas tieši ietekmē viņas ikdienas iztiku (piemēram, mājokļa jautājumi, darba tiesības, komunālo pakalpojumu izmantošana);
- personai ir nepieciešama konsultācija par to, kāda veida process ir jāierosina, lai aizsargātu viņas tiesības, un kurā iestādē vai organizācijā jāiesniedz pieteikums, lai ierosinātu šādu procesu;
 - cietušajam nepieciešama juridiskā konsultācija vai nepieciešams sagatavot pieteikumu, lai saņemtu kompensāciju par tādu kaitējumu, kas radies noziedzīga nodarījuma rezultātā;
- persona lūdz palīdzību pieteikuma par ārkārtas tiesiskās aizsardzības līdzekļiem civilprocesā sagatavošanai.

II. Juridiskā palīdzība tiesā (pārstāvība, izmantojot juridiskās palīdzības sniedzēju tiesā)

Juridiskā palīdzība tiesas procesā ir pieejama: tās priekšmets attiecas uz ārpustiesas palīdzības gadījumiem.

Juridiskās palīdzības sniedzēja tiesā pārstāvība tiek atļauta, ja pastāv divi nosacījumi. Šie nosacījumi ir šādi:

- Viens no šiem nosacījumiem ir tāds, lai klientu varētu uzskatīt par trūcīgu,

- Izmērot obligāto pārstāvību, iesniedzēji nebūs spējīgi sekmīgi pārstāvēt savas intereses tiesā vai efektīvi izmantot savas procesuālās tiesības, jo viņiem trūkst zināšanu juridiskajos jautājumos un lieta ir sarežģīta.

Palīdzību nevar sniegt šādos ārpustiesas gadījumos – lai izstrādātu līgumus, ja vien līdzēji kopīgi nelūdz juridisko palīdzību un tie visi ir vienlīdz tiesīgi to saņemt.

B.2. ADMINISTRATĪVĀS LIETAS

B.2.1. Kādas ir juridiskās palīdzības administratīvajās lietās darbības jomas un apjoms?

Apjoms nav ierobežots. Juridiskās palīdzības dienests parasti piešķir no 2 līdz 10 stundām, bet, ja ir tāda nepieciešamība, klients un juridiskās palīdzības sniedzējs var lūgt papildu palīdzību 90 dienu laikā no lēmuma par juridiskās palīdzības piešķiršanu dienas (ārpustiesas palīdzības gadījumā).

Nemot vērā lietas sarežģītību un citus apstākļus, dienesta amatpersona pati ir kompetenta pieņemt lēmumu par darba stundu skaitu un juridisko atbalstu, jo nepastāv noteikumi par to, cik stundas var piešķirt viena veida lietā.

B.2.2. Cita svarīga informācija par juridisko palīdzību administratīvajās lietās:

Juridisko palīdzību administratīvajās lietās var piešķirt, ja:

- personai ir nepieciešama juridiska informācija jautājumos, kas tieši ietekmē viņas ikdienas iztiku (piemēram, mājokļa jautājumi, darba tiesības, komunālo pakalpojumu izmantošana);
- persona piedalās administratīvajā procesā, kas uzliek pienākumus, un personai ir nepieciešama juridiska konsultācija, lai saprastu savas procesuālās tiesības un pienākumus vai lai sagatavotu pieteikumu juridiskam paziņojumam.

Piemēram, personai ir nepieciešama konsultācija par to, kāda veida process ir jāierosina, lai aizsargātu viņas tiesības, un kurā iestādē vai kāds pieteikums jāiesniedz, lai ierosinātu šādu procesu.

B.3. KRIMINĀLLIETAS (tikai pārstāvība)

B.3.1. Kādas ir juridiskās palīdzības krimināllietās darbības jomas un apjoms?

Juridiskajai palīdzībai krimināllietās divas galvenās sastāvdaļas: ārpustiesas juridiskā palīdzība un juridiskā palīdzība tiesas procesā.

I. Ārpustiesas palīdzība:

- personai ir nepieciešama konsultācija par to, kāda veida process ir jāierosina, lai aizsargātu viņas tiesības, un kurā iestādē vai organizācijā tas jādara, vai ir jā sagatavo pieteikums, lai ierosinātu šādu procesu vai lai izdarītu juridisku paziņojumu;

- ja persona ir noziedzīgā nodarījumā cietušais, kam nepieciešama juridiskā konsultācija vai vajadzīga palīdzība, sagatavojot pieteikumu, lai celtu apsūdzību (prasības pieteikumu, lūgumu, sūdzību, apsūdzības rakstu u. tml.), lai persona saprastu savas procesuālās tiesības un pienākumus vai lai ierosinātu juridisku vai citu procesu par tāda kaitējuma kompensāciju, kas radies noziedzīga nodarījuma rezultātā;

- persona lūdz palīdzību pieteikuma par ārkārtas tiesiskās aizsardzības līdzekļiem kriminālprocesā sagatavošanai.

Apjoms nav ierobežots. Juridiskās palīdzības dienests parasti piešķir no 2 līdz 10 stundām, bet, ja ir tāda nepieciešamība, klients un juridiskās palīdzības sniedzējs kopīgi var lūgt papildu

palīdzību 90 dienu laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par juridiskās palīdzības piešķiršanu (ārpustiesas palīdzības gadījumā).

Nemot vērā lietas sarežģītību un citus apstākļus, dienesta amatpersona pati ir kompetenta pieņemt lēmumu par darba stundu skaitu un juridisko atbalstu, jo nepastāv noteikumi par to, cik stundas var piešķirt viena veida lietā.

II. Juridiskā palīdzība tiesā (pārstāvība, izmantojot juridiskās palīdzības sniedzēju tiesā)

Valsts var piešķirt šādu juridisko palīdzību:

- personas atbrīvojumu no izmaksām par privātās apsūdzības uzturētāja aizstājēju;
- cietušo personu, privātās apsūdzības uzturētāju, privātpersonu un citu ieinteresēto personu pārstāvība, ko veic juridiskās palīdzības sniedzējs tiesā, kā arī privātās apsūdzības uzturētāja aizstāšana.

(Juridiskā palīdzība krimināllietās ir pieejama tikai cietušajiem.) Ne tikai noziedzīgos nodarījumos cietušajiem.

Cietušo personu, privātās apsūdzības uzturētāju, privātpersonu un citu ieinteresēto personu pārstāvībai, izmantojot juridiskās palīdzības sniedzēju tiesā, personas atbrīvošanai no izmaksām un privātās apsūdzības uzturētāja aizstāšanai ar juridiskās palīdzības sniedzēju tiesā var būt nepieciešama atļauja atkarībā no citu šeit izklāstīto kritēriju izpildes neatkarīgi no personu pilsonības.

B.3.2. Cita svarīga informācija par juridisko palīdzību krimināllietās

Juridiskās palīdzības sniedzējs krimināllietās veic šādus uzdevumus:

- sagatavo pieteikumu, lai uzsāktu procesu vai lai sniegtu juridisku paziņojumu;
- sniedz šādas juridiskās konsultācijas: kāda veida process ir jāierosina, lai aizsargātu personas tiesības, un kurā iestādē vai organizācijā;
- palīdz sagatavot pieteikumu: sagatavo personas, kas ir noziedzīgā nodarījumā cietušais, prasības pieteikumu, lūgumu, sūdzību, apsūdzības rakstu u. tml.;
- palīdz sagatavot pieteikumu par ārkārtas tiesiskās aizsardzības līdzekļiem kriminālprocesā: lai vēlreiz izskatītu lietu, pārskatītu lietu.

Krimināllietās juridiskās palīdzības sniedzējs tiesā veic šādus uzdevumus:

Tādu cietušo personu, privātās apsūdzības uzturētāju, privātpersonu un citu ieinteresēto personu pārstāvība, kuras saskaņā ar likumu ir trūcīgas, ja lieta ir sarežģīta, pusēm trūkst juridisko zināšanu vai pastāv citi personiski apstākļi, kādēļ personas pašas nespētu efektīvi izmantot savas procesuālās tiesības.

C. Juridiskās palīdzības sniedzēji

C.1. Kas var būt par juridiskās palīdzības sniedzēju?

Šādas personas var būt juridiskās palīdzības sniedzēji:

- nevalstiskās organizācijas, fondi un pašvaldības, kas piedalās juridiskās aizsardzības nodrošināšanā, un universitātes, kas piedāvā juridisko izglītību;
- advokāti, advokātu biroji un Eiropas Kopienu juristi, kas pastāvīgi strādā Ungārijā;
- valsts notāri.

Juridiskās palīdzības sniedzēja darbību var veikt ikviens, kas ietverts Juridiskās palīdzības sniedzēju reģistrā, ko uztur Juridiskās palīdzības dienests.

C.2. Kas izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju?

I. Ārpustiesas palīdzības gadījumos:

Klients var personīgi izvēlēties savu juridiskās palīdzības sniedzēju no reģistra, par ko galīgo lēmumu pieņem kompetentā iestāde, vai klients var akceptēt iestādes piedāvāto juridiskās palīdzības sniedzēju. Persona var sākt izmantot apmaksātos juridiskos pakalpojumus laika posmā, kas noteikts lēmumā par palīdzības piešķiršanu, iesniedzot lēmumu juridiskās palīdzības sniedzējam. Šis laika posms var būt no viena līdz trim mēnešiem.

II. Juridiskās palīdzības tiesā gadījumā:

Persona var trīsdesmit dienu laikā no lēmuma saņemšanas izdot juridiskās palīdzības sniedzējam, kas noteikts obligātā lēmumā par juridiskās palīdzības piešķiršanu, pilnvaru attiecībā uz tiesvedību, kas ir norādīta lēmumā.

Tā kā reģistra dati ir publiski, Tieslietu birojs to publicē arī internetā.

C.3. Kādi ir juridiskās palīdzības pasākumi, samaksas apmērs un maksimālais finanšu apjoms?

I. Ārpustiesas palīdzības gadījumos:

Juridiskās palīdzības sniedzējam ir tiesības uz darba samaksu un izdevumu kompensāciju saskaņā ar tieslietu ministra rīkojumu Nr. 11/2004 (III. 30.) par atlīdzību juridiskās palīdzības sniedzējiem.

Darba samaksas summa ir vienāda ar juridiskās palīdzības sniedzēja stundas likmi, kas reizināta ar apstiprināto darba stundu skaitu. Juridiskās palīdzības sniedzēja stundas likmi nosaka budžeta likumā.

Juridiskās palīdzības sniedzējam ir tiesības uz izdevumu kompensāciju 15 procentu apmērā no darba samaksas.

Stundas likme juridiskās palīdzības sniedzēja samaksai: aptuveni EUR 10 kā darba samaksa un EUR 1,5 vienreizēja izmaksa, kopā aptuveni EUR 11,5 (+PVN) stundas samaksa 2009. gadā.

Juridiskos pakalpojumus juridiskās palīdzības sniedzējam apmaksā no Centrālā tieslietu biroja mērķa apropriācijas. Mērķa apropriāciju pārvalda Juridiskās palīdzības dienests.

II. Juridiskās palīdzības tiesā gadījumos:

Saskaņā ar rīkojumu juridiskās palīdzības sniedzējam tiesā pienākas darba samaksa un izdevumu kompensācija.

1.) Darba samaksa

A) Civilprocesā advokāta, kas darbojas kā juridiskās palīdzības sniedzējs tiesā, honorāra apmērs ir atkarīgs no tiesas procesa rezultāta, proti, no tā, vai puse, kuru pārstāvēja juridiskās palīdzības sniedzējs, ir uzvarējusi vai zaudējusi.

Ja juridiskās palīdzības sniedzējs tiesā pārstāv zaudētāju pusi, viņam ir tiesības uz darba samaksu, un šīs darba samaksas summu piešķir valsts.

Juridiskās palīdzības sniedzēja tiesā izmaksas tiesas procesā pirmajā instancē ir: norīkotā valsts aizstāvja stundas likme, kas reizināta ar 6, tas ir, EUR 62.

Juridiskās palīdzības sniedzēja tiesā izmaksas tiesas procesā otrajā instancē, lietas pārskatīšanā un jaunā tiesas procesā ir: norīkotā valsts aizstāvja stundas likme, kas reizināta ar 3, tas ir, EUR 31, proti, puse no iepriekšminētās summas.

B) Kriminālprocesā juridiskās palīdzības sniedzējam tiesā ir tiesības tikai uz darba samaksu, ko piešķir valsts un kas ir dažāda dažādos procesa posmos.

- Juridiskās palīdzības sniedzēja tiesā izmaksas tiesas procesā pirmajā instancē ir: norīkotā valsts aizstāvja stundas likme, kas reizināta ar 6, tas ir, EUR 62.

- Šī summa otrajā instancē, lietas pārskatīšanā, jaunā tiesas procesā un, vēlreiz izskatot lietu, ir: norīkotā valsts aizstāvja stundas likme, kas reizināta ar 3, tas ir, EUR 31.

Ja juridiskās palīdzības sniedzējs tiesā pārstāv uzvarējušo pusi, viņam ir tiesības uz atšķirīgu darba samaksu, un šī darba samaksas summa ir lielāka nekā darba samaksa, ko piešķir valsts (tā saucamā "tirgus darba samaksa").

- Ja var noteikt strīda summu, tad juridiskās palīdzības sniedzēja tiesā darba samaksa ir no 1,3 līdz 5 procentiem no strīda priekšmeta summas;

- Ja strīda summu nevar noteikt, tad juridiskās palīdzības sniedzēja tiesā darba samaksa ir apmēram EUR 17 stundā.

2.) Izdevumu kompensācija.

Juridiskās palīdzības sniedzējs tiesā neatkarīgi no tā, vai viņš pārstāv uzvarējušo vai zaudējušo pusi, var izvēlēties vienu no divu veidu izdevumu kompensācijām:

a) Juridiskās palīdzības sniedzējs tiesā var lūgt detalizētu norēķināšanos par visām izmaksām. Šajā gadījumā viņam jāapliecina savi ikdienas izdevumi.

b) Juridiskās palīdzības sniedzējs tiesā var izvēlēties arī vienreizēju izmaksu, kas ir 25 procenti no viņa darba samaksas. Šajā gadījumā viņam nav jāapliecina savi ikdienas izdevumi.

Samaksu par juridiskajiem pakalpojumiem juridiskās palīdzības sniedzējam tiesā veic no Centrālā tieslietu biroja mērķa apropriācijas. Mērķa apropriāciju pārvalda Juridiskās palīdzības dienests, un tā ir pieejama atbilstoši aprakstītajam.

C.4. Vai juridiskās palīdzības sniedzēji ir saistīti ar kompetento iestādi?

Juridiskās palīdzības sniedzēja darbību var veikt ikviens, kas iekļauts Juridiskās palīdzības sniedzēju reģistrā, ko uztur Juridiskās palīdzības dienests. Juridiskās palīdzības sniedzēju, kas noslēdzis līgumu ar Juridiskās palīdzības dienestu, lai veiktu juridiskās palīdzības sniedzēja funkcijas, iekļauj reģistrā.

C.5. Kāds ir juridiskās palīdzības sniedzēju skaits?

Kopējais juridiskās palīdzības sniedzēju skaits valstī: 618

Kopējais juridiskās palīdzības sniedzēju skaits galvaspilsētā: 118

Vairākums juridiskās palīdzības sniedzēju ir advokāti (aptuveni 95 % jeb 580 personas), pārējie ir valsts notāri, nevalstiskās organizācijas un augstskolu juridiskās palīdzības struktūrvienības.

Advokāti nelabprāt slēdz līgumus ar Biroju. Galvenie iemesli, kāpēc jurists kļūst par juridiskās palīdzības sniedzēju, ir šādi:

- Prakses iespēja un jauni klienti;
- Juridisko biroju juristiem tā ir laba iespēja iegūt trīs gadu praksi, kas ir nepieciešama advokāta eksāmena kārtošanai.

D. Juridiskās palīdzības saņemšanas kārtība

D.1. Kur var saņemt juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Pieteikumus var iesniegt apgabala Juridiskās palīdzības dienestā, aizpildot noteiktu veidlapu vienā eksemplārā. Juridiskās palīdzības dienests pieņem lēmumu par personīgi iesniegtajiem pieteikumiem, ja iespējams – uzreiz, vai ne vairāk kā trīs darba dienu laikā. Lēmumu par pieteikumiem, kas iesniegti rakstiski, pieņem 15 dienu laikā. Pieteikuma veidlapu var arī lejupielādēt no tīmekļa vietnes.

D.2. Kur var iegūt informāciju par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu?

Juridiskās palīdzības dienests bez maksas nodrošina:

- informāciju par palīdzību;
- informāciju par nosacījumiem tās piešķiršanai, pārskatīšanai, atņemšanai un atlīdzināšanai;
- informāciju par juridiskās palīdzības sniedzējiem un to kontaktinformāciju.

Juridiskās palīdzības dienests arī sniedz nepieciešamo palīdzību saistībā ar pieteikuma veidlapām un palīdz personām aizpildīt veidlapas.

Juridiskās palīdzības dienests bez maksas un, nepārbaudot personas ienākumu un finansiālo stāvokli, informē personas, kas ieradušās dienestā, par to tiesu vai iestādi, kas ir kompetenta izskatīt viņu pieteikumus un par izmaksām procesa uzsākšanai un veikšanai. Turklāt Juridiskās palīdzības dienests sniedz īsu informāciju par mazāk sarežģītiem juridiskiem

jautājumiem. Juridiskās palīdzības dienests sniedz informāciju mutiski, personīgi vai pa tālruni, ja persona ir sazinājusies personīgi, nekādā veidā vai formā neierakstot sarunu, vai arī rakstiski, ja persona iesniegusi jautājumu rakstiski. Informāciju personai, kura ir cietusi noziedzīgā nodarījumā saistībā ar kriminālprocesu, kas jāuzsāk vai kas notiek, nodrošina Cietušo aizsardzības dienests saskaņā ar citiem speciālajiem tiesību aktiem.

I. Ārpustiesas palīdzības gadījumos

Personas var iesniegt pieteikumus par palīdzību, kas norādīta likumā par juridiskās palīdzības pakalpojumiem, aizpildot noteiktu veidlapu vienā eksemplārā un norādot šādus datus:

a) dati, kas nepieciešami, lai pārbaudītu tiesības uz palīdzību (vārds, uzvārds, dzimšanas datums, mātes vārds, dzīvesvieta, ziņas par darba vietu, ienākumiem un mantisko stāvokli, kā arī tādas pašas ziņas par personām, kurām ir viena mājsaimniecība ar personu);

2) Iesniedzējiem ir jāpievieno dokumenti, un / vai oficiāls apliecinājums vai pierādījumi par tiesībām uz palīdzību, vai arī jāiesniedz oficiāla apliecība, kas apliecina viņu tiesības uz palīdzību.

Pieteikumā par palīdzību persona norāda palīdzību, uz kuru viņa piesakās (juridiskā konsultācija, juridisku dokumentu sagatavošana) vai vismaz īsi norāda jautājumu vai problēmu, par kuru viņai nepieciešama palīdzība.

Lēmums par palīdzības piešķiršanu ietver:

a) norādi par cēloni vai juridisko strīdu, kas ir pieteikuma pamatā,

b) juridisko pakalpojumu priekšmetu un mērķi,

c) apmaksāto juridisko pakalpojumu veidu (juridiskā konsultācija un / vai dokumentu sagatavošana) un darba stundu skaitu, ko juridiskās palīdzības sniedzējs velta juridisko pakalpojumu sniegšanai un ko apmaksā vai par ko priekšapmaksu veic valsts, nevis persona,

d) laika posmu, kurā juridiskie pakalpojumi var tikt izmantoti,

e) noteikumu, ka personai ir pienākums atmaksāt palīdzības summu, ja valsts personas vietā tikai avansē samaksu par juridiskajiem pakalpojumiem.

II. Juridiskās palīdzības tiesā gadījumos

Persona pieteikumā norāda:

a) nepieciešamo palīdzību;

b) tiesu, kurā notiek process, un lietas priekšmetu un numuru, kurā tiek lūgta palīdzība, vai, ja tiesvedība vēl nav uzsākta – vārdu, uzvārdu, dzīvesvietas adresi (juridisko adresi), pretējo pusi, juridiskā strīda priekšmetu.

Lēmums par palīdzības piešķiršanu arī ietver:

-
- a) informāciju par procesu (kompetentā tiesa, lietas numurs (ja ir zināms), pušu vārdi un uzvārdi, lietas priekšmets),
 - b) norādi par likuma 14. un 15. pantā minētajiem iemesliem, kāpēc personai nepieciešama palīdzība,
 - c) datumu, no kura persona ir tiesīga saņemt palīdzību.

D.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu savus klientus par juridisko palīdzību?

Kompetentā iestāde izmanto šādus līdzekļus, lai informētu sabiedrību par juridisko palīdzību:

- Tieslietu ministrijas mājas lapu;
- Plakātu par 19 apgabala biroju un centrālā biroja darba laiku;
- Bukletus;
- TV un citus plašsaziņas līdzekļus.

D.4. Kur var iesniegt pieteikuma veidlapu?

Persona iesniedz pieteikumu personīgi vai rakstiski attiecīgajā apgabala birojā pēc personas dzīvesvietas vai pastāvīgās uzturēšanās vietas vai, ja tādas nav, pēc uzturēšanās vietas vai darba vietas, aizpildot noteiktu veidlapu un pievienojot nepieciešamos dokumentus. Veidlapu var saņemt birojos vai lejupielādēt no iestādes tīmekļa vietnes.

D.5. Vai ir iespējams iegūt juridisko palīdzību steidzamos gadījumos?

I. Ārpustiesas palīdzības gadījumos

Pieteikums jā sagatavo kā steidzamas juridiskās palīdzības pieprasījums. Tajā jā norāda, ka gadījumā, ja juridiskā palīdzība netiek sniegta nekavējoties vai ne vairāk kā 8 dienu laikā, klients neievēros noteikto termiņu juridiska paziņojuma iesniegšanai vai ka juridiskā palīdzība vajadzīga steidzami, pamatojoties uz lietas būtību.

Lai izmantotu juridiskos pakalpojumus, personai jā rīkojas saskaņā ar noteikumiem par palīdzības piešķiršanu un jā iesniedz juridiskās palīdzības sniedzējam dokumentus, kas pierāda tiesības uz palīdzību. Ja juridiskās palīdzības sniedzējs, pamatojoties uz dokumentiem, kas pierāda tiesības uz palīdzību, un pamatojoties uz personas paziņojumu, konstatē, ka persona atbilst noteiktajām prasībām, juridiskās palīdzības sniedzējs nodrošina personai nepieciešamos juridiskos pakalpojumus.

Ja Juridiskās palīdzības dienests piešķir juridiskos pakalpojumus kā turpmāku palīdzību, attiecīgajā lēmumā norāda arī samaksas apmēru juridiskās palīdzības sniedzējam.

Ja pieteikums par palīdzību tiek noraidīts, juridiskās palīdzības sniedzējs saņem atlīdzības summu, kas norādīta lēmumā, ja dokumentu sagatavošanas kavējuma rezultātā persona nokavētu termiņus, kurus persona norādījusi juridisku paziņojumu iesniegšanai. Šādos gadījumos Juridiskās palīdzības dienests izsniedz lēmumu, kas nosaka personai atmaksāt samaksu, kas izmaksāta juridiskās palīdzības sniedzējam.

Pēc juridisko pakalpojumu sniegšanas juridiskās palīdzības sniedzējs nosūta Juridiskās palīdzības dienestam dokumentus, kurus viņš ir saņēmis no personas, lai tas veiktu palīdzības izmantošanas apstākļu pārbaudi. Juridiskās palīdzības dienests izskata šos dokumentus kā pieteikumu par palīdzību. Juridiskās palīdzības dienests arī nosūta lēmumu juridiskās palīdzības sniedzējam, kurš var to izmantot kā tiesiskās aizsardzības līdzekli atteikuma gadījumā.

II. Juridiskās palīdzības tiesā gadījumos

Ja neviens juridiskās palīdzības sniedzējs neuzņemas pārstāvēt personu kā juridiskās palīdzības sniedzējs tiesā un tas varētu saistībā ar termiņiem skart personas tiesības, persona var, ja tā kavē procesuālo termiņu, iesniegt pieteikumu par palīdzību attiecībā uz šo jautājumu, un juridiskās palīdzības dienests pēc personas lūguma norīkos juridiskās palīdzības sniedzēju, lai tas darbotos kā juridiskās palīdzības sniedzējs tiesā vai izņēmuma gadījumos norīkos advokātu vai juridisko biroju.

D.6. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Dienests izskata un lemj par klienta pieteikumu administratīvā procesa kārtībā. Juridiskās palīdzības dienests pieņem lēmumu, ja iespējams – uzreiz vai ne vairāk kā trīs darba dienu laikā par personīgi iesniegtajiem pieteikumiem, un lēmumu par pieteikumiem, kas iesniegti rakstiski, pieņem 15 dienu laikā.

I. Ārpustiesas palīdzības gadījumos

Klients var izvēlēties no reģistrētajiem juridiskās palīdzības sniedzējiem; to apstiprina ar lēmumu. Persona var sākt izmantot apmaksātos juridiskos pakalpojumus laika posmā, kas noteikts lēmumā par palīdzības piešķiršanu, iesniedzot lēmumu juridiskās palīdzības sniedzējam. Šis laika posms var būt no viena līdz trim mēnešiem.

II. Juridiskās palīdzības tiesā gadījumos

Persona var trīsdesmit dienu laikā no lēmuma saņemšanas juridiskās palīdzības sniedzējam, kas noteikts obligātā lēmumā par juridiskās palīdzības piešķiršanu, izdot pilnvaru attiecībā uz tiesvedību, kas ir norādīta lēmumā.

D.7. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Sk. atbildi D.6.

D.8. Vai persona var atkārtoti iesniegt pieteikumu, ja sākotnējais kompetentās iestādes lēmums ir negatīvs?

Nē. Ir jāizmanto pārsūdzības kārtība. Pieteikumu par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, kas iesniegts tajā pašā iestādē, noraida.

Klients var pārsūdzēt lēmumu, un, ja Centrālais tieslietu birojs noraida pārsūdzību, klients var iesniegt sūdzību augstāka līmeņa tiesā.

D.9. Ko un kādā veidā kompetentā iestāde informē par savu lēmumu?

Ja persona ir iesniegusi pieteikumu personīgi, kompetentā iestāde, ja iespējams, izsniedz personai lēmumu nekavējoties.

Ja persona ir iesniegusi pieteikumu rakstiski, lēmumu sagatavo 15 dienu laikā un nosūta personai pa pastu.

D.10. Kādā kārtībā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Klients var pārsūdzēt lēmumu nākamā līmeņa iestādei – Centrālajam tieslietu birojam – 15 dienu laikā no lēmuma par juridisko palīdzību saņemšanas. Centrālais tieslietu birojs var apstiprināt sākotnējo lēmumu, atcelt sākotnējo lēmumu vai, ja trūkst datu, uzdot rajona birojam atkārtoti izskatīt pieteikumu. Bet, ja Centrālais tieslietu birojs noraida pārsūdzību, klients var pārsūdzēt otrā līmeņa lēmumu tiesā.

Tiesa izskata šādu pieteikumu ārpustiesas administratīvajā procesā 30 dienu laikā, un tā var prasīt papildu pierādījumus līdztekus dokumentāriem pierādījumiem. Tiesa var atcelt lēmumu, ja atzīst to par nepamatotu, var pārskatīt Juridiskās palīdzības dienesta apsvērumus un, pieņemot lēmumu, var pievērst īpašu uzmanību kritērijiem, kas ir obligāti juridiskās palīdzības piešķiršanai.

D.11. Juridiskās palīdzības iegūšanas procedūras secīgs apraksts

1) Klients iesniedz pieteikumu (*sagatavotu uz atbilstošas veidlapas un, pievienojot dokumentus, kas pamato viņa pieprasījumu*) par juridiskās palīdzības piešķiršanu apgabala tieslietu birojā (*personīgi vai pa pastu*).

2) Dienests izvērtē klienta pieteikumu administratīvā procesa kārtībā. *Juridiskās palīdzības dienests pieņem lēmumu, ja iespējams – uzreiz, vai ne vēlāk kā trīs darba dienu laikā par personīgi iesniegtajiem pieteikumiem, un lēmumu par pieteikumiem, kas iesniegti rakstiski, pieņem 15 dienu laikā.*

3) Klients izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju no reģistra, un to apstiprina ar iestādes lēmumu, vai pieņem iestādes piedāvāto juristu. *Persona var sākt izmantot apmaksātos juridiskos pakalpojumus laika posmā, kas noteikts lēmumā par palīdzības piešķiršanu, iesniedzot lēmumu juridiskās palīdzības sniedzējam. Šis laika posms ir no viena līdz trīs mēnešiem ārpustiesas palīdzības gadījumā, bet palīdzības tiesā gadījumā – tikai viens mēnesis.*

D.12. Vai personai ir jāpaziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām iesniegtajā informācijā?

I. Ārpustiesas palīdzības gadījumos

Personām ir pienākums paziņot Juridiskās palīdzības dienestam par visām izmaiņām datos, kas izmantoti, lai saņemtu palīdzību, trīs darba dienu laikā pirms Juridiskās palīdzības dienesta lēmuma par palīdzības sniegšanu saņemšanas.

II. Juridiskās palīdzības tiesā gadījumos

Paziņošanas pienākums personai ir spēkā līdz brīdim, kad lieta ir slēgta, pieņemot galīgu nolēmumu. Turpmāk personai, kurai jāatlīdzina palīdzība, ir jāpaziņo iestādei par jebkurām izmaiņām attiecībā uz savas mājas adresi, pastāvīgo dzīvesvietu, uzturēšanās vai darba vietu trīs darba dienu laikā līdz laikam, kad šāds pienākums ir izpildīts.

E. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

E.1. Vai uz juridisko palīdzību attiecas atlīdzināšana?

- Jā.

E.2. Kādos gadījumos personai ir jāatlīdzina izdevumi par juridisko palīdzību?

Valsts apmaksā juridiskos pakalpojumus, ja personas ikmēneša neto ienākumi nepārsniedz 43 procentus no aizpagājušā gada vidējās nacionālās bruto darba samaksas mēnesī, ko paziņo Centrālais statistikas birojs, un personai nav īpašuma. Kad finansiālā situācija uzlabojas, personai ir pienākums atmaksāt iestādei tās veikto samaksu. Personas ienākumu stāvoklis tiek pārbaudīts katru gadu.

I. Ārpustiesas palīdzības gadījumos

Ja personai ir pienākums atlīdzināt palīdzību, Juridiskās palīdzības dienests, kas sākotnēji piešķir palīdzību un uzglabā dokumentus par neatmaksāto parādu, pamatojoties uz gala lēmumu, uzliek ar lēmumu personai pienākumu veikt atmaksāšanu.

Ja persona neatlīdzina noteikto summu laikā, Juridiskās palīdzības dienests var pēc personas lūguma pamatos gadījumos piešķirt vienreizēju atmaksāšanas vai daļas atmaksāšanas termiņa pagarinājumu ne ilgāk par sešiem mēnešiem, līdz atmaksāšana ir veikta.

Ja persona neievēro atmaksāšanas termiņus, Juridiskās palīdzības dienests paziņo personai rakstiski, ka parāds jāsamaksā pilnā apmērā 30 dienu laikā.

Palīdzība, kas nav atlīdzināta, tiek uzskatīta par parādu valstij, kas tiek iekasēta līdzīgi kā nodokļi, un, ja to nav iespējams izpildīt, Juridiskās palīdzības dienests piesaista parādu piedziņas iestādi, lai iekasētu nesamaksāto parādu.

II. Juridiskās palīdzības tiesā gadījumos

Ja personai ir jāatmaksā samaksa advokātam, kurš darbojās kā juridiskās palīdzības sniedzējs tiesā, Juridiskās palīdzības dienests uzdod personai atmaksāt parādu. Atmaksāšanai var noteikt laika posmu līdz vienam gadam, tāpat arī šādu termiņu var noteikt atmaksāšanai pa daļām.

Likuma noteikumi paredz gadījumus, kad pretējai pusei tiek uzdots atmaksāt samaksu advokātam, kas darbojas kā juridiskās palīdzības sniedzējs tiesā. Šajā gadījumā atmaksāšanas termiņš ir trīsdesmit dienas.

E.3. Kas nosaka atlīdzināšanas kārtību?

Ja personai ir pienākums atlīdzināt palīdzību, Juridiskās palīdzības dienests, kas sākotnēji piešķir palīdzību (19 apgabalu Tieslietu biroji un viens galvaspilsētas Tieslietu birojs) un kas uzglabā dokumentus par neatmaksāto parādu, pamatojoties uz gala lēmumu, uzliek ar lēmumu personai pienākumu veikt atmaksāšanu.

Palīdzība, kas nav atlīdzināta, tiek uzskatīta par parādu valstij, kas tiek iekasēta līdzīgi kā nodokļi, un, ja to nav iespējams izpildīt, Juridiskās palīdzības dienests lūdz kompetento iestādi iekasēt nesamaksāto parādu.

F. Finanšu informācija un statistika

F.1. Finansējuma avoti

Juridiskos pakalpojumus juridiskās palīdzības sniedzējam apmaksā no Centrālā tieslietu biroja mērķa apropriācijas. Mērķa apropriāciju pārvalda Juridiskās palīdzības dienests.

Mērķa apropriāciju var izmantot tikai samaksai juridiskās palīdzības sniedzējiem.

Visi Ungārijas juridiskās palīdzības sistēmas izdevumi tiek finansēti no valsts budžeta.

F.2. Juridiskās palīdzības sistēmas statistika

Gads	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Kopējais saņemto pieteikumu skaits	265	395	618	696	1010
Pozitīvi lēmumi	260	393	618	695	978
Negatīvi lēmumi	5	2	0	1	32
Finansējums, kas iztērēts juridiskās palīdzības sniegšanai (HUF)	20 000 000	53 300 000	73 300 000	84 400 000	90 000 000

Latvija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir veicināt fizisko personu tiesības uz taisnīgu tiesu aizsardzību, nodrošinot finansiālu atbalstu, lai saņemtu juridisko palīdzību.

A.2. Sistēmas kompetentā iestāde

Kompetentā iestāde juridiskās palīdzības sniegšanai ir Juridiskās palīdzības administrācija. Tā izskata pieteikumus par juridiskās palīdzības pieprasījumiem, pieņem lēmumus par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu un paziņo iesniedzējiem par savu lēmumu.

A.3. Juridiskās palīdzības sistēmas tiesiskais pamats

Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums, izsludināts 2005. gada 1. aprīlī.

A.4. Kad tiek piešķirta juridiskā palīdzība?

Juridiskā palīdzība tiek sniegta:

- civillietās,
- administratīvajās lietās,
- krimināllietās.

Pašlaik parlaments izskata tiesību aktus, kas atceļ valsts nodrošināto juridisko palīdzību administratīvajās lietās.

A.5. Kam ir tiesības uz juridisko palīdzību atbilstoši savam pilsoniskajam stāvoklim?

Tiesības uz juridisko palīdzību ir personai, kura ir:

- Latvijas pilsonis,
- Latvijas nepilsonis,
- bezvalstnieks,
- ES pilsonis, kurš likumīgi uzturas Latvijā,
- tādas valsts pilsonis, kas nav ES dalībvalsts, kurš likumīgi uzturas Latvijā un kuram ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja,
- persona, kurai ir tiesības uz juridisko palīdzību saskaņā ar starptautiskajiem līgumiem, kas ir spēkā Latvijā,
- patvēruma meklētājs, bēglis un persona, kurai piešķirts alternatīvais statuss Latvijā.

A.6. Kurām mērķa grupām (pēc ienākumu līmeņa, labklājības standartiem vai citiem nosacījumiem) ir tiesības uz juridisko palīdzību?

Mērķa grupas ir šādas:

- fiziska persona, kas ir ieguvusi maznodrošinātas vai trūcīgas personas statusu,
- fiziskas personas, kuras, ņemot vērā savu īpašo situāciju, materiālo stāvokli un ienākumu līmeni, nespēj daļēji vai pilnīgi nodrošināt savu tiesību aizsardzību. (Īpašos gadījumus nosaka Ministru kabinets.)

1) Parastie gadījumi

Persona ar maznodrošinātas personas statusu:

- Statusu piešķir pašvaldība. Lai saņemtu juridisko palīdzību, personai nepieciešama izziņa no pašvaldības.

Maznodrošinātas personas definīcija

Trūcīga persona:

- Statusu piešķir pašvaldība. Lai saņemtu juridisko palīdzību, personai nepieciešama izziņa no pašvaldības.

Trūcīgas personas definīcija:

Persona īpašā situācijā (neattiecas uz aizstāvību un pārstāvību tiesā):

1)

- a) vidējie ienākumi pēdējo trīs mēnešu laikā ir bijuši mazāki par minimālo darba algu;
- b) nepieder kustamais vai nekustamais īpašums, kuru var izmantot ienākumu gūšanai;
- c) īpašums ir nepieciešams personas un tās ģimenes locekļu pamatvajadzību nodrošināšanai;
- d) īpašuma vērtība nav samērojama ar nepieciešamās juridiskās palīdzības apmēru.

2) Ienākumu apmērs var būt lielāks par 50 procentiem par katru šādu apgādībā esošu personu:

- a) nepilngadīgs bērns;
- b) bērns, kas turpina izglītības iegūšanu, bet ne vairāk kā 24 gadu vecs;
- c) nestrādājošs laulātais;
- d) nestrādājoši vecāki un vecvecāki;
- e) brālis un māsa, kas ir jaunāki par 18 gadiem, ja viņiem nav vecāku darbaspējīgā vecumā;
- f) persona, kurai pēc tiesas sprieduma tiek maksāta uzturņa (alimentu);
- g) aizgādnībā esoša persona.

3) Ienākumu apmērs var būt lielāks, ja apgādībā esošai personai nav piešķirta pensija.

A.7. Kompetentās iestādes kontaktinformācija

Juridiskās palīdzības administrācija, Brīvības iela 204, Rīga, Latvija, tālr.: +371 80001801 (bezmaksas vietējie zvani), +371 67514208, fakss: +371 67514209, e-pasts: jpa@jpa.gov.lv, tīmekļa vietne: www.jpa.gov.lv

B. Juridiskā palīdzība

B.1. CIVILLIETAS

B.1.1. Kādas ir juridiskās palīdzības civillietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

Darbības jomas

- 1) juridiskā palīdzība procesuālo dokumentu sastādīšanā;
- 2) juridiskās konsultācijas tiesvedības gaitā un
- 3) pārstāvība tiesā.

Apjoms

Ārpustiesas palīdzība vai palīdzība tiesvedības laikā civillietās:

- juridiskā konsultācija – līdz trīs stundām;
- palīdzība procesuālo dokumentu sastādīšanā – līdz trīs dokumentiem;

Samaksas apmērs

- juridiskā konsultācija vienai personai – LVL 7 stundā;
(bet ne vairāk kā trīs stundas vienā lietā);
- procesuāla dokumenta sagatavošana, izņemot apelācijas un kasācijas sūdzības – LVL 10;
- apelācijas sūdzības sagatavošana – LVL 20;
- kasācijas sūdzības sagatavošana – LVL 20;
(bet ne vairāk kā trīs jebkuri procesuāli dokumenti vienā lietā);
- pārstāvība tiesā – LVL 10 stundā
(bet ne vairāk kā 40 stundas vienā lietā);
- iepazīšanās ar vienu lietas materiālu sējumu tiesā vienas tiesas instances ietvaros – LVL 5.

Ārpustiesas juridiskās palīdzības darbības jomas:

- 1) personai nepieciešama juridiskā palīdzība **tiesību uz mājokli**, darba tiesību, bērna tiesību vai valsts sociālo garantiju jautājumos;
- 2) noziedzīgā nodarījumā cietušai personai nepieciešama juridiskā palīdzība, lai noskaidrotu savas tiesības un pienākumus, sagatavotu pieteikumu un saņemtu kompensāciju;
- 3) personai nepieciešams sagatavot pieteikumu, lai nodrošinātu savu prasību civillietā;
- 4) persona ir iesaistīta juridiska rakstura strīdā, kurā ir iespējama tiesvedība, un šai personai nepieciešama juridiskā palīdzība, lai noskaidrotu savas procesuālās tiesības un pienākumus un lai sagatavotu prasību tiesai;
- 5) persona ir iesaistīta juridiska rakstura strīdā, kuru var atrisināt ārpustiesas kārtībā, un šai personai nepieciešama juridiskā palīdzība, lai noskaidrotu savas tiesības un pienākumus, risinot šādu strīdu, vai lai sagatavotu attiecīgos dokumentus; vai
- 6) persona ir tiesīga saņemt juridisko palīdzību, lai īstenotu aizstāvību vai pārstāvību, un tas ir paredzēts tiesību aktos.

B.2. ADMINISTRATĪVĀS LIETAS

B.2.1. Kādas ir juridiskās palīdzības administratīvajās lietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

Juridiskās palīdzības darbības jomas, apjoms un samaksas apmērs ir tāds pats kā civillietās.
Sk. atbildi B.1.1.

Tomēr Latvijas parlaments pašlaik apsver grozījumus tiesību aktos, kas paredz atcelt juridisko palīdzību administratīvajās lietās.

B.3. KRIMINĀLLIETAS (tikai pārstāvība)

B.3.1. Kādas ir juridiskās palīdzības krimināllietās dabības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

Darbības jomas:

- 1) juridiskā palīdzība procesuālo dokumentu sastādīšanā;
- 2) cietušā pārstāvība kriminālprocesā un palīdzība, īstenojot tiesas izlīgumu.

Apjoms

Krimināllietās:

- cietušā pārstāvība tiesā – līdz 40 stundām

(paziņojuma par juridisko palīdzību, kuru apstiprina procesa virzītājs, gadījumā nepieciešamo stundu skaitu cietušā pārstāvībai tiesā norāda procesa virzītājs).

Samaksas apmērs

- juridiskā konsultācija vienai personai – 7 lati stundā (bet ne vairāk kā viena stunda vienā lietā);
- procesuāla dokumenta sagatavošana, izņemot apelācijas un kasācijas sūdzības – 10 lati (bet ne vairāk kā viens procesuālais dokuments vienā lietā);
- apelācijas sūdzības sagatavošana – 20 lati;
- kasācijas sūdzības sagatavošana – 30 lati;
- pārstāvība vai aizstāvība pirmstiesas procesa stadijā vai tiesas sēdē – 10 lati stundā (ja juridiskā palīdzība tiek sniegta sestdienās, svētdienās, svētku dienās vai no pulksten 20.00 līdz 8.00, samaksu nosaka divkārtšā stundas likmes apmērā);
- iepazīšanās ar vienu lietas materiālu sējumu tiesā vienas tiesas instances ietvaros – 5 lati.

C. Juridiskās palīdzības sniedzēji

C.1. Kas var būt par juridiskās palīdzības sniedzēju?

1) Līgumu par juridiskās palīdzības sniegšanu var slēgt ar:

- personu, kura saskaņā ar Advokatūras likumu var būt par advokātu Latvijā;
- zvērinātu notāru;
- zvērinātu tiesu izpildītāju;

-
- valsts atzītu augstskolu, kas ne mazāk kā piecus gadus nepārtraukti īsteno akreditētu studiju programmu, kuras apguves rezultātā tiek piešķirta jurista kvalifikācija un kurā juridiskās palīdzības sniegšanai izveidoto kursu vai vienību vada tiesību zinātņu doktors;
 - rīcībspējīgu fizisko personu, kura atbilst visām šādām prasībām:
 - a) apguvusi akreditētu tiesību zinātņu studiju programmu augstskolā (akadēmiskā studiju programma tiesību zinātnēs vai otrā līmeņa augstākā profesionālā studiju programma tiesību zinātnēs un kurai ir jurista kvalifikācija),
 - b) prot valsts valodu;
 - c) ir ar nevainojamu reputāciju un
 - d) ieguvusi vismaz piecus gadus ilgu darba pieredzi, strādājot kādā no juridiskajām specialitātēm.
 - 2) Šīs sadaļas pirmajā daļā minētās personas var sniegt juridisko palīdzību pēc juridiskās palīdzības līguma noslēgšanas ar JPA.

C.2. Kas izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju?

- 1) Palīdzības sniedzēju izvēlas no to personu loka, ar kurām Juridiskās palīdzības administrācija ir noslēgusi līgumu par juridiskās palīdzības sniegšanu un kuras var būt par juridiskās palīdzības sniedzēju krimināllietās saskaņā ar Kriminālprocesa likumu attiecīgajos gadījumos.
- 2) Krimināllietās procesa virzītājs izvērtē juridiskās palīdzības sniegšanas pamatojumu un nepieciešamību, lai nodrošinātu aizstāvību, informējot Juridiskās palīdzības administrāciju par šo izvērtējumu.

C.3. Kādi ir juridiskās palīdzības pasākumi, samaksas apmērs un maksimālais finanšu apjoms?

- Juridiskā konsultācija vienai personai – LVL 7 stundā (bet ne vairāk kā viena stunda vienā lietā);
- procesuāla dokumenta sagatavošana, izņemot apelācijas un kasācijas sūdzības – LVL 10 (bet ne vairāk kā viens procesuālais dokuments vienā lietā);
- apelācijas sūdzības sagatavošana – LVL 20;
- kasācijas sūdzības sagatavošana – LVL 30;
- pārstāvība vai aizstāvība ārpustiesas stadijā vai tiesvedības gaitā – LVL 10 stundā (ja juridiskā palīdzība tiek sniegta sestdienās, svētdienās, svētku dienās vai no pulksten 20.00 līdz 8.00, samaksu nosaka divkārtšā stundas likmes apmērā);
- iepazīšanās ar vienu lietas materiālu sējumu tiesā vienas tiesas instances ietvaros – LVL 5.

Ja juridiskā palīdzība sniegta ārpus juridiskās palīdzības sniedzēja prakses vietas, viņam no valsts budžeta līdzekļiem tiek segti transporta izdevumi un izdevumi par viesnīcu (naktsmītni). Viesnīcas izdevumi tiek segti atbilstoši valsts iestāžu darbiniekiem noteiktajiem standarta uzturēšanās izdevumiem. Lai segtu sabiedriskā transporta izdevumus, juridiskās palīdzības sniedzējam jāiesniedz paziņojums par brauciena maršrutu un autobusa vai dzelzceļa biļetes. Personiskā transportlīdzekļa izdevumi tiek segti atbilstoši attālumam starp

prakses vietu un klienta atrašanās vietu, ņemot vērā transportlīdzekļa degvielas patēriņu un degvielas cenu.

Papildus transporta izdevumiem no valsts budžeta tiek apmaksāts laiks, ko atkarībā no attāluma juridiskās palīdzības sniedzējs patērē, lai nokļūtu pie klienta :

no 50 līdz 100 kilometriem – LVL 3;

no 101 līdz 150 kilometriem – LVL 4;

no 151 līdz 200 kilometriem – LVL 5;

no 201 līdz 300 kilometriem – LVL 8;

no 301 līdz 400 kilometriem – LVL 11;

no 401 līdz 500 kilometriem – LVL 14;

vairāk nekā 500 kilometri – LVL 17.

C.4. Vai juridiskās palīdzības sniedzēji ir saistīti ar kompetento iestādi?

Juridiskās palīdzības sniedzēju sadarbības ar JPA pamatā ir savstarpēja vienošanās, kas ietverta juridiskā līgumā. Līgums nozīmē tikai to, ka piemēroti juristi pieņem JPA noteikumus un samaksas apmēru par juridiskās palīdzības sniegšanu. Juridiskās palīdzības sniedzējiem nav obligāti jāpieņem katrs iestādes piedāvājums sniegt juridisko palīdzību.

C.5. Kāds ir juridiskās palīdzības sniedzēju skaits? Vai tas ir pietiekams? Ja nav, tad kāds būtu optimāls skaits?

Līgums par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu ir noslēgts ar 143 juridiskās palīdzības sniedzējiem. Ņemot vērā samaksas apmēru, lielākā daļa no viņiem nav ieinteresēti izvēlēties JPA juridiskās palīdzības pasūtījumus. Tomēr viņi joprojām ir uzticīgi un pieņem valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumus, jo pastāv stabils pieprasījums un skaidri noteikumi.

D. Juridiskās palīdzības saņemšanas kārtība

D.1. Kur var saņemt juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Iesniedzējs var saņemt pieteikuma veidlapu Juridiskās palīdzības administrācijā vai lejupielādēt un izdrukāt to no iestādes tīmekļa vietnes : www.jpa.gov.lv, vai saņemt to pašvaldībā, kur ir reģistrēta personas dzīvesvieta.

D.2. Kur var iegūt informāciju par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu?

Iesniedzējs var iegūt informāciju par pieteikuma veidlapas aizpildīšanu Juridiskās palīdzības administrācijā vai pašvaldībā, kur ir reģistrēta personas dzīvesvieta.

D.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu savus klientus par juridisko palīdzību?

Vietējā pašvaldībā un Juridiskās palīdzības administrācijā ir pieejami bukleti. Tiek izmantota arī tīmekļa vietne: www.jpa.gov.lv. Dažreiz iestāde publicē sludinājumus vietējos laikrakstos. Policisti ir arī informēti par juridisko palīdzību, bet viņi bieži vien par to aizmirst pateikt iesniedzējiem.

D.4. Kur var iesniegt pieteikuma veidlapu?

Pieteikumu var iesniegt vai nosūtīt Juridiskās palīdzības administrācijai.

D.5. Vai ir iespējams iegūt juridisko palīdzību steidzamos gadījumos?

- Jā. JPA nodrošina ārkārtas juridisko palīdzību pēc savām iespējām, bet tā būtībā ir atkarīga no juridiskās palīdzības sniedzēju pieejamības.

D.6. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

JPA izskata pieteikumu un pieņem lēmumu par juridiskās palīdzības nepieciešamību divu nedēļu laikā no pieteikuma saņemšanas dienas.

D.7. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Ja JPA uzskata, ka ir nepieciešama papildu informācija, tā vienas nedēļas laikā no dokumenta saņemšanas dienas attiecīgi informē iesniedzēju. Papildu informācijas pieprasījums pagarina pieteikuma izskatīšanas termiņu.

Ja 15 dienu laikā nepieciešamā informācija nav saņemta, JPA pieņem lēmumu par juridiskās palīdzības atteikumu.

D.8. Vai var atkārtoti iesniegt pieteikumu, ja sākotnējais kompetentās iestādes lēmums ir negatīvs?

Nē.

1) Persona nevar atkārtoti iesniegt juridiskās palīdzības pieteikumu par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, ja Administratīvā rajona tiesa ir noraidījusi šādu pieteikumu.

2) Atkārtots juridiskās palīdzības pieteikums par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata ir pieļaujams tikai tad, ja notikušas būtiskas izmaiņas saistībā ar personas īpašo situāciju, materiālo stāvokli vai ienākumu līmeni.

3) Konstatējot, ka juridiskās palīdzības pieteikums ir par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, JPA to neizskata, bet gan atdod atpakaļ attiecīgajai personai.

D.9. Ko un kādā veidā kompetentā iestāde informē par savu lēmumu?

Lēmumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu paziņo rakstveidā, nosūtot paziņojumu uz adresi, ko norādījis iesniedzējs.

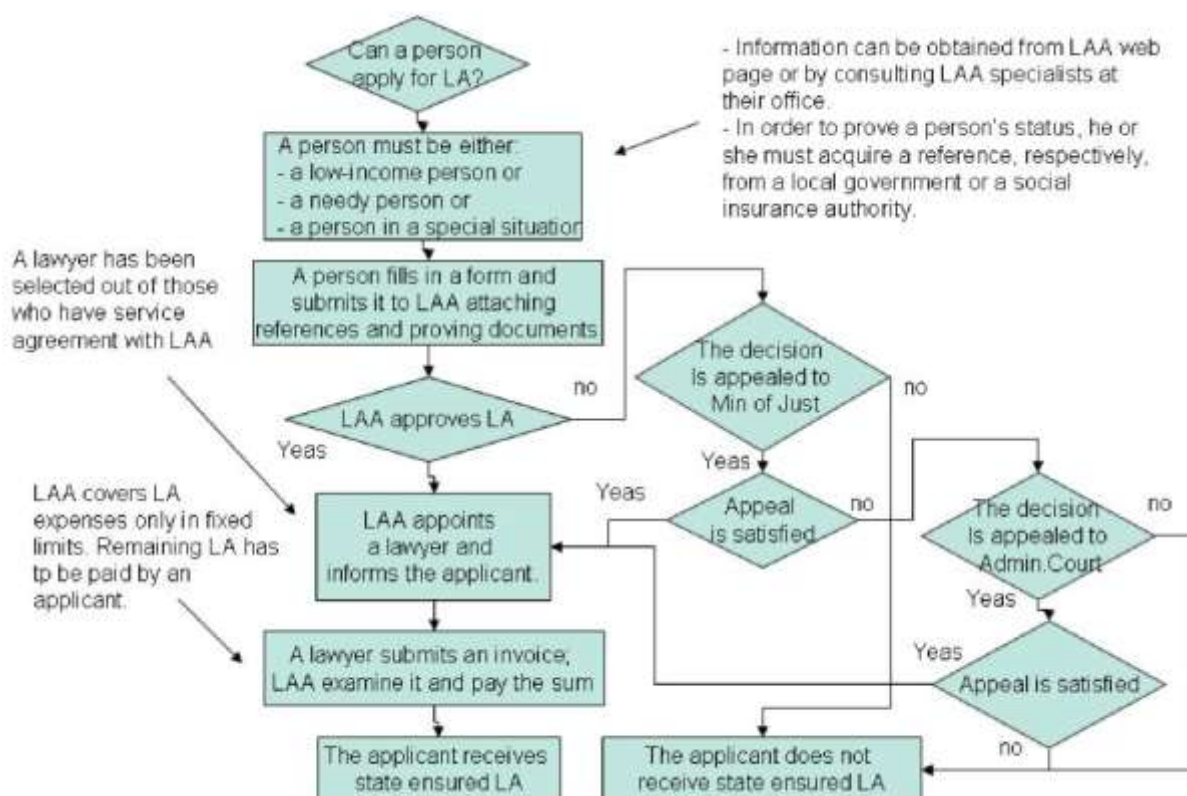
D.10. Kādā kārtībā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

- 1) Persona var apstrīdēt JPA lēmumu, iesniedzot attiecīgu pieteikumu atbildīgajai amatpersonai Tieslietu ministrijā.
- 2) Persona var pārsūdzēt Tieslietu ministrijas atbildīgās amatpersonas lēmumu Administratīvajā rajona tiesā. Administratīvās rajona tiesas nolēmums nav pārsūdzams.

D.11. Juridiskās palīdzības iegūšanas procedūras secīgs apraksts

- 1) Persona apmeklē JPA un saņem sākotnējo informāciju un konsultāciju.
- 2) Ja nepieciešams, persona pieprasa un saņem paziņojumu no pašvaldības vai Sociālās apdrošināšanas aģentūras, kas apstiprina tās sociālo stāvokli, lai pretendētu uz juridisko palīdzību.
- 3) Iesniedzējs aizpilda pieteikumu uz standarta veidlapas un pievieno nepieciešamos dokumentus:
 - paziņojumu par personas sociālo stāvokli;
 - laulības vai laulības šķiršanas apliecību.
- 4) JPA izvērtē pieteikumu 7 dienu laikā un pieņem pozitīvu vai negatīvu lēmumu.
- 5) Ja lēmums ir pozitīvs, JPA paziņo juridiskās palīdzības sniedzējiem (saskaņā ar līgumu ar JPA) un vienojas par sadarbību konkrētā gadījumā.
- 6) JPA sagatavo dokumentu par juridiskās palīdzības sniedzēja norīkošanu, kurā paredz:
 - kam,
 - kādā lietā,
 - kādā apjomāsniedzējam ir jāsniedz juridiskā palīdzība iesniedzējam un
 - norāda pirmās tikšanās vietu un laiku.
- 7) JPA sagatavo līdzīga satura vēstuli iesniedzējam.
- 8) Juridiskās palīdzības sniedzējs iesniedz JPA rēķinu par darbu.
- 9) Iesniedzējs saņem pieprasīto juridisko palīdzību.

Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēma Latvijā

Izvēlās juristu no tām personām, kurām ir pakalpojumu līgums ar JPA
JPA sedz juridiskās palīdzības izmaksas tikai noteiktā apjomā. Atlikusī juridiskās palīdzības daļa jāapmaksā iesniedzējam.
Vai persona var saņemt juridisko palīdzību?
Personai jābūt: - maznodrošinātai personai vai - trūcīgai personai, vai - personai īpašā situācijā
Persona aizpilda veidlapu un iesniedz to JPA, pievienojot izziņas un apliecinājošos dokumentus.
JPA apstiprina juridiskās palīdzības sniegšanu
JPA norīko juristu un informē iesniedzēju.
Jurists iesniedz rēķinu; JPA to pārbauda un izmaksā attiecīgo summu
Iesniedzējs saņem valsts nodrošināto juridisko palīdzību
- Informāciju var iegūt JPA mājas lapā vai no JPA darbiniekiem birojā. - Lai pierādītu personas stāvokli, tai jāsaņem izziņa no vietējās pašvaldības vai valsts sociālās apdrošināšanas iestādes.
Lēmums tiek apstrīdēts Tieslietu ministrijā
Sūdzība tiek apmierināta
Iesniedzējs nesaņem valsts nodrošināto juridisko palīdzību
Lēmums tiek pārsūdzēts administratīvajā tiesā
Sūdzība tiek apmierināta
Jā
nē

D.12. Vai personai ir jāpaziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām iesniegtajā informācijā?

Iesniedzējam ir pienākums par jebkurām izmaiņām pieteikumā minētajā informācijā nekavējoties, bet ne vēlāk kā 7 dienu laikā pēc tās uzzināšanas paziņot Juridiskās palīdzības administrācijai.

E. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

E.1. Vai uz juridisko palīdzību attiecas atlīdzināšana?

Jā. Ja personas ienākumu un īpašuma līmenis pārsniedz līmeni, kāds tai bija, to atzīstot par atbilstošu, lai saņemtu valsts nodrošināto juridisko palīdzību, personai jāatlīdzina kompensācijas summa.

Ienākumu līmenis tiek pārbaudīts katru gadu.

E.2. Kādos gadījumos personai ir jāatlīdzina izdevumi par juridisko palīdzību?

Personai ir jāatlīdzina ar juridisko palīdzību saistītie izdevumi, ja JPA konstatē, ka:

- 1) persona ir norādījusi īstenībai neatbilstošas ziņas, kas bijušas par pamatu juridiskās palīdzības saņemšanai;
- 2) persona ļaunprātīgi izmanto savas tiesības uz juridisko palīdzību;
- 3) persona ir nepamatoti saņēmusi juridisko palīdzību;
- 4) personai saskaņā ar tiesas nolēmumu ir jāsamaksā tiesas izdevumi;
- 5) personas īpašā situācija, materiālais stāvoklis vai ienākumu līmenis gada laikā pēc juridiskās palīdzības saņemšanas ir būtiski uzlabojies.

E.3. Kas nosaka atlīdzināšanas kārtību?

Atlīdzināšanas procesu pārvalda Juridiskās palīdzības administrācija. Ja persona izvairās no parādu samaksas, JPA iesaista zvērinātus tiesu izpildītājus.

F. Finanšu informācija un statistika

F.1. Finansējuma avoti

Valsts nodrošināto juridisko palīdzību un Juridiskās palīdzības administrācijas darbības izdevumus pilnībā finansē no valsts budžeta ar Tieslietu ministrijas starpniecību.

F.2. Statistika par pieteikumiem un finansējumu

	2006.	2007.	2008.
Kopējais saņemto pieteikumu skaits	1 085	1 012	1 122
Pozitīvi lēmumi	689	783	998
Negatīvi lēmumi	300	169	154
Kompetentās iestādes budžets (administratīvās izmaksas)	502 006	961 621	1 012 350
Finansējums, kas iztērēts juridiskās palīdzības sniegšanai	282 114	502 236	586 081

F.3. Vispārēja ģeogrāfiska informācija par valsti

Teritorija: 64 589 km²

Iedzīvotāji: 2 250 000

Lietuva

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir nodrošināt valsts garantētās juridiskās palīdzības sniegšanu personām, lai tās varētu pienācīgi aizstāvēt savas pārkāptās vai apstrīdētās, ar likumu aizsargātās tiesības un intereses.

A.2. Sistēmas kompetentā iestāde

Iestādes, kas pārvalda valsts garantēto juridisko palīdzību, ir: 1) Lietuvas Republikas valdība, 2) Lietuvas Republikas Tieslietu ministrija, 3) pašvaldību iestādes, 4) Valsts garantētās juridiskās palīdzības dienests; 5) Lietuvas Advokātu kolēģija.

A.3. Juridiskās palīdzības sistēmas tiesiskais pamats

1. 2000. gada Likums par valsts garantēto juridisko palīdzību (lietuviešu valodā – *Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*). Nr. 30-827.

2. 2004. gada 15. aprīļa Noteikumi par juristu konkursu, kuri sniedz sekundāro juridisko palīdzību (lietuviešu valodā – *Dėl advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, konkurso nuostatų patvirtinimo*).

3. 2001. gada 22. janvāra Noteikumi par atlīdzību juristiem, kas sniedz sekundāro juridisko palīdzību (liet. *Dėl advokatoms u. antrinės teisinės pagalbos teikimą ir koordinavimą mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo*).

A.4. Kad tiek piešķirta juridiskā palīdzība?

Valsts garantētā juridiskā palīdzība Lietuvā ietver primāro juridisko palīdzību un sekundāro juridisko palīdzību **civillietās, administratīvajās lietās un krimināllietās**.

Primārā juridiskā palīdzība ietver juridiskas informācijas sniegšanu, juridiskas konsultācijas un dokumentu sagatavošanu iesniegšanai valsts un pašvaldību iestādēs, izņemot procesuālos dokumentus. Šī juridiskā palīdzība ietver arī konsultācijas, lai izšķirtu ārpusietas strīdus, palīdzību izlīguma sasniegšanā un izlīguma vienošanās sagatavošanu.

Sekundārā juridiskā palīdzība ir dokumentu sagatavošana (prasības, pretprasības, dokumenti, kas vajadzīgi, lai saņemtu kompensāciju par zaudējumiem, kas radušies vardarbīgu noziegumu rezultātā u. c.), aizstāvība un pārstāvība tiesā, ieskaitot izpildes procesu, pārstāvību strīda iepriekšējā ārpusietas izskatīšanas gadījumā, ja šāda procedūra ir noteikta tiesību aktos vai ar tiesas lēmumu. Šī juridiskā palīdzība sedz arī tiesāšanās izdevumus civilprocesā, izdevumus, kas radušies administratīvajā procesā, un izmaksas, kas saistītas ar civilprasību izskatīšanu krimināllietā.

A.5. Kam ir tiesības uz juridisko palīdzību atbilstoši savam pilsoniskajam stāvoklim?

Visi Lietuvas Republikas pilsoņi, citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi, kā arī citas fiziskas personas, kas likumīgi uzturas Lietuvā un citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, un citas personas, kas minētas Lietuvas Republikas starptautiskajos līgumos, ir tiesīgi saņemt **primāro juridisko palīdzību un sekundāro juridisko palīdzību.**

A.6. Kurām mērķa grupām ir tiesības uz juridisko palīdzību?

Visiem pilsoņiem neatkarīgi no ienākumu līmeņa un labklājības standarta ir tiesības saņemt primāro **juridisko palīdzību. Sekundāro juridisko palīdzību** var saņemt personas, kuru īpašuma vērtība un gada ienākumi nepārsniedz īpašuma un ienākumu līmeni, ko noteikusi Lietuvas Republikas valdība juridiskās palīdzības saņemšanai.

A.7. Kompetentās iestādes kontaktinformācija

Tieslietu ministrija
Tālr.: +370 5 266 2949
Fakss: +370 5 262 5940
E-pasts: tminfo@tic.lt

B. Juridiskā palīdzība

B.1. CIVILLIETAS

B.1.1. Kādas ir juridiskās palīdzības civillietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

Attiecībā uz darbības jomām un apjomu nav atšķirības starp primārās juridiskās palīdzības sniegšanu civillietās, administratīvajās lietās un krimināllietās.

Sekundārā juridiskā palīdzība sedz tiesāšanās izdevumus civilprocesā. Sekundārā juridiskā palīdzība civillietās ietver izlīguma sagatavošanu; pirmstiesas izlīgumu; pārstāvību pirmās instances tiesā; apelācijas sūdzības sagatavošanu; pārstāvību apelācijas tiesā; pārstāvību kasācijas tiesā; juridisko palīdzību izpildes procesā; juridisko palīdzību disciplinārprocesā, tiesvedības atsākšanā un citos jautājumos.

Vispārīgais princips ir tāds, ka viena juridiskās palīdzības stunda izmaksā 0,05 procentus no minimālās mēnešalgas. Tas ir aptuveni 40 liti jeb 11,4 eiro. Precīza summa un laika limits ir atkarīgs no lietas sarežģītības. Parasti civillietās summas ir visaugstākās. Civillietās laika limits ir no 3 līdz 30 stundām. Persona var saņemt papildu stundas, ja ir redzams, ka ir nepieciešama papildu palīdzība. Papildu summu kompensē valsts (100 vai 50 procentus atkarībā no ienākumu līmeņa), nevis persona.

B.1.2. Cita svarīga informācija par juridisko palīdzību civillietās

Attiecībā uz primāro juridisko palīdzību visbiežāk tā ir saistīta ar civiltiesību un civilprocesa, un ģimenes tiesību jautājumiem (73,8 %). Jaunieši parasti vēršas saistībā ar laulības šķiršanu un uzturlīdzekļiem, pensionāri – saistībā ar pensiju un atjaunošanu īpašuma tiesībās.¹

B.2. ADMINISTRATĪVĀS LIETAS

B.2.1. Kādas ir juridiskās palīdzības administratīvās lietās darbības jomas un apjoms?

Attiecībā uz darbības jomām un apjomu nav atšķirības starp primārās juridiskās palīdzības sniegšanu civillietās, administratīvajās lietās un krimināllietās. Attiecībā uz sekundāro juridisko palīdzību jānorāda, ka sekundārā juridiskā palīdzība sedz tiesāšanās izdevumus, kas radušies administratīvajā procesā.

Sekundārā juridiskā palīdzība administratīvajās lietās ietver pārstāvību pirmās instances tiesā; apelācijas sūdzības sagatavošanu; pārstāvību Apelācijas tiesā; juridisko palīdzību izpildes procesā; ārpustiesas pieteikuma sagatavošanu; tiesvedības atsākšanu.

Vispārīgais princips ir tāds, ka viena juridiskās palīdzības stunda izmaksā 0,05 procentus no minimālās mēnešalgas. Tas ir aptuveni 40 liti jeb 11,4 eiro. Administratīvajās lietās laika limits ir no 2 līdz 15 stundām. Persona var saņemt papildu stundas, ja ir redzams, ka ir nepieciešama papildu palīdzība. Papildu summu kompensē valsts (100 vai 50 procentus atkarībā no ienākumu līmeņa), nevis persona.

B.2.2. Cita svarīga informācija par juridisko palīdzību administratīvajās lietās

Administratīvās problēmas tiek izskatītas salīdzinoši reti gan attiecībā uz primārās, gan sekundārās juridiskās palīdzības sniegšanu (apmēram 3–4 %).²

B.3. KRIMINĀLLIETAS (tikai pārstāvība)

B.3.1. Kādas ir juridiskās palīdzības krimināllietās darbības jomas un apjoms?

Attiecībā uz darbības jomām un apjomu nav atšķirības starp primārās juridiskās palīdzības sniegšanu civillietās, administratīvajās lietās un krimināllietās. Primārās juridiskās palīdzības ilgums nedrīkst pārsniegt vienu stundu, to var pagarināt ar pašvaldības izpildvaras institūcijas vai tās pilnvarotas personas lēmumu.

¹ Saskaņā ar zinātnisko pētījumu – “*The Practise of State-Guarateed Legal Aid in Vilnius*”. *Lithuanian University of Agriculture. Research Papers. Nr. 2. Akadēmija, 2007. P.101-105. Research was carried out by Nikartas S., Lupašku J., Juknaitė J., Savičiūtė R., Kazickaitė A., Veršilo V., Jakimavičiūtė D., Ovsianikova M., Berlin D.*

² Saskaņā ar datiem no iepriekš minētā zinātniskā pētījuma 3,14 %, saskaņā ar Šauļu [*Siauliai*] pašvaldības oficiālo ziņojumu (2007. gads) administratīvās lietas veidoja tikai 4,1 % no sniegtās sekundārās juridiskās palīdzības (2007. gadā).

<http://www.teisinepagalba.lt/default.aspx?top=seco&item=aktseco&id=15798>

Sekundārā juridiskā palīdzība krimināllietās (gan aizstāvības lietās, gan citās lietās) ietver juridisko palīdzību pirmstiesas izmeklēšanā; pārstāvību pirmās instances tiesā; apelācijas sūdzības sagatavošanu; pārstāvību apelācijas tiesā; pārstāvību kasācijas tiesā; juridisko palīdzību izpildes procesā, tiesvedības atsākšanā. Sekundārā juridiskā palīdzība krimināllietās sedz arī tiesāšanās izdevumus saistībā ar krimināllietā iesniegtas civilprasības izskatīšanu.

Vispārīgais princips ir tāds, ka viena juridiskās palīdzības stunda izmaksā 0,05 procentus no minimālās mēnešalgas. Tas ir aptuveni 40 liti jeb 11,4 eiro. Precīza summa ir atkarīga no lietas sarežģītības. Piemēram, tīšas slepkavības lietā palīdzība ietver 45 stundas, kas ir 514 eiro. Krimināllietās laika limits ir no 3 līdz 45 stundām. Persona var saņemt papildu stundas, ja ir redzams, ka ir nepieciešama papildu palīdzība. Papildu summu kompensē valsts (100 vai 50 procentus atkarībā no ienākumu līmeņa), nevis persona.

B.3.2. Cita svarīga informācija par juridisko palīdzību krimināllietās

Krimināllietu problēmas tiek izskatītas salīdzinoši reti gan attiecībā uz primārās, gan sekundārās juridiskās palīdzības sniegšanu (apmēram 7–9 %).³

Krimināllietas ir tā joma, kurā sekundārā juridiskā palīdzība tiek nodrošināta ne tikai fiziskām personām, bet arī juridiskām personām. Tāpēc tādas juridiskās personas pārstāvis, kas ir kriminālatbildības subjekts, var būt arī jurists, kurš sniedz sekundāro juridisko palīdzību.

C. Juridiskās palīdzības sniedzēji

C.1. Kas var būt par juridiskās palīdzības sniedzēju?

Primāro juridisko palīdzību sniedz pašvaldības administrācijas **civildienesta ierēdņi**, ja viņu amata apraksti ietver juridiska rakstura funkcijas, **darbinieki, kas strādā saskaņā ar darba līgumiem**, kas veic juridiska rakstura oficiālas funkcijas un kas saņem atlīdzību par darbu no pašvaldības budžeta (turpmāk tekstā “pašvaldības ierēdņi”) vai **juristi** (profesionālās juristu sabiedrības), vai valsts iestādes, ar kurām pašvaldības ir noslēgušas līgumu. Pašvaldības iestādes, ņemot vērā primārās juridiskās palīdzības sniegšanas kvalitāti, efektivitāti un ekonomiju, izvēlas īpašu veidu, kā sniegt primāro juridisko palīdzību.

Valsts iestādēm, kas noslēgušas līgumus ar pašvaldību vai dienestu, arī ir tiesības sniegt primāro juridisko palīdzību.

Dienests izvēlas juristus sekundārās juridiskās palīdzības sniegšanai, pamatojoties uz konkursu, un slēdz ar tiem līgumus. Konkursa noteikumus apstiprina tieslietu ministrs, vienojoties ar Lietuvas Advokātu kolēģiju.

³ Saskaņā ar datiem no iepriekš minētā zinātniskā pētījuma – 7,3 %, saskaņā ar Šauļu [*Siauliai*] pašvaldības oficiālo ziņojumu (2007. gads) krimināllietas bija tikai 8,5 % no sniegtās sekundārās juridiskās palīdzības (2007. gadā).

<http://www.teisinepalgalba.lt/default.aspx?top=seco&item=aktseco&id=15798>

C.2. Kas izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju?

Primāro juridisko palīdzību sniedz konkrētas pašvaldības speciālists, speciālists tiek izvēlēts automātiski pēc deklarētās dzīvesvietas.

Sekundārās juridiskās palīdzības sniedzēju izvēlas dienests. Izvēloties juristu, dienests ņem vērā iesniedzēja priekšlikumu par konkrētu juristu, iesniedzēja dzīvesvietu, jurista darba vietu, jurista darba slodzi un citus apstākļus, kas ir būtiski sekundārās juridiskās palīdzības sniegšanā. Visās lietās pirmstiesas (ārpustiesas) un tiesvedības stadijās sekundāro juridisko palīdzību parasti sniedz viens un tas pats jurists. Juristu, kas sniedz sekundāro juridisko palīdzību, var aizstāt pēc pamatota iesniedzēja vai paša jurista rakstveida pieprasījuma, ja izveidojies interešu konflikts vai ja ir citi apstākļi, kāpēc jurists, kas sniedz sekundāro juridisko palīdzību, nevar sniegt juridisko palīdzību konkrētā lietā. Lēmumu par sekundāro juridisko palīdzību sniedošā jurista nomainīšanu pieņem dienests.

C.3. Kādi ir juridiskās palīdzības pasākumi, samaksas apmērs un maksimālais finanšu apjoms?

Primārā juridiskā palīdzība ir bezmaksas.

Sekundārās juridiskās palīdzības izmaksas ir noteiktas noteikumos “Par atlīdzību juristiem, kas sniedz sekundāro juridisko palīdzību”. Atlīdzība ir atkarīga no lietas sarežģītības, patērētā laika un citiem faktoriem (piemēram, vai noziedzīgs nodarījums izdarīts aiz neuzmanības vai tīši). Atlīdzība tiek aprēķināta no minimālās mēnešalgas – tas ir no 800 litiem, proti, aptuveni 230 eiro. Atlīdzība par vienu stundu ir 0,05 minimālās mēnešalgas, tas ir, LTL 40 vai EUR 11 eiro. Apmērs ir atkarīgs arī no lietas sarežģītības. Piemēram, krimināllietās palīdzības apjoms ir no 3 līdz 45 stundām, līdz ar to atlīdzība attiecīgi ir no EUR 33 līdz EUR 495. Civillietās laika apjoms ir no 3 līdz 30 stundām, administratīvajās lietās – no 2 līdz 15 stundām.

Valsts garantētās juridiskās palīdzības izmaksas

1. **Primārās juridiskās palīdzības izmaksas** ietver izmaksas, kas saistītas ar juridiskās informācijas sniegšanu, juridiskām konsultācijām un dokumentu sagatavošanu iesniegšanai valsts un pašvaldību iestādēs, izņemot procesuālos dokumentus, kā arī izmaksas, kas saistītas ar konsultāciju sniegšanu, lai izšķirtu ārpustiesas strīdus, palīdzību izlīguma sasniegšanā un izlīguma vienošanās sagatavošanu.

2. **Sekundārās juridiskās palīdzības izmaksas** ietver izmaksas, no kurām iesniedzējs ir atbrīvots, proti: civilprocesā radušās tiesvedības izmaksas, izmaksas administratīvajā procesā, izmaksas, kas saistītas ar krimināllietā iesniegtas civilprasības izskatīšanu, izmaksas, kas saistītas ar aizstāvību un pārstāvību tiesā (tai skaitā apelācijas un kasācijas procesā neatkarīgi no tā, kas ir to ierosinātājs), kā arī izpildes procesa izmaksas, izmaksas, kas saistītas ar procesuālo dokumentu sagatavošanu un pierādījumu iegūšanu, tulkošanu, pārstāvību iepriekšējā ārpustiesas strīda izskatīšanā, ja šāda procedūra ir noteikta tiesību aktos vai ar tiesas nolēmumu.

3. Valsts garantē un sedz 100 procentus no primārās juridiskās palīdzības izmaksām.

4. Sekundārās juridiskās palīdzības izmaksas valsts garantē un sedz šādi: 1) 100 procentus – ja personas īpašumam un ienākumiem ir noteikts pirmais līmenis; 2) 50 procentus – ja personas īpašumam un ienākumiem ir noteikts otrais līmenis. Ja iesniedzēja īpašuma un ienākumu līmenis izmainās, dienestam jānosaka otra sekundārās juridiskās palīdzības izmaksu daļa, ko garantē un sedz valsts.

C.4. Vai juridiskās palīdzības sniedzēji ir saistīti ar kompetento iestādi?

Pašvaldību iestādēm saskaņā ar tieslietu ministra noteikto kārtību katru gadu jāiesniedz dienestā ziņojums par veiktajām darbībām, organizējot un nodrošinot primāro juridisko palīdzību.

Dienests – sekundārās juridiskās palīdzības sniedzēji – ir budžeta iestādes, un ģeogrāfiskie apgabali, kuros tie darbojas, atbilst apgabaltiesu ģeogrāfiskajiem apgabaliem. Tieslietu ministrija ir dienesta dibinātājs un dalībnieks. Dienestu veido valsts iestādes.

C.5. Kāds ir juridiskās palīdzības sniedzēju skaits? Vai tas ir pietiekams?

Darbojas 64 primārās juridiskās palīdzības sniedzēji (pašvaldības) un 5 sekundārās juridiskās palīdzības sniedzēji. Praktiķi apgalvo, ka šāds skaits ir apmierinošs.

D. Juridiskās palīdzības saņemšanas kārtība

D.1. Kur var saņemt juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Personām, kas vēlas saņemt **primāro juridisko palīdzību**, ir tiesības vērsties **pašvaldības izpildvaras iestādē** pēc deklarētās dzīvesvietas vai, ja personai nav dzīvesvietas, tās pašvaldības izpildvaras iestādē, kur persona dzīvo. Personām, kuras izcieš brīvības atņemšanas sodu vai atrodas pirmstiesas apcietinājumā, ir tiesības vērsties pašvaldības izpildvaras iestādē pēc brīvības atņemšanas iestādes atrašanās vietas.

Persona, kas vēlas saņemt **sekundāro juridisko palīdzību**, var iesniegt **dienestā** pieteikumu, dokumentus, kas pamato tās lūgumu, un dokumentus, kas apliecina tās tiesības saņemt sekundāro juridisko palīdzību. Pieteikumā par sekundārās juridiskās palīdzības sniegšanu norādāmās ziņas un tā veidlapu apstiprina tieslietu ministrs. **Pieteikumu un dokumentus, kas apliecina tiesības uz sekundāro juridisko palīdzību, var iesniegt personīgi vai nosūtīt pa pastu.**

D.2. Kur var iegūt informāciju par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu?

- Mājas lapā: <http://www.teisinepagalba.lt/?top=en&item=en>.

D.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu savus klientus par juridisko palīdzību?

Plašsaziņas līdzekļus: <http://www.teisinepagalba.lt/?top=en&item=en>

Tiek organizētas sanāksmes ar sabiedrības pārstāvjiem un notiek komunikācija ar plašsaziņas līdzekļiem.

D.4. Kur var iesniegt pieteikuma veidlapu?

Attiecībā uz primāro juridisko palīdzību personai ir jāvēršas pašvaldības administratīvajā iestādē pēc deklarētās dzīvesvietas.

Ir pieci valsts garantētās juridiskās palīdzības dienesti, kas nodrošina sekundāro juridisko palīdzību: Viļņā [Vilnius], Kauņā [Kaunas], Klaipēdā [Klaipeda], Šauļos [Siauliai] un Paņevēžā [Panevezys].

D.5. Vai ir iespējams iegūt juridisko palīdzību steidzamos gadījumos?

Visos gadījumos (gan steidzamos, gan parastos) **primārā juridiskā palīdzība ir jāsniedz nekavējoties** pēc personas vērsšanās pašvaldības izpildvaras institūcijā. Ja tūlītēja primārās juridiskās palīdzības sniegšana nav iespējama, iesniedzējam jāpaziņo par pieraksta laiku, kam jābūt ne vēlāk kā 5 dienu laikā no personas vērsšanās iestādē dienas.

Sekundāro juridisko palīdzību arī sniedz nekavējoties, ja tas ir iespējams. Ja nē – ne vēlāk kā 3 darba dienu laikā no dokumentu, jurista atzinuma vai citas informācijas saņemšanas.

D.6. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Primārā juridiskā palīdzība ir jāsniedz nekavējoties pēc personas vērsšanās pašvaldības izpildvaras institūcijā. Ja tūlītēja primārās juridiskās palīdzības sniegšana nav iespējama, iesniedzējam jāpaziņo par pieraksta laiku, kam jābūt ne vēlāk kā 5 dienu laikā, kopš persona vērsusies iestādē.

Primārās juridiskās palīdzības ilgums nedrīkst pārsniegt vienu stundu. Primārās juridiskās palīdzības ilgumu var pagarināt ar pašvaldības izpildvaras institūcijas vai tās pilnvarotas personas lēmumu.

Lēmumu par sekundārās juridiskās palīdzības sniegšanu pieņem dienests. **Lēmumu par sekundārās juridiskās palīdzības sniegšanu pieņem uzreiz pēc personas pieteikuma saņemšanas.** Ja lēmumu nevar pieņemt uzreiz, to pieņem ne vēlāk kā 3 darba dienu laikā no dokumentu, jurista atzinuma vai citas informācijas saņemšanas. Dienests nekavējoties sniedz rakstveida paziņojumu iesniedzējam par pieņemto lēmumu.

Lēmumu par sekundārās juridiskās palīdzības sniegšanu, ja tiek apstrīdēts dienesta lēmums par sekundāro juridisko palīdzību, pieņem cits dienests saskaņā ar tieslietu ministra noteikto kārtību.

D.7. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Attiecībā uz **primāro juridisko palīdzību**, ja tūlītēja primārās juridiskās palīdzības sniegšana nav iespējama, iesniedzējam jāpaziņo par pieraksta laiku, kam jābūt **ne vēlāk kā 5 dienu laikā no dienas, kad personas vērsusies iestādē**. Attiecībā uz **sekundāro juridisko palīdzību**, ja lēmumu nevar pieņemt uzreiz, **to pieņem ne vēlāk kā 3 darba dienu laikā** no dokumentu, jurista atzinuma vai citas informācijas saņemšanas. Dienests nekavējoties sniedz rakstveida paziņojumu iesniedzējam par pieņemto lēmumu.

D.8. Vai persona var atkārtoti iesniegt pieteikumu, ja sākotnējais kompetentās iestādes lēmums ir negatīvs?

Persona var pieteikties uz primāro juridisko palīdzību par to pašu jautājumu tikai vienu reizi. Attiecībā uz sekundāro juridisko palīdzību lēmumu par sekundārās juridiskās palīdzības sniegšanu gadījumā, ja tiek apstrīdēts dienesta lēmums par sekundārās juridiskās palīdzības piešķiršanu, pieņem cits dienests saskaņā ar tieslietu ministra noteikto kārtību.

D.9. Ko un kādā veidā kompetentā iestāde informē par savu lēmumu?

Primārā juridiskā palīdzība ir jāsniedz nekavējoties pēc personas vērsšanās pašvaldības izpildvaras institūcijā.

D.10. Kādā kārtībā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Lēmumu var pārsūdzēt saskaņā ar Administratīvā procesa likumu (28. pants) administratīvajai komisijai vai administratīvajā tiesā (iesniedzējs var izvēlēties) viena mēneša laikā no lēmuma pieņemšanas.

D.11. Juridiskās palīdzības iegūšanas procedūras secīgs apraksts

Primārās juridiskās palīdzības saņemšana:

1. Jāvēršas pašvaldības izpildvaras iestādē pēc deklarētās dzīvesvietas.
2. **Primārā juridiskā palīdzība jāsniedz nekavējoties, un tā nedrīkst pārsniegt vienu stundu.**
3. Ja ne uzreiz – ne vēlāk kā 5 dienu laikā.

Sekundārās juridiskās palīdzības saņemšana:

1. **Vienā no pieciem dienestiem** jāiesniedz pieteikums, dokumenti, kas pamato lūgumu, un dokumenti, kas apliecina tiesības uz sekundāro juridisko palīdzību.
2. **Sekundāro juridisko palīdzību arī sniedz nekavējoties, ja tas ir iespējams.**
3. **Ja nē – ne vēlāk kā 3 darba dienu laikā** no dokumentu, jurista atzinuma vai citās informācijas saņemšanas.

D.12. Vai personai ir jāpaziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām iesniegtajā informācijā?

Jā, citādi **sekundārās juridiskā palīdzības** sniegšanu izbeidz, ja: 1) atklājas, ka persona, kas saņem sekundāro juridisko palīdzību, nav tiesīga saņemt sekundāro juridisko palīdzību; 2) persona ir tīši iesniegusi nepatiesu informāciju par strīda vai jautājuma būtību, viņa īpašumu vai ienākumiem, 3) apstākļi, uz kuru pamata personai ir sniegta palīdzība, ir izmainījušies, 4) personas īpašuma un ienākumu līmenis ir izmainījies, un personai saskaņā ar likumu nav tiesību saņemt sekundāro juridisko palīdzību, 5) ja sekundārā juridiskā palīdzība tiek sniegta uz laiku, kas ilgāks par vienu gadu – iesniedzējs likumā noteiktā termiņā neiesniedz iedzīvotāja (ģimenes) ikgadējo pārskatu par ienākumiem, kura saņemšanu ar zīmogu apstiprinājusi vietējā nodokļu administrācija, 6) iesniedzējs ļaunprātīgi izmanto valsts garantēto juridisko palīdzību, savas materiālās vai procesuālās tiesības vai pieprasa, lai jurists īsteno un aizstāv viņa tiesības nepieņemamā veidā, 7) pēc izmaiņām apstākļos ir konstatēts, ka iespējamās sekundārās juridiskās palīdzības izmaksas ievērojami pārsniedz iesniedzēja īpašuma prasības apmēru (īpašuma interesi) vai ka iesniedzēja prasījums par morālā kaitējuma atlīdzību nav pamatots, vai ka viņš ir spējīgs patstāvīgi, bez jurista palīdzības izmantot vai aizstāvēt savas ar likumu aizsargātās tiesības vai intereses, 8) iesniedzējs iesniedz pieteikumu par sekundārās juridiskās palīdzības pārtraukšanu, 9) pārstāvībai lietā nav pamatotu izredžu gūt panākumus, 10) persona, kas saņem sekundāro juridisko palīdzību, vairs nesadarbojas ar dienestu vai juristu, kas sniedz sekundāro juridisko palīdzību, 11) iesniedzējs, kura īpašumam un ienākumiem noteikts otrais līmenis, nepiekrīt maksāt 50 procentus no juridiskās palīdzības izmaksām, 12) iesniedzējs ir miris.

E. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

E.1. Vai uz juridisko palīdzību attiecas atlīdzināšana?

Valsts garantē un sedz 100 procentus no primārās juridiskās palīdzības izmaksām. Sekundārās juridiskās palīdzības izmaksas, ņemot vērā personas īpašumu un ienākumus, valsts garantē un sedz šādi: 1) 100 procentus – ja personas īpašumam un ienākumiem ir noteikts pirmais līmenis; 2) 50 procentus – ja personas īpašumam un ienākumiem ir noteikts otrais līmenis.

E.2. Kādos gadījumos personai ir jāatlīdzina izdevumi par juridisko palīdzību?

Vispārīgais princips ir tāds, ka personai ir jāatlīdzina izdevumi par juridisko palīdzību, ja viņai nebija tiesību uz to. Personai ir pienākums informēt par izmaiņām ienākumu vai labklājības līmenī, pretējā gadījumā valstij ir tiesības uz atlīdzību.

Pieteikumā par sekundāro juridisko palīdzību jābūt paustai iesniedzēja piekrišanai segt izmaksas par sekundāro juridisko palīdzību, ja viņa īpašumam un ienākumiem tiek noteikts otrais līmenis. Ja pieteikums ir aizpildīts ar tās personas palīdzību, kas sniedz valsts garantēto juridisko palīdzību, pienākums segt 50 procentus no sekundārās juridiskās palīdzības izmaksām saskaņā ar likumā noteikto kārtību ir jāizskaidro iesniedzējam, un viņš ir jāiepazīstina ar iespējamo iepriekšējo izmaksu summu, kas aprēķināta, ņemot vērā samaksas apmēru juristiem par sekundārās juridiskās palīdzības sniegšanu, ko, ja nepieciešams, nosaka valdība.

Ja tiek segti 50 procenti no sekundārās juridiskās palīdzības izmaksām, iesniedzējs pēc dienesta paziņojuma saņemšanas apmaksā atlikušos 50 procentus no sekundārās juridiskās palīdzības izmaksām, kas saistītas ar aizstāvību un pārstāvību tiesā. Paziņojumā iesniedzējam

dienests norāda maksājamo sekundārās juridiskās palīdzības izmaksu apmēru, kontu, uz kuru viņam jāpārskaita summa, un maksājuma termiņu.

Iesniedzējam jāsamaksā dienesta norādītajā termiņā, bet ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas. Ja viņš nesamaksā izdevumus, tos atgūst saskaņā ar kārtību, kas noteikta tiesību aktos.

Ja tiek segti 50 procenti no sekundārās juridiskās palīdzības izmaksām, iesniedzējam jāmaksā 50 procenti no citām tiesvedības izmaksām (procesa izmaksas) saskaņā ar termiņiem un kārtību, kas noteikti procesuālajos likumos.

E.3. Kas nosaka atlīdzināšanas kārtību?

Tieslietu ministrija
Tālrunis: +370 5 266 2949
Fakss: +370 5 262 5940
E-pasts: tminfo@tic.lt

F. Finanšu informācija un statistika

F.1. Finansējuma avoti

Oficiāls ziņojums par valsts garantēto primāro juridisko palīdzību:
<http://www.teisinepagalba.lt/default.aspx?top=prim&item=aktprim&id=15887>

F.2. Statistika par pieteikumiem un finansējumu

Gadi	2006. (primārā juridiskā palīdzība)	2007. (primārā juridiskā palīdzība)
Kopējais saņemto pieteikumu skaits	30 636	36 365
Pozitīvi lēmumi	30 462	36 290
Negatīvi lēmumi	174	75
Finansējums, kas piešķirts juridiskās palīdzības sniegšanai	2 625 000 liti 750 000 eiro	2 643 872 liti 755 392 eiro
Finansējums, kas iztērēts juridiskās palīdzības sniegšanai	2 244 000 liti 641 143 eiro	2 300 169,31 liti 657 191 eiro

F.3. Vispārēja ģeogrāfiska informācija par valsti

Teritorija: 65 200 km²
Iedzīvotāji: 3,4 miljoni

Juridisko palīdzību var sniegt praktiski visām personām Lietuvā (to iespējams sniegt arī bērniem, ja tiem ir pārstāvis).

Malta

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir noteikt pārvaldības kārtību attiecībā uz tiesāšanās pieejamību, izmantojot juridisko palīdzību, attiecībā uz juridisko palīdzību pārrobežu strīdos, juridisko palīdzību nelegāli ieceļojušiem trešo valstu pilsoņiem, kā arī juridisko palīdzību noteiktos aizliegtas imigrācijas gadījumos.

A.2. Sistēmas kompetentā iestāde

Kompetentā iestāde ir Juridiskās palīdzības galvenais advokāts un Tieslietu nodaļa.

A.3. Juridiskās palīdzības sistēmas tiesiskais pamats

Juridisko palīdzību Maltā regulē:

- Tiesu sistēmas organizācijas un civilprocesa kodekss;
- Kriminālkodekss un
- Juridiskās palīdzības likuma projekts.

A.4. Kad tiek piešķirta juridiskā palīdzība?

Juridiskā palīdzība tiek sniegta civillietās un krimināllietās, kā arī imigrantiem, kas pretendē uz bēgļa vai patvēruma meklētāja statusu.

A.5. Kam ir tiesības uz juridisko palīdzību atbilstoši savam pilsoniskajam stāvoklim?

Tiesības saņemt juridisko palīdzību ir ES pilsoņiem un atsevišķiem nelegālajiem imigrantiem.

A.6. Kurām mērķa grupām (pēc ienākumu līmeņa, labklājības standartiem vai citiem nosacījumiem) ir tiesības uz juridisko palīdzību?

Visiem ES pilsoņiem, kuru ienākumi nepārsniedz valsts nabadzības sliekšni, un atsevišķiem nelegālajiem imigrantiem.

A.7. Kompetentās iestādes kontaktinformācija

Tiesu juridiskās palīdzības galvenais advokāts [*Chief Advocate for Legal Aid, Courts of Justice*]

Republic Street, Valletta;

Tieslietu nodaļa [*Justice Unit*], 30, *Old Treasury Street, Valletta.*

Tālr.: + 356 21 251110;

Fakss: + 356 21 221307.

B. Juridiskā palīdzība

B.1. CIVILLIETAS

B.1.1. Kāds ir juridiskās palīdzības civillietās darbības jomas un apjoms?

Juridiskā palīdzība ir pieejama visās civillietu jomās bez apjoma ierobežojumiem.

B.2. ADMINISTRATĪVĀS LIETAS

B.2.1. Kādas ir juridiskās palīdzības administratīvajās lietās darbības jomas un apjoms?

Juridiskā palīdzība ir pieejama visās administratīvo lietu jomās bez apjoma ierobežojumiem.

B.3. KRIMINĀLLIETAS (tikai pārstāvība)

B.3.1. Kādas ir juridiskās palīdzības krimināllietās darbības jomas un apjoms?

Juridiskā palīdzība ir pieejama visās jomās bez apjoma ierobežojumiem.

C. Juridiskās palīdzības sniedzēji

C.1. Kas var būt par juridiskās palīdzības sniedzēju?

Juridiskās palīdzības sniedzējus izvēlas Juridiskās palīdzības galvenais advokāts un Tieslietu nodaļa. Nepastāv īpašas prasības, tā ir tikai iestādes izvēle.

C.2. Kas izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju?

Juridiskās palīdzības sniedzējus izvēlas Juridiskās palīdzības galvenais advokāts un Tieslietu nodaļa saskaņā ar grafiku, kurā iekļauti tie juridiskās palīdzības sniedzēji, kuriem ir līgums ar iestādi.

C.3. Kādi ir juridiskās palīdzības pasākumi, samaksas apmērs un maksimālais finanšu apjoms?

Noteikta ir tikai stundas likme juridiskās palīdzības sniedzēja samaksai: EUR 5 par katru palīdzības stundu.

C.4. Vai juridiskās palīdzības sniedzēji ir saistīti ar kompetento iestādi? Vai viņiem ir līgums?

Visi juridiskās palīdzības sniedzēji noslēdz ikgadēju līgumu.

C.5. Kāds ir juridiskās palīdzības sniedzēju skaits? Vai tas ir pietiekams?

Maltā ir 15 juridiskās palīdzības sniedzēji, un tas ir pietiekami.

D. Juridiskās palīdzības saņemšanas kārtība

D.1. Kur var saņemt juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Pieteikuma veidlapu var saņemt no Juridiskās palīdzības galvenā advokāta.

D.2. Kur var iegūt informāciju par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu?

Konsultāciju par pieteikuma veidlapas aizpildīšanu potenciālais iesniedzējs var saņemt Tieslietu nodaļā.

D.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu savus klientus par juridisko palīdzību?

Vienīgais informēšanas veids par juridisko palīdzību ir Tieslietu nodaļas darbība.

D.4. Kur var iesniegt pieteikuma veidlapu?

Pieteikuma veidlapa ir jāiesniedz Juridiskās palīdzības galvenā advokāta birojā.

D.5. Vai ir iespējams iegūt juridisko palīdzību steidzamos gadījumos?

Ārkārtas palīdzību var saņemt tikai krimināllietās. Pieteikumu var sniegt mutiski.

D.6. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Juridiskās palīdzības galvenā advokāta darbību nosaka Tiesu sistēmas organizācijas un civilprocesa kodeksa speciālie noteikumi.

D.7. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Sk. atbildi D.6.

D.8. Vai persona var atkārtoti iesniegt pieteikumu, ja sākotnējais kompetentās iestādes lēmums ir negatīvs?

- Tikai izņēmuma gadījumos.

D.9. Ko un kādā veidā kompetentā iestāde informē par savu lēmumu?

Juridiskās palīdzības galvenais advokāts to paziņo tieši attiecīgajai tiesai.

D.10. Kādā kārtībā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Kārtība ir tāda pati kā citos gadījumos – vēršoties visu līmeņu tiesās.

D.11. Juridiskās palīdzības iegūšanas procedūras secīgs apraksts

Palīdzību piešķir tikai tad, ja iesniedzējs apliecina ar zvērestu, iesniedzot rakstisku pieteikumu – kompetentā iestādē, un pieprasot palīdzību mutiski – juridiskās palīdzības galvenajam advokātam, ka:

(a) viņš ir pārliecināts, ka viņam ir pamatots iemesls vērsties tiesā vai aizstāvēties, turpinot procesu vai esot procesa dalībniekam, un

(b) izņemot tiesvedības priekšmetu, viņam nepieder nekāds īpašums, kura neto vērtība ir ne mazāka kā seši tūkstoši deviņi simti astoņdesmit astoņi eiro un divpadsmit centi (6 988,12) vai cita summa, ko laiku pa laikam tieslietu ministrs var noteikt ar rīkojumu, kas publicēts Vēstnesī [*Gazette*], neietverot ikdienas sadzīves priekšmetus, kas tiek uzskatīti par pamatoti nepieciešamiem iesniedzēja un viņa ģimenes lietošanai, un ka viņa gada ienākumi nepārsniedz valstī noteikto minimālo algu, kas noteikta personām no astoņpadsmit gadiem, vai citu summu, ko laiku pa laikam var noteikt tieslietu ministrs ar rīkojumu, kas publicēts Vēstnesī [*Gazette*].

Aprēķinot minēto īpašumu neto vērtību, nav jāņem vērā iesniedzēja pamata mājokļa vērtība vai jebkurš cits nekustamais vai kustamais īpašums, kas ir tiesvedības priekšmets, pat ja šis īpašums nav strīda priekšmets tajā procesā, attiecībā uz kuru tiek lūgta juridiskā palīdzība.

Turklāt, aprēķinot ienākumus, aprēķini jāveic par divpadsmit mēnešu laika posmu pirms juridiskās palīdzības pieprasījuma.

Šie noteikumi neattiecas uz juridiskās palīdzības piešķiršanu personai, lai tā celtu prasību tiesā par jebkādas reģistrācijas labošanu vai atcelšanu, vai par dzimšanas, laulības vai miršanas akta reģistrāciju.

D.12. Vai personai ir jāpaziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām iesniegtajā informācijā?

- Jā.

E. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

E.1. Vai uz juridisko palīdzību attiecas atlīdzināšana?

- Jā.

E.2. Kādos gadījumos personai ir jāatlīdzina izdevumi par juridisko palīdzību?

Ja persona, kurai sniegta juridiskā palīdzība, gūst sekmes tiesas procesā, viņai no iegūtās summas vai saskaņā ar spriedumu veiktajā tiesas izsolē, pārdotā kustamā vai nekustamā īpašuma ienākumiem jāmaksā reģistrācijas maksa, samaksa advokātam, juridiskajam pilnvarotajam, pārziņiem un referentiem, ja tādi ir, saglabājot savas tiesības prasīt atlīdzību no personas, kurai var piespriest atlīdzināt šādu samaksu.

E.3. Kas nosaka atlīdzināšanas kārtību?

Attiecīgās tiesas sekretārs ir atbildīgs par atlīdzināšanu.

F. Finanšu informācija un statistika

F.1. Finansējuma avoti

Maltas juridiskās palīdzības sistēmu finansē Tieslietu un iekšlietu ministrija kopīgi ar Ģenerālprokuratūru.

F.2. Statistika par pieteikumiem un finansējumu

Gads	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Kopējais saņemto pieteikumu skaits	1 102	1 003	2 002	1 986	1 843
Pozitīvi lēmumi	1 099	998	1 997	1 846	1 732
Negatīvi lēmumi	3	5	5	140	110
Kompetentās iestādes budžets (administratīvās izmaksas) EUR	60 000	70 000	70 000	75 000	100 000
Finansējums, kas iztērēts juridiskās palīdzības sniegšanai (EUR)	40 000	55 000	65 000	68 500	98 000

F.3. Vispārēja ģeogrāfiska informācija par valsti

Teritorija: 316 km²

Iedzīvotāji: 410 000 pilsoņu. Potenciālie klienti ir 3 % no iedzīvotāju skaita.

Nīderlande

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Pamatojoties uz Konstitūciju un Juridiskās palīdzības likumu, sistēmas mērķis ir sniegt valsts nodrošināto juridisko palīdzību ikvienam, kurš nevar atļauties izdevumus par juridiskajiem pakalpojumiem.

A.2. Sistēmas kompetentā iestāde

Juridiskās palīdzības padome [*Raad voor Rechtsbijstand* – nīderlandiešu valodā] (turpmāk arī – *LAB*) ir augstākā līmeņa iestāde Nīderlandē, kura ir atbildīga par valsts nodrošināto juridisko palīdzību. Padomi ieceļ un tā ir pakļauta Tieslietu ministrijai.

Iestāde organizē 30 Juridiskā dienesta darbinieku (turpmāk – *LSC*) darbu valstī, kuri kopā ar privātiem juristiem sniedz juridisko palīdzību iedzīvotājiem.

Kopš 1994. gada Juridiskās palīdzības padome ir atbildīga par Juridiskās palīdzības fonda pārvaldi un izdevumiem, kā arī par politikas jautājumiem.

Iestādei ir divas teritoriālās daļas: rietumu un austrumu. Austrumu daļas galvenā mītne atrodas Utrehtā [*Utrecht*], rietumu daļas – Hāgā [*Haag*]. Rietumu daļa arī organizē palīdzību pārobežu lietās attiecībā uz visu valsti.

A.3. Juridiskās palīdzības sistēmas tiesiskais pamats

Juridisko palīdzību Nīderlandē regulē šādi tiesību akti:

- 1993. gada Nīderlandes Juridiskās palīdzības likums;
- 1994. gada 11. janvāra Rīkojums par Nīderlandes rīkojuma par kritērijiem juridiskās palīdzības pieejamībai izsludināšanu;
- 1994. gada 11. janvāra Rīkojums par Nīderlandes rīkojuma par kritērijiem juridiskās palīdzības pieejamībai un piešķiršanai izsludināšanu;
- 2000. gada 18. decembra Rīkojums par grozījumiem Nīderlandes rīkojumā par kritērijiem juridiskās palīdzības pieejamībai;
- 1994. gada Noteikumi par informācijas sniegšanu par kritērijiem personām, kam nepieciešama juridiskā palīdzība;
- 1999. gada 19. decembra Rīkojums par Nīderlandes rīkojuma par samaksu par juridisko palīdzību izsludināšanu.

A.4. Kad tiek piešķirta juridiskā palīdzība?

Juridiskā palīdzība tiek sniegta:

- civillietās,
- administratīvajās lietās,
- krimināllietās,
- patvēruma lietās.

A.5. Kam ir tiesības uz juridisko palīdzību atbilstoši savam pilsoniskajam stāvoklim?

Nīderlandē tiesības saņemt valsts nodrošināto juridisko palīdzību ir:

- Nīderlandes pilsoņiem,
- ES pilsoņiem, kuri legāli uzturas Nīderlandē,
- personām, kurām ir tiesības uz juridisko palīdzību saskaņā ar starptautiskajiem līgumiem, kas ir piemērojami Nīderlandē,
- patvēruma meklētājiem, bēgļiem, kuriem Nīderlandē piešķirts šāds statuss.

A.6. Kurām mērķa grupām (pēc ienākumu līmeņa, labklājības standartiem vai citiem nosacījumiem) ir tiesības uz juridisko palīdzību?

Mērķa grupas ir fiziskās vai juridiskās personas, kuru:

- a) maksātspēja nepārsniedz noteiktu maksimālo ienākumu pēc nodokļu nomaksas (2002. gadā tas vienai personai bija EUR 1 344 un laulātiem vai kopā dzīvojošiem pāriem EUR 1 920);
- b) un īpašuma vērtība ir līdz EUR 9 100.

A.7. Kompetentās iestādes kontaktinformācija

Austrumu daļa:

Raad voor Rechtsbijstand
Centraal kantoor Utrecht
Jaarbeursplein 15, 3521 AM Utrecht
Postbus 24080, 3502 MB Utrecht
Tālrunis: +31 88-787 1012, Fakss: +31 88-787 1090
Tīmekļa vietne: www.rvr.org

Rietumu daļa:

Pasta adrese: *Raad voor Rechtsbijstand*
P.O. Box 45
2501 CL Den Haag
Atrašanās vieta: *Raad voor Rechtsbijstand*
Laan van Meerdervoort 51
2517 AE Den Haag
Tālrunis: +31 70-370 1414, Fakss: +31 70-362 2364
E-pasts: rvrdenhg@worldonline.nl

B. Juridiskā palīdzība

B.1. CIVILLIETAS

B.1.1. Kādas ir juridiskās palīdzības civillietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

Darbības jomas

Juridiskā palīdzība ir paredzēta visa veida juridiskajiem pakalpojumiem:

- konsultācija,
- palīdzība
- un pārstāvība.

Juridiskās palīdzības veidi:

1) ***tieslietu ceļvedis*** (*Rechtwijzer* – tīmekļa vietnes programma, kas izskaidro attiecīgo lietu un sniedz norādes par labāko risinājumu); tīmekļa vietne: <http://geschillenboom.rvr.org/geschillenboom>

2) ***Juridiskā dienesta darbinieka*** konsultācijas stunda. Bez maksas.

Palīdzības veidi:

- informācija / padoms (79 %)
- konsultācija (11 %)
- nosūtīšana (10 %)

Saziņas veidi:

- pa tālruni (66 %)
- ar darbinieku (30 %)
- e-pastā (4 %)

3) ***Padziļināta konsultācija***, līdzekļu virspusēja pārbaude. Sniedz privāti juristi.

4) ***Juridiskā palīdzība, pamatojoties uz apliecinājumu***. Palīdzību sniedz privāti juristi. Atlase pēc iesniedzēja izvēles. Pieteikumu novērtē Juridiskās palīdzības padome.

Apjoms un samaksas apmērs

1) ***Tieslietu ceļvedis*** – tīmekļa vietnes programma. Bez maksas.

2) ***Juridiskā dienesta darbinieka*** konsultācija. Līdz vienai stundai. Bez maksas.

3) ***Padziļināta konsultācija***, līdzekļu virspusēja pārbaude, ko veic privāti juristi. No vienas līdz trim stundām. Maksa – 13,5 eiro.

4) ***Juridiskā palīdzība, pamatojoties uz apliecinājumu***; to sniedz privāti juristi. Kad pieteikumu ir izvērtējusi Juridiskās palīdzības padome, iesniedzējam jāmaksā samaksa, sākot no 677 eiro, atkarībā no iesniedzēja ienākumu līmeņa.

B.2. ADMINISTRATĪVĀS LIETAS

B.2.1. Kādas ir juridiskās palīdzības administratīvajās lietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

Palīdzības administratīvajās lietās darbības jomas, apjoms un samaksas apmērs ir tāds pats kā civillietās. Sk. atbildi B.1.1.

B.3. KRIMINĀLLIETAS (tikai pārstāvība)

Juridiskās palīdzības pakalpojumus krimināllietās sniedz *dežūrējošie juriskonsulti*.

B.3.1. Kādas ir juridiskās palīdzības administratīvajās lietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

Darbības jomas

Juridiskā palīdzība ir paredzēta visa veida juridiskajiem pakalpojumiem:

- konsultācija,
- palīdzība
- un pārstāvība.

Juridiskās palīdzības veidi:

1) ***tieslietu ceļvedis*** (*Rechtwijzer* – tīmekļa vietnes programma, kas izskaidro lietu un sniedz norādes par labāko risinājumu); tīmekļa vietne: <http://geschillenboom.rvr.org/geschillenboom>

2) ***Juridiskā dienesta darbinieka*** konsultācijas stunda. Bez maksas.

Palīdzības veidi:

- informācija / padoms (79 %)
- konsultācija (11 %)
- nosūtīšana (10 %)

Saziņas veidi:

- pa tālruni (66 %)
- ar darbinieku (30 %)
- e-pastā (4 %)

3) ***Padziļināta konsultācija***, līdzekļu virspusēja pārbaude. Sniedz privāti juristi.

4) ***Juridiskā palīdzība, pamatojoties uz apliecinājumu***. Palīdzību sniedz privāti juristi. Atlase pēc iesniedzēja izvēles. Pieteikumu novērtē Juridiskās palīdzības padome.

5) ***Dežūrējošais juriskonsults***, ko norīko Juridiskās palīdzības padome.

Apjoms un samaksas apmērs

1) ***Tieslietu ceļvedis*** – tīmekļa vietnes programma. Bez maksas.

2) ***Juridiskā dienesta darbinieka*** konsultācija. Līdz vienai stundai. Bez maksas.

3) ***Padziļināta konsultācija***, līdzekļu virspusēja pārbaude, ko veic privāti juristi. No vienas līdz trim stundām. Bez maksas.

4) ***Juridiskā palīdzība, pamatojoties uz apliecinājumu***; to sniedz privāti juristi. Kad pieteikumu ir izvērtējusi Juridiskās palīdzības padome, palīdzība ir bez maksas.

5) ***Dežūrējošais juriskonsults***. Bez maksas.

B.4. PAPILDU INFORMĀCIJA PAR JURIDISKO PALĪDZĪBU

Juridiskā palīdzība sedz tikai samaksu par advokāta pakalpojumiem. Tiesas izdevumi gulstas uz iesniedzēju. Tomēr personas, kas ir tiesīgas saņemt juridisko palīdzību, var lūgt samazināt tiesas nodevas. Turklāt tiesas izdevumus var pieprasīt no pretējās puses.

Juridisko palīdzību nesniedz lietās, kurās prasības summa ir mazāka par 180 eiro.

Apmaksātā juridiskā palīdzība tiek atteikta arī tad, ja:

- pieteikums ir acīmredzami nepamatots;
- juridiskās palīdzības izmaksas ir nesamērīgas ar prasījumu vērtību lietā;
- pieteikums attiecas uz krimināllietu, kurā varētu tikt piemērots tikai neliels naudas sods;
- pieteikumu iesniegusi juridiska persona, kas ir izveidota, lai celtu prasību tiesā;
- lieta attiecas uz nodarbošanos vai komercdarbības veikšanu, ja vien iespēja to turpināt nav atkarīga no lietas iznākuma;
- prasība ir jāiesniedz starptautiskā tiesā, kurai ir sava juridiskās palīdzības sistēma, vai
- lieta attiecas uz interesēm, ko iesniedzējs var aizstāvēt pats, bez juridiskās pārstāvniecības.

C. Juridiskās palīdzības sniedzēji

C.1. Kas var būt par juridiskās palīdzības sniedzēju?

Lai kļūtu par juridiskās palīdzības sniedzēju, kandidātam jābūt advokātam, kurš ir Advokātu kolēģijas biedrs.

C.2. Kas izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju?

Iesniedzēji var izvēlēties juridiskās palīdzības sniedzēju paši, vēršoties Advokātu kolēģijā vai Juridiskās palīdzības padomē.

Tomēr labāks risinājums ir izvēlēties advokātu no Juridiskās palīdzības padomes ieteiktā saraksta, jo padomei ir liela pieredze sadarbībā ar advokātiem.

C.3. Kādi ir juridiskās palīdzības pasākumi, samaksas apmērs un maksimālais finanšu apjoms?

Tiesvedības izmaksas ir dažādas atkarībā no prasības summas un veida. Konkrētu apmēru nevar prognozēt. Advokāta honorāra stundas likme nav noteikta, tā ir no apmēram EUR 100 līdz pat EUR 250 vai pat vairāk. Tā ir atkarīga no lietas un juridiskās palīdzības sniedzēja kvalifikācijas.

C.4. Vai juridiskās palīdzības sniedzēji ir saistīti ar kompetento iestādi?

Juridiskās palīdzības sniedzēji tiek iesaistīti pēc iesniedzēja izvēles vai pēc Juridiskās palīdzības padomes ierosinājuma. Tomēr jebkurā gadījumā, ja advokāts piekrīt sniegt valsts apmaksāto juridisko palīdzību, viņš paraksta līgumu par darbu ar noteiktu lietu un iesniedzēju.

Iesniedzējam ir tiesības mainīt norīkoto juridiskās palīdzības sniedzēju tikai vienu reizi.

C.5. Kāds ir juridiskās palīdzības sniedzēju skaits? Vai tas ir pietiekams? Ja nav, tad kāds būtu optimālais skaits?

Saskaņā ar Nīderlandes Advokātu kolēģijas sniegto informāciju 2008. gadā Nīderlandē bija apmēram 15 tūkstoši juristu, kas ir gandrīz par 4 000 vairāk nekā 2000. gadā. Šāds pieaugums ir vērojams tāpēc, ka tiesvedību skaits ir pieaudzis gandrīz pusotru reizi. Pieprasījums pēc juristiem tiek pilnībā apmierināts, tāpēc Nīderlandes juridiskās palīdzības sistēmai nerodas problēmas, piesaistot juridiskās palīdzības sniedzējus.

Juridiskās palīdzības sniedzēji Nīderlandē:

Sniedzēji	1994.	1998.	2004.	2006.	2008.
Advokatūras biedri, kopā	8 000	9 900	13 111	14 300	15 000
Dalībnieki	6 550	7 200	6 415	7 100	7 154
LSC darbinieki	200	210	250	265	280

D. Juridiskās palīdzības saņemšanas kārtība

D.1. Kur var saņemt juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Iesniedzējs var saņemt pieteikuma veidlapu no tīmekļa vietnes programmas: *Tieslietu ceļvedis (Rechtwijzer)*, tīmekļa vietnē: <http://geschillenboom.rvr.org/geschillenboom>, vai saņemt to pie vietējā Juridiskā dienesta darbinieka, vai arī lūgt savam juristam to saņemt viņa vietā.

D.2. Kur var iegūt informāciju par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu?

Līdzīgi kā norādīts D.1. atbildē iesniedzējs var saņemt informāciju mājas lapā www.rvr.org, vai no Juridiskā dienesta darbinieka, vai no sava jurista.

D.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu savus klientus par juridisko palīdzību?

Pie vietējā Juridiskā dienesta darbinieka ir pieejami bukleti. Pastāv tīmekļa vietne www.rvr.org. Policijas iecirkņi arī ir informēti par juridisko palīdzību. Netiek īstenota īpaša reklāmas kampaņa par valsts apmaksāto juridisko palīdzību.

D.4. Kur var iesniegt pieteikuma veidlapu?

Pieteikumus var iesniegt:

- izmantojot *Tieslietu ceļvedi (Rechtwijzer)*, tīmekļa vietnē:

<http://geschillenboom.rvr.org/geschillenboom>

- tieši Juridiskā dienesta darbiniekam,

- vai privātam dežurējošam juriskonsultam (kas reģistrēts *LAB*), kurš nosūta pieteikumu *LAB*.

Pieteikuma valodas ir nīderlandiešu un angļu valoda. Arī pieteikumi franču un vācu valodā tiek pieņemti.

D.5. Vai ir iespējams iegūt juridisko palīdzību steidzamos gadījumos?

- Nē. Pieteikuma pārbaude un lēmuma pieņemšanas process aizņem dažas dienas, tāpēc juridiskās palīdzības piešķiršana steidzamos gadījumos netiek izskatīta.

D.6. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

LAB izskata pieteikumu un pieņem lēmumu par juridiskās palīdzības nepieciešamību vienas nedēļas laikā no pieteikuma saņemšanas dienas.

D.7. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Iestāde izskata pieteikumu tikai tad, kad ir pieejama visa informācija.

D.8. Vai persona var atkārtoti iesniegt pieteikumu, ja sākotnējais kompetentās iestādes lēmums ir negatīvs?

-Nē.

Persona nevar atkārtoti iesniegt pieteikumu par juridisko palīdzību lietā par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata.

Atkārtots juridiskās palīdzības pieteikums lietā par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata ir pieļaujams tikai tad, ja personas īpašuma stāvoklī vai ienākumu līmenī ir notikušas būtiskas izmaiņas.

D.9. Ko un kādā veidā kompetentā iestāde informē par savu lēmumu?

Lēmumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu paziņo rakstveidā, nosūtot šādu paziņojumu iesniedzējam un viņa juristam, kas norīkots lietā.

D.10. Kādā kārtībā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Sākotnēji personai jāiesniedz iebildumi par lēmumu pašai Juridiskās palīdzības padomei.

Ja iebildumi netiek (pilnībā) ņemti vērā, persona var pārsūdzēt lēmumu administratīvajā tiesā. Pārsūdzības iespējas tiek aprakstītas pašā lēmumā vai pavadvēstulē.

D.11. Juridiskās palīdzības iegūšanas procedūras secīgs apraksts

Persona, kurai ir juridiska problēma, ierodas (vai zvana) Juridiskā dienesta darbiniekam vai izmantot tīmekļa vietnes programmu *Tieslietu ceļvedis (Rechtwijzer)*, tīmekļa vietne: <http://geschillenboom.rvr.org/geschillenboom>, un saņem sākotnējo informāciju un konsultāciju par juridisko palīdzību (līdz 1 stundai), kā arī saņem norīkojumu pie privāta jurista.

Iesniedzējs pieņem juriskonsultu, ko piedāvā *LAB*, vai izvēlas citu juristu, kurš ir reģistrēts *LAB*. Krimināllietās *LAB* ieceļ dežurējošo juriskonsultu, kuru var nomainīt cits, pieteicēja iesniedzējam pieņemams un *LAB* reģistrēts jurists.

Iesniedzējs pats vai ar jurista palīdzību aizpilda pieteikuma veidlapu, pievieno dokumentārus pierādījumus par ienākumiem un īpašumu, un par lietu, un iesniedz to *LAB*.

Ja iesniedzējs iztur atbilstības un līdzekļu pārbaudi, *LAB* piešķir jurista apliecinājumu lietā.

Klients saņem juridisko palīdzību un maksā samaksu juristam atkarībā no viņa ienākumu līmeņa.

Jurists pieprasa samaksu, pamatojoties uz apliecinājumu.

Juristam piešķir noteiktu samaksu. Maksājumu var saņemt avansā.

D.12. Vai personai ir jāpaziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām iesniegtajā informācijā?

Iesniedzējam ir pienākums nekavējoties paziņot Juridiskās palīdzības padomei par izmaiņām pieteikumā norādītājā informācijā.

E. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

E.1. Vai uz juridisko palīdzību attiecas atlīdzināšana?

- Jā.

E.2. Kādos gadījumos personai ir jāatlīdzina izdevumi par juridisko palīdzību?

Personai ir jāatlīdzina izdevumi par juridisko palīdzību, ja:

- 1) iesniedzēja ienākumu un īpašuma līmenis pārsniedz to līmeni, kāds tam bija, kad to atzina par atbilstošu, lai saņemtu valsts nodrošināto juridisko palīdzību, vai
- 2) lēmums tika pieņemts, pamatojoties uz nepatiesu informāciju, vai
- 3) saņēmējs nav samaksājis par juridisko palīdzību juristam.

E.3. Kas nosaka atlīdzināšanas kārtību?

Atlīdzināšanas procesu pārvalda Juridiskās palīdzības padome. Ja persona izvairās no parādu samaksas, *LAB* iesaista zvērinātus tiesu izpildītājus.

F. Finanšu informācija un statistika

F.1. Finansējuma avoti

Valsts nodrošināto juridisko palīdzību un Juridiskās palīdzības padomes darbības izdevumus finansē no valsts budžeta ar Tieslietu ministrijas starpniecību.

F.2. Statistika par juridiskās palīdzības sistēmu un ģeogrāfiska informācija

Teritorija: 41 526 km²

Gads	1994.	2004.	2006.	2008.
Iedzīvotāji	15 300 000	16 292 000	16 334 000	16 358 000
Personas, kas tiesīgas saņemt juridisko palīdzību, procentos	49 %			42 %

Juridiskās palīdzības sniedzēji:

Gads	1994.	1998.	2004.	2006.	2008.
Advokatūras biedri, kopā	8 000	9 900	13 111	14 300	15 000
Juridiskās palīdzības sistēmas dalībnieki	6 550	7 200	6 415	7 100	7 154
LSC darbinieki	200	210	250	265	280

Juridiskā dienesta darbinieki

Gads	2005.	2006.	2007.	2008.
Gadījumu skaits	261 700	575 700	599 400	645 000

Pieteikumu skaits:

Gads	1994.	1998.	2004.	2006.	2008.
Civillietas	202 000	166 000	188 000	223 000	245 000
Krimināllietas	73 000	87 000	137 000	153 000	159 000
Dežurējošais juriskonsults	65 000	64 000	89 000	91 300	86 000
Patvērums	30 000	33 000	23 500	21 000	19 000

Juridiskās palīdzības sistēma:

Gads	1994.	1998.	2004.	2006.	2008.
Budžets (miljonos EUR)	12	12,6	24,2	26	
Stundas likme (EUR)	57	61,5	101	103,2	107

Portugāle

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Tiesību pieejamības sistēmas mērķis ir nodrošināt juridisko aizsardzību visiem, kam nav pietiekamu ekonomisko līdzekļu, lai segtu samaksu, kas saistīta ar pieeju tiesībām un tiesām. Juridiskajai aizsardzībai ir divas būtiskas sastāvdaļas: juridiskā konsultācija un juridiskā palīdzība. Juridiskās konsultācijas mērķis ir sniegt konsultāciju personai par noteiktu juridisko jautājumu, kas skar viņa intereses. Juridiskā palīdzība nodrošina personai ekonomiskos līdzekļus, lai viņa varētu izmantot tiesas un citas strīdu izšķiršanas iespējas; kopumā šādi līdzekļi ietver pilnīgu vai daļēju atbrīvojumu no tiesas nodevām, samaksas par juridiskajiem pakalpojumiem veikšanu pa daļām, atlīdzības juristam noteikšanu un samaksu pa daļām, kā arī samaksu tiesu izpildītājam saistībā ar civiltiesiskās izpildes pasākumiem.

A.2. Sistēmas kompetentā iestāde

Nepastāv viena iestāde, kurai uzticēta juridiskās aizsardzības nodrošināšana. Būtībā tas ir valsts pienākums nodrošināt piekļuvi tiesībām un tiesām. Tāpēc ir izveidoti vairāki sadarbības mehānismi, iesaistot vairākas iestādes. Kopumā juridisko aizsardzību nodrošina juristi, kas ir iesaistīti Tiesību pieejamības sistēmā, kā arī juriskonsulti, pamatojoties uz vienošanos starp Advokātu kolēģiju un Juriskonsultu palātu. Advokātu padome, kas ir kompetentā iestāde juristu norīkošanas elektroniskās sistēmas pārvaldībai – tās nosaukums ir Advokātu padomes valsts informācijas sistēma (*SinOA*), piešķir juristu katrai procedūrai. Samaksu veic Tieslietu finanšu vadības un infrastruktūras institūts, iestāde, kas ir daļa no Tieslietu ministrijas sistēmas. Juridiskās aizsardzības pieprasījumu Sociālās drošības dienestā iesniedz ieinteresētā persona, valsts prokurors iesniedzēja vārdā vai jurists, jurists praktikants vai juriskonsults.

A.3. Juridiskās palīdzības sistēmas tiesiskais pamats

Tiesību pieejamību nodrošina Portugāles Republikas Konstitūcija (20. pants). Tiesību pieejamības noteikumus regulē 2004. gada 29. jūnija likums Nr. 34/2004, kurā izdarīti grozījumi un kas izteikts jaunā redakcijā ar 2007. gada 28. augusta likumu Nr. 47/2007. Likumu detalizē 2008. gada 3. janvāra rīkojums Nr. 10/2008 un 2008. gada 29. februāra rīkojums Nr. 210/2008. Veidlapas, kuras izmanto juridiskās aizsardzības pieprasīšanai, ir apstiprinātas ar 2008. gada 3. janvāra rīkojumu Nr. 11. Juristu atlīdzību, kas ir Tiesību pieejamības sistēmas daļa, regulē tabula, kas pievienota rīkojumam Nr. 1386/2004 iepriekšminēto rīkojumu Nr. 10/2008 un 210/2008 redakcijā.

A.4. Kad tiek piešķirta juridiskā palīdzība?

Juridisko aizsardzību nodrošina visos gadījumos, ja varētu būt nepieciešams vērsties tiesā, lai aizsargātu ar likumu noteiktās tiesības un intereses. Tādējādi ir iespējams izmantot juridiskās aizsardzības mehānismus, *inter alia* strīdos, kas saistīti ar civiltiesību, krimināltiesību, nodokļu, darba un administratīvo tiesību jautājumiem.

A.5. Kam ir tiesības uz juridisko palīdzību atbilstoši savam pilsoniskajam stāvoklim?

Visiem Portugāles un Eiropas Savienības pilsoņiem, kuri var pierādīt, ka viņiem trūkst ekonomisko līdzekļu, ir tiesības uz juridisko aizsardzību. Juridiskā aizsardzība tiek nodrošināta arī ārvalstniekiem un bezvalstniekiem, kuriem ir ES dalībvalstīs derīga uzturēšanās atļauja, kā arī ārvalstniekiem bez uzturēšanās ES dalībvalstīs derīgas uzturēšanās atļaujas, ja to valsts nodrošina juridisko aizsardzību Portugāles pilsoņiem. Bezpeļņas juridiskajām personām arī ir tiesības uz juridisko aizsardzību.

A.6. Kurām mērķa grupām ir tiesības uz juridisko palīdzību?

Juridiskās aizsardzības mehānismi ir paredzēti personām ekonomisko līdzekļu nepietiekamības situācijā (sk. iepriekšējo atbildi). Ekonomisko līdzekļu nepietiekamības situācijā ir personas, kam nav nepieciešamo līdzekļu, lai samaksātu izdevumus, kas raksturīgi procedūrai, ņemot vērā personas ienākumus, īpašumu un mājsaimniecības pastāvīgos izdevumus. Likums nosaka vairākus objektīvus kritērijus, lai atbilstoši noteiktām formulām novērtētu ekonomisko līdzekļu nepietiekamības situāciju (sk. 2004. gada 29. jūlija likuma Nr.34/2004 pielikumu 2007. gada 28. augusta likuma Nr. 47/2007 redakcijā).

A.7. Kompetentās iestādes kontaktinformācija

Iestāžu, kas ir kompetentas ar Tiesību pieejamības sistēmu saistītos jautājumos, kontaktinformāciju var atrast šādās mājas lapās:

Tieslietu finanšu vadības un infrastruktūras institūts <https://servicos.igfij.mj.pt>

Advokātu kolēģija <http://www.oa.pt/>

Sociālās drošības dienests <http://www.seg-social.pt/>

B. Juridiskā palīdzība

B.1. CIVILLIETAS

B.1.1. Kādas ir juridiskās palīdzības civillietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

Kā minēts iepriekš, juridiskā aizsardzība tiek nodrošināta visās civiltiesību jomās. Nepastāv šo darbību apjoma ierobežojumi (laika un naudas izteiksmē), jo to ierobežošana var traucēt izmantot juridiskās aizsardzības mehānismus.

B.1.2. Vai ir vēl kāda svarīga informācija par juridisko palīdzību civillietās, par ko mēs neesam uzdevuši jautājumu?

Nē.

B.2. ADMINISTRATĪVĀS LIETAS

B.2.1. Kādas ir juridiskās palīdzības administratīvajās lietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)? Ja pastāv ierobežojumi, vai var saņemt papildu palīdzību?

Kā minēts iepriekš, juridiskā aizsardzība tiek nodrošināta visās administratīvo tiesību jomās. Nepastāv šo darbību apjoma ierobežojumi (laika un naudas izteiksmē), jo to ierobežošana var traucēt izmantot juridiskās aizsardzības mehānismus.

B.2.2. Vai ir vēl kāda svarīga informācija par juridisko palīdzību administratīvajās lietās, par ko mēs neesam uzdevuši jautājumu?

Nē.

B.3. KRIMINĀLLIETAS (tikai pārstāvība)

B.3.1. Kādas ir juridiskās palīdzības krimināllietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

Kā minēts iepriekš, juridiskā aizsardzība tiek nodrošināta visās krimināltiesību jomās. Nepastāv šo darbību apjoma ierobežojumi (laika un naudas izteiksmē), jo to ierobežošana var traucēt izmantot juridiskās aizsardzības mehānismus.

B.3.2. Vai ir vēl kāda svarīga informācija par juridisko palīdzību krimināllietās, par ko mēs neesam uzdevuši jautājumu?

Kriminālprocesā tiesas kompetencē ir izvērtēt to, vai apsūdzētajam nav ekonomisko līdzekļu saskaņā ar viņa deklarāciju un pieejamo informāciju.

C. Juridiskās palīdzības sniedzēji

C.1. Kas var būt par juridiskās palīdzības sniedzēju?

Juridisko aizsardzību nodrošina juristi, kas iesaistīti Tiesību pieejamības sistēmā. Saskaņā ar vienošanos, kas jānoslēdz starp Advokātu kolēģiju un Juriskonsultu palātu, to var nodrošināt arī juriskonsulti. Juridisko aizsardzību var nodrošināt arī tiesas amatpersonas attiecībā uz tiesas izpildītāja norīkošanu saistībā ar civiltiesiskās izpildes procesu.

C.2. Kas izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju (kompetentā iestāde, persona vai kāds cits)?

Advokātu kolēģija norīko juristu, lai nodrošinātu juridisko aizsardzību katram iesniedzējam. Iesniedzēji var lūgt mainīt norīkoto juristu, sniedzot pienācīgu pamatojumu. Pašlaik iesniedzēji nevar izvēlēties juristu savai pārstāvībai.

C.3. Kādi ir juridiskās palīdzības pasākumi, samaksas apmērs un maksimālais finanšu apjoms?

Tie ir noteikti pievienotajā tabulā, kas ir pielikums rīkojumam Nr. 1386/200.

C.4. Vai juridiskās palīdzības sniedzēji ir saistīti ar kompetento iestādi?

Kā minēts iepriekš, lai jurists varētu nodrošinātu juridisko aizsardzību, viņam jābūt reģistrētam Tiesību pieejamības sistēmā. Reģistrācija ir brīvprātīga. Juristam tikai jāpiesakās laika posmos, ko nosaka Advokātu kolēģija. Tāpat jānorāda, ka jurists var atteikties no iesaistes Tiesību pieejamības sistēmā.

C.5. Kāds ir juridiskās palīdzības sniedzēju skaits? Vai tas ir pietiekams? Ja nav, tad kāds būtu optimāls skaits?

Šāda informācija vēl nav pieejama.

D. Juridiskās palīdzības saņemšanas kārtība

D.1. Kur var saņemt juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Veidlapas juridiskās aizsardzības pieprasīšanai var saņemt Sociālās drošības dienestā vai interneta mājas lapā:

http://www1.seg-social.pt/do_formulario.asp?tit=Apoio+Judici%E1rio+-+Protec%E7%E3o+Jur%EDdica&Action=Ver.

Veidlapām to aizpildīšanai ir pievienotas instrukcijas un vadlīnijas.

D.2. Kur var iegūt informāciju par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu?

Iesniedzējs var saņemt informāciju un palīdzību veidlapas aizpildīšanā, pieprasot juridisko aizsardzību Sociālās drošības dienestā. Iesniedzējs var arī sazināties ar šo dienestu pa tālruni, izmantojot kontaktinformāciju, kas norādīta mājas lapā: <http://www.seg-social.pt>.

D.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu savus klientus par juridisko palīdzību?

Kompetentās iestādes neveic informācijas kampaņas par valsts nodrošināto juridisko palīdzību. Persona, kurai ir juridiska problēma, var uzzināt par juridisko palīdzību no personām, ar kurām viņa sazinās: tiesa, policija, juristi, juriskonsulti, Sociālās drošības dienests, Advokātu kolēģija, kā arī informāciju var iegūt iepriekš minētajās interneta adresēs. Efektīvs līdzeklis, lai atrastu informāciju par juridisko palīdzību, ir meklēt internetā pēc atslēgas vārdiem “juridiskā palīdzība” vai “juridiskā aizsardzība” Portugālē.

D.4. Kur var iesniegt pieteikuma veidlapu (kompetentai iestādei, juristam, NVO u. tml.)?

Pieteikumu, kurā pieprasīta juridiskā aizsardzība, nogādā Sociālās drošības dienestā personīgi vai nosūta pa e-pastu vai pa faksu.

D.5. Vai ir iespējams iegūt juridisko palīdzību steidzamos gadījumos?

Jā.

D.6. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Lēmums par juridiskās palīdzības pieprasījumu Sociālās drošības dienestam ir jāpieņem 30 dienu laikā. Ja lēmums netiek pieņemts šajā termiņā, pieprasījuma izskatīšana tiek automātiski uzskatīta par atliktu.

D.7. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Ja ir nepieciešama papildu informācija, iepriekš minētais 30 dienu termiņš tiek pagarināts par 10 dienām, lai ieinteresētā persona varētu savākt visu pieprasīto informāciju. Ja pieprasītā informācija netiek iesniegta kompetentajam Sociālās drošības dienestam, pieprasījums par juridisko aizsardzību tiek noraidīts.

D.8. Vai persona var atkārtoti iesniegt pieteikumu, ja sākotnējais kompetentās iestādes lēmums ir negatīvs?

Nē.

D.9. Ko un kādā veidā kompetentā iestāde informē par savu lēmumu?

Personas, kas lūdz juridisko aizsardzību, tiek informētas par lēmumu par to rakstveida pieprasījumu. Informēšana notiek paziņojuma formā, ko Sociālās drošības dienests, kas pieņēmis lēmumu par juridiskās aizsardzības pieprasījumu, nosūta personai.

Ja nepieciešamas arī iecelt juristu, šāds lēmums tiek nodots arī Advokātu kolēģijai, lai tā norīkotu juristu. Ja juridiskās aizsardzības pieprasījums attiecas uz procesu, kas jau notiek tiesā, Sociālās drošības dienests paziņo lēmumu par lūgumu sniegt tiesisko aizsardzību tiesai un otrai pusei.

D.10. Kādā kārtībā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Lēmumu par juridiskās aizsardzības pieprasījumu var pārsūdzēt tikai tiesā. Personai, kura vēlas pārsūdzēt lēmumu par juridiskās aizsardzības pieprasījumu, tas jāizdara 15 dienu laikā no Sociālās drošības dienesta lēmuma pieņemšanas dienas. Lai to izdarītu, ieinteresētā

persona iesniedz pieprasījumu, pamatojot savu sūdzību. Šo pieprasījumu Sociālās drošības dienests nosūtīta kompetentajai tiesai.

D.11. Juridiskās palīdzības iegūšanas procedūras secīgs apraksts:

Personai, kas vēlas saņemt juridisko aizsardzību, jāiesniedz pieprasījums Sociālās drošības dienestam. Pieprasījumu pēc tam novērtē kompetentie dienesti saskaņā iesniedzēja sniegto informāciju. Sociālās drošības dienesta atbildīgā amatpersona, kas ir izvērtējusi pieprasījumu, pieņem lēmumu 30 dienu laikā no dienas, kad juridiskās aizsardzības pieprasījums ir iesniegts. Ja ar lēmumu pieprasījums tiek noraidīts, iesniedzējs tiek informēts par iespējamo lēmumu un pirms lēmuma pieņemšanas tiek uzklauts, lai viņš varētu aizstāvēt savu pozīciju. Lēmums tiek paziņots kārtībā, kas aprakstīta atbildē D.9.

D.12. Vai personai ir jāpaziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām iesniegtajā informācijā?

Jā. Juridiskās aizsardzības saņēmējiem ir pienākums paziņot, ja viņi ir spējīgi segt samaksu, kas raksturīga procesam.

E. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

E.1. Vai uz juridisko palīdzību attiecas atlīdzināšana?

Jā.

E.2. Kādos gadījumos personai ir jāatlīdzina izdevumi par juridisko palīdzību?

Ja juridiskā aizsardzība tiek atcelta, izdevumi, kas saistīti ar juridisko aizsardzību, ir jāatlīdzina. Juridiskā aizsardzība tiek atcelta gadījumos, kad saņēmējs iegūst līdzekļus, kas ļauj viņam samaksāt procesa izdevumus, kā arī gadījumos, ja ir pierādījumi, pamatojoties uz jauniem dokumentiem, ka saņēmējam nav nepieciešama juridiskā aizsardzība. Atlīdzināšana notiek arī tad, ja dokumentus, pamatojoties uz kuriem piešķirta juridiskā aizsardzība, tiesa atzīst par viltotiem, ja saņēmējs ir notiesāts par ļaunprātību, ja piešķirti uzturlīdzekļi procesa izmaksu samaksai un ja persona, kas gūst labumu no samaksas segšanas pa daļām un samaksas juristam, vairs nemaksā uzturlīdzekļus, ko viņai ir pienākums maksāt.

E.3. Kas nosaka atlīdzināšanas kārtību?

Tieslietu finanšu vadības un infrastruktūras institūta kompetencē ir iekasēt ieņēmumus no to summu atlīdzināšanas, kas izmantotas juridiskajai aizsardzībai.

F. Finanšu informācija un statistika

F.1. Finansējuma avoti

Tiesību pieejamības sistēmu finansē Tieslietu finanšu vadības un infrastruktūras institūts, kas ir daļa no Tieslietu ministrijas sistēmas. Šie ieņēmumi nāk no dažādiem avotiem.

F.3. Vispārēja ģeogrāfiska informācija par valsti

Teritorija: 92 345 km²

Iedzīvotāji: aptuveni 10 miljoni

Slovēnija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Bezmaksas juridiskās palīdzības mērķis ir īstenot tiesības uz tiesas aizsardzību, pamatojoties uz vienlīdzības principu un ņemot vērā to personu sociālo stāvokli, kuras nevar izmantot šīs tiesības, neatņemot iztikas līdzekļus sev un savai ģimenei (ZBPP 1. pants).

A.2. Sistēmas kompetentā iestāde

Lēmumu apstiprināt juridiskās palīdzības piešķiršanu pirmajā instancē pieņem rajona tiesas vai specializētās tiesas priekšsēdētājs. Profesionālos un administratīvi tehniskos uzdevumus attiecībā uz juridiskās palīdzības apstiprināšanu veic Juridiskās palīdzības profesionālais dienests (ZBPP 2. pants).

A.3. Juridiskās palīdzības sistēmas tiesiskais pamats

Juridisko palīdzību Slovēnijā regulē Bezmaksas juridiskās palīdzības likums un tā īstenošanas noteikumi.

A.4. Kad tiek piešķirta juridiskā palīdzība?

Tiesiskā aizsardzība ietver tiesību, pienākumu un tiesisko attiecību aizsardzību, kā arī aizstāvību pret apsūdzību krimināllietās iekšzemes un starptautiskajās tiesās. Uzskatāms, ka tiesiskā aizsardzība ietver visus tiesību aktos noteiktos strīdu ārpustiesas izšķiršanas veidus (ZBPP 1. pants).

A.5. Kam ir tiesības uz juridisko palīdzību atbilstoši savam pilsoniskajam stāvoklim?

1. Slovēnijas Republikas pilsoņi, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir Slovēnijas Republikā;
2. Ārvalstnieki, kam ir pastāvīgā vai pagaidu uzturēšanās atļauja Slovēnijas Republikā, un bezvalstnieki, kas likumīgi uzturas Slovēnijas Republikā;
3. Citi ārvalstnieki, ievērojot savstarpības nosacījumus, vai saskaņā ar nosacījumiem un gadījumos, kas noteikti Slovēnijas Republikai saistošos starptautiskajos līgumos;
4. Bezpeļņas nevalstiskajās organizācijas un biedrības, kas darbojas sabiedrības interesēs un kas attiecīgi reģistrētas saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem, attiecībā uz strīdiem par darbību veikšanu sabiedrības interesēs vai par darbību, kura veikšanai tās izveidotas;
5. Arī citas personas, kas noteiktas ar tiesību aktiem vai starptautisku līgumu, kas saistošs Slovēnijas Republikai, ir tiesīgas saņemt juridisko palīdzību (ZBPP 10. pants).

A.6. Kurām mērķa grupām (pēc ienākumu līmeņa, labklājības standartiem vai citiem nosacījumiem) ir tiesības uz juridisko palīdzību?

Regulāra juridiskā palīdzība tiek piešķirta personām, kuras, ņemot vērā viņu un viņu ģimeņu finansiālo stāvokli, nespēj segt tiesas procesa izmaksas, nekaitējot viņu un viņu ģimeņu sociālajam stāvoklim. Tiek uzskatīts, ka iesniedzēja un viņa ģimenes sociālo stāvokli tiesas procesa izmaksas pakļauj riskam, ja iesniedzēja ikmēneša ienākumi (personiskie ienākumi) vai vidējie mēneša ienākumi uz vienu ģimenes locekli (personiskie ģimenes ienākumi) nepārsniedz divkārtu minimālo ienākumu, kas paredzēts tiesību aktos, kas regulē sociālās drošības pakalpojumus (*ZBPP-novela* 13. pants).

A.7. Kompetentās iestādes kontaktinformācija

Juridiskās palīdzības profesionālais dienests darbojas katrā kompetentajā tiesā. Jebkura tiesa Slovēnijā, kurā darbojas šis dienests, jāuzskata par kompetento iestādi attiecībā uz juridisko palīdzību.

B. Juridiskā palīdzība

B.1. CIVILLIETAS

B.1.1. Kādas ir juridiskās palīdzības civillietās darbības jomas un apjoms?

Tiesa lemj par juridiskās palīdzības darbības jomām un apjomu katrā gadījumā, ņemot vērā principus, kas norādīti atbildēs A.5 un A.6.

B.2. ADMINISTRATĪVĀS LIETAS

B.2.1. Kādas ir juridiskās palīdzības administratīvajās lietās darbības jomas un apjoms?

Sk. atbildi B.1.1.

B.3. KRIMINĀLLIETAS (tikai pārstāvība)

B.3.1. Kādas ir juridiskās palīdzības krimināllietās darbības jomas un apjoms?

Sk. atbildi B.1.1.

C. Juridiskās palīdzības sniedzēji

C.1. Kas var būt par juridiskās palīdzības sniedzēju?

Saskaņā ar Bezmaksas juridiskās palīdzības likumu juridisko palīdzību sniedz advokāti, kuri iekļauti advokātu sarakstā saskaņā ar likumu, kas regulē advokātus, juridiskie biroji, kas izveidoti saskaņā ar likumu, kas regulē advokātus, un notāri jautājumos, kas noteikti likumā, kas regulē notārus. Dažos atsevišķos gadījumos (pirmā juridiskā konsultācija, juridiskā

konsultācija, pārsniedzot sākotnējo juridisko konsultāciju) ar Tieslietu ministrijas piekrišanu juridisko palīdzību var sniegt arī persona, kas sniedz bezmaksas juridisko palīdzību bez nolūka gūt finansiālu labumu, ja ir izpildīti noteikti kritēriji (*ZBPP-novela 29. pants*).

C.2. Kas izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju?

Iesniedzējs var izvēlēties personu, kura sniedz juridisko palīdzību. Šī persona jānorāda pieteikuma veidlapā. Ja iesniedzējs neveic šādu izvēli, Juridiskās palīdzības iestāde ieceļ juridiskās palīdzības sniedzēju *ex officio* (*ZBPP-novela 30. pants*).

C.3. Kādi ir juridiskās palīdzības pasākumi, samaksas apmērs un maksimālais finanšu apjoms?

Tiesību akti nenosaka juridiskās palīdzības pasākumus, samaksas apmēru un finanšu apjomu. Par šiem jautājumiem lemj tiesa.

C.4. Vai juridiskās palīdzības sniedzēji ir saistīti ar kompetento iestādi?

Viņi ir piesaistīti, jo tiek norīkoti.

C.5. Kāds ir juridiskās palīdzības sniedzēju skaits?

Tā kā juridiskās palīdzības sniedzēji Slovēnijā ir piesaistīti tiesai ar ilgtermiņa līgumu, visi tie juristi, kas atbilst C.1. atbildē minētajām prasībām, ir pieejami juridiskās palīdzības sniegšanai.

Saskaņā ar *CCBE* datiem par 2006. gadu Slovēnijā ir 687 Advokātu kolēģijas locekļi.

D. Juridiskās palīdzības saņemšanas kārtība

D.1. Kur var saņemt juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Pieteikuma veidlapa ir daļa no Noteikumiem par pieteikuma veidlapu juridiskās palīdzības piešķiršanai. Pieteikuma veidlapas ir pieejamas Slovēnijas Republikas Tieslietu ministrijas interneta oficiālajā mājas lapā, Slovēnijas Republikas valsts portālā, un tās var arī nopirkt grāmatnīcās.

D.2. Kur var iegūt informāciju par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu?

Juridiskās palīdzības profesionālais dienests, kas darbojas katrā kompetentajā tiesā, cita starpā palīdz iesniedzējam veikt juridiskās palīdzības pieprasījumu. Instrukcijas / vadlīnijas pieteikuma veidlapas aizpildīšanai var atrast arī Slovēnijas Republikas Tieslietu ministrijas oficiālajā mājas lapā. (*ZBPP-novela 31. pants*).

D.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu savus klientus par juridisko palīdzību?

Parasti Slovēnijā netiek organizētas īpašas informācijas kampaņas par juridisko palīdzību. Informācijas sniegšanai iedzīvotājiem tiek izmantota Tieslietu ministrijas tīmekļa vietne <http://www.mp.gov.si/>. Tur var atrast Likumu par juridisko palīdzību un izdrukāt pieteikuma veidlapu. Galvenais informācijas avots slovēņu valodā joprojām ir Juridiskās palīdzības profesionālie dienesti tiesās.

D.4. Kur var iesniegt pieteikuma veidlapu?

Iesniedzējs iesniedz pieteikumu par juridisko palīdzību kompetentajā tiesā vai apgabaltiesā, kas aptver teritoriju, kurā ir iesniedzēja pastāvīgā vai pagaidu dzīvesvieta vai viņa galvenais birojs (ZBPP 34. pants).

D.5. Vai ir iespējams iegūt juridisko palīdzību steidzamos gadījumos?

Jā. Ja tikmēr, kamēr tiks lemts par pieteikumu par juridisko palīdzību vai, ievērojot procedūru, lai sagatavotu un iesniegtu pieteikumu, iesniedzējs nokavēs termiņu juridiskas darbības izdarīšanai un tādējādi zaudēs tiesības veikt šo darbību, Juridiskās palīdzības iestāde neatkarīgi no likuma noteikumiem, kas nosaka juridiskās palīdzības apstiprināšanas nosacījumus un procedūru, nekavējoties apstiprina juridisko palīdzību konkrētajai darbībai, lai iesniedzējs izvairītos no sekām (ārkārtas juridiskā palīdzība) (ZBPP 36. pants).

D.6. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem un lēmumu?

Veicot novērtējumu juridiskās palīdzības piešķiršanai, tiek ņemti vērā visi apstākļi un fakti par lietu, saistībā ar kuru iesniedzējs ir iesniedzis pieteikumu par juridiskās palīdzības apstiprināšanu, un jo īpaši tas, ka:

- lieta noteikti nav nepamatota vai tā varētu būt veiksmīga, tāpēc ir pamatoti uzsākt procesu, piedalīties procesā vai izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus, vai atbildēt uz tiem, un
- lieta ir svarīga iesniedzēja personiskajam un sociāli ekonomiskajam stāvoklim vai paredzamajam lietas iznākumam ir izšķiroša nozīme iesniedzējam vai viņa ģimenei.

Ja iesniedzējs sūdzas, ka ir pārkāptas viņa tiesības uz taisnīgu tiesu pamatotā laikā, izvērtējot pieteikumu par bezmaksas juridisko palīdzību, tiek ņemts vērā tas, vai izskatāmajā lietā ir iemesls, kāpēc iesniedzējs ir nokļuvis grūtībās.

Turklāt juridiskā palīdzība tiek piešķirta, nekonstatējot nosacījumus, kas minēti iepriekš, gadījumos, kas saistīti ar konstitucionālo sūdzību Slovēnijas Republikas Konstitucionālajai tiesai, ar tiesvedību starptautiskajās tiesās un starptautiskajās šķīrējtiesās, ja tie ietver iespējamus cilvēktiesību un pamatbrīvību pārkāpumus, un, ja ir ievēroti likuma noteikumi, kas regulē konstitucionālo sūdzību vai ja ir ievēroti nosacījumi, lai uzsāktu tiesvedību vai piedalītos tiesvedībā starptautiskajā tiesā vai starptautiskajā šķīrējtiesā (īpaša juridiskā palīdzība) (ZBPP–*novela* 24. pants).

D.7. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Tiesību aktos nav paredzēti papildu noteikumi pieteikuma izskatīšanai. Visu nepieciešamo informāciju jānorāda veidlapā pirms tās izskatīšanas uzsākšanas.

D.8. Vai persona var atkārtoti iesniegt pieteikumu, ja sākotnējais kompetentās iestādes lēmums ir negatīvs?

Juridiskās palīdzības iestādes lēmumus un rīkojumus nevar pārsūdzēt. Tā vietā var ierosināt administratīvo apstrīdēšanu. Šādi jautājumi administratīvajā apstrīdēšanas procesā tiek uzskatīti par steidzamiem (*ZBPP* 34. pants).

D.9. Ko un kādā veidā kompetentā iestāde informē par savu lēmumu?

Iestāde informē iesniedzēju par lēmumu, nosūtot viņam vēstuli. Lēmumu iesniedz arī ģenerālprokuroram un, ja process jau uzsākts tiesā, – kompetentajai tiesai, kurā notiek process, kurā pieprasīta bezmaksas juridiskā palīdzība (*ZBPP–novela* 38. pants).

D.10. Kādā kārtībā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Par lēmumu, ar kuru ir noraidīta juridiskās palīdzības piešķiršana, var iesniegt tikai administratīvu pieteikumu.

D.11. Juridiskās palīdzības iegūšanas procedūras secīgs apraksts

1. Iesniedzēji iesniedz pieteikumus par juridiskās palīdzības apstiprināšanu, izmantojot noteiktu pieteikuma veidlapu, kurai jāpievieno atbilstoši dokumenti.

2. Par pieteikumiem par juridisko palīdzību Juridiskās palīdzības iestāde izdod lēmumu, bet gadījumos, kas saistīti ar tiesvedību – rīkojumu. Izdodot lēmumu vai rīkojumu par lēmuma pieņemšanu par pieteikumu par juridisko palīdzību, Juridiskās palīdzības iestāde:

- a) noraida pieteikumu kā nepieņemamu;
- b) noraida pieteikumu kā nepamatotu;
- c) piešķir iesniedzējam juridisko palīdzību.

Lēmumā, kas apmierina pieteikumu, Juridiskās palīdzības iestāde nosaka apstiprinātās juridiskās palīdzības apjomu un sīkāk apraksta lietu, kurā juridiskā palīdzība ir apstiprināta.

3. Pamatojoties uz lēmumu, ko izdevusi Juridiskās palīdzības iestāde par juridisko palīdzības pieteikumu, Juridiskās palīdzības profesionālais dienests izdod “norīkojumu” attiecīgajai personai.

5. Juridiskās palīdzības sniedzējam ir pienākums norīkojumu nodot atpakaļ Juridiskās palīdzības profesionālajam dienestam izdevumu apmaksai pēc tam, kad sniegta juridiskā palīdzība.

D.12. Vai personai ir jāpaziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām iesniegtajā informācijā?

Laika posmā no juridiskās palīdzības apstiprināšanas dienas līdz galīgajam norēķinam par izmaksām attiecīgajai personai ir jāpaziņo Juridiskās palīdzības profesionālajam dienestam visi fakti un apstākļi, un visas izmaiņas, kas ietekmē vai varētu ietekmēt tiesības uz juridisko palīdzību un juridiskās palīdzības saņemšanas veidu, apjomu un laika posmu. Par izmaiņām ir jāziņo astoņu dienu laikā no dienas, kad persona par tām uzzinājusi (*ZBPP* 41. pants).

E. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)**E.1. Vai uz juridisko palīdzību attiecas atlīdzināšana?**

Nē, izņemot atsevišķus gadījumus.

E.2. Kādos gadījumos personai ir jāatlīdzina izmaksas par juridisko palīdzību?

Attiecīgajai personai ir pienākums atlīdzināt nepamatoti saņemto juridisko palīdzību un segt visas izmaksas, no kurām tā ir bijusi atbrīvota, ieskaitot likumiskos soda procentus (*ZBPP* 43. pants).

E.3. Kas nosaka atlīdzināšanas kārtību?

Nepamatoti saņemtās juridiskās palīdzības atlīdzināšanas metodi un laiku nosaka Juridiskās palīdzības iestāde lēmumā, konstatējot, ka juridiskā palīdzība saņemta nepamatoti un pieprasot attiecīgajai personai atlīdzināt nepamatoti saņemto juridisko palīdzību.

Neskatoties uz iepriekšējā rindkopā minēto, pēc attiecīgās personas priekšlikuma Juridiskās palīdzības iestāde un attiecīgā persona noslēdz rakstisku vienošanos par atmaksāšanas kārtību, ņemot vērā personas ienākumus un sociālo stāvokli (*ZBPP* 43. pants).

F. Finanšu informācija un statistika

F.1. Finansējuma avoti

Juridiskās palīdzības sistēma tiek finansēta no Slovēnijas Republikas budžeta (*ZBPP* 44. pants).

F.2. Statistika par pieteikumiem un finansējumu

Gads	2008.
Saņemto pieteikumu skaits	11 728

E.3. Vispārēja ģeogrāfiska informācija par valsti

Teritorija: 20 273 km²

Iedzīvotāji: 1 936 000

Spānija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir piešķirt bezmaksas juridisko palīdzību tiem sabiedrības locekļiem, kas nevar atļauties segt tiesvedības izmaksas.

A.2. Sistēmas kompetentā iestāde

Pirmā līmeņa kompetentā iestāde ir teritoriālā Advokātu kolēģija [*Colegios de abogados*]. Tā saņem un izskata pieteikumus, informē iesniedzēju par pieteikumā trūkstošo informāciju un, ja par pieteikumu nav iebildumu, iesniedz to Juridiskās palīdzības komisijai galīgajai apstiprināšanai.

Otrā līmeņa kompetentā iestāde ir Juridiskās palīdzības komisija [*Comisiones provinciales de Asistencia Jurídica gratuita*]. Tā sniedz galīgo lēmumu par pieteikumu, kā arī darbojas kā apelācijas iestāde.

A.3. Juridiskās palīdzības sistēmas tiesiskais pamats

Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība Spānijā tiek organizēta saskaņā ar **1996. gada 10. janvāra Likumu Nr. 1/1996 par juridisko palīdzību**.

A.4. Kad tiek piešķirta juridiskā palīdzība?

Juridiskā palīdzība ir pieejama visās lietās neatkarīgi no tā, vai pastāv strīds, ja iesaistītās summas pārsniedz EUR 900, un tas attiecas uz jebkuru tiesvedību, pārsūdzību un spriedumu izpildi. Lietās, kurās iesaistītas mazākas summas un kurās juriskonsulta vai advokāta pakalpojumu izmantošana nav obligāta, juridisko palīdzību var piešķirt, ja otrai pusei ir juridiskā pārstāvība vai ja to nepārprotami lūdz tiesnesis vai tiesa, lai nodrošinātu abu pušu vienlīdzīgumu.

Papildus vienīgi pārrobežu strīdos juridiskās palīdzības saņēmējiem nav jāsedz šādas izmaksas:

- par mutiskās tulkošanas pakalpojumiem,
- par dokumentu tulkošanu,
- ceļa izdevumi, ja iesniedzējam ir jāierodas personiski,
- aizsardzības advokātam un par prokurora pārstāvību pat tad, ja personas personiska piedalīšanās nav nepieciešama, ja to ir lūgusi tiesa, lai garantētu pušu vienlīdzīgumu.

Juridiskā palīdzība ietver visas procesa stadijas, arī apelācijas sūdzības iesniegšanu par spriedumu, ar kuru prasība noraidīta, bet tā nekad nevar tikt attiecināta uz citu procesu.

A.5. Kam ir tiesības uz juridisko palīdzību atbilstoši savam pilsoniskajam stāvoklim?

1. Visiem Kopienas pilsoņiem, kuriem nepietiek līdzekļu (pārrobežu strīdos tikai indivīdi ir tiesīgi saņemt palīdzību),
2. to valstu pilsoņiem, kas nav Kopienas dalībvalstis, kuri likumīgi uzturas Spānijā vai kuru tiesības noteiktas starptautiskajās konvencijās (piemēram, konvencijas par starptautisku bērnu nolaupīšanu) – ar tādiem pašiem nosacījumiem kā Kopienas pilsoņiem,
3. darba tiesību jautājumos – jebkuram darbiniekam neatkarīgi no pilsonības un līdzekļiem,
4. sabiedrības interešu biedrībām un nodibinājumiem.

A.6. Kurām mērķa grupām (pēc ienākumu līmeņa, labklājības standartiem vai citiem nosacījumiem) ir tiesības uz juridisko palīdzību?

Lai persona kvalificētos kā persona ar nepietiekamiem līdzekļiem, viņas un viņas ģimenes locekļu kopējie ikmēneša ienākumi nedrīkst būt lielāki par divkārtšu valsts minimālo algu [“*salario m?nimo interprofesional*”], ko katru gadu nosaka valdība.

SMI līmenis mainās no gada uz gadu. Pēdējos gados valsts noteiktā minimālā alga Spānijā bija šāda:

- *SMI* 2007. gadā: EUR 570,60;
- *SMI* 2008. gadā: EUR 600,00;
- *SMI* 2009. gadā: EUR 624,00.

A.7. Kompetentās iestādes kontaktinformācija

Gandrīz katram reģionam un pilsētai ir sava Advokātu kolēģija – pirmā līmeņa instance juridiskajai palīdzībai. Lai noskaidrotu attiecīgo reģionālo Advokātu kolēģiju, var vērsties Centrālajā advokātu kolēģijā:

- ***Consejo General de la Abogacía Española, Madrid***

Paseo de Recoletos, 13, Madrid 28004,

vai atrast atbilstošo Advokātu kolēģiju tīmekļa vietnē: <http://www.hg.org/bar-associations-spain.asp>.

B. Juridiskā palīdzība

B.1. CIVILLIETAS

B.1.1. Kādas ir juridiskās palīdzības civillietās darbības jomas (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

Juridiskā palīdzība ir pieejama lietās, kurās pastāv strīds, un lietās, kurās nav strīda; attiecīgā persona var būt prasītājs vai atbildētājs ikvienā tiesā. To var piešķirt arī gadījumos, kas saistīti ar tiesas nolēmuma vai jebkura cita izpildāma instrumenta izpildi.

B.2. ADMINISTRATĪVĀS LIETAS

B.2.1. Kādas ir juridiskās palīdzības administratīvajās lietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

Juridiskā palīdzība ir pieejama lietās, kurās pastāv strīds, un lietās, kurās nav strīda; attiecīgā persona var būt prasītājs vai atbildētājs ikvienā tiesā. To var piešķirt arī gadījumos, kas saistīti ar tiesas nolēmuma vai jebkura cita izpildāma instrumenta izpildi.

B.3. KRIMINĀLLIETAS (tikai pārstāvība)

B.3.1. Kādas ir juridiskās palīdzības krimināllietās darbības (atbalsta) jomas un apjoms (laika un naudas izteiksmē)?

Juridiskā palīdzība ir pieejama lietās, kurās pastāv strīds, un lietās, kurās nav strīda; attiecīgā persona var būt prasītājs vai atbildētājs ikvienā tiesā. To var piešķirt arī gadījumos, kas saistīti ar tiesas nolēmuma vai jebkura cita izpildāma instrumenta izpildi.

B.4. PAPILDU INFORMĀCIJA PAR JURIDISKO PALĪDZĪBU

Personas, kurām piešķirta juridiskā palīdzība, ir atbrīvotas no šādu izmaksu segšanas:

1. pirmstiesas juridiskā konsultācija,
2. samaksa juriskonsultiem un advokātiem,
3. paziņojumu publikācijas oficiālajā laikrakstā izmaksas,
4. drošības nauda par atsevišķu apelācijas sūdzību iesniegšanu,
5. samaksa ekspertiem.

Personu līdzekļi tiek pārbaudīti, ņemot vērā ienākumus un finanšu resursus, ko aprēķina katru gadu un kas aptver visas ģimenes ienākumus.

Lietās, kurās iesaistītas mazākas summas un kurās juriskonsulta vai advokāta pakalpojumu izmantošana nav obligāta, juridisko palīdzību var piešķirt, ja otrai pusei ir juridiskā pārstāvība vai ja to nepārprotami lūdz tiesnesis vai tiesa, lai nodrošinātu abu pušu vienlīdzīgumu.

Juridiskā palīdzība sedz šādas izmaksas:

- pirmstiesas juridisko konsultāciju,
- samaksu juriskonsultiem un advokātiem,
- paziņojumu publikācijas oficiālajā laikrakstā izmaksas,
- drošības naudu par atsevišķu apelācijas sūdzību iesniegšanu,
- samaksu ekspertiem,
- 80 % no samaksas par notāra aktiem un par apliecinājumiem no īpašuma reģistra un tirdzniecības reģistra.

Tiesvedības izdevumus, kas netiek segti, jāsamaksā iesniedzējam, ņemot vērā tiesas nolēmumu par to, kam jāsedz izmaksas. Ja lēmums ir nelabvēlīgs otrai pusei, iesniedzējs var vēlāk saņemt atlīdzību par tiesvedības izmaksām no zaudējušās puses.

C. Juridiskās palīdzības sniedzēji

C.1. Kas var būt par juridiskās palīdzības sniedzēju?

Lai saņemtu kompensāciju no juridiskās palīdzības sistēmas, juridiskās palīdzības sniedzējam ir jābūt Advokātu kolēģijas loceklim.

C.2. Kas izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju?

Parasti juriskonsultu norīko Advokātu kolēģija, pamatojoties uz rotācijas principu. Tomēr persona var izvēlēties savu juriskonsultu, ja vien šis juriskonsults piekrīt neņemt samaksu.

C.3. Kādi ir juridiskās palīdzības pasākumi, samaksas apmērs un maksimālais finanšu apjoms?

Samaksas apmērs juristam nav noteikts. Samaksu aprēķina, pamatojoties uz samaksas juriskonsultam vidējo stundas likmi, kā arī, ņemot vērā laiku, kas nepieciešams juridiskās palīdzības sniegšanai.

C.4. Vai juridiskās palīdzības sniedzēji ir saistīti ar kompetento iestādi?

Juridiskās palīdzības sniedzējiem ir jābūt Advokātu kolēģijas locekļiem.

C.5. Kāds ir juridiskās palīdzības sniedzēju skaits? Vai tas ir pietiekams? Ja nav, tad kāds būtu optimāls skaits?

Saskaņā ar Advokātu kolēģiju un juristu biedrību savienības (CCBE) informāciju Spānijas Advokātu kolēģijā 2006. gadā bija 151 542 dalībnieki, no kuriem 114 143 bija aktīvi juristi.

D. Juridiskās palīdzības saņemšanas kārtība

D.1. Kur var saņemt juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Pieteikuma veidlapa ir pieejama Advokātu kolēģiju [*Colegios de abogados*] Juridisko konsultāciju departamentos [*Servicio de orientación jur?dica*], vecāko tiesnešu [*Decanatos*] birojos tiesās un provinču Juridiskās palīdzības komisijās [*Comisiones provinciales de Asistencia Jur?dica gratuita*]. Dokumenti, kas apliecina:

1. personas finanšu stāvokli un personas ģimenes locekļu finanšu stāvokli;
2. personas personiskos un ģimenes apstākļus;
3. pieprasīto juridisko aizsardzību;
4. sīkas ziņas par pusēm.

D.2. Kur var iegūt informāciju par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu?

Informāciju par pieteikuma veidlapas aizpildīšanu var iegūt Advokātu kolēģiju [*Colegios de abogados*] Juridisko konsultāciju departamentos [*Servicio de orientación jur?dica*] vai tiesā.

D.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu savus klientus par juridisko palīdzību?

Kompetentā iestāde neveic īpašas reklāmas kampaņas par juridisko palīdzību. Informāciju par bezmaksas juridisko palīdzību var iegūt Advokātu kolēģijā un tiesās.

D.4. Kur var iesniegt pieteikuma veidlapu?

Juridiskās palīdzības pieteikums jāiesniedz Advokātu kolēģijā vietā, kur atrodas tiesa, kura ir kompetenta izskatīt galveno jautājumu, vai kur atrodas Vecākā tiesa [*“Juzgado decano”*] pēc personas dzīvesvietas. Šīs Advokātu kolēģijas ir noteiktas par saņēmējām iestādēm pieteikumiem pārrobežu strīdu gadījumos. Izdevēja iestāde attiecībā uz pieteikumu ir Advokātu kolēģija, kas atbilst iesniedzēja parastajai uzturēšanās vietai vai dzīvesvietai.

Tādu Eiropas valstu pilsoņi, kas ir dalībvalstis Eiropas Līgumam par juridiskās palīdzības pieprasījumu nosūtīšanu, var iesniegt savu pieteikumu centrālajā iestādē, ko viņu valsts iecēlusi šim nolūkam.

Pieteikums ir jāiesniedz pirms tiesvedības ierosināšanas vai, ja jūs esat atbildētājs, brīdī, kad tiek iesniegti aizstāvības paskaidrojumi. Tomēr neatkarīgi no tā, vai esat prasītājs vai atbildētājs, jūs varat lūgt bezmaksas juridisko palīdzību vēlāk, ja jūs varat pierādīt, ka jūsu finansiālais stāvoklis ir mainījies.

D.5. Vai ir iespējams iegūt juridisko palīdzību steidzamos gadījumos?

- Jā. Ņemot vērā lietas apstākļus vai tās steidzamību, tiesnesis vai tiesa var nekavējoties norīkot juriskonsultu vai advokātu uz laiku. Tomēr, neskarot šo norīkojumu, juridisko palīdzību var atteikt, ja attiecīgā persona saskaņā ar parasto procedūru nespēj pierādīt, ka viņai ir nepietiekami līdzekļi.

D.6. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Galīgo lēmumu par to, vai piešķirt juridisko palīdzību, jāpieņem Juridiskās palīdzības komisijai 30 dienu laikā pēc pilnīga pieteikuma saņemšanas. Ja 30 dienu laikā lēmums nav pieņemts, tiks apstiprināts pagaidu lēmums, ko pieņēmusi Advokātu kolēģija un Juriskonsultu biedrība.

D.7. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Galīgo lēmumu par to, vai piešķirt juridisko palīdzību, jāpieņem Juridiskās palīdzības komisijai 30 dienu laikā pēc pilnīga pieteikuma saņemšanas. Tādēļ šajā gadījumā iesniedzējam ir jāievēro termiņi, un laika atskaite sākas pēc tam, kad ir iesniegti visi nepieciešamie dati.

D.8. Vai persona var atkārtoti iesniegt pieteikumu, ja sākotnējais kompetentās iestādes lēmums ir negatīvs?

- Nē.

D.9. Ko un kādā veidā kompetentā iestāde informē par savu lēmumu?

Advokātu kolēģija var pieņemt šādus pagaidu lēmumus:

- a) Paziņot iesniedzējam, ka pieteikumā trūkst informācijas, kas jānovērš 10 dienu laikā, pretējā gadījumā lieta netiks izskatīta.
- b) Atzīt pieteikumu par nepieņemamu vai nepamatotu un attiecīgi informēt Juridiskās palīdzības komisiju.
- c) Atzīt, ka pieteikums atbilst likumā noteiktajām prasībām, tādā gadījumā 15 dienu laikā tiks norīkots advokāts un tiks paziņots Juriskonsultu biedrībai, lai tā 3 dienu laikā varētu nozīmēt juriskonsultu. Pieteikums tiks iesniegts Juridiskās palīdzības komisijā galīgajai apstiprināšanai.

Ja Advokātu kolēģija nesniedz atbildi 15 dienu laikā, iesniedzējs var tieši vērsties Juridiskās palīdzības komisijā, kas nekavējoties izlems par to, vai iecelt pagaidu advokātu un juriskonsultu uz laiku, kamēr notiek informācijas un dokumentu pārbaude.

Iesniedzējam paziņo par lēmumu trīs dienu laikā, tāpat paziņo Advokātu kolēģijai, Juriskonsultu biedrībai, tiesnesim vai tiesai, kas izskata lietu, vai tiesas vecākajam, ja tiesvedība vēl nav uzsākta.

D.10. Kādā kārtībā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Persona var pārsūdzēt juridiskās palīdzības lēmumu rakstiski Juridiskās palīdzības komisijā piecu dienu laikā no dienas, kad iesniedzējam tika paziņots lēmums. Personas pārsūdzību izskatīs kompetentā tiesa.

D.11. Juridiskās palīdzības iegūšanas procedūras secīgs apraksts:

Persona, kurai ir juridiska problēma, vēršas Advokātu kolēģijas Juridisko konsultāciju departamenta vietējā birojā un izskaidro savu juridisko problēmu.

Amatpersona izsniedz iesniedzējam pieteikuma veidlapu un paskaidro, kā to aizpildīt, kādi dokumenti jāpievieno un kādas ir prasības attiecībā uz finanšu līdzekļiem.

Ja iesniedzējam šķietami ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību, amatpersona palīdz iesniedzējam sagatavot pieteikumu.

Iesniedzējs iesniedz pieteikumu Advokātu kolēģijā. Pievienotajos dokumentos norāda:

- o iesniedzēja paša finansiālo stāvokli un viņa ģimenes locekļu finansiālo stāvokli;
- o iesniedzēja personiskos un ģimenes apstākļus;

-
- o pieprasīto juridisko aizsardzību (procesa mērķi);
 - o detalizētas ziņas par pusēm.

Advokātu kolēģija paziņo iesniedzējam par pagaidu lēmumu. Tas var būt:

- paziņojums par to, ka pieteikumā trūkst informācijas, kas jānovērš 10 dienu laikā;
- atzīt pieteikumu par nepieņemamu vai nepamatotu un attiecīgi informēt Juridiskās palīdzības komisiju;
- atzinums, ka pieteikums atbilst likumā noteiktajām prasībām, tādā gadījumā 15 dienu laikā tiks norīkots advokāts un tiks paziņots Juriskonsultu biedrībai, lai tā 3 dienu laikā varētu nozīmēt juriskonsultu. Pieteikums arī tiek iesniegts Juridiskās palīdzības komisijā galīgajai apstiprināšanai.

Paziņo arī tiesnesim vai tiesai, kas izskata lietu, vai tiesas vecākajam, ja tiesvedība vēl nav uzsākta.

Atkarībā no Advokātu kolēģijas pagaidu lēmuma iesniedzējs novērš trūkumus, pārsūdz lēmumu Juridiskās palīdzības Komisijā vai nedara neko.

Advokātu kolēģija norīko juridiskās palīdzības sniedzēju, un iesniedzējs saņem juridisko palīdzību, kuru viņš pieprasīja.

D.12. Vai personai ir jāpaziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām iesniegtajā informācijā?

- Jā, jo, ja iesniedzēja finansiālā situācija uzlabojas trīs gadu laikā pēc pieteikuma iesniegšanas, pārsniedzot noteikto līmeni, juridiskās palīdzības apmaksu var pārtraukt.

E. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

E.1. Vai uz juridisko palīdzību attiecas atlīdzināšana?

- Jā.

- 1) Lēmumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu var atcelt, ja tā ir iegūta, izmantojot kļūdainu paziņojumu, nepatiesu vai nepilnīgu iesniedzēja sniegtu informāciju.
- 2) Var pārtraukt maksāt par juridisko palīdzību, ja personas, kurai tā piešķirta, finansiālais stāvoklis uzlabojas trīs gadu laikā.
- 3) Jebkurā gadījumā ir vispārējs noteikums, ka izdevumi būs jāsedz pusei, kura zaudē lietu.

E.2. Kādos gadījumos personai ir jāatlīdzina izdevumi par juridisko palīdzību?

Juridiskā palīdzības izdevumi jāatlīdzina, ja tā ir iegūta, izmantojot kļūdainu paziņojumu, nepatiesu vai nepilnīgu iesniedzēja sniegtu informāciju.

Zviedrija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir sniegt finansiālu atbalstu personām, kas nespēj saņemt juridisko atbalstu jebkādā citā veidā, lai to lietas tiktu izskatītas.

A.2. Sistēmas kompetentā iestāde

Kompetentā iestāde juridiskās palīdzības sniegšanai Zviedrijā ir Juridiskās palīdzības iestāde.

A.3. Juridiskās palīdzības sistēmas tiesiskais pamats

Zviedrijas juridiskās palīdzības sistēmu regulē Zviedrijas Juridiskās palīdzības likums.

A.4. Kad tiek piešķirta juridiskā palīdzība?

Juridiskā palīdzība tiek sniegta:

- *civillietās,*
- *krimināllietās.*

Juridiskā palīdzība administratīvajās lietās – izņēmuma kārtā un īpašos gadījumos.

A.5. Kam ir tiesības uz juridisko palīdzību atbilstoši savam pilsoniskajam stāvoklim?

- Zviedrijas iedzīvotājiem lietās Zviedrijā.
- Personai, kas nav pastāvīgais iedzīvotājs, bet uzturas Zviedrijā, un ja lieta ir saistīta ar Zviedriju.
- Juridiskā palīdzība ārvalstīs – tikai īpašos gadījumos.

A.6. Kurām mērķa grupām ir tiesības uz juridisko palīdzību?

Juridiskā palīdzība attiecas pirmkārt un galvenokārt uz privātpersonām. Izņēmuma gadījumos juridisko palīdzību var piešķirt uzņēmējam. Dažos gadījumos juridisko palīdzību var piešķirt arī saistībā ar mirušas personas īpašumu. Ja personīgā apdrošināšana sedz juridisko aizsardzību, personai nevar piešķirt juridisko palīdzību.

Vienkārši aprakstot, iesniedzēja rīcībā esošie bruto ienākumi – kopējā īpašuma un savu labumu vērtība mīnus saistības un uzturēšanas saistības – nedrīkst pārsniegt SEK 260 000.

Tāpat personai netiks piešķirta juridiskā palīdzība, ja viņa saņem valsts aizstāvja vai valsts advokāta palīdzību.

Šajos gadījumos tas ir jautājums, kas tiks risināts krimināllietā vai administratīvajā lietā.

Juridiskajai palīdzībai jābūt personai nepieciešamai, un jābūt pamatojumam par to, ka valsts apmaksā strīda izmaksas. Novērtējumu veic Juridiskās palīdzības iestāde vai tiesa (gadījumos, ja strīds jau ir sasniedzis tiesu).

Iesniedzējam nav tiesību uz juridisko palīdzību, ja no lietas / strīda vērtība ir mazāka nekā EUR 4 000.

Juridiskā palīdzība netiks sniegta arī attiecībā uz jautājumiem, kas ietver vienkāršākas reģistrācijas procedūras, piemēram, pieteikumu īpašuma aktam vai īpašuma hipotēkai, vai tādu dokumentu sagatavošanai kā, piemēram, nodokļu deklarācija, testaments, laulību līgums, nekustamā īpašuma inventāra vai dāvinājuma akts.

Iesniedzējam jāņem vērā tas, ka, ja viņam nav apdrošināšanas, bet, ņemot vērā finansiālos apstākļus, viņam bija jābūt apdrošināšanai, iesniedzējam var nebūt tiesības uz juridisko palīdzību.

Ja strīdu izskatīs tiesā vai valsts iestādē citā valstī, juridiskā palīdzība ir paredzēta vienīgi Zviedrijas iedzīvotājiem.

Juridiskā palīdzība netiek piešķirta personas pārstāvībai tiesā, ko veic viņa pati. Juridiskā palīdzība tiek maksāta citam juridiskajam pārstāvim, lai viņš rīkotos iesniedzēja labā. Atsevišķos gadījumos, lai juridiskā palīdzība tiktu piešķirta, ir jānorāda īpaši iemesli, piemēram, laulības šķiršanas gadījumos vai uzņēmējiem.

A.7. Kompetentās iestādes kontaktinformācija

Juridiskās palīdzības iestāde [*Rättshjälpsmyndigheten, Sveriges Domstolar*], Box 853, SE-851 24 Sundsvall, tālrunis: +46 60 13 46 00, fakss: +46 60 13 46 40, e-pasts: registrator@rhm.dom.se, tīmekļa vietne: www.rattshjalp.se

B. Juridiskā palīdzība

B.1. CIVILLIETAS

B.1.1. Kādas ir juridiskās palīdzības civillietās darbības jomas un apjoms?

Darbības jomas

- Visa veida darbs, kas jāveic juriskonsultam, kas pārstāv personas intereses juridiskā strīdā.

Apjoms

Juridiskā palīdzība ir visa veida darbs, kas jāveic juriskonsultam, kas pārstāv personas intereses juridiskā strīdā.

- Maksimālais apjoms juridiskajai palīdzībai, ko kompensē valsts – 100 stundas.

- Juridiskās palīdzības laika limits ir 100 jurista darba laika stundas lietā.

Lietās, kurās prasības summa ir mazāk nekā EUR 4 000, valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība nevar tikt piešķirta.

Samaksas apmērs par jurista darbu: SEK 1 351 stundā.

Juristu izvēlas iesniedzējs, bet to apstiprina Juridiskās palīdzības iestāde, lai nodrošinātu visaugstāko viņa kompetenci.

Ja iesniedzēja ienākumi ir

līdz SEK 50 000 – viņš sedz 2 % no rēķina, ko izsniegusi Juridiskās palīdzības iestāde;

no SEK 50 000 līdz SEK 100 000 – viņš sedz 5 % no rēķina, ko izsniegusi Juridiskās palīdzības iestāde;

no SEK 100 000 līdz SEK 120 000 – viņš sedz 10 % no rēķina, ko izsniegusi Juridiskās palīdzības iestāde;

no SEK 120 000 līdz SEK 150 000 – viņš sedz 20 % no rēķina, ko izsniegusi Juridiskās palīdzības iestāde;

no SEK 150 000 līdz SEK 200 000 – viņš sedz 30 % no rēķina, ko izsniegusi Juridiskās palīdzības iestāde;

no SEK 200 000 līdz SEK 260 000 – viņš sedz 40 % no rēķina, ko izsniegusi Juridiskās palīdzības iestāde.

Iesniedzējiem, kuru ienākumi pārsniedz SEK 260 000 gadā, nepiešķir valsts nodrošināto juridisko palīdzību.

Ja gada ienākums ir līdz SEK 75 000, juridiskās palīdzības pieprasītājam jāmaksā tikai puse no rēķina par pirmo konsultāciju pie jurista. Juridiskās palīdzības iestāde sedz otru rēķina daļu.

Ja iesniedzējs ir jaunāks par 18 gadiem un viņam nav ienākumu un labumu, viņš saņem juridisko konsultāciju bez maksas.

Personām, kurām nav ienākumu, Juridiskās palīdzības iestāde sedz visus izdevumus par juridisko palīdzību.

Ja prasības summa lietā ir mazāka par EUR 4 000, juridiskā palīdzība netiek piešķirta.

Vidējā juridiskās palīdzības summa ir SEK 120 000.

B.2. ADMINISTRATĪVĀS LIETAS

Juridiskā palīdzība administratīvajās lietās netiek sniegta.

B.3. KRIMINĀLLIETAS (tikai pārstāvība)

B.3.1. Kādas ir juridiskās palīdzības krimināllietās darbības jomas un apjoms?

Juridiskā palīdzība krimināllietās ir visa veida darbs, kas jāveic juriskonsultam, kas pārstāv personas intereses tiesā.

- Līdz juridiskās palīdzības limita – 100 stundas – sasniegšanai vai līdz strīda vai tiesvedības beigām.

- Juridiskās palīdzības laika limits ir 100 jurista darba laika stundas lietā.

Lietās, kurās prasības summa ir mazāk nekā EUR 4 000, valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība netiek nepiešķirta.

Samaksas apmērs par jurista darbu: SEK 1 351 SEK stundā.

Juristu izvēlas iesniedzējs, bet to apstiprina Juridiskās palīdzības iestāde, lai nodrošinātu viņa visaugstāko kompetenci.

Ja iesniedzēja ienākumi ir līdz SEK 50 000 – viņš sedz 2 % no rēķina, ko izsniegusi Juridiskās palīdzības iestāde;
no SEK 50 000 līdz SEK 100 000 – viņš sedz 5 % no rēķina, ko izsniegusi Juridiskās palīdzības iestāde;
no SEK 100 000 līdz SEK 120 000 – viņš sedz 10 % no rēķina, ko izsniegusi Juridiskās palīdzības iestāde;
no SEK 120 000 līdz SEK 150 000 – viņš sedz 20 % no rēķina, ko izsniegusi Juridiskās palīdzības iestāde;
no SEK 150 000 līdz SEK 200 000 – viņš sedz 30 % no rēķina, ko izsniegusi Juridiskās palīdzības iestāde;
no SEK 200 000 līdz SEK 260 000 – viņš sedz 40 % no rēķina, ko izsniegusi Juridiskās palīdzības iestāde.

Iesniedzējiem, kuru ienākumi pārsniedz SEK 260 000 gadā, nepiešķir valsts nodrošināto juridisko palīdzību.

Ja gada ienākums ir līdz SEK 75 000, juridiskās palīdzības pieprasītājam jāmaksā tikai puse no rēķina par pirmo konsultāciju pie jurista. Juridiskās palīdzības iestāde sedz otru rēķina daļu.

Ja iesniedzējs ir jaunāks par 18 gadiem un viņam nav ienākumu un labumu, viņš saņem juridisko konsultāciju bez maksas.

Personām, kurām nav ienākumu, Juridiskās palīdzības iestāde sedz visus izdevumus par juridisko palīdzību.

Ja prasības summa lietā ir mazāka par EUR 4 000, juridisko palīdzību nepiešķir.

C. Juridiskās palīdzības sniedzēji

C.1. Kas var būt par juridiskās palīdzības sniedzēju?

- *Advokāti,*
- *Apmācīti juristi, kas var pierādīt savu kompetenci ar savu līdzšinējo praksi,*
- *Jaunākie advokāti.*

Gadījumā, ja ir izvēlēts jurists, kas praktizē juridiskajā birojā, pārbaudīts tiek šā juridiskā biroja vadītājs.

C.2. Kas izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju (kompetentā iestāde, prasītājs vai kāds cits)?

Juridiskās palīdzības iesniedzēji var paši izvēlieties juridiskās palīdzības sniedzējus, bet juridiskās palīdzības sniedzējam ir jāatbilst Juridiskās palīdzības iestādes noteiktajām kvalitātes prasībām. Ja juridiskās palīdzības sniedzējs ir apmācīts jurists vai jaunākais advokāts, Juridiskās palīdzības iestāde izvērtē tā juridiskā biroja direktora profesionālās spējas, kur izvēlētais juridiskās palīdzības sniedzējs strādā.

C.3. Kādi ir juridiskās palīdzības pasākumi, samaksas apmērs un maksimālais finanšu apjoms?

Samaksas apmērs par jurista darbu: SEK 1 351 stundā.

Juridiskās palīdzības laika limits ir 100 jurista darba laika stundas lietā.
Vidējā juridiskās palīdzības summa ir SEK 120 000.

C.4. Vai juridiskās palīdzības sniedzēji ir saistīti ar kompetento iestādi? Vai viņiem ir līgums?

Juristi nav pastāvīgi piesaistīti kompetentajai iestādei. Jebkurš jurists var kļūt par juridiskās palīdzības sniedzēju; viņam vienkārši jāatbilst prasībām, ko noteikusi Juridiskās palīdzības iestāde (sk. atbildes C.1. un C.2.), neparakstot ilgtermiņa līgumu ar kompetento iestādi.

C.5. Kāds ir juridiskās palīdzības sniedzēju skaits?

No aptuveni 15 000 juristiem apmēram 4 000 ir advokāti, kas var sniegt valsts nodrošināto juridisko palīdzību. Tā kā samaksa par juridisko palīdzību – SEK 1 351 stundā – ir ļoti pieņemama, nepastāv problēmas izvēlēties klientam vispiemērotāko juridiskās palīdzības sniedzēju.

D. Juridiskās palīdzības saņemšanas kārtība

D.1. Kur var saņemt juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Pieteikuma veidlapu var saņemt advokātu birojos, saņemot sākotnējo – obligāto – konsultāciju. Papildus juridiskajam birojam persona var iegūt pieteikuma veidlapu Juridiskās palīdzības iestādes mājas lapā vai tiesā.

D.2. Kur var iegūt informāciju par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu?

Informāciju par to, kā aizpildīt veidlapu, var iegūt arī advokāta birojā. Tā kā pieteikums par juridisko palīdzību tiek iesniegts un sagatavots ar advokāta palīdzību, iesniedzējam pašam nav jāuztraucas par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu.

D.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu savus klientus par juridisko palīdzību?

Informācija par juridisko palīdzību atbilstoši Juridiskās palīdzības likumam ir ievietota valsts Juridiskās palīdzības iestādes mājas lapā: www.domstol.se. Tāpat informācija ir pieejama juridiskajos birojos.

D.4. Kur var iesniegt pieteikuma veidlapu?

Persona sagatavo pieteikuma veidlapu ar advokāta palīdzību, saņemot pirmo – obligāto – juridisko konsultāciju. Tad advokāts iesniedz pieteikumu Juridiskās palīdzības iestādē. Papildus juridiskajam birojam persona var iegūt pieteikuma veidlapu Juridiskās palīdzības iestādes mājas lapā vai tiesā.

D.5. Vai ir iespējams iegūt juridisko palīdzību steidzamos gadījumos?

Nepastāv kārtība steidzamiem gadījumiem, jo parastais laika posms pieteikuma izskatīšanai ir ļoti mazs.

D.6. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Parasti laiks lēmuma pieņemšanai ir no 2 līdz 4 dienas.

D.7. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Ja nepieciešams uzdot papildu jautājumus, iestāde izskata pieteikumu 10 dienu laikā.

D.8. Vai persona var atkārtoti iesniegt pieteikumu, ja sākotnējais kompetentās iestādes lēmums ir negatīvs?

- Nē. Atkārtota pieteikuma iesniegšana lietā par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.

D.9. Ko un kādā veidā kompetentā iestāde informē par savu lēmumu (personu un / vai juridiskās palīdzības sniedzēju)?

Lēmumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu paziņo rakstveidā, nosūtot šādu paziņojumu uz adresi, ko norādījusi persona. Iestāde par lēmumu informē gan advokātu, gan iesniedzēju.

D.10. Kādā kārtībā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Juridiskās palīdzības iestādes lēmumu var apstrīdēt Juridiskās palīdzības apelācijas padomē. Juridiskās palīdzības apelācijas padomes lēmumu var pārsūdzēt Tieslietu padomē.

D.11. Juridiskās palīdzības iegūšanas procedūras secīgs apraksts

- Jūs esat iesaistīts juridiskā strīdā ar citu personu, ko jūs nevarat atrisināt pats. Jums ir nepieciešama juridiskā pārstāvja palīdzība.

- Ja jums ir apdrošināšana, kas ietver juridisko aizsardzību, jūs vēršaties apdrošināšanas sabiedrībā, kas atrisinās šo problēmu.

- Ja jums nav apdrošināšanas, kas segtu juridisko aizsardzību, jūs meklējat piemērotāko advokātu jūsu reģionā. Jauniešiem juridiskā palīdzība ir bez maksas vai par samazinātu samaksu.

- Iesniedzējs ierodas pie advokāta vai apmācīta jurista uz obligāto konsultāciju un saņem sākotnējo juridisko palīdzību vismaz 1 stundas apjomā pēc likmes SEK 1 351 stundā uz iesniedzēja rēķina. Iesniedzējs pretī var saņemt konsultāciju līdz divām stundām par šo noteikto likmi.

- Iesniedzējs cenšas atrisināt strīdu bez nepieciešamības iesaistīt juristu. Ja viņš to nespēj, iesniedzējs lūdz juridisko palīdzību.

- Iesniedzējs aizpilda pieteikuma veidlapu. Divu līdz četru dienu laikā (ja ir papildu jautājumi – 10 dienu laikā) iestāde pieņem lēmumu piešķirt juridisko palīdzību vai noraidīt šādu lūgumu.

- Juridiskās palīdzības iestāde pieņem lēmumu par to, vai jums ir tiesības uz juridisko palīdzību. Ja strīds jau ir sasniedzis tiesu, tiesa lems par juridisko palīdzību.

- Strīds tiek izšķirts.

- Juridiskās palīdzības iestāde veic norēķinu, tas ir, aprēķina, cik daudz jums ir jāmaksā par juridisko palīdzību.

D.12. Vai personai ir jāpaziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām iesniegtajā informācijā?

- Nē. Juridiskās palīdzības iestāde ņem vērā tikai datus, faktus un apstākļus, kurus iesniedzējs norādījis veidlapā. Izmaiņas, kas notikušas pēc pieteikuma iesniegšanas, nevar būt pamats Juridiskās palīdzības iestādes lēmuma mainīšanai. Iesniedzēja veidlapā norādītā informācija tiek uzskatīta par patiesu.

E. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

E.1. Vai uz juridisko palīdzību attiecas atlīdzināšana?

- Parasti nē.

E.2. Kādos gadījumos personai ir jāatlīdzina izdevumi par juridisko palīdzību?

Izdevumi juridiskajai palīdzībai nav atlīdzināmi, izņemot gadījumus, ja persona – juridiskās palīdzības saņēmējs krimināllietā – atzīta par vainīgu.

E.3. Kas nosaka atlīdzināšanas kārtību?

Atlīdzināšanas procesu pārvalda Juridiskās palīdzības iestāde.

Ja notiek izvairīšanās no rēķinu apmaksas, tiek iesaistīta Valsts izpildiestāde.

F. Finanšu informācija un statistika

F.1. Finansējuma avoti

Juridiskās palīdzības iestādi pilnībā finansē no valsts budžeta ar Tieslietu ministrijas starpniecību.

F.2. Statistika par pieteikumiem un finansējumu

Gads	2005.	2006.	2007.
Kopējais saņemto pieteikumu skaits	1 853	1 832	1 472
Pozitīvi lēmumi	1 243	1 085	919
Pieteikumu skaits par juridisko palīdzību tiesā, izlīgumi	6 167	5 579	5 952
Atlīdzināšanas pieprasījumi krimināllietās (skaits)	11 990	11 282	10 969
Atlīdzināšanas pieprasījumi krimināllietās (SEK)	33 miljoni	32,5 miljoni	40 miljoni
Izmaksas juridiskās palīdzības sniedzējiem (SEK)		100 miljoni	
Administratīvais budžets (SEK)		8 miljoni	

F.3. Vispārēja ģeogrāfiska informācija par valsti

Kopējā platība: 449 964 kvadrātkilometri
Iedzīvotāji: 9 081 000

Kompensācija cietušajiem

Beļģija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir sniegt godīgu un taisnīgu valsts kompensāciju ar nodomu izdarītos un tīšos noziegumos cietušajiem.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem:

Beļģijas kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem, ir:

Finansiālas palīdzības tīšos vardarbīgos noziegumos cietušajiem komisija [*Commission for Financial Assistance to Victims of Intentional Violent Acts*] (turpmāk arī – Komisija).

La Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnelles de violence et aux sauveteurs occasionnels (franču valodā).

Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders (nīderlandiešu valodā).

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats (likumi, noteikumi):

Kompensācijas sistēmu Beļģijā reglamentē:

1985. gada 1. augusta likums un

1986. gada 18. decembra karaļa rīkojums.

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Palīdzība nav ierobežota tikai attiecībā uz personām ar noteiktu pilsonību vai noteiktu valstu iedzīvotājiem. Tomēr cietušajam vardarbīga nozieguma izdarīšanas brīdī jābūt Beļģijas pilsonim vai tam jābūt tiesībām iekļūt, uzturēties un apmesties Beļģijas Karalistē.

Izņēmums. Palīdzību var saņemt cietušie, kas vardarbīga nozieguma izdarīšanas brīdī Beļģijas Karalistē uzturas nelegāli, bet kam vēlāk Imigrācijas dienests izsniedzis beztermiņa uzturēšanās atļauju saistībā ar cilvēku tirdzniecības lietas izmeklēšanu. (Tiek veikti grozījumi tiesību aktos).

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem atkarībā no kaitējuma veida?

Iespēja saņemt kompensāciju attiecas tikai uz tām personām, kas ir cietušie **tīšos** vardarbīgos noziegumos.

Tāpat šī iespēja attiecas tikai uz tiem cietušajiem, kam nodarīts **būtisks** fizisks vai psihisks kaitējums.

Kompensāciju var pieprasīt šādas personas:

- nepilngadīgā tēvs vai māte,
- personas, kas atbildīgas par nepilngadīgo, kuram tīša vardarbīga nozieguma rezultātā nepieciešama ilgstoša medicīniska aprūpe vai ārstēšana,
- un cietušā radnieki līdz otrajai pakāpei
- vai radnieki, kas ilgstoši dzīvojuši vienā ģimenē ar cietušo, kurš pazudis ilgāk par gadu, ja ir atzīts, ka viņa pazušana visticamāk ir tīša vardarbīga nozieguma rezultāts.

Lai saņemtu kompensāciju, jābūt **tiešai saiknei** starp nodarījumu un kaitējumu.

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Finansiālas palīdzības tīšos vardarbīgos noziegumos cietušajiem komisija [*Committee for Financial Assistance to Victims of Intentional Violent Acts*]

Pasta adrese: *Boulevard de Waterloo / Waterloolaan 115, 1000 Bruxelles/Brussel*

Biroji: *Avenue de la Porte de Hal / Hallepoortlaan 5–8, 1060 Bruxelles/Brussel*

Tālr. (franču valodā): +32 2 542 07, +32 2 542 08, +32 2 542 72 44

Tālr. (nīderlandiešu valodā): +32 2 542 72 18, +32 2 542 72 29, +32 2 542 72 36

Fakss: +32 2 542 72 40

E-pasts: commission.victim@just.fgov.be / commissie.slachtoffers@just.fgov.be

Darba laiks: katru darba dienu no plkst. 9.00 līdz 11.45 un 14.00 līdz 16.30

B. Kompensācija

B.1. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Tikai tuvi radnieki vai personas, kas ilgstoši dzīvojušas vienā ģimenē ar personu, kuras nāve ir tiešs vardarbīga nozieguma rezultāts, var saņemt kompensāciju.

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apjomā vai tikai daļu no tās?

Iesniedzēju skaits nav ierobežots; katrs iesniedzējs var saņemt maksimālo summu.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Maksimālais kompensācijas apmērs ir EUR 62 000, un minimālais apmērs – EUR 500.

B.1.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Piešķirot kompensāciju tuviem mirušā cietušā radniekiem, komisija ņem vērā tikai šādus nodarīta kaitējuma aspektus:

- a) morālais kaitējums;
- b) ārstēšanās un hospitalizācijas izmaksas;
- c) uzturēšanas līdzekļu zaudējums personām, kuras cietušais apgādāja laikā, kad iestājās viņa nāve;
- d) apbedīšanas izmaksas līdz EUR 2 000;
- e) juridiskās izmaksas līdz EUR 4 000;
- f) kaitējums, kas izriet no zaudētas iespējas gadu vai vairākus gadus iegūt izglītību.

B.2. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

Tiesības uz kompensāciju ir katram cietušajam ar nosacījumu, ka tam nodarīts būtisks fizisks vai psihisks kaitējums, kas ir tiešas vardarbīga nozieguma sekas.

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja nodarīti miesas bojājumi?

Maksimālais kompensācijas apmērs ir EUR 62 000, un minimālais apmērs – EUR 500.

B.2.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Kompetentā iestāde ņem vērā tikai šādus nodarīta kaitējuma aspektus:

1. morālais kaitējums, ņemot vērā pārejošu vai paliekošu darbspēju zaudēšanu;
2. ārstēšanās un hospitalizācijas izmaksas, ieskaitot izdevumus par protezēšanu;
3. pārejoša vai paliekoša darbspēju zaudēšana;
4. ienākumu zaudēšana vai samazināšanās, kas radusies pārejošas vai paliekošas darbnespējas rezultātā;
5. kosmētisks izkropļojums;
6. juridiskās izmaksas līdz EUR 4 000;
7. materiālie izdevumi līdz EUR 1 250;
8. kaitējums, kas izriet no zaudētas iespējas gadu vai vairākus gadus iegūt izglītību.

B.3. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNIECĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Šādas tiesības ir tiešajiem cietušajiem.

B.3.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Maksimālais kompensācijas apmērs ir EUR 62 000, un minimālais apmērs – EUR 500.

B.3.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Kompetentā iestāde ņem vērā tikai šādus nodarīta kaitējuma aspektus:

1. morālais kaitējums, ņemot vērā pārejošu vai paliekošu darbspēju zaudēšanu;
2. ārstēšanās un hospitalizācijas izmaksas, ieskaitot izdevumus par protezēšanu;
3. pārejoša vai paliekoša darbspēju zaudēšana;
4. ienākumu zaudēšana vai samazināšanās, kas radusies pārejošas vai paliekošas darbnespējas rezultātā;
5. kosmētisks izkropļojums;
6. juridiskās izmaksas līdz EUR 4 000;
7. materiālie izdevumi līdz EUR 1 250;
8. kaitējums, kas izriet no zaudētas iespējas gadu vai vairākus gadus iegūt izglītību.

B.4. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

B.4.1. Kas var saņemt kompensāciju par morālā kaitējuma nodarīšanu?

Šādas tiesības ir katram cietušajam.

B.4.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par morālā kaitējuma nodarīšanu?

Maksimālais kompensācijas apmērs ir EUR 62 000, un minimālais apmērs – EUR 500.

B.4.3. Kas nosaka kaitējuma veidu un apjomu?

Kaitējuma veidu un apjomu nosaka Komisija.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapu var saņemt kompetentajā iestādē vai tīmekļa vietnē:
<http://www.just.fgov.be>.

C.2. Kur var saņemt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu?

Tuvāku informāciju par veidlapas aizpildīšanu var saņemt kompetentajā iestādē:

Finansiālas palīdzības tīšos vardarbīgos noziegumos cietušajiem komisija [Committee for Financial Assistance to Victims of Intentional Violent Acts]

Pasta adrese: *Boulevard de Waterloo / Waterloolaan 115, 1000 Bruxelles/Brussel*

Biroji: *Avenue de la Porte de Hal / Hallepoortlaan 5–8, 1060 Bruxelles/Brussel*

Tālr. (franču valodā): +32 2 542 07, +32 2 542 08, +32 2 542 72 44

Tālr. (nīderlandiešu valodā): +32 2 542 72 18, +32 2 542 72 29, +32 2 542 72 36

Fakss: +32 2 542 72 40

E-pasts: commission.victimes@just.fgov.be / commissie.slachtoffers@just.fgov.be

Darba laiks: katru darba dienu no plkst. 9.00 līdz 11.45 un 14.00 līdz 16.30

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Pienākums informēt sabiedrību ir Tieslietu ministrijas uzdevums.

Tiek izmantoti dažādi informēšanas veidi:

- plašsaziņas līdzekļi,
- brošūras, ko var saņemt tiesās un dažās sabiedriskās vietās,
- policijas pienākums informēt cietušos.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījums divos eksemplāros jāiesniedz kompetentajai iestādei vai jānosūta tai ierakstītā vēstulē pa pastu.

Pasta adrese: *Boulevard de Waterloo / Waterloolaan 115, 1000 Bruxelles/Brussel*

Biroji: *Avenue de la Porte de Hal / Hallepoortlaan 5–8, 1060 Bruxelles/Brussel*

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

1) Lai pieprasītu galveno kompensāciju, pieprasījums jāiesniedz triju gadu laikā.

Atkarībā no attiecīgā gadījuma termiņš sākas no:

- pirmā lēmuma lietu izbeigt,
- piekritīgās tiesas sprieduma, sākot no dienas, kad pieņemts galīgais lēmums sākt publisku procesu,
- vai no dienas, kad saņemts spriedums par civiltiesiskajām interesēm pēc tam, kad pieņemts lēmums sākt publisko procesu.

2) Lai pieprasītu ārkārtas palīdzību, maksimālais termiņš nav noteikts, taču ne pēc galvenās palīdzības pieprasīšanas termiņa beigām.

Papildu kompensācija jāpieprasa 10 gadu laikā no dienas, kad izmaksāta galvenā kompensācija.

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību?

Komisija var piešķirt ārkārtas palīdzību, ja jebkāda kavēšanās attiecībā uz kompensācijas piešķiršanu var prasītājam, ņemot vērā viņa materiālo stāvokli, radīt nopietnu kaitējumu.

Ārkārtas palīdzības prasījumu var apmierināt, tiklīdz prasītājs ir iesniedzis sūdzību vai ierosinājis civillietu.

Ārkārtas palīdzību prasītājam piešķir, ja kaitējums pārsniedz EUR 500, un tās apmērs nedrīkst pārsniegt EUR 15 000.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Izskatīšanas un lēmuma pieņemšanas termiņi nav noteikti. Parasti izskatīšanai un lēmuma pieņemšanai nepieciešami apmēram 18 mēneši.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Termiņi nav noteikti.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

Lēmumu iesniedzējam nosūta ierakstītā vēstulē. Kopiju nosūta cietušā advokātam (ja tāds ir).

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Kompetentā iestāde pēc lēmuma pieņemšanas kompensāciju izmaksā pēc iespējas ātrāk. Ja kompetentā iestāde nav saņēmusi cietušā bankas konta numuru, izmaksa var aizkavēties. Lēmuma pārsūdzēšana aizkavēšanos nerada.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Īpašu apelācijas sūdzības veidlapu var saņemt Valsts padomē (*Conseil d'Etat / Raad van State*). Tā jāiesniedz 30 dienu laikā no lēmuma saņemšanas.

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums:

- 1) Pieprasījuma iesniegšana un saņemšana;
- 2) Izmeklēšana;
- 3) Ziņojums (kopsavilkums);
- 4) Ziņojums nosūtīts ministram – tieslietu ministra iespēja atbildēt;
- 5) Ziņojums un ministra atbilde nosūtīta cietušajam – cietušā iespēja atbildēt;
- 6) Noklausīšanās;
- 7) Nolēmums;
- 8) Nolēmuma paziņošana;

-
- 9) Kompensācijas izmaksāšana;
 - 10) Pārsūdzēšana.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?
- Jā.

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apjomu var samazināt?

Kompensāciju var samazināt šādu apstākļu dēļ:

- iesniedzēja uzvedība;
- attiecības starp iesniedzēju un likumpārkāpēju.

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

Ja likumpārkāpējs ir zināms, galveno kompensāciju var piešķirt tikai pēc galīgā (notiesājošā) nolēmuma pieņemšanas.

Ja likumpārkāpējs nav zināms, kompetentā iestāde var pieņemt lēmumu tikai tad:

- ja prokurors lietu ir pilnībā izbeidzis vai
- ja pagājis vairāk nekā viens gads, kopš lietu izskatošais miertiesnesis uzsācis tiesas izmeklēšanu, un likumpārkāpējs joprojām nav zināms.

Ja likumpārkāpējs ir zināms un prokurors lietu izbeidzis vai neuztur apsūdzību, galveno palīdzību var piešķirt pēc tam, kad civillietu tiesa ir pieņēmusi nolēmumu attiecībā uz kompensāciju (Beļģijas Konstitucionālās tiesas lēmums). Krimināltiesas nolēmums nav nepieciešams.

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta cietušajam?

- Jā.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Kompensācija jāatlīdzina, ja:

- cietušais ir saņēmis kompensāciju no likumpārkāpēja
- vai cita avota pēc valsts kompensācijas izmaksāšanas,
- cietušais sniedzis nepatiesu informāciju
- vai slēpis svarīgu informāciju, lai saņemtu kompensāciju.

Atlīdzināšana Beļģijā notiek ļoti reti.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Finanšu ministrs / Valsts kase

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Finansējuma avoti

Kompensācijas finansē no soda naudas – EUR 137,50, kas katram, kas atzīts par vainīgo, jāiemaksā Valsts kompensāciju fondā.

E.2. Kompensāciju cietušajiem statistika

Gads	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Kopējais saņemto pieprasījumu skaits	1 298	1 191	1 312	1 202	1 237
Pozitīvi lēmumi	74,74 %	72,04 %	69,14 %	63,03 %	62,99 %
Kompensācijās cietušajiem izmaksātās summas (miljonos EUR)	10,94	10,60	10,56	12,57	10,30

F.3. Ģeogrāfiska informācija

Teritorija: 30 528 km²

Iedzīvotāju skaits: 10 667 000

Kipra

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir atlīdzināt kaitējumu vardarbīgos noziegumos cietušajiem vai viņu apgādājamiem, ja cietušais miris, nodrošinot sociālo aizsardzību saskaņā ar Sociālās apdrošināšanas likumu.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem

Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem, ir Kipras Sociālās apdrošināšanas dienests [*Social Insurance Services*].

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats (likumi, noteikumi)

1997. gada un 2006. gada Likumi Nr. 51(I) un Nr. 126(I) par kompensāciju vardarbīgos noziegumos cietušajiem un noteikumi 328/2006.

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Tie ir:

- 1) Kipras Republikas pilsoņi,
- 2) ES dalībvalstu pilsoņi,
- 3) Eiropas Kopienas dalībvalstu pilsoņi, kas ir Kipras Republikas pastāvīgie iedzīvotāji, un
- 4) to valstu pilsoņi, kuras ir Eiropas Konvencijas par kompensācijas piešķiršanu vardarbīgu noziegumu upuriem dalībvalstis.

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem atkarībā no kaitējuma veida?

Tie ir vardarbīgos noziegumos cietušie, kam nodarīti smagi miesas bojājumi vai kaitējums veselībai, kas tiešā veidā saistīts ar vardarbīgu noziegumu (noteikti tīši noziedzīgi nodarījumi ar vardarbības elementiem, piemēram, izvarošana), vai kas miruši šāda nozieguma rezultātā.

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Marija Kringu [*Maria Kringou*]

Sociālās apdrošināšanas referente [*Social Insurance Officer*]

Sociālās apdrošināšanas dienests [*Social Insurance Services*]

Darbaspēka un sociālās apdrošināšanas ministrija [*Ministry of Labour and Social Insurance*]

1465 Nicosia, Cyprus

Tālrunis: +357 22401857

Fakss: +357 22401861

E-pasts: mkringou@sid.mlsi.gov.cy

Tīmekļa vietne: <http://www.mlsi.gov.cy/sid>

B. Kompensācijas

B.1. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Tie ir:

- 1) laulātais,
- 2) neprecēts bērns, kas jaunāks par 23 gadiem (studente) vai 25 gadiem (students), vai
- 3) persona, kas neatkarīgi no vecuma ir pastāvīgi nespējīga sevi apgādāt.

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apjomā vai tikai daļu no tās?

Atraitņa pensijai – tikai viens iesniedzējs, ja nav pabalsta laulātā bārenim.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Aptuvenais apmērs ir šāds:

- 1) Ārstēšanās izmaksu atlīdzināšana līdz EUR 1 700 valsts slimnīcās,
- 2) Atraitņa pensijas pamata apmērs ir EUR 314,30 mēnesī, ja nav apgādājamo, un pabalsts EUR 634, kā tas noteikts 2009. gada Sociālās apdrošināšanas likumā.

B.1.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Izskatot pieprasījumu, ņem vērā:

- 1) policijas ziņojumu,
- 2) medicīniskas izziņas un atzinumus,
- 3) apliecinājumus par studijām,
- 4) maksājumu kvītis par ārstēšanās valsts slimnīcās izmaksām.

B.2. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

Tiesības uz kompensāciju ir tādā vardarbīgā noziegumā cietušajam, kā tas paskaidrots iepriekš, neatkarīgi no vardarbības smaguma pakāpes, ja attiecīgais nozieguma veids ir minēts likumā.

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par miesas bojājumu nodarīšanu?

Aptuvenais apmērs ir šāds:

- 1) Ārstēšanās izmaksu valsts slimnīcās atlīdzināšana līdz EUR 1 700,
- 2) Invaliditātes pensija EUR 314,30 mēnesī, ja nav apgādājamo, un EUR 523,83 ar maksimāli 3 apgādājamiem,
- 3) Pabalsts pārejošas darbnespējas gadījumā uz maksimāli 6 mēnešiem līdz EUR 3 833,70, kā noteikts 2009. gada Sociālās apdrošināšanas likumā.

B.2.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Papildus **B.1.4.** atbildē minētajiem aspektiem ņem vērā arī darba kavējumu, ja ir tiesības uz pabalstu.

Lai saņemtu invaliditātes pensiju, cietušajam jābūt paliekoši darbnespējīgam.

B.3. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNICĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Šajos gadījumos tiesības uz kompensāciju ir tām pašām personām, kas minētas iepriekšējās B.1. un B.2. atbildēs.

B.3.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Šajos gadījumos kompensāciju ir tāda pati, kā minēts B.1. un B.2. atbildē.

B.4. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

Šajos gadījumos tiesības uz kompensāciju un tās apmērs ir tāds pats, kā minēts B.1. un B.2. atbildē.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

- Sociālās apdrošināšanas dienesta birojos vai ES dalībvalstu kompetentajās iestādēs.

C.2. Kur var saņemt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu?

Sk. C.1. atbildi.

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Informāciju par kompensāciju var iegūt:

- 1) Sociālās apdrošināšanas dienesta birojos un tā mājas lapā: <http://www.mlsi.gov.cy/sid>,
- 2) Policijas iecirkņos,
- 3) ES dalībvalstu kompetentajās iestādēs.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

- Sociālās apdrošināšanas dienesta birojos un ES dalībvalstu kompetentajās iestādēs.

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

- Maksimāli 2 gadu laikā, kopš nodarīti miesas bojājumi vai kaitējums veselībai vai iestājusies personas nāve.

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību? Ja iespējams, tad kādos gadījumos un uz kāda pamata?

- Jā, medicīnisku aprūpi valsts slimnīcās.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Kopējie pieprasījuma izskatīšanas un lēmuma pieņemšanas termiņi nav noteikti.

Tomēr pirms lēmuma paziņošanas veic šādus pasākumus:

- Noteiktos termiņos ziņo par noziegumu Kipras policijai,
- Sagatavo policijas ziņojumu,
- Saņem medicīnisku atzinumu un izziņas,
- Izvērtē darba kavējumu,
- Tieši vai ar ES dalībvalstu kompetento iestāžu palīdzību intervē iesniedzēju,
- Pārbauda iespējas saņemt kompensāciju no citiem avotiem.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Sk. C.7. atbildi.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

- Izmantojot pastu, vai ar ES dalībvalsts kompetentās iestādes palīdzību.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Šādi termiņi nav noteikti. Iestāde kompensāciju izmaksā pēc iespējas ātrāk.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Pirmā instance, lai pārsūdzētu lēmumu, ir Sociālās apdrošināšanas dienesta direktors. Nākamā un beidzamā instance ir Augstākā tiesa, iesniedzot apelācijas sūdzību 75 dienu laikā no lēmuma paziņošanas.

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums

- 1) Paziņot par noziegumu policijai 5 dienu laikā no nozieguma izdarīšanas brīža un, ja tas nav iespējams, 5 dienu laikā no dienas, kad tas ir iespējams;
- 2) Aizpildīt atbilstošu kompensācijas pieprasījuma veidlapu, iekļaujot informāciju par ārstēšanās izdevumiem valsts slimnīcās, pārejošu darbnespēju, pabalstu pārejošas darbnespējas gadījumā, invaliditātes pensiju tikai tad, ja iestājies paliekošs darbspēju zaudējums, kas pamatots ar medicīnisku izziņu, pabalstu apgādnieka zaudējuma gadījumā;
- 3) Iesniegt pieprasījumu un nepieciešamās izziņas 2 gadu laikā no nozieguma izdarīšanas brīža; visbūtiskākais ir policijas ziņojums un medicīniska izziņa / atzinums;
- 4) Ja nepieciešams, sniegt papildu informāciju, it sevišķi par citiem kompensācijas avotiem, ja tādi ir;
- 5) Kompetentā iestāde pieprasījumu izskata un pieņem lēmumu;
- 6) Kompensācijas izmaksāšana;
- 7) Lēmuma pārsūdzēšana, ja tāda nepieciešama.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

- Jā, tās var būt izmaiņas kontaktinformācijā, atgriešanās darbā, izmaiņas apgādājamo skaitā, laulība atraitnības gadījumā, veselības stāvokļa izmaiņas un informācija par nāves iestāšanos.

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apjomu var samazināt?

- Ja kompensācija piešķirta no citiem avotiem.

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

- Jā. Kompensāciju izmaksā pat tad, ja pret likumpārkāpēju nevar ierosināt lietu vai viņu sodīt, ņemot vērā, ka likumpārkāpējs nenodrošina kompensāciju.

C.16. Vai cietušais var saņemt cita veida palīdzību?

- Jā.

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta noziegumā cietušajam?

- Nē.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Ja notiek izmaiņas informācijā, kas minēta C.13. atbildē, laikus par to nepaziņojot Sociālās apdrošināšanas dienestam. Tādējādi pārmaksu atskaita no nākotnes maksājumiem.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Atlīdzināšanas procesu pārrauga Sociālās apdrošināšanas dienests.

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Finansējuma avoti

Kompensācijas sistēmu finansē no valsts budžeta.

E.2. Kompensāciju cietušajiem statistika

Gads	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Kopējais saņemto pieprasījumu skaits	1	-	2	3	3
Pozitīvi lēmumi	-	-	1	-	1
Negatīvi lēmumi	1	-	1	3	2
Kompensācijām cietušajiem piešķirtie līdzekļi	CYP 7 000	CYP 9 000	CYP 7 000	CYP 7 000	EUR 12 000
Kompensācijās cietušajiem izmaksātās summas	CYP 2 856	CYP 2 477	CYP 1 157	CYP 661	EUR 1 890

E.3. Ģeogrāfiska informācija

Teritorija: 9 251 km²

Kopējais iedzīvotāju skaits: 789 300 iedzīvotāju 2007. gadā

Čehija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir nodrošināt finansiālu atbalstu cietušajiem gadījumos, kad likumpārkāpējs nemaksā kompensāciju par kaitējumu.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem

Kompetentā iestāde kompensācijas sistēmas jautājumos ir Tieslietu ministrijas Kompensāciju departaments [*Ministry of Justice – Department of Compensation*].

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats (likumi, noteikumi)

Likums Nr. 209/1997, kas reglamentē finansiāla atbalsta cietušajiem noteikumus.

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

1. Tiesības uz kompensāciju ir šādām grupām:

- a) Čehijas Republikas pilsonim, ja viņš pastāvīgi dzīvo Čehijas Republikas teritorijā vai ja tas parasti dzīvo Čehijas Republikas teritorijā,
- b) Ārvalstniekam, kas dzīvo Čehijas Republikas teritorijā ilgāk par 90 dienām saskaņā ar īpašiem noteikumiem, vai
- c) Ārvalstniekam, kas iesniedzis patvēruma pieprasījumu vai kuram piešķirts patvērums Čehijas Republikas teritorijā.

2. Kompensāciju piešķir arī tad, ja noziegums izdarīts Čehijas Republikas teritorijā un likumpārkāpējs ir persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta vai vieta, kur tas parasti dzīvo, ir citas ES dalībvalsts teritorijā.

3. Ārvalstnieks, kurš nav Čehijas Republikas vai citas ES dalībvalsts pilsonis, var iesniegt kompensācijas pieprasījumu kā Čehijas Republikas teritorijā izdarītā noziegumā cietušais, tikai ievērojot noteikumus un tikai tādā apjomā, kā tas noteikts Čehijas Republikai saistošos starptautiskos līgumos.

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem atkarībā no kaitējuma veida?

- 1) Personai, kam nozieguma rezultātā nodarīti miesas bojājumi.
- 2) Ja nozieguma rezultātā iestājusies cietušā nāve, viņa apgādājamiem, ja tie ir cietušā vecāki, laulātais vai bērns un ja tie cietušā nāves brīdī dzīvojuši vienā mājāsaimniecībā, vai personai, kas saņēma vai kam bija tiesības saņemt uzturēšanas līdzekļus.

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Tieslietu ministrijas Kompensāciju departaments [*Ministry of Justice – Department of Compensation*]

Vyšehradská 16

128 10 Praha 2

The Czech Republic

e-pasts: odsk@msp.justice.cz

B. Kompensācijas cietušajiem

B.1. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Ja nozieguma rezultātā iestājusies cietušā nāve, kompensāciju saņem viņa apgādājamie, ja tie ir cietušā vecāki, laulātais vai bērns un ja viņi cietušā nāves brīdī dzīvojuši vienā mājāsaimniecībā, vai persona, kas saņēma vai kam bija tiesības saņemt uzturēšanas līdzekļus.

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apjomā vai tikai daļu no tās?

Iesniedzēju skaits vienam gadījumam nav ierobežots. Ierobežojumi ir tikai izmaksājamai summai.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Minimālā summa nav noteikta, bet maksimālā kompensācija vienam cietušajam ir CZK 150 000 (tas ir vienreizējs maksājums).

Kopējā kompensācijas summa nedrīkst pārsniegt CZK 450 000; ja cietušo skaits ir lielāks par trijiem, tad izmaksājamo summu proporcionāli samazina.

B.2. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

Kompensāciju var piešķirt gadījumos, ja veselībai nodarītais kaitējums ir tik būtisks, ka cietušajai personai rada ilgstošu sociālo un citu apstākļu pasliktināšanos. Noteicošais faktors – ātri nosakāms, lai kompensāciju varētu piešķirt pēc iespējas ātrāk – ir *sāpju novērtējums punktos*, saskaņā ar kuru valsts nepiešķir kompensāciju, ja kopējais novērtējums nesasniedz vismaz 100 punktus. Sāpju novērtējums ir iekļauts medicīnas eksperta atzinumā, ko sagatavo ārstējošais ārsts, saskaņā ar Rīkojumu Nr. 440/2001 par kompensāciju par sāpēm un sociālā stāvokļa pasliktināšanos, kas stājās spēkā 2002. gada 1. janvārī.

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par miesas bojājumu nodarīšanu?

CZK 25 000 (minimums – tas ir vienreizējs maksājums), CZK 150 000 (maksimums).

B.2.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Nosakot kompensācijas apjomu, ņem vērā:

- ienākumu zaudēšanu,
- ārstēšanās izmaksas,
- maksājumus, ko cietušais jau ir saņēmis kā kompensāciju.

B.3. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNICĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Tāda pati atbilde kā B.2.1. jautājumā – nav nekādas atšķirības starp nozieguma veidu vai miesas bojājumu veidu.

B.3.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Tāda pati atbilde kā B.2.2. jautājumā.

B.3.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Tāda pati atbilde kā B.2.3. jautājumā.

B.4. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

Morālo kaitējumu Čehijas Republikā nekompensē.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt pieprasījuma veidlapu?

Kompensācijas pieprasījuma veidlapa ir pieejama Tieslietu ministrijas mājas lapā: www.justice.cz.

C.2. Kur var saņemt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu?

Arī šī informācija pieejama mājas lapā: www.justice.cz.

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Vienīgais informēšanas veids par kompensāciju sistēmu ir Internets: www.justice.cz.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījums jānosūta pa pastu Tieslietu ministrijas Kompensāciju departamentam.

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

Finansiālas palīdzības pieprasījums Finanšu ministrijai jāsaņem ne vēlāk kā viena gada laikā no dienas, kad cietušais uzzinājis par nozieguma rezultātā radošos kaitējumu, citādi tiesības zūd.

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību? Ja iespējams, tad kādos gadījumos un uz kāda pamata?

- Nē.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Trīs mēnešu laikā no dienas, kad pieprasījums iesniegts Tieslietu ministrijai, vai nu piešķir finansiālu palīdzību vai arī cietušo informē par iemesliem, kāpēc finansiālu palīdzību nevar piešķirt.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Tāda pati atbilde kā C.7. jautājumā.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

- Nosūtot vēstuli.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Termiņi nav noteikti. Kompensāciju parasti izmaksā uzreiz pēc lēmuma pieņemšanas.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Persona, kas nav apmierināta ar lēmumu, var sākt tiesvedību pret valsti.

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums:

1. Finansiālas palīdzības pieprasījumu iesniedz Tieslietu ministrijai.
2. Tieslietu ministrija pārbauda informāciju par noziegumu un juridiskos nosacījumus kompensācijas (finansiālas palīdzības) piešķiršanai.
3. Ja juridiskie nosacījumi ir izpildīti, Tieslietu ministrija nosūta vēstuli ar pozitīvu lēmumu cietušajam un izmaksā kompensāciju. Ja pieprasījumu noraida, Tieslietu ministrija nosūta negatīvu lēmumu.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

- Jā.

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apjomu var samazināt?

Kompensāciju var samazināt vai pat apturēt tās izmaksu:

- ņemot vērā cietušā sociālo stāvokli,
- tādā apmērā, kādā kaitējumu nodarījis pats cietušais,
- atkarībā no tā, vai cietušais izmantojis visus tiesiskos līdzekļus, lai piedzītu kompensāciju no likumpārkāpēja vai citas atbildīgas personas.

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

- Jā.

C.16. Vai cietušais var saņemt cita veida palīdzību?

- Nē.

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta cietušajam?

Likumpārkāpējiem ir jāatmaksā kompensācija, kas izmaksāta cietušajam. Cietušajam, kas saņem kompensāciju no likumpārkāpēja, ir jāatlīdzina valsts sniegtā finansiālā palīdzība.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Kompensācija nav neatgūstama. Katram, kas saņēmis palīdzību, jāpārskaita jebkādas kompensācijās saņemtās summas, nepārsniedzot saņemtās kompensācijas apjomu, uz Tieslietu ministrijas kontu piecu gadu laikā no dienas, kad kompensācija piešķirta.

Tomēr, ja minētajā laika posmā cietušais nesaņem nekādu kompensāciju, viņam nav pienākums atmaksāt valstij finansiālo palīdzību. Ja cietušais to lūdz, valsts var atteikties no tiesībām prasīt atlīdzināt saņemto kompensāciju.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Atlīdzināšanas procesu pārrauga Tieslietu ministrija.

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Finansējuma avoti

Kompensācijas sistēmu finansē no valsts budžeta.

E.2. Kompensāciju sistēmas statistika

Gads	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Kopējais saņemto pieprasījumu skaits	86	101	87	108	93
Pozitīvi lēmumi	46	36	31	37	37
Negatīvi lēmumi	40	65	56	71	56
Kompensācijās cietušajiem izmaksātā summa	CZK 2 442 854	CZK 2 019 402 50	CZK 3 257 692	CZK 4 058 106	CZK 4 084 902

E.3. Ģeogrāfiska informācija

Teritorija: 78 866 km²

Iedzīvotāju skaits: 10 476 000

Anglija, Velsa un Skotija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir sniegt efektīvu un taisnīgu pakalpojumu nevainīgi cietušajiem.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem:

Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju pārvalde [*Criminal Injuries Compensation Authority*] – valsts iestāde, kas atbildīga par noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju sistēmu Anglijā, Skotijā un Velsā. Kompetentā iestāde ir Tieslietu ministrijas daļa, kas sniedz pakalpojumus arī Skotijas valdības vārdā.

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats (likumi, noteikumi):

Kompensācijas sistēmu Apvienotajā Karalistē reglamentē 2008. gada Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju sistēma.

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Jebkuras valsts pilsonim, kas ir nevainīgs Apvienotajā Karalistē izdarītā vardarbīgā noziegumā cietušais, ir tiesības uz kompensāciju.

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem atkarībā no kaitējuma veida?

Kompensāciju var pieprasīt fiziskas personas, pret kurām izdarīts vardarbīgs noziegums Anglijā, Skotijā vai Velsā un kurām nodarīts pietiekoši smags kaitējums, lai tas atbilstu vismaz minimālajai kompensācijai, kādu var izmaksāt saskaņā ar Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju sistēmu.

Kompensāciju veidi:

- kaitējums personas veselībai;
- personas nāve;
- fiziska un / vai seksuāla izmantošana;
- kompensācija par zaudētiem ienākumiem (ja persona zaudējusi ienākumus vai spēju tos gūt ilgākā laika posmā nekā 28 nedēļas tieši kaitējuma rezultātā);
- īpaši izdevumi (tajos var iekļaut: medicīniskās aprūpes izmaksas, ko pamatoti nevar atmaksāt Nacionālais veselības dienests;
- aprūpi (saistībā ar iesniedzēja fizioloģiskajām funkcijām vai ēdiena gatavošanu) un uzraudzīšanu (lai novērstu būtiskas briesmas iesniedzējam vai citiem) vai nu uzturēšanās vietā, vai mājās, ko Nacionālās veselības centrs, vietējās iestādes vai jebkura cita aģentūra nenodrošina un kas nav pieejama bez maksas, ja šādi izdevumi kā tiesas ievainojuma sekas uzskatāmi par nepieciešamiem;
- izmaksas par pielāgošanu, kādu nepieciešams veikt iesniedzēja mājās saistībā ar iesniedzēja ievainojuma sekām).

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju pārvalde [*Criminal Injuries Compensation Authority; CICA*]

Tay House

300 Bath Street, Glasgow, G2 4LN

Bezmaksas tālrunis: +44 800 358 3601

Fakss: +44 141 331 2287

E-pasts: general.enquiries@cica.gov.uk

Tīmekļa vietne: www.cica.gov.uk

B. Kompensācijas

B.1. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Atbilstīgs prasītājs ir tāds, kas cietušā nāves brīdī piederējis kādai no šādām grupām:

- a) Cietušā sieva, vīrs vai partneris, kas reģistrēts atbilstoši 2004. gada Likumam par civiltiesiskajām partnerattiecībām, kuri vai nu dzīvojuši kopā laika posmā tieši pirms cietušā nāves vai, ja tie nav dzīvojuši kopā, tad fiziska vārguma vai sliktas veselības dēļ, un kurus cietušais laika posmā tieši pirms savas nāves finansiāli atbalstījis;
- b) Cietušā šķirtā sieva, vīrs vai partneris, kas reģistrēts atbilstoši 2004. gada Likumam par civiltiesiskajām partnerattiecībām, ja cietušais tos finansiāli atbalstījis laika posmā tieši pirms savas nāves;
- c) Cietušā neprecētais partneris, ja tie dzīvojuši kopā kā vīrs un sieva vai viendzimuma partneri (kaut arī nav reģistrēti atbilstoši Likumam par civiltiesiskajām partnerattiecībām) laika posmā tieši pirms cietušā nāves un vismaz divus gadus pirms tam;
- d) Cietušā bioloģiskie vecāki vai perona, vai cilvēki, pret kuriem cietušais izturējies kā pret saviem vecākiem;
- e) Cietušā bērni vai cilvēki, kurus cietušais atzinis par saviem bērniem vai kurus cietušais apgādājis.

Apsverot personas tiesības pieprasīt *CICA* kompensāciju, jāatbild uz vairākiem jautājumiem attiecībā uz dažādiem apstākļiem, tajā skaitā, nozieguma veids, laiks, kas pagājis no kaitējuma nodarīšanas, un personas attiecības ar cietušo, ja tā iesniedz pieprasījumu citas personas vārdā. Galvenokārt ir svarīgi atcerēties, ka ir noteikts termiņš, pēc kura beigām cietušais vairs nevar iesniegt pieprasījumu; ja vien persona nav guvusi ievainojumu kā bērns, tai nav bijušas grūtības mācīties vai tā pietiekošā līmenī neprot angļu valodu, *CICA* nevar izskatīt pieprasījumu, ja attiecīgais kaitējums nodarīts vairāk nekā pirms diviem gadiem. *CICA* var izskatīt tikai tos pieprasījumus, kas attiecas uz Anglijā, Skotijā un Velsā izdarītiem noziegumiem; ja noziegums izdarīts Ziemeļīrijā, jāvēršas Ziemeļīrijas kompensāciju aģentūrā.

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apjomā vai tikai daļu no tās?

Iesniedzēju skaits vienam gadījumam nav ierobežots.

Ja ir tikai viens atbilstīgs prasītājs, kompensācijas standarta apmērs ir GBP 11 000. Ja ir vairāk par vienu atbilstīgu prasītāju, kompensācijas standarta apmērs ir GBP 5 500 katram. Tie var pieprasīt papildu kompensāciju par finansiālu atkarību un / vai vecāku apgādības zaudēšanu, ja tāda konstatēta.

Pašreizējais kompensācijas par vecāku apgādības zaudēšanu līmenis ir GBP 2 000 gadā, līdz bērns sasniedzis 18 gadu vecumu.

Kopējā kompensācija, ko *CICA* var piešķirt, ir GBP 500 000, ko veido maksimāli GBP 250 000 par kaitējumu un maksimāli GBP 250 000 par zaudētajiem ienākumiem.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Kompensācijai, ja iestājusies personas nāve, ir vispārējs ierobežojums GBP 500 000 apmērā neatkarīgi no prasītāju skaita. Tas nozīmē, ka, ja kompensāciju saistībā ar noziegumā cietušā nāvi pieprasa vairāki cilvēki, lielākā kopējā summa ir GBP 500 000, ieskaitot standarta summu, kompensāciju par finansiālu atkarību un vecāku apgādības zaudēšanu. Tieši tāpat, ja kompetentā iestāde cietušajam pirms nāves ir izmaksājusi kompensāciju un izmaksā kompensācijas atbilstīgiem prasītājiem pēc viņa nāves, lielākā summa, ko kompetentā iestāde var kopumā izmaksāt, ir GBP 500 000. Minimālā kompensācijas summa ir GBP 1 000.

B.10.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Ja cietušā nāve ir noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīta kaitējuma sekas, atbilstīgs prasītājs var saņemt pabalstu, ko veido viens vai vairāki šādi kompensācijas maksājumi:

- Kompensācijas “standarta ampērs”;
- Kompensācija par finansiālu atkarību;
- Vecāku apgādības zaudēšana, ja atbilstīgs prasītājs ir bērns, kas jaunāks par 18 gadiem.

Ja atbilstīgs prasītājs pieprasa kompensēt apbedīšanas izmaksas, tam kompetentajai iestādei jānosūta kvītis un pierādījumi, ka viņš par tiem ir veicis maksājumus. Ir zināmi ierobežojumi, ko uzskatīt par pamatotām izmaksām.

B.2. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

Ja fiziskai personai nodarīts kaitējums Anglijā, Skotijā vai Velsā izdarīta vardarbīga nozieguma rezultātā un tai nodarīts pietiekoši smags kaitējums, lai tas atbilstu vismaz minimālajai kompensācijai, kādu var izmaksāt saskaņā ar Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju sistēmu, tā var saņemt kompensāciju.

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja nodarīti miesas bojājumi?

Maksimālā kompensācija par ievainojumu tarifa vienību ir GBP 250 000. Dažos gadījumos, piemēram, ja nodarīti daudzi ievainojumi, var saņemt papildu kompensāciju. Kompetentā iestāde var piešķirt kompensāciju tikai par trijiem vissmagākajiem cietušajam nodarītajiem ievainojumiem – maksimālo tarifa kompensāciju (100 %) par vissmagāko ievainojumu, plus 30 % no tarifa kompensācijas par otro smagāko ievainojumu, plus 15 % no tarifa kompensācijas par trešo smagāko ievainojumu. Taču maksimālā kompensācija katrā atsevišķā gadījumā ir GBP 500 000. Minimālā kompensācija par miesas bojājumu nodarīšanu ir GBP 1 000.

B.3. KOMPENSĀCIJA, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNICĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Saskaņā ar Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensācijas sistēmu ar kaitējumu personas veselībai saprot miesas bojājumus (ieskaitot personas nāvi), psihiskus veselības traucējumus (t. i., medicīniski apstiprinātus pārejošus psihiskus traucējumus vai garīgu slimību, ko apstiprinājusi psihiatra diagnoze) un slimību (t. i., medicīniski apstiprinātu saslimšanu vai stāvokli). Psihiski veselības traucējumi vai slimība var tiešā veidā rasties miesas bojājumu nodarīšanas vai dzimumnozieguma rezultātā vai arī tie var rasties bez jebkādas miesas bojājumu nodarīšanas. Kompensāciju neizmaksā par psihiskās veselības traucējumiem vai slimību, ja nav nodarīti miesas bojājumi, vai attiecībā uz dzimumnoziegumiem, izņemot:

- a) ja prasītājs bijis pamatotās briesmās par tūlītēju miesas bojājumu nodarīšanu;
- b) tam bijušas tuvas attiecības ar citu personu laikā, kad šī persona nodarījusi miesas bojājumus vai radījusi psihiskus veselības traucējumus (ieskaitot personas nāvi), uz ko tieši attiecas 8. panta a), b) un c) punkts, un
 - šīs attiecības joprojām turpinās (ja vien nav iestājusies personas nāve), un
 - prasītājs vai nu bijis liecinieks un bijis klāt, kad cita persona nodarījusi miesas bojājumus, vai arī bijis tuvu iesaistīts tūlīt pēc tam;
- c) gadījumos, kad pieprasījuma pamatā ir dzimumnozieguma izdarīšana, ja cietušais nav piekritis šim noziedzīgajam nodarījumam (kas neattiecas uz cietušo, kas faktiski piekritis, bet juridiski uzskatāms, ka nav piekritis);
- d) ja prasītājs ir nodarbināts dzelzceļa nozarē un ja tas vai nu bijis liecinieks un bijis klāt brīdī, kad cita persona nodarījusi miesas bojājumus (ieskaitot nāvējošu ievainojumu), uz ko tieši attiecas noziedzīga nodarījuma izdarīšana uz dzelzceļa, vai arī bijis tuvu iesaistīts tūlīt pēc tam. 12. pants nav piemērojams, ja psihiski traucējumi vai garīga slimība radušies, kā tas aprakstīts šajā apakšpunktā.

B.4. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

B.4.1. Kas var saņemt kompensāciju par morālā kaitējuma nodarīšanu?

Sk. B.3.1. punktu.

B.5. KOMPENSĀCIJU SISTĒMAS PAPILDU ASPEKTI

Kompensāciju var saņemt personas, kas cietušas ļoti dažādos fiziskos un psiholoģiskos noziegumos ļoti dažādos apstākļos. *CICA* pašlaik izmanto tarifu sistēmu, kurā ir 460 ievainojumu veidu, sākot no tarifa GBP 1 000 apmērā līdz GBP 250 000 atkarībā no nozieguma veida un nodarīta kaitējuma.

CICA var izmaksāt arī kompensāciju par zaudētiem ienākumiem un īpašiem izdevumiem. Kompensācija par zaudētiem ienākumiem attiecas uz tiem, kas pilnībā vai daļēji nav spējuši strādāt vismaz 28 nedēļas no nozieguma izdarīšanas brīža. Iesniedzējam jāiesniedz dokumenti, kas pamato šādu prasību. Kompensāciju par īpašiem izdevumiem, kas paredzēti, lai samaksātu par medicīnas speciālistu palīdzību vai aprīkojumu, var izmaksāt ar tādiem pašiem noteikumiem. Tuvāka informācija par kādu no ierobežojumiem attiecībā uz kompensācijas pieprasījumiem, kā arī informāciju, kā pieteikties, var atrast *CICA* mājas lapā.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapu var saņemt kompetentajā iestādē (*CICA*).

C.2. Kur var saņemt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu?

To var izdarīt:

- a) piezvanot kompetentajai iestādei par bezmaksas tālruni 0800 358 361;
- b) iegūstot to kompetentās iestādes mājas lapā www.cica.gov.uk;
- c) nosūtot kompetentajai iestādei vēstuli (*CICA, Tay House, 300 Bath Street, Glasgow, G2 4LN*).

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Kompetentā iestāde nerīko īpašus informēšanas pasākumus.

Galvenie informēšanas veidi ir šādi:

- *CICA* biroju personāls un brošūras;
- *CICA* tīmekļa vietne: www.cica.gov.uk;
- Policija, tiesas un prokuroru biroji.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapa jāiesniedz kompetentajai iestādei:

Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju pārvalde [*Criminal Injuries Compensation Authority; CICA*]
Tay House

300 Bath Street, Glasgow, G2 4LN
Bezmaksas tālrunis: 0800 358 3601
Fakss: 0141 331 2287
E-pasts: general.enquiries@cica.gov.uk

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

Pieprasījums jāiesniedz kompetentajai iestādei divus gadu laikā no notikuma brīža.

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību?

Kompetentā iestāde var veikt pagaidu maksājumu tikai tad, ja kompetentās iestādes ieskatā prasītājam ir tiesības uz kompensāciju un sagaidāma būtiska aizkavēšanās saistībā ar medicīniskas vai citas ar attiecīgo gadījumu saistītas informācijas saņemšanu.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Lai pieņemtu galīgo lēmumu, var būt nepieciešams gads vai vairāk. Sarežģītākiem gadījumiem var būt nepieciešams vairāk laika, it sevišķi, ja tie saistīti ar ienākumu zaudēšanu vai medicīniskām izmaksām nākotnē.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Ja nepieciešama papildu informācija, izskatīšanas un lēmuma pieņemšanas termiņu pagarina tikai par tik dienām, cik nepieciešams, lai izvērtētu pēdējos iesniegtos dokumentus.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

Kompensācijas pieprasījumu izskata par pieprasījumiem atbildīgais referents, un rakstisku paziņojumu par lēmumu nosūta iesniedzējam vai viņa pārstāvim.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Kompetentajai iestādei 90 dienu laikā no lēmuma pieņemšanas brīža jāsaņem rakstiska piekrišana kompensācijai. Ja šāda piekrišana šajā laika posmā nav saņemta un nav iesniegts pieprasījums pārskatīt lēmumu, kompetentā iestāde var kompensāciju anulēt.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Iesniedzējs var prasīt kompetentajai iestādei pārskatīt lēmumu 90 dienu laikā no brīža, kad pārskatāmais lēmums pieņemts. Ja kompetentajai iestādei papildu informācija nav nepieciešama, pārskatītais lēmums jāpieņem sešu nedēļu laikā no pieprasījuma iesniegšanas

par pieprasījumiem atbildīgajam referentam. Ja kompetentajai iestādei nepieciešama papildu informācija, – sešu nedēļu laikā no šīs informācijas saņemšanas.

Iesniedzējs, kuru neapmierina pārskatītais lēmums, var iesniegt apelācijas sūdzību (90 dienu laikā no brīža, kad pārskatītais lēmums pieņemts) par lēmumu pirmās instances tiesai (Tiesu dienests – Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensācijas tiesa) saskaņā ar Tiesāšanās procesa noteikumiem.

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums:

- Kāds kļūst par cietušo;
- par noziegumu cietušais vai kāds cits ziņojis policijai;
- divu gadu laikā no notikuma brīža cietušais iesniedz pieprasījumu kompetentajai iestādei;
- par pieprasījumiem atbildīgais referents lūdz jebkādu būtisku informāciju dažādām institūcijām, ieskaitot policiju, slimnīcas, cietušā ārstus, darba devējus u. tml.;
- ja nepieciešams, veic neatkarīgu cietušā ievainojumu medicīnisku pārbaudi;
- pieņem lēmumu;
- 90 dienu laikā no lēmuma pieņemšanas iesniedzējs dod rakstisku piekrišanu;
- kompensācijas izmaksāšana.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

Iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām informācijā, kas prasīta pieprasījuma veidlapā. Tomēr, ja izmaiņas informācijā neietekmē iestādes lēmumu, to var pieņemt, pamatojoties uz sākotnēji iesniegtajām ziņām, uzskatot, ka tās nav maldinošas vai kļūdainas.

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apjomu var samazināt?

Par pieprasījumiem atbildīgais referents var apturēt kompensācijas izmaksu vai to samazināt, ja tas uzskata, ka:

- a) iesniedzējs nav nekavējoties darījis visu, lai informētu policiju vai citu iestādi, vai personu, kuru kompetentā iestāde uzskata par attiecīgajam gadījumam atbilstošu, par apstākļiem, kuros kaitējums nodarīts;
- b) iesniedzējs nav sadarbojies ar policiju vai citu iestādi, lai noziedznieku nodotu tiesībsargājošajām institūcijām;
- c) iesniedzējs nav pietiekamā apmērā sadarbojies ar kompetento iestādi vai citu iestādi, vai personu saistībā ar pieprasījumu;
- d) iesniedzēja uzvedība pirms notikuma, kas ir pieprasījuma pamatā, tā laikā un pēc tā ir tāda, ka ir nepiemēroti piešķirt pilnu kompensāciju vai vispār to piešķirt;
- e) iesniedzēja raksturs, kā par to liecina viņu notiesājoši spriedumi krimināllietās (izņemot notiesājošus spriedumus saskaņā ar 1974. gada Likumu par vainīgo rehabilitāciju pieprasījuma iesniegšanas vai nāves dienā), vai par pieprasījumiem atbildīgā referenta rīcībā esošās ziņas ir tādas, ka ir nepiemēroti piešķirt pilnu kompensāciju vai vispār to piešķirt.

Par pieprasījumiem atbildīgais referents var apturēt kompensācijas izmaksu, ja iesniedzējs atkārtoti un bez pamatota iemesla nav atbildējis uz kompetentās iestādes korespondenci, kas nosūtīta uz tā pēdējo zināmo adresi.

Par pieprasījumiem atbildīgais referents var apturēt kompensācijas izmaksu vai to samazināt, ja, pārmērīgi lietojot alkoholu vai narkotiskās vielas, iesniedzējs veicinājis apstākļu rašanos, kuros tam nodarīts kaitējums, un tāpēc ir nepiemēroti piešķirt pilnu kompensāciju vai vispār to piešķirt.

Par pieprasījumiem atbildīgajam referentam ir jāaptur kompensācijas izmaksu vai tā jāsamazina, ņemot vērā neizciestu kriminālsodu, ja vien pēc viņa ieskatiem ir īpaši iemesli to nedarīt.

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

- Jā.

C.16. Vai cietušais var saņemt cita veida palīdzību?

CICA cietušajam sniedz palīdzību, tikai izmaksājot naudu vai sniedzot konsultācijas.

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta cietušajam?

Praksē tas netiek izmantots.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Kompensāciju, ko izmaksā saskaņā ar Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensācijas sistēmu, samazina par tāda maksājuma pilnu vērtību, kas attiecas uz to pašu kaitējumu, kuru iesniedzējs ir saņēmis vai kuru tam ir vai būs tiesības saņemt; šāds maksājums var būt:

- jebkura kompensācija par noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīto kaitējumu, kas saskaņā attiecīgajā laika posmā spēkā esošajiem noteikumiem piešķirta Ziemeļīrijā;
- jebkura kompensācija vai līdzīgs maksājums, kas veikts no valsts līdzekļiem vai citas teritorijas līdzekļiem ārpus Apvienotās Karalistes;
- Apvienotās Karalistes vai citas civillietu tiesas lēmums par zaudējumu atlīdzināšanu;
- Apvienotās Karalistes vai citas krimināltiesas lēmums par kompensācijas attiecībā uz miesas bojājumiem izmaksāšanu vai kompensācijas iespēja saskaņā ar 1995. gada Kriminālprocesa likuma (Skotija) 302A daļu;
- ar zaudējumu atlīdzināšanas pieprasījumu, kompensāciju vai abiem saistīto jautājumu atrisināšana, lai naudas izmaksa būtu iespējama.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Atlīdzināšanu pārrauga Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju pārvalde (*CICA*).

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Finansējuma avoti

Lielāko kompensācijas sistēmas daļu finansē Apvienotās Karalistes Tieslietu ministrija. Tomēr Skotijas valdība finansē daļu no iestādes administratīvajām izmaksām.

E.2. Kompensāciju cietušajiem statistika

Gads	2007./2008.	2008./2009.	2009/2010.	2010/2011.
Kopējais saņemto pieprasījumu skaits (vienības)	65 000	60 000	60 000	60 000
Pozitīvi lēmumi	39 000			
Negatīvi lēmumi	26 000			
Kompetentās iestādes budžets (administratīvas izmaksas)	GBP 21 miljoni	GBP 21,50 miljoni	GBP 21,07 miljoni	GBP 21,07 miljoni
Kompensācijās noziedzīgos nodarījumos cietušajiem izmaksātās summas	-	GBP 248 miljoni	GBP 244 miljoni	GBP 229 miljoni
Kompensācijās noziedzīgos nodarījumos cietušajiem izmaksātās summas	GBP 235 miljoni	-	-	-

E.3. Ģeogrāfiska informācija

Teritorija: 209 331 km²

Iedzīvotāju skaits: apmēram 58 000 000

Igaunija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir kompensēt kaitējumu, kas radies nozieguma rezultātā.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem

Sociālās apdrošināšanas pārvalde [*Social Insurance Board*] lemj par kompensācijas piešķiršanu. Sociālās apdrošināšanas pārvalde ir pakļauta Sociālo lietu ministrijai. Četri reģionāli Pensiju biroji ir Sociālās apdrošināšanas pārvaldes filiāles.

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats:

Valsts palīdzības cietušajiem organizācijas un valsts kompensācijas cietušajiem izmaksāšanas kārtības pamats Igaunijā galvenokārt ir noteikts Likumā par palīdzību cietušajiem.

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Kompensācijas izmaksā Igaunijas Republikas teritorijā izdarītos vardarbīgos noziegumos cietušajiem un to apgādājamiem, un fiziskām personām, kas finansē ar cietušā medicīnisko aprūpi vai apbedīšanu saistītās izmaksas. Kompensācija galvenokārt paredzēta Igaunijas pilsoņiem. Ārvalstnieks var saņemt kompensāciju, ja tas:

- dzīvo Igaunijā, pamatojoties uz pastāvīgas uzturēšanās atļauju, termiņuzturēšanās atļauju, vai tam ir uzturēšanās tiesības;
- ir Eiropas Savienības pilsonis;
- ir tādas valsts pilsonis, kura ir dalībvalsts Eiropas Konvencijai par kompensācijas piešķiršanu vardarbīgu noziegumu upuriem;
- ir persona, kuras uzturēšanās Igaunijā ir starptautiski aizsargāta.

Kompensāciju izmaksā ārvalstīs izdarītā vardarbīgā noziegumā cietušajam, ja cietušais ir Igaunijas pastāvīgais iedzīvotājs vai Igaunijas pilsonis, kas pastāvīgi nedzīvo Igaunijā un kas bijis ārvalstīs tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar mācībām, darbu vai dienesta pienākumiem, vai citiem iemesliem, un ja cietušajam nav tiesību uz līdzīgu kompensāciju saskaņā ar tās valsts tiesībām, kur noziegums izdarīts. Ja iestājas cietušā nāve, kompensāciju var izmaksāt apgādājamam, kas pastāvīgi dzīvojis Igaunijas Republikā laikā, kad vardarbīgais noziegums noticis.

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem atkarībā no kaitējuma veida?

Personai, kam vardarbīga nozieguma rezultātā nodarīts kaitējums, ir tiesības saņemt kompensāciju. Vardarbīgs noziegums ir tāda rīcība, kas tieši apdraud personas dzīvību vai veselību un kas ir sodāma saskaņā ar kriminālprocesu, un kuras rezultātā cietusī persona:

- mirst;

-
- tai nodarīts būtisks kaitējums veselībai;
 - tai radušies veselības traucējumi uz vairāk nekā sešiem mēnešiem.

Nodarījumu, kura rezultātā iestājas personas nāve, nodarīts būtisks kaitējums veselībai vai radušies veselības traucējumi uz vairāk nekā sešiem mēnešiem, attiecībā uz cietušās personas vai trešās puses rīcību, lai novērstu noziedzīgu nodarījumu, aizturētu kriminālnoziedznieku vai palīdzētu nozieguma upurim, arī uzskata par vardarbīgu noziegumu.

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Igaunijas Republikas Sociālās apdrošināšanas pārvalde [*Social Insurance Board of the Republic of Estonia*]

Lembitu 12, 15092 Tallinn; Tālrunis: 16106; E-pasts: ska@ensib.ee

B. Kompensācijas

B.1. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Fiziskai personai, kas finansē ar cietušā medicīnisko aprūpi vai apbedīšanu saistītās izmaksas, ir tiesības saņemt kompensāciju par izdevumiem.

Vardarbīga nozieguma rezultātā miruša cietušā apgādājамie saņem kompensāciju, ko, ņemot vērā cietušā iepriekšējos ienākumus, aprēķina šādi:

- 75 procenti no ienākumiem, ja ir viens apgādājамais;
- 85 procenti no ienākumiem, ja ir divi apgādājамie;
- maksimāli 100 procentus, ja ir trīs vai vairāk apgādājамo.

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apjomā vai tikai daļu no tās?

Tiesības uz kompensāciju ir katram, kas atbilst likuma nosacījumiem. Maksimālais iesniedzēju skaits nav noteikts. Saņemamais kompensācijas apmērs ir atkarīgs no tā, kāds kaitējums tiek kompensēts. Vienam cietušajam un visiem tā apgādājамiem izmaksājамās kompensācijas apmērs nedrīkst pārsniegt EEK 150 000.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Kompensāciju EEK 7 000 apmērā, atskaitot no tās saņemto valsts apbedīšanas pabalstu, izmaksā personai, kas finansē ar vardarbīgā noziegumā cietušā apbedīšanu saistītās izmaksas.

Vardarbīga nozieguma rezultātā miruša cietušā apgādājамie saņem kompensāciju, pamatojoties uz cietušā iepriekšējiem ienākumiem. Vienam cietušajam un visiem tā apgādājамiem izmaksājамās kompensācijas apmērs nedrīkst pārsniegt EEK 150 000.

B.2. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

Kompensāciju piešķir katram, kas atbilst likuma nosacījumiem.

Personai, kam vardarbīga nozieguma rezultātā nodarīts kaitējums, ir tiesības saņemt kompensāciju. Vardarbīgs noziegums ir tāda rīcība, kas tieši apdraud personas dzīvību vai veselību un kas ir sodāma kriminālprocesa kārtībā, un kuras rezultātā cietusī persona:

- mirst;
- tai nodarīts būtisks kaitējums veselībai;
- tai radušies veselības traucējumi uz vairāk nekā sešiem mēnešiem.

Noziedzīgu nodarījumu, kura rezultātā iestājas personas nāve, nodarīts būtisks kaitējums veselībai vai radušies veselības traucējumi uz vairāk nekā sešiem mēnešiem, attiecībā uz cietušās personas vai trešās puses rīcību, lai novērstu noziedzīgu nodarījumu, aizturētu kriminālnoziedznieku vai palīdzētu nozieguma upurim, arī uzskata par vardarbīgu noziegumu.

Kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu var saņemt personas, kas minētas A.4. atbildē.

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par miesas bojājumu nodarīšanu?

Vienam cietušajam un visiem tā apgādājamiem izmaksājamās kompensācijas apmērs nedrīkst pārsniegt EEK 150 000. Minimālā kompensācija nav noteikta.

B.2.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Kompensācijas apmēru nosaka, pamatojoties uz šādiem vardarbīga nozieguma rezultātā radītiem materiāliem zaudējumiem:

- zaudējumi, kas izriet no darbnespējas;
- cietušā medicīniskās aprūpes izmaksas;
- zaudējumi, kas radušies cietušā nāves rezultātā;
- bojājumi, kas nodarīti brillēm, zobu protēzēm, kontaktlēcām un citām ierīcēm, kas aizstāj orgānu funkcijas, un apģērbam;
- cietušā apbedīšanas izmaksas.

Visas summas, kuras iesniedzējs saņem kā kompensāciju vai kuras tam ir tiesības saņemt kā kompensāciju par vardarbīga nozieguma rezultātā nodarītu kaitējumu, no cita avota, nevis personas, kas atbildīga par nozieguma rezultātā nodarīto kaitējumu, atskaita no zaudējumiem, kas ir pamatā kompensācijas apmēra noteikšanai.

B.3. KOMPENSĀCIJA, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNICĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību izmaksā ar tādiem pašiem nosacījumiem, kā kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu.

B.3.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Vienam cietušajam un visiem tā apgādājamiem izmaksājamās kompensācijas apmērs nedrīkst pārsniegt EEK 150 000. Minimālā kompensācija nav noteikta.

B.3.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Papildu aspekti, kas tiek ņemti vērā, minēti B.2.3. atbildē.

B.4. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

Likumā par palīdzību cietušajiem nav normu attiecībā uz morālā kaitējuma kompensēšanu.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

Kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapa ir pieejama iesniedzēja reģionālajā Sociālās apdrošināšanas pārvaldes Pensiju birojā vai mājas lapā www.ensib.ee.

C.2. Kur var saņemt informāciju par veidlapas aizpildīšanu?

Informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu var saņemt iesniedzēja reģionālajā Sociālās apdrošināšanas pārvaldes Pensiju birojā, mājas lapā www.ensib.ee vai, zvanot par tālruni 16 106 (vietējais numurs).

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Galvenokārt cilvēkus par kompensāciju informē Sociālās apdrošināšanas pārvaldes Pensiju biroja Klientu apkalpošanas dienests. Informācija ir pieejama arī mājas lapā www.ensib.ee vai, zvanot par tālruni 16 106. Sociālās apdrošināšanas pārvalde publicē rakstus par kompensāciju cietušajiem. Informāciju par kompensāciju cietušajiem sniedz arī policija un citas kompetentas iestādes.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

Kompensācijas pieprasījums jāiesniedz iesniedzēja reģionālajā Sociālās apdrošināšanas pārvaldes Pensiju birojā.

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

Kompensācijas pieprasījums jāiesniedz gada laikā no nozieguma izdarīšanas brīža vai cietušā nāves.

Vēlāk iesniegtu pieprasījumu var izskatīt, ja:

- cietušā apgādājamaais uzzinājis par cietušā nāvi vairāk nekā sešus mēnešus pēc nāves iestāšanās un pieprasījums ir iesniegts gada laikā no dienas, kad tas uzzinājis par cietušā nāvi;
- kompensācijas pieprasītājam bijuši veselības traucējumi, kas ilguši vairāk par sešiem mēnešiem, un laicīga pieprasījuma iesniegšana nav bijusi iespējama viņa veselības stāvokļa dēļ, un attiecīgais pieprasījums iesniegts viena gada laikā, kopš pieprasītāja veselība sākusi uzlaboties.

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību?

Ja lēmums par kompensācijas izmaksāšanu ir atlikts gadījumos, kad tā ir paredzēta, Sociālās apdrošināšanas pārvaldei ir tiesības izmaksāt avansa maksājumu, pamatojoties uz iesniedzēja lūgumu, ja iesniedzēja tiesības saņemt kompensāciju ir skaidras un viņš ir grūtā materiālā stāvoklī.

Avansa maksājums nedrīkst pārsniegt EEK 10 000.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Trīsdesmit dienu laikā no pieprasījuma un tam pievienoto dokumentu saņemšanas Sociālās apdrošināšanas pārvalde izskata pieprasījumu un pieņem lēmumu par kompensācijas piešķiršanu vai atteikumu.

Ja persona neiesniedz nepieciešamo informāciju vai dokumentus kopā ar savu pieprasījumu vai ja pieprasījumam ir citas nepilnības, Sociālās apdrošināšanas pārvalde paziņo kompensācijas iesniedzējam par trūkumiem pa pastu vai, izmantojot elektroniskos saziņas līdzekļus, dod trīs mēnešus nepilnību novēršanai un informē, ka, ja nepilnības minētajā termiņā netiks novērstas, Sociālās apdrošināšanas pārvalde var pieņemt lēmumu, pamatojoties uz esošo informāciju.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Sociālās apdrošināšanas pārvalde var atlikt lēmuma pieņemšanu attiecībā uz kompensācijas piešķiršanu, kamēr nav pasludināts apgabaltiesas vai pilsētas tiesas spriedums, ja:

- iesniedzēja tiesības saņemt kompensāciju no personas, kas atbildīga par noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīto kaitējumu, ir neskaidras vai
- ir skaidrs, ka persona, kas atbildīga par noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīto kaitējumu, piekrit un spēj kompensēt noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīto kaitējumu.

Ja iesniedzēja tiesības saņemt kompensāciju no cita avota, izņemot personu, kas atbildīga par noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīto kaitējumu, vai kompensācijas apmērs ir neskaidrs vai strīdīgs, lēmumu par kompensācijas izmaksāšanu var atlikt līdz laikam, kamēr tiesības vai apmērs ir galīgi noskaidrots.

Ja lēmuma pieņemšana ir atlikta, Pensiju birojs nekavējoties pa pastu vai, izmantojot elektroniskos saziņas līdzekļus, informē iesniedzēju.

Ja lēmums par kompensācijas izmaksāšanu ir atlikts, Sociālās apdrošināšanas pārvalde pieņem lēmumu par kompensācijas izmaksāšanu vai kompensācijas atteikšanu desmit dienu laikā no dienas, kad tā uzzinājusi, ka apstākļi, kuru dēļ lēmuma pieņemšana atlikta, beiguši pastāvēt.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

Sociālās apdrošināšanas pārvaldes lēmumu paziņo iesniedzējam pa pastu vai, izmantojot elektroniskos saziņas līdzekļus, piecu darba dienu laikā no lēmuma pieņemšanas dienas.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Kompetentajai iestādei nav noteikti īpaši termiņi no lēmuma pieņemšanas līdz kompensācijas izmaksāšanai.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Ja kompensācijas iesniedzējs nepiekrīt Sociālās apdrošināšanas pārvaldes lēmumam, tam ir tiesības to apstrīdēt Pensiju komitejā saskaņā Administratīvā procesa likumā noteikto kārtību vai iesniegt apelācijas sūdzību administratīvajā tiesā saskaņā ar Administratīvo tiesu procesa kodeksā noteikto kārtību.

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums:

Vienkārša secība, lai saņemtu kompensāciju, ir šāda:

Pieprasījums >>> Sociālās apdrošināšanas pārvalde >>> lēmums >>> ja nepieciešams, apstrīdēšana >>> izmaksāšana vai atteikums.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

Kompensācijas saņēmējam ir jābrīdina Sociālās apdrošināšanas birojs par visiem apstākļiem, kas var likt samazināt kompensāciju vai pārtraukt tās izmaksāšanu, piecpadsmit dienu laikā no šādu apstākļu rašanās brīža. Iesniegto paziņojumu izskata desmit dienu laikā no tā saņemšanas.

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apmēru var samazināt?

Kompensāciju var samazināt, ja kompensācija ir pārmaksāta. Pārmaksāto summu piedzen no saņēmēja.

Visas summas, kuras iesniedzējs saņem kā kompensāciju vai kuras tam ir tiesības saņemt kā kompensāciju par varmācīga nozieguma rezultātā nodarītu kaitējumu, no cita avota, nevis personas, kas atbildīga par nozieguma rezultātā nodarīto kaitējumu, atskaita no zaudējumiem, kas ir kompensācijas apmēra noteikšanas pamatā. Nosakot kompensācijas apmēru, kompensāciju, ko iesniedzējam izmaksā persona, kas atbildīga par nozieguma rezultātā nodarīto kaitējumu, ņem vērā tās summas apmērā, kāds izmaksāts pirms piešķirta kompensācija, pamatojoties uz Likumu par palīdzību cietušajiem.

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

Priekšnoteikums kompensācijas saņemšanai ir tas, ka policija uzsākusi kriminālprocesu. Cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts.

C.16. Vai cietušais var saņemt cita veida palīdzību?

Katram, kas cietis un kam nodarīts kaitējums, ir tiesības saņemt palīdzību cietušajiem.

Palīdzības pakalpojumus cietušajiem var saņemt katrā Igaunijas reģionā, tāpat kā izmantot ārkārtas palīdzības tālruni. Informāciju par iespēju izmantot palīdzības pakalpojumus cietušajiem var saņemt vietējās pašvaldībās, policijā, glābšanas, veselības aprūpes un sociālās labklājības un citās atbilstošās iestādēs.

Palīdzības pakalpojumu sniegšanu cietušajiem nodrošina Sociālās apdrošināšanas pārvalde ar reģionālo filiāļu palīdzību. Sociālās apdrošināšanas birojs sadarbojas ar valsts un vietējās pašvaldības iestādēm un juridiskām personām, lai nodrošinātu palīdzības pakalpojumus cietušajiem, iesaistītu un pārraudzītu palīdzības cietušajiem brīvprātīgos un organizētu šādu brīvprātīgo apmācību.

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta cietušajam?

Kompensācijas pieprasījums neierobežo iesniedzēja tiesības prasīt kompensāciju no likumpārkāpēja, ja kaitējums nodarīts nozieguma rezultātā. Ja iesniedzējs (un kompensācijas saņēmējs) iesniedz apgabaltiesai prasību par kaitējuma atlīdzināšanu, tam nekavējoties par to rakstiski jāziņo Sociālās apdrošināšanas pārvaldei.

Pēc kompensācijas izmaksāšanas saņēmēja tiesības prasīt kompensāciju no likumpārkāpēja izmaksātās kompensācijas apmērā pārņem valsts. Atgūstamā summa nedrīkst pārsniegt summu, kādu izmaksā civilprasības apmierināšanas gadījumā.

Ja pēc kompensācijas piešķiršanas saņēmējs saņem kompensāciju par to pašu kaitējumu no likumpārkāpēja vai kāda cita avota un šāda kompensācija nav atskaitīta no zaudējumiem, kas

kompensācijas apmēra noteikšanas pamatā, saņēmējam nekavējoties jāziņo Sociālās apdrošināšanas pārvaldei un kompensācija no valsts saņemtajā apmērā jāatmaksā.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Cietušajam saņemtā kompensācija jāatlīdzina, ja kompensācija ir izmaksāta nelikumīgi vai ja kompensācija ir pārmaksāta.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Atlīdzināšanas procesu pārrauga Sociālās apdrošināšanas pārvalde.

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Finansējuma avoti

Izmaksājamās kompensācijas, valsts palīdzības cietušajiem pakalpojumus un samierināšanas pakalpojumus finansē no valsts budžeta ar Sociālās apdrošināšanas pārvaldes palīdzību.

Kompensācijas sistēmas finansējuma avoti ir šādi:

- kompensācijas iekasējumi saskaņā ar notiesājošiem spriedumiem;
- pamatojoties uz Likumu par palīdzību cietušajiem, atgūtās summas;
- piešķirumi no iepriekšējā gada rezervēm;
- citi no valsts budžeta piešķirtie līdzekļi.

E.2. Kompensāciju sistēmas statistika

Gads	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Kopējais saņemto pieprasījumu skaits	64	104	92	84	76
Pozitīvi lēmumi	60	93	78	77	67
Negatīvi lēmumi	4	11	14	7	9
Kompensācijai cietušajiem piešķirtie līdzekļi	EEK 529 100	EEK 1 520 900	EEK 1 120 900	EEK 2 161 600	EEK 2 161 600
	EUR 33 815,65	EUR 97 203,23	EUR 71 638,57	EUR 138 151,42	EUR 138 151,42
Kompensācijai cietušajiem izmaksātās summas	EEK 778 187	EEK 1 103 681,95	EEK 1 138 740,30	EEK 1 820 480,94	EEK 1 910 125,30
	EUR 49 735,21	EUR 70 538,13	EUR 72 778,77	EUR 116 349,94	EUR 122 079,26
Cita informācija*	55*	252*	285*	269*	267*

* Skaitlis norāda, cik cilvēku attiecīgajā gadā saņēmuši kompensāciju. Tas atšķiras no pieprasījumu skaita, jo dažreiz kompensāciju izmaksā ilgāk par vienu gadu.

E.3. Ģeogrāfiska informācija un varbūtējo klientu skaits:

Teritorija: 45 228 km²

Kopējais iedzīvotāju skaits: 1 340 415

Reģistrētie vardarbīgie noziegumi Igaunijā:

896 noziegumi 2007. gadā;

1204 noziegumi 2008. gadā.

Francija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Kompensāciju sistēmai Francijā ir divi mērķi:

- Nodrošināt kompensāciju vardarbīgos noziegumos cietušajiem vai viņu likumīgajiem pārstāvjiem, kompensējot nozieguma rezultātā nodarīto kaitējumu, ja apdrošināšana vai likumpārkāpējs (maksātnespējīgs, nezināms) nevar atlīdzināt kaitējumu;
- Uzturēt prasību pret likumpārkāpēju.

Cietušais vai tā likumīgais pārstāvis var prasīt pilnu vai daļēju kompensāciju. Tomēr dažos gadījumos kompensāciju var atteikt vai samazināt (cietušā dēļ).

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem:

Kompetentā iestāde ir Kompensāciju noziegumos cietušajiem komisija [*Commission on Compensation for Victims of Crime*] (turpmāk – Komisija vai *CIVI*).

CIVI ir civiltiesiska iestāde, kas izveidota katrā pirmās instances tiesā. Tās kompetencē ietilpst, ievērojot zināmu kārtību, piešķirt kompensāciju cietušajam, ja cietušais to nevar saņemt no citiem avotiem, un izmaksāt kompensāciju no Terorismā un citos noziegumos cietušo garantiju fonda (turpmāk – Garantiju fonds).

Komisijā ietilpst pirmās instances tiesas miertiesneši un viens vai vairāki priekšsēdētāji – vecākie, Francijas pilsoņi ar pilnām pilsoņa tiesībām. Komisiju pārrauga pirmās instances tiesas priekšsēdētājs. Komisijas locekļus un viņu pārstāvjus ar tiesas miertiesnešu ģenerālās asamblejas lēmumu ieceļ uz trīs gadu termiņu.

CIVI izskata cietušo un viņu likumīgo pārstāvju pieprasījumus jebkurā pirmās instances tiesā.

Komisijas reģionālā piekritība ir atkarīga no:

? Iesniedzēja dzīvesvietas adreses,

? Vietas, kur uzsākta nozieguma tiesvedība.

Ja noziegums noticis ārvalstīs, kompetentā iestāde šajā lietā ir Parīzes pirmās instances tiesas *CIVI*.

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats:

Kompensācijas sistēmu nosaka šādi tiesību akti:

? 2008. gada 1. jūlija Likums Nr. 2008-644;

? Kriminālkodekss: 706-3.–706-15. pants;

? Kriminālkodekss: R50-1.–R50-28. pants.

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Ja noziegums izdarīts Francijā vai tās teritorijās, kompensāciju piešķir:

G. Francijas pilsoņiem,

H. ES dalībvalstu pilsoņiem,

I. Ārvalstniekiem, ja attiecīgā valsts ir noslēgusi atbilstošu starptautisku līgumu un šīm personām nozieguma izdarīšanas brīdī vai pieprasījuma iesniegšanas brīdī ir pastāvīga dzīvesvieta.

Ja noziegums izdarīts ārvalstīs, tikai Francijas pilsoņiem ir tiesības uz kompensāciju.

Izņēmums: ja ir sadedzināta automašīna, kompensāciju piešķir tikai tad, ja noziegums izdarīts Francijā.

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem atkarībā no kaitējuma veida?

Gadījumi, kad CIVI nepiešķir kompensāciju:

Kompensācijas piešķiršana nav CIVI kompetencē, ja kaitējums nodarīts terorisma, satiksmes negadījuma rezultātā Francijas teritorijā, medībās vai, iznīcinot bīstamus dzīvniekus. Kompensācijas par šiem kaitējuma veidiem piešķiršana ir citu fondu kompetencē.

Piemēram, kompensāciju cietušajiem terorismā piešķir saskaņā ar 1986. gada 9. septembra Likuma par cīņu ar terorismu un citiem nacionālās drošības apdraudējumiem 9. pantā noteikto kārtību un nosacījumiem.

Nosacījumi kompensācijas saņemšanai:

- Ja personai nodarīti smagi miesas bojājumi, kuru rezultātā iestājusies pilnīga, vismaz mēnesi ilga darbnespēja vai paliekošs darbspēju zaudējums;
- Ja persona cietusi dzimumnoziegumā, pat ja nav iestājusies ilgstoša darbnespēja vai darbspēju zaudējums;
- Ja nozieguma rezultātā iestājusies tuvas personas – radnieka, laulātā utt. – nāve (Komentārs: iepriekšminētajos gadījumos persona var lūgt kompensāciju neatkarīgi no sava ienākumu līmeņa.);
- Ja persona cietusi zādzības, krāpšanas, uzticības ļaunprātīgas izmantošanas, izspiešanas vai īpašuma bojāšanas vai iznīcināšanas rezultātā vai ja personai nodarīti miesas bojājumi, kuru rezultātā iestājusies darbnespēja uz laiku, kas mazāks par vienu mēnesi, persona var saņemt kompensāciju līdz EUR 4 101.

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Kompensāciju noziegumos cietušajiem komisija, kas darbojas katrā pirmās instances tiesā.

B. Kompensācijas

B.1. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Gan cietušajiem, gan viņu likumīgajiem pārstāvjiem ir tiesības saņemt kompensāciju.

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apjomā vai tikai daļu no tās?

Katrs likumīgais pārstāvis var iesniegt pieprasījumu savā vārdā. Kam kompensāciju piešķirt un kādā apmērā, ir Garantiju fonda kompetencē.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Ja nozieguma rezultātā iestājusies cietušā (piemēram, radnieka, laulātā) nāve, maksimālā izmaksājamā summa nav noteikta, un iesniedzējs var saņemt pilnu prasīto summu.

B.1.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā (attaisnojami izdevumi, maksājumu kvītis, pamatojums utt.)?

Kompensācija ir paredzēta par morālo kaitējumu, apbedīšanas izmaksām, maksājumiem apgādājamiem un materiāla rakstura kaitējumu, kas turpmāk būtu jāizmaksā sociālajam dienestam.

B.2. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

Personai ir tiesības uz kompensāciju šādos gadījumos:

- 1) Izvarošana, seksuāla vardarbība, cilvēku tirdzniecība, nepilngadīgo, kas jaunāki par 15 gadiem, seksuāla izmantošana;
- 2) Ja nozieguma rezultātā personai nodarīti smagi miesas bojājumi, iestājusies pilnīga darbnespēja uz vismaz vienu mēnesi, paliekošs darbspēju zaudējums vai nāve;
- 3) Ja miesas bojājuma rezultātā iestājusies darbnespēja uz laiku, kas mazāks par vienu mēnesi, un cietušā ienākumi ir mazāki nekā maksimālā summa, kādu var saņemt kā daļēju kompensāciju, ieskaitot palielinājumu par katru apgādājamo.

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja nodarīti miesas bojājumi?

Ja nozieguma rezultātā personai nodarīti smagi miesas bojājumi, iestājusies pilnīga darbnespēja uz vismaz vienu mēnesi, paliekošs darbspēju zaudējums vai nāve, maksimālā izmaksājamā kompensācija nav noteikta, un iesniedzējs var saņemt pilnu prasīto summu.

Ja miesas bojājuma rezultātā iestājusies darbnespēja uz laiku, kas mazāks par vienu mēnesi, kompensācijas maksimālais apmērs ir EUR 4 101.

B.2.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Uz B.2.1. atbildes 3) gadījumu attiecas šādi nosacījumi:

- Ienākumi nevar pārsniegt maksimālo summu, kāda noteikta daļējas kompensācijas saņemšanai (piemēram, vienas personas ienākumi nevar pārsniegt EUR 1 328; par pirmajiem diviem apgādājamiem šo summu var palielināt par EUR 164 un par katru nākamo apgādājamo – par EUR 104);
 - Persona cieš smaga materiālā un psiholoģiskā stāvokļa dēļ, kas radies nozieguma rezultātā;
 - Nešķiet iespējams saņemt reālu un pietiekamu kompensāciju par kaitējumu no apdrošināšanas sabiedrības, veselības apdrošināšanas sabiedrības, sociālās apdrošināšanas organizācijas, transportlīdzekļu garantijas fonda vai likumpārkāpēja.
- CIVI* var atteikt kompensāciju vai samazināt tās apmēru, ja kaitējums nodarīts cietušā paša vainas dēļ.

B.3. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNICĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Kompensāciju var piešķirt personai, kas cietusi no izvarošanas, seksuālas vardarbības, cilvēku tirdzniecības vai nepilngadīgā seksuālas izmantošanas, kas jaunāks par 15 gadiem.

B.3.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Maksimālā izmaksājamā kompensācija nav noteikta, un iesniedzējs var saņemt pilnu prasīto summu.

B.4. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

B.4.1. Kas var saņemt kompensāciju par morālā kaitējuma nodarīšanu?

Par kompensācijas piešķiršanu cietušā likumīgajiem pārstāvjiem par morālā kaitējuma nodarīšanu, ja iestājusies personas nāve, ir atbildīga *CIVI*.

B.4.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par morālā kaitējuma nodarīšanu?

Nav noteikts nedz minimālais, nedz maksimālais kompensācijas apmērs.

B.4.3. Kas nosaka kaitējuma veidu un apjomu?

Kaitējuma veida un apjomu nosaka *CIVI*, kad ir izskatījusi iesniegtos nodarītā kaitējuma apliecinājumus un, ja nepieciešams, pārbaudījusi īpaši pieprasītu medicīniskas ekspertīzes slēdzienu.

B.4.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Izskatot pieprasījumu, morālo kaitējumu uzskata par papildu aspektu.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapu var saņemt Tieslietu ministrijas noteiktās organizācijās, kas sniedz palīdzību cietušajiem un kuru kontaktinformācija ir pieejama ministrijas mājas lapā.

Pieprasījuma veidlapu var lejupielādēt šādā Tieslietu ministrijas mājas lapā: http://www.vos-droits.justice.gouv.fr/art_pix/form12825.pdf.

C.2. Kur var saņemt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu?

Iesniedzējs var saņemt nepieciešamo informāciju palīdzības cietušajiem organizācijās, ar kurām var sazināties, izmantojot INAVEM (nacionālo tālruņa numuru palīdzībai cietušajiem: 0 810 09 86 09). Tieslietu ministrijas mājas lapā ir valsts karte, kurā var atrast tuvāko palīdzības cietušajiem organizāciju.

Arī tiesās, pilsētu pašvaldībās, advokātu birojos un internetā ir pieejams apraksts, kā aizpildīt pieprasījuma veidlapu: http://www.vos-droits.justice.gouv.fr/art_pix/form12825.pdf.

Ja iesniedzējam ir advokāts, tas var palīdzēt aizpildīt veidlapu.

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Kompensācijas sistēma neizmanto citus informācijas nesējus, kā tos, kas palīdz cietušajiem savā ikdienas darbā. Tie ir: Internets, tiesas, policija, prokuratūra, pašvaldības, cietušo atbalsta organizācijas, kā arī Tieslietu ministrijas izdotas brošūras.

Saskaņā ar Kriminālkodeksa 53-1. un 75. pantu kriminālpolicija, uzsākot kriminālprocesu, informē cietušos par viņu tiesībām saņemt kompensāciju par nodarīto kaitējumu.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījumu var iesniegt pirmās instances tiesas *CIVI*:

- iesniedzot to personīgi *CIVI* kancelejā,
- nosūtot pieprasījumu pa pastu ierakstītā vēstulē Kompensāciju noziegumos cietušajiem komisijas kancelejai, vai
- izdarīt to ar advokāta palīdzību.

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

Pieprasījums jāiesniedz 3 gadu laikā no nodarījuma brīža.

Ja tiesvedība jau ir uzsākta, termiņu pagarina un tas beidzas gadu pēc dienas, kad parastajā vai apelācijas tiesā ir pasludināts galīgais nolēmums.

Ja iesniedzējs vai tā juridiskais pārstāvis pamatotu apstākļu dēļ nav varējis izmantot savas tiesības noteiktajā termiņā, tie var lūgt iestādi pagarināt pieprasījuma iesniegšanas termiņu, ja tiem ir dibināts iemesls (piemēram, cietušais bijis komā slimnīcā).

Ja likumpārkāpējam ir pienākums atlīdzināt kaitējumu, termiņš sākas no dienas, kad cietušais informēts par iespēju pieprasīt *CIVI* kompensāciju.

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību?

Kompensācijas piešķiršanas termiņi ir diezgan īsi, tāpēc nav īpašas kārtības attiecībā uz ārkārtas palīdzību.

Tomēr dažos gadījumos Garantiju fonds var piešķirt daļu kompensācijas īsākā laika posmā, ja pilns kompensācijas apmērs vēl nav noteikts.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Kad *CIVI* ir pārbaudījis, vai pieprasījums atbilst visām prasībām, tas pieprasījumu nosūta Garantiju fondam.

Divu mēnešu laikā no pieprasījuma saņemšanas Garantiju fonds nosūta iesniedzējam kompensācijas piedāvājumu. Piedāvājumā norādīts katra kaitējuma veida novērtējums un piedāvātais kompensācijas apmērs. Cietušajam divu mēnešu laikā jāizlemj, vai piedāvājumu pieņemt vai noraidīt.

Ja cietušais piekrīt piedāvātajai kompensācijai, Garantiju fonds nosūta vienošanās protokolu Kompensāciju komisijas priekšsēdētājam. Priekšsēdētājs vienošanos apstiprina un nodod to izpildei. Lēmumu nekavējoties ierakstītā vēstulē nosūta iesniedzējam un Garantiju fondam.

Garantiju fonds, ņemot vērā zināmus apstākļus, var atteikties izmaksāt kompensāciju vai pats cietušais var nepieņemt piedāvātajai kompensācijai. Ja cietušais divu mēnešu laikā no

piedāvājuma saņemšanas nav sniedzis atbildi, uzskata, ka tas nepiekrīt piedāvātajai kompensācijai. Šajā gadījumā kompensācijas lietas materiālus nosūta Kompensāciju komisijai revīzijai. Kompensāciju komisija lietas izskatīšanai nozīmē vienu miertiesnesi.

Prasījuma pieteicēja interesēs ir sniegt Komisijai jebkādu iespējamu precīzu un pilnu informāciju, piedalīties sēdēs vai savai pārstāvēniecībai nozīmēt advokātu. Tiklīdz Komisija ir pieņēmusi lēmumu, Garantiju fonds pārskaita kompensāciju cietušajam. To var izdarīt mēneša laikā no dienas, kad Komisija pieņēmusi lēmumu un apstiprinājusi vienošanās protokolu.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja nepieciešama papildu informācija?

Kompetentā iestāde pieņem lēmumu tikai tad, kad tai ir visa nepieciešamā informācija.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

Kompetentā iestāde iesniedzēju informē, nosūtot tam vēstuli.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Sk. C.7. atbildi.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Cietušajam ir tiesības iesniegt apelācijas sūdzību par *CIVI* lēmumu apelācijas tiesai viena mēneša laikā no lēmuma saņemšanas dienas. Garantiju fonda lēmumu var pārsūdzēt tādā pašā veidā.

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums:

- ▶ 1. posms. Kompensācijas pieprasījumu iesniedz *CIVI* kancelejai.
- ▶ 2. posms. *CIVI* kanceleja pēc pieprasījuma saņemšanas nosūta to Garantiju fondam; Garantiju fonds divu mēnešu laikā no pieprasījuma saņemšanas dienas nosūta cietušajam kompensācijas piedāvājumu (pozitīva lēmuma gadījumā). Cietušais divu mēnešu laikā izlemj, vai pieņemt, vai noraidīt piedāvājumu. Ja cietušais divu mēnešu laikā no piedāvājuma saņemšanas nav sniedzis atbildi, uzskata, ka tas nepiekrīt piedāvātajai kompensācijai.
- ▶ 3. posms. Cietušais pieņem vai noraida kompensācijas piedāvājumu. Ja viņš piekrīt piedāvājumam, *CIVI* nosūta vienošanās protokolu Garantiju fonda priekšsēdētājam, kurš to apstiprina. Garantiju fonds par to paziņo cietušajam, nosūtot tam ierakstītu vēstuli ar paziņojumu par saņemšanu. Līdzīgu vēstuli saņem Garantiju fonds, kurš mēneša laikā pārskaita piešķirto kompensāciju cietušajam.
- ▶ 4. posms. Kompensācijas piedāvājumu noraida vai nu Garantiju fonds, vai arī cietušais. Garantiju fonds pieprasījumu nosūta atpakaļ *CIVI*, kas var prasīt iesniegt papildus informāciju

un dokumentus. Prasījuma iesniedzēja interesēs ir sniegt komisijai jebkādu iespējamu precīzu un pilnu informāciju, piedalīties sēdēs vai savai pārstāvniecībai nozīmēt advokātu.

► *CIVI* procesa beigas:

Komisija pieņem lēmumu par kompensācijas piešķiršanu vai atteikšanu, ko iesniedzējs var pārsūdzēt. Ja komisija apstiprina lēmumu par kompensācijas piešķiršanu, Garantiju fonds mēneša laikā no *CIVI* lēmuma saņemšanas dienas pārskaita piešķirto kompensāciju uz cietušā kontu.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

Francijas Kriminālkodeksā tāda prasība nav paredzēta.

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apmēru var samazināt?

CIVI var atteikt kompensāciju vai samazināt tās apmēru, ja kaitējums nodarīts cietušā paša vainas dēļ.

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

Cietušais var iesniegt pieprasījumu un saņemt kompensāciju no tiesvedības uzsākšanas brīža.

C.16. Vai cietušais var saņemt cita veida palīdzību?

Francijas tiesu sistēma iegulda pietiekamus līdzekļus, lai cietušie ne tikai saņemtu palīdzību izmeklēšanas laikā, bet arī saņemtu psiholoģisku palīdzību. Šādu palīdzību piedāvā apelācijas tiesu ieceltas organizācijas, kas sniedz palīdzību cietušajiem. Palīdzības cietušajiem organizācijām ir labi apmācīts personāls darbam ar cietušajiem. Organizācijas pārrauga Palīdzības cietušajiem un mediācijas nacionālais institūts (INAVEM), ko finansē Tieslietu ministrija.

Organizācijās, kas sniedz palīdzību cietušajiem, uzklasa un informē cietušos par viņu tiesībām un kārtību, kādā tie var aizsargāt savas tiesības. Šis pakalpojums ir bez maksas. Pašlaik Francijā ir reģistrētas vairāk nekā 150 šādas palīdzības organizācijas.

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta cietušajam?

- Jā, *CIVI* var iesniegt prasību pret likumpārkāpēju, lai atgūtu cietušajam izmaksāto kompensāciju.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

CIVI piešķirtā kompensācija nav atlīdzināma, izņemot gadījumus, kad cietušais ir ieguvis kompensāciju, izdarot citu kriminālpārkāpumu (piemēram, dokumentu viltošanu), vai, ja kompensācija iegūta pirms tādas tiesvedības beigām, kurā izlemts, ka noziegums nav izdarīts.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Atlīdzināšanas procesu pārrauga Garantiju fonds.

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Finansējuma avoti

Kompensācijas cietušajiem finansē Garantiju fonds, kuru finansē no apdrošināšanas iemaksu zināmas daļas. 2007. gadā ieguldījums no katra īpašuma apdrošināšanas līguma bija EUR 3,30.

E.2. Kompensāciju cietušajiem statistika

Gads	2006.	2007.
Saņemtie pieprasījumi (skaits)	18 761	18 271
Kompensācijās noziedzīgos nodarījumos cietušajiem izmaksātās summas (miljonos EUR)	237,0	227,7

E.3. Ģeogrāfiska informācija

Teritorija: 674 843 km²

Kopējais iedzīvotāju skaits: 64 473 140

Ungārija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis, pamatojoties uz sociālās solidaritātes un vienlīdzības principiem, ir mazināt sociālo, morālo un finansiālo kaitējumu personām, kas ir cietušie krimināli sodāmās darbībās un kuru dzīves kvalitāte tāpēc ir apdraudēta.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem:

Palīdzības dienests cietušajiem [*Victim Support Service*] ir nacionāla iestāde, kas strādā Tieslietu biroja pakļautībā. Direktoru un Metodoloģijas nodaļu Centrālajā Tieslietu birojā pārstāv trīs juristi. To uzdevums ir sniegt konsultācijas pieprasījumu iesniedzējiem, izskatīt apelācijas sūdzības otrajai instancei un sūdzības saskaņā ar vienlīdzības principiem, atbildēt par starptautiskās sadarbības jautājumiem, organizēt regulāras mācības un pārraudzīt dienesta amatpersonu darbību.

Saskaņā ar 2004. gada 29. aprīļa Padomes Direktīvu 2004/80/EK par kompensāciju noziedzībā cietušajiem saistībā ar kompensāciju jautājumiem ir divu dažādu veidu iestādes – palīgiestāde un lēmējiestāde.

Ungārijā ir 19 apgabali un galvaspilsēta, kas kopā veido 20 administratīvas vienības. Apgabalu palīdzības dienesti cietušajiem strādā apgabalu pilsētās un galvaspilsētā. Apgabala palīdzības dienesti cietušajiem darbojas kā palīgiestādes, bet Budapeštas [*Budapest*] Palīdzības dienests cietušajiem darbojas gan kā palīgiestāde, gan kā lēmējiestāde.

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats

Kompensāciju sistēmu Ungārijā nosaka 2005. gada Likums CXXXV par atbalstu cietušajiem un valsts kompensāciju.

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Cietušajiem jābūt fiziskām personām, kuras ir:

- Ungārijas pilsoņi,
- Kādas ES dalībvalsts pilsoņi,
- Jebkuras valsts pilsoņi, kas nav ES dalībvalsts, ja tie likumīgi dzīvo Eiropas Savienības teritorijā,
- Bezvalstnieki, ja tie likumīgi dzīvo Ungārijas Republikas teritorijā,
- Ungārijā cilvēku tirdzniecībā cietušie.

Jebkurām citām personām ir šādas tiesības, pamatojoties uz starptautiskiem līgumiem, kas noslēgti starp attiecīgo viņu pilsonības valsti un Ungārijas Republiku, vai pamatojoties uz savstarpīgumu.

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem atkarībā no kaitējuma veida (atkarībā no kaitējuma, tīša / aiz neuzmanības izdarīta nozieguma, nodarījuma veida)?

Tiesības uz kompensāciju ir personai, kam krimināli sodāmas darbības rezultātā nodarīts kaitējums, it sevišķi miesas bojājumi vai emocionāls kaitējums, garīgs šoks vai materiālie zaudējumi.

Tiesības uz valsts kompensāciju ir tiem trūcīgajiem cietušajiem, kam tīša un vardarbīga nozieguma rezultātā, kas krimināllikuma izpratnē ir pretlikumīgs, ir nodarīts būtisks kaitējums viņu fiziskajai integritātei un veselībai.

- Turklāt kompensāciju var piešķirt fiziskām personām, kas nozieguma izdarīšanas brīdī dzīvoja vienā mājsaimniecībā ar cietušo un bija mirušās vai cietušās personas tuvākais radnieks, adoptētājs, audžuvecāks, adoptētais, audžubērns, laulātais vai kopdzīves partneris;
- Turklāt kompensāciju var piešķirt fiziskai personai, kuru cietušajam ir vai bija pienākums uzturēt saskaņā ar tiesību aktiem, tiesas izdotu rīkojumu vai lēmumu vai spēkā esošu līgumu;
- Lai būtu tiesības uz kompensāciju, cietušajiem nepieciešams būt arī trūcīgām personām. Trūcīgas personas statusu nosaka atkarībā no iesniedzēja ienākumu līmeņa. Pamatojoties uz ienākumu līmeni, iesniedzēju uzskata par trūcīgu, ja tā mēneša ienākumi (ja personas dzīvo vienā mājsaimniecībā, tad ienākumi uz vienu personu) 2009. gadā nedrīkst pārsniegt HUF 159 100 (apmēram EUR 540). Ja cietušais piedalās patvēruma meklēšanas procesā Ungārijā, tā trūcīgas personas statuss ir noteikts likumā.

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Budapeštas Tieslietu birojs, Palīdzības dienests cietušajiem [*Budapest Office of Justice Victim Support Service*], 1116 Budapest, Hauszmann Alajos utca 1, tālrunis: +36-1-3718921, fakss: +36-1-3718922, e-pasts: titkarsag@kih.gov.hu.

B. Kompensācijas

B.1. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Kompensāciju izmaksā fiziskai personai, kas nozieguma izdarīšanas brīdī dzīvo vienā mājsaimniecībā ar personu, kas tīša un varmācīga nozieguma rezultātā mirusi vai nodarīts kaitējums viņas fiziskajai integritātei vai veselībai, un kura mirušajai vai cietušajai personai ir:

- tuvākais radnieks,
- adoptētājs,
- audžuvecāks,
- adoptētais,
- audžubērns,
- laulātais vai kopdzīves partneris.

Turklāt, ja cietušais miris tīša vardarbīga nozieguma rezultātā, tiesības uz kompensāciju ir arī personai, kuru cietušajam bija pienākums uzturēt saskaņā ar tiesību aktiem, tiesas izdotu rīkojumu vai lēmumu, vai spēkā esošu līgumu.

Turklāt cietušajam jābūt trūcīgam, kas nozīmē, ka mēneša neto ienākums uz vienu cilvēku nedrīkst pārsniegt noteiktu summu (apmērām EUR 540).

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apjomā vai tikai daļu no tās?

Iesniedzēju skaits vienam gadījumam nav ierobežots. Vairāk nekā vienai no iepriekšminētajām personām var būt tiesības uz kompensāciju, ja iestājusies viena un tā paša cietušā nāve. Cietušais var pieprasīt vienreizēju skaidras naudas maksājumu kā pilnīgu vai daļēju kompensāciju par materiālu zaudējumu, kas tam nodarīts nozieguma rezultātā. Katra atbilstīga persona var saņemt kompensāciju par materiāliem zaudējumiem, kas apstiprināti ar maksājumu kvītīm. Ja vairāk nekā viens cietušais iesniedz pieprasījumu par vieniem un tiem pašiem zaudējumiem (piemēram, apbedīšanas izmaksām), kompensāciju līdzvērtīgi sadala.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Maksājuma veids var būt vai nu vienreizējs skaidras naudas maksājums vai maksājums pa daļām, taču, ja iestājusies personas nāve, maksājums pa daļām nav iespējams.

Vienreizēja skaidras naudas maksājuma mērķis ir pilnībā vai daļēji kompensēt cietušā materiālos zaudējumus. Kompensācijas apmērs atkarīgs no maksājumu kvītīm, ko iesniedzis cietušais un pārbaudījis Palīdzības dienests cietušajiem. Dienesta lēmums par kompensācijas apmēru ir atkarīgs no nozieguma rezultātā nodarīto zaudējumu apmēra, kas apliecināts ar maksājumu kvītīm vai cietušā ienākumu zaudēšanu.

Maksimālais vienreizēja skaidras naudas maksājuma apmērs 2009. gadā ir apmēram EUR 4 000, bet maksimālais mēneša pabalsta apmērs ir EUR 270 uz maksimāli trīs gadiem.

Kompensācijas apmērs, ko izmaksā kā vienreizēju maksājumu:

- 100 % zaudējumu nepārsniedz pieckāršu pamata summu,
- zaudējumiem, kas ir no pieckāršas līdz desmitkārtīgai pamata summai, vienreizējs maksājums ir pieckārša pamata summa,
- 75 % no daļas, kas ir lielāka par pieckāršu pamata summu.

Ja zaudējumi desmitkārtīgi pārsniedz pamata summu, maksājums ir 8,75 reizes lielāks par pamata summu un 50 % no daļas, kas desmit reizes lielāka par pamata summu, bet maksimāli 15 reizes lielāka par pamata summu.

Ja sagaidāms, ka cietušās personas darbnespēja, kas radusies noziedzīga nodarījuma rezultātā, ilgs vairāk par 6 mēnešiem, cietušais var prasīt izmaksāt pabalstu kā daļēju kompensāciju par viņa regulāro ienākumu samazināšanos. Pabalsta apmērs ir šāds:

- 75 % no apstiprinātu ienākumu samazinājuma, ja cietušais ir jaunāks par 18 gadiem vai ir apgādājams,
- 50 % no apstiprinātu ienākumu samazinājuma, ja cietušais nav apgādājams.

Kompensācijas minimālais apmērs nav noteikts. Var gadīties, ka cietušais nesaņem kompensāciju, jo nevar pierādīt nekādus materiālus zaudējumus saistībā ar noziegumu.

B.1.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā (attaisnojami izdevumi, maksājumu kvītis, pamatojums)?

Ja zaudējumu apjoms ir nosakāms, pieprasījumā jāprecizē materiālā kaitējuma apmērs, kas nodarīts noziedzīga nodarījuma rezultātā, ienākumu zaudēšana (ar apstiprinājumu) un jebkādas izmaksas, kas radušās noziedzīga nodarījuma rezultātā, lai atmaksātu vai atlīdzinātu kaitējumu, ko radījis noziedzīgs nodarījums.

B.2. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu?

Tikai tas tīšā vardarbīgā noziegumā cietušais, kam nodarīti smagi miesas bojājumi vai radīti būtiski psihiski veselības traucējumi kā tiešas nozieguma sekas, vai cietušās vai mirušās personas radnieks taisnā līnijā, adoptētājs vai audžuvecāks, adoptētais vai audzubērns, laulātais vai kopdzīves partneris, kas ar cietušo nozieguma izdarīšanas laikā dzīvojis vienā mājsaimniecībā, var saņemt kompensāciju. Turklāt arī personai, kuru cietušajam bija pienākums uzturēt saskaņā ar tiesību aktiem, tiesas izdotu rīkojumu vai lēmumu vai spēkā esošu līgumu, var būt tiesības uz kompensāciju.

Tāpat cietušajam jābūt trūcīgai personai, kas nozīmē, ka mēneša neto ienākums uz vienu cilvēku nedrīkst pārsniegt noteiktu summu (apmērām EUR 540).

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja nodarīti miesas bojājumi?

Kompensācijas apmērs atkarīgs no maksājumu dokumentiem, ko iesniedzis cietušais un pārbaudījis Palīdzības dienests cietušajiem. Dienesta lēmums par kompensācijas apmēru ir atkarīgs no nozieguma rezultātā nodarīto zaudējumu apmēra, kas apliecināts ar maksājumu dokumentiem, vai cietušā ienākumu zaudēšanu.

Maksājuma veids var būt vai nu vienreizējs skaidras naudas maksājums vai maksājums pa daļām. Vienreizēja skaidras naudas maksājuma mērķis ir pilnībā vai daļēji kompensēt cietušā materiālos zaudējumus. Maksājums pa daļām ir regulārs ikmēneša maksājums, ko var izmaksāt, ja nozieguma rezultātā iestājusies cietušā darbnespēja uz laika posmu, kas pārsniedz 6 mēnešus.

Maksimālais vienreizēja skaidras naudas maksājuma apmērs 2009. gadā ir apmēram EUR 4 000, bet maksimālais mēneša pabalsta apmērs ir EUR 270 uz maksimāli trīs gadiem.

Kompensācijas apmērs, ko izmaksā kā vienreizēju maksājumu:

- 100 % zaudējumu nepārsniedz pieckāršu pamata summu,
- zaudējumiem, kas ir no pieckāršas līdz desmitkārtīgai pamata summai, vienreizējs maksājums ir pieckārša pamata summa,
- 75 % no daļas, kas ir lielāka par pieckāršu pamata summu.

Ja zaudējumi desmitkārtīgi pārsniedz pamata summu, maksājums ir 8,75 reizes lielāks par pamata summu un 50 % no daļas, kas desmit reizes lielāka par pamata summu, bet maksimāli 15 reizes lielāka par pamata summu.

Ja sagaidāms, ka cietušās personas darbnespēja, kas radusies noziedzīga nodarījuma rezultātā, ilgs vairāk par 6 mēnešiem, cietušais var prasīt izmaksāt pabalstu kā daļēju kompensāciju par viņa regulāro ienākumu samazināšanos. Pabalsta apmērs ir šāds:

- 75 % no apstiprinātu ienākumu samazinājuma, ja cietušais ir jaunāks par 18 gadiem vai ir apgādājams,
- 50 % no apstiprinātu ienākumu samazinājuma, ja cietušais nav apgādājams.

Kompensācijas minimālais apmērs nav noteikts.

B.2.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā (attaisnojami izdevumi, maksājumu kvītis, pamatojums)?

Ja zaudējumu apjomu ir nosakāms, pieprasījumā jāprecizē materiālā kaitējuma apmērs, kas nodarīts noziedzīga nodarījuma rezultātā, ienākumu zaudēšana (ar apstiprinājumu) un jebkādas izmaksas, kas radušās noziedzīga nodarījuma rezultātā, lai atmaksātu vai atlīdzinātu kaitējumu, ko radījis noziedzīgs nodarījums.

Var gadīties, ka cietušais nesaņem kompensāciju, jo nevar pierādīt nekādus materiālus zaudējumus saistībā ar noziegumu. Dokumentārs apliecinājums – maksājumu kvītis, norēķini un citi dokumenti – ir izšķirošs faktors kompensācijas saņemšanai.

B.3. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CIVĒKU TIRDZNICĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Kompensāciju var saņemt tikai tas tīšā vardarbīgā noziegumā cietušais, kam nodarīti smagi miesas bojājumi vai radīti būtiski psihiski veselības traucējumi kā tiešas nozieguma sekas, vai cietušās vai mirušās personas radnieks taisnā līnijā, adoptētājs vai audžuvecāks, adoptētais vai audzībērnis, laulātais vai kopdzīves partneris, kas ar cietušo nozieguma izdarīšanas laikā dzīvojis vienā mājāsaimniecībā. Turklāt arī personai, kuru cietušajam bija pienākums uzturēt saskaņā ar tiesību aktiem, tiesas izdotu rīkojumu vai lēmumu vai spēkā esošu līgumu, var būt tiesības uz kompensāciju.

B.3.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Kompensācijas apmērs atkarīgs no maksājumu kvītīm, ko iesniedzis cietušais un pārbaudījis Palīdzības dienests cietušajiem. Dienesta lēmums par kompensācijas apmēru ir atkarīgs no nozieguma rezultātā nodarīto zaudējumu apmēra, kas apliecināts ar maksājumu kvītīm vai cietušā ienākumu zaudēšanu.

Maksājuma veids var būt vai nu vienreizējs skaidras naudas maksājums vai maksājums pa daļām. Vienreizēja skaidras naudas maksājuma mērķis ir pilnībā vai daļēji kompensēt cietušā materiālos zaudējumus. Maksājums pa daļām ir regulārs ikmēneša maksājums, ko var izmaksāt, ja nozieguma rezultātā iestājusies cietušā darbnespēja uz laika posmu, kas pārsniedz 6 mēnešus.

Maksimālais vienreizēja skaidras naudas maksājuma apmērs 2009. gadā ir apmēram EUR 4 000, bet maksimālais mēneša pabalsta apmērs ir EUR 270 uz maksimāli trīs gadiem.

Kompensācijas apmērs, ko izmaksā kā vienreizēju maksājumu, ir šāds:

- 100 % zaudējumu nepārsniedz pieckāršu pamata summu,
- zaudējumiem, kas ir no pieckāršas līdz desmitkārtīgai pamata summai, vienreizējs maksājums ir pieckārša pamata summa,
- 75 % no daļas, kas ir lielāka par pieckāršu pamata summu.

Ja zaudējumi desmitkārtīgi pārsniedz pamata summu, maksājums ir 8,75 reizes lielāks par pamata summu un 50 % no daļas, kas desmit reizes lielāka par pamata summu, bet maksimāli 15 reizes lielāka par pamata summu.

Ja sagaidāms, ka cietušās personas darbnespēja, kas radusies noziedzīga nodarījuma rezultātā, ilgs vairāk par 6 mēnešiem, cietušais var prasīt izmaksāt pabalstu kā daļēju kompensāciju par viņa regulāro ienākumu samazināšanos.

Pabalsta apmērs ir šāds:

- 75 % no apstiprinātu ienākumu samazinājuma, ja cietušais ir jaunāks par 18 gadiem vai ir apgādājams,
- 50 % no apstiprinātu ienākumu samazinājuma, ja cietušais nav apgādājams.

Kompensācijas minimālais apmērs nav noteikts. Var gadīties, ka cietušais nesaņem kompensāciju, jo nevar pierādīt nekādus materiālus zaudējumus saistībā ar noziegumu.

B.3.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Ja zaudējumu apjoms ir nosakāms, pieprasījumā jāprecizē materiālā kaitējuma apmērs, kas nodarīts noziedzīga nodarījuma rezultātā, ienākumu zaudēšana (ar apstiprinājumu) un jebkādas izmaksas, kas radušās noziedzīga nodarījuma rezultātā, lai atmaksātu vai atlīdzinātu kaitējumu, ko radījis noziedzīgs nodarījums.

B.4. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

Saskaņā ar likumu nav iespējams izmaksāt kompensāciju par morālo kaitējumu. Palīdzības dienests cietušajiem izmaksā kompensāciju tikai par materiāliem zaudējumiem.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

Valsts kompensācijas pieprasījuma veidlapu var saņemt jebkurā Palīdzības dienesta cietušajiem reģionālajā birojā vai to lejupielādēt no Tieslietu biroja tīmekļa vietnes.

neatkarīgi no materiālā stāvokļa. Palīdzības maksimālā summa mainās katru gadu (2009. gadā apmēram EUR 270).

Otrs finansiālas palīdzības veids ir valsts kompensācija. Tikai vardarbīgos un tīšos noziegumos cietušie var saņemt valsts kompensāciju.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Lēmējinstāde pieņem lēmumu 30 dienu laikā.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Ja nepieciešama papildu informācija, process var būt ilgāks. Lēmējinstāde var procesu apturēt, līdz tā ir saņēmusi papildu informāciju. Šajā gadījumā noteiktu termiņu nav.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

Lēmumu nosūta pa pastu.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Pēc lēmuma pieņemšanas Galvenais Tieslietu birojs veic pasākumus kompensācijas izmaksāšanai 15 dienu laikā ar bankas pārskaitījumu vai, nosūtot to cietušajam ar pasta starpniecību.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Pēc lēmuma saņemšanas cietušais 15 dienu laikā var iesniegt apelācijas sūdzību. Sūdzību otrajā instancē izskata Palīdzības dienesta cietušajiem Galvenā Tieslietu birojs. Tas pieņem lēmumu 30 dienu laikā.

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums:

- Kāds kļūst par cietušo;
- par noziegumu cietušais vai kāds cits ziņojis policijai;
- trīs mēnešu laikā no notikuma brīža cietušais iesniedz pieprasījumu kompetentajai iestādei;
- iestāde pieņem lēmumu;
- iestāde izmaksā kompensāciju.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

Iesniedzējam jāziņo Palīdzības dienestam cietušajiem par jebkurām izmaiņām faktos un ziņās, kas sniegtas tā pieprasījumā 8 dienu laikā no šādu izmaiņu iestāšanās, līdz attiecībā uz pieprasījumu nav pieņemts galīgais lēmums.

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apmēru var samazināt?

Dažos gadījumos saskaņā ar tiesību aktiem kompensāciju nepiešķir, pamatojoties uz cietušā uzvedību. Zināma rīcība vai bezdarbība cietušajam neļauj saņemt kompensāciju par kaitējumu, pat ja viņš ir trūcīga persona.

Tādējādi cietušajam nav tiesību uz kompensāciju, ja:

- kaitējums jau ir atlīdzināts vai
- nav iesniegts apdrošināšanas pieprasījums, kas varētu pilnībā vai daļēji atlīdzināt zaudējumus;
- cietušais provocējis nozieguma nodarījuma izdarīšanu vai ir piedalījies kaitējumu radīšanā;
- cietušais nesadarbojas ar iestādēm kriminālizmeklēšanas vai kompensācijas izskatīšanas procesā;
- cietušais izdarījis noziedzīgu nodarījumu saistībā ar noziegumu, kura rezultātā nodarīti attiecīgie zaudējumi.

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

- Jā.

C.16. Vai cietušais var saņemt cita veida palīdzību?

Palīdzības cietušajiem veidi:

- 1) Informācija un konsultācijas;
- 2) Cietušo atbalsta dienesti:
 - *Tūlītēja naudas palīdzība;*
 - *Cietušā interešu aizstāvības veicināšana;*
 - *Juridiskā palīdzība.*

Palīdzības dienesta cietušajiem klientu informē par:

- tiesībām un pienākumiem, kādi tam ir kriminālprocesa gaitā;
- iespējamās palīdzības veidiem un nosacījumiem, lai tos pieprasītu;
- jebkādiem iespējamiem pabalstiem, finansiālu palīdzību un par citām iespējām aizstāvēt savas tiesības;
- to valsts, vietējo pašvaldību, pilsonisko un baznīcas organizāciju kontaktinformāciju, kas iesaistītas palīdzības cietušajiem sniegšanā;
- iespējas izvairīties no atkārtotas nokļūšanas cietušā stāvoklī, ņemot vērā krimināli sodāmās darbības veidu.

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta cietušajam?

- Nē.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Cietušajam kompensācija jāatlīdzina 3 gadu laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par tās apjomu, ja:

- lietu virzošā iestāde (policija, prokurors vai tiesa) pieņēmusi galīgo lēmumu par to, ka rīcība, kas dod pamatu kompensācijai, nav krimināli sodāma darbība;
- cietušais savā kompensācijas pieprasījumā sniedzis nepatiesas ziņas;
- cietušā zaudējumi vai kaitējums cietušajam ir pilnīgi vai daļēji atlīdzināts no citiem avotiem.

Ja cietušais atzīts par nepiemērotu kompensācijas saņemšanai, tas ir iemesls izdevumu atlīdzināšanai.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Lēmējinstāde veic ar kompensācijas atlīdzināšanu saistītas darbības.

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Finansējuma avoti

Tūlītēju naudas palīdzību un valsts kompensāciju izmaksā no atsevišķiem budžeta līdzekļiem. Budžeta likumā ir asignējuma pozīcija, kas reglamentēta nodaļā "Palīdzība cietušajiem". Asignējuma pozīcijā katru gadu ir apmēram EUR 530 000, kas, ja pietrūkst līdzekļu, jāpapildina Tieslietu ministrijai.

E.2. Kompensāciju cietušajiem statistika

Gads	2006.	2007.	2008.
Kopējais saņemto pieprasījumu skaits	458	411	359
Pozitīvi lēmumi	161	205	170
Negatīvi lēmumi	222	139	143
Kompensācijām piešķirtie līdzekļi (HUF)	132 000 000	132 000 000	132 000 000
Kompensācijās izmaksātās summas (HUF)	34 162 043	44 997 705	30 400 000

E.3. Ģeogrāfiska informācija un varbūtējo klientu skaits

Teritorija: 90 030 km²

Kopējais iedzīvotāju skaits: 10 021 000

Varbūtējie klienti (vardarbīgā un tīšā noziegumā cietušie): 22 000 personas gadā

Latvija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir nodrošināt cietušajam tiesības saņemt valsts kompensāciju par tīša noziedzīga nodarījuma rezultātā radītu morālo kaitējumu, fiziskām ciešanām vai mantisko zaudējumu, ja noziedzīgs nodarījums apdraudējis personas dzīvību vai veselību.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem:

Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem, ir Juridiskās palīdzības administrācija.

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats (likumi, noteikumi):

Kompensācijas cietušajiem tiesiskais pamats ir likums "Par valsts kompensāciju cietušajiem", kas stājās spēkā 2006. gada 6. jūnijā.

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Pilsoņiem un ārvalstniekiem, kas likumīgi dzīvo Latvijā un kam nodarīts kaitējums Latvijā.

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem (atkarībā no kaitējuma veida)?

Kompensāciju mērķa grupa ir fiziskas personas, kas atzītas par cietušajiem tīša noziedzīga nodarījuma rezultātā, ja noziedzīgs nodarījums apdraudējis personas dzīvību un veselību un:

- iestājusies personas nāve;
- cietušajam nodarīti smagi miesas bojājumi;
- cietušajam nodarīti vidēja smaguma miesas bojājumi;
- noziedzīgs nodarījums aizskāris personas dzimumneaizskaramību.

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Juridiskās palīdzības administrācija, Brīvības ielā 204, Rīga, Latvija, tālr.: +371 80001801, +371 67514208, fakss: +371 67514209, e-pasts: jpa@jpa.gov.lv, tīmekļa vietne: www.jpa.gov.lv.

B. Kompensācijas

B.1. KOMPENSĀCIJAS CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Ja noziedzīgs nodarījums apdraudējis personas dzīvību un veselību, kā rezultātā iestājusies personas nāve, kompensāciju var pieprasīt un saņemt:

- laulātais;
- kāds no radniekiem augšupejošā vai lejupejošā līnijā;
- adoptētājs;
- pirmās pakāpes radnieks sānu līnijā.

Tomēr to, kurš ir cietušais – persona, kam ir tiesības uz kompensāciju, izlemj kriminālprocesa virzītājs.

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apmērā vai tikai daļu no tās?

Iesniedzēju skaits vienam gadījumam nav ierobežots. Katru pieprasījumu izvērtē atsevišķi, un kompensācijas apmēru nosaka, ņemot vērā kaitējuma veidu un smaguma pakāpi, kā arī citus saistītus apstākļus. Ierobežojumu attiecībā uz vienu gadījumu nav, izņemot ierobežojumus, kas attiecas uz vienu cietušo.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Ja iestājusies personas nāve, maksimālais kompensācijas apmērs parasti ir LVL 900. Ja noziedzīgs nodarījums kvalificēts pēc tālāk minētajiem Krimināllikuma pantiem –

- 120. pants – Slepkaivība, kas izdarīta stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī,
- 121. pants – Slepkaivība, pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas,
- 122. pants – Slepkaivība, pārkāpjot personas aizturēšanas nosacījumus, –

kompensācija tiek izmaksāta 50 procentu apmērā no tās maksimālā apmēra, tas ir, – LVL 450.

B.2. KOMPENSĀCIJAS CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

Lai saņemtu kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu, cietušajam vardarbīga nozieguma rezultātā jābūt guvušam vismaz vidēja smaguma miesas bojājumus.

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par miesas bojājumu nodarīšanu?

Maksimālais kompensācijas apmērs par miesas bojājumu nodarīšanu ir 70 procenti no maksimālā apmēra jeb LVL 630, ja nodarīti smagi miesas bojājumi.

Vidēja smaguma miesas bojājumiem kompensācija ir samazināta līdz 50 procentiem no maksimālā apmēra jeb

LVL 450.

Tomēr kompensāciju par abu veidu – smagiem un vidēja smaguma – miesas bojājumiem var samazināt vēl par 50 procentiem, ja piemērojami *sevišķi Krimināllikuma panti*:

- 127. pants – Tīšs miesas bojājums, kas nodarīts stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī,
- 128. pants – Tīša miesas bojājumu nodarīšana, pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas,
- 129. pants – Tīša miesas bojājumu nodarīšana, pārkāpjot personas aizturēšanas nosacījumus.

B.3. KOMPENSĀCIJAS CIETUŠAJIEM, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNICĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Jebkura persona, kas atzīta par cietušo nodarījumā, kas aizskāris personas dzimumneaizskaramību, var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu. Cilvēku tirdzniecība nav iekļauta Latvijas kompensāciju cietušajiem sistēmā.

B.3.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Latvijā vienīgais noziegums, kas attiecas uz seksuālu izmantošanu un par kuru cietušais var saņemt kompensāciju, ir nodarījums pret personas dzimumneaizskaramību. Ja šāds noziegums ir konstatēts, cietušais var saņemt kompensāciju 70 procentu apmērā no kompensācijas maksimālā apmēra jeb LVL 630. Par cilvēku tirdzniecību kompensācija nav paredzēta.

B.4. KOMPENSĀCIJAS CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

Kompensācijas par morālo kaitējumu nav iekļautas kompensāciju cietušajiem sistēmā.

B.5. KOMPENSĀCIJU SISTĒMAS PAPILDU ASPEKTI

Ja cietušais no likumpārkāpēja vai līdzdalībnieka ir saņēmis kompensāciju par nodarīto kaitējumu un to pierāda maksājumu apliecinošs dokuments, valsts kompensācijas apmēru samazina atbilstoši jau saņemtajai kompensācijai.

Lai novērtētu un atzītu kaitējumu, nepieciešams eksperta atzinums. To pievieno lietai. Turklāt personai jābūt atzītai par cietušo.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

Iesniedzējs var saņemt pieprasījuma veidlapu vai nu Juridiskās palīdzības administrācijā, vai arī policijas iecirknī, vai arī to lejupielādēt un izdrukāt no administrācijas tīmekļa vietnes: www.jpa.gov.lv.

C.2. Kur var iegūt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu?

Iesniedzējs var iegūt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu vai nu Juridiskās palīdzības administrācijā, pa bezmaksas tālruni 80001801, vai arī no kriminālprocesa virzītāja (policijas, prokurora vai tiesas).

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Policijas iecirkņos un Juridiskās palīdzības administrācijā var saņemt bukletus. Informāciju var iegūt arī mājas lapā: www.jpa.gov.lv. Dažkārt administrācija ievieto sludinājumus vietējos laikrakstos. Arī policisti ir informēti par kompensācijām cietušajiem, taču viņi bieži aizmirst iesniedzējiem par to pastāstīt.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapa jāiesniedz Juridiskās palīdzības administrācijai.

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

Pieprasījuma iesniegšanas termiņš ir viens gads no dienas, kad persona atzīta par cietušo.

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību? Ja iespējams, tad kādos gadījumos un uz kāda pamata?

- Nē. Likumā "Par valsts kompensāciju cietušajiem" ārkārtas palīdzība nav paredzēta.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Ja iesniegti visi nepieciešamie dokumenti, kompetentā iestāde lietu izskata un lēmumu paziņo viena mēneša laikā.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Izskatīšanas un lēmuma pieņemšanas laiku pagarina par laika posmu, kāds nepieciešams papildu informācijas iesniegšanai.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

Juridiskās palīdzības administrācija nosūta iesniedzējam vēstuli uz pieprasījumā norādīto adresi. Juridiskās palīdzības administrācija lēmuma kopiju nosūta procesa virzītājam vai iestādei, kurā lieta atrodas.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

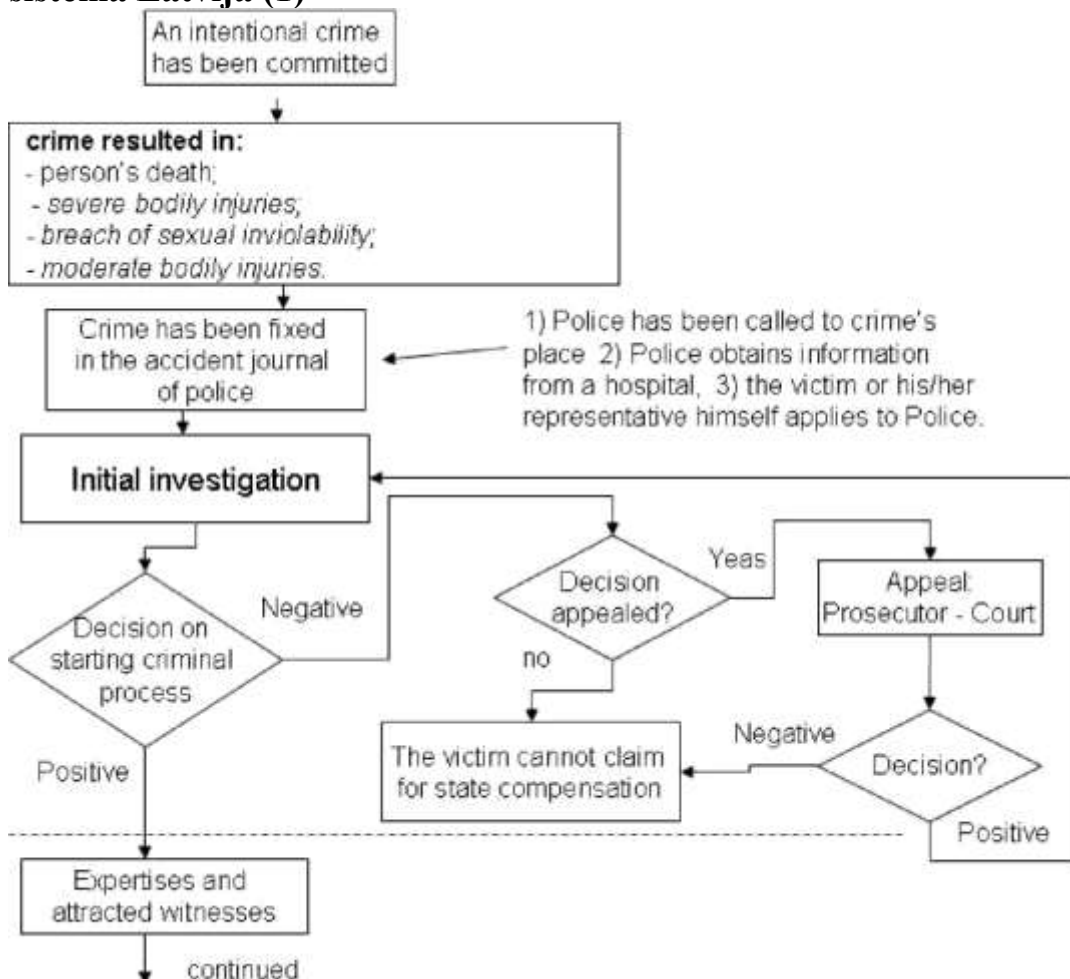
Kompensāciju ieskaita bankas kontā mēneša laikā no lēmuma pieņemšanas brīža.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

- 1) Juridiskās palīdzības administrācijas lēmumu var apstrīdēt, iesniedzot attiecīgu pieteikumu Tieslietu ministrijai.
- 2) Tieslietu ministrijas lēmumu, kas pieņemts, izskatot Juridiskās palīdzības administrācijas lēmumu, var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā. Administratīvās rajona tiesas lēmums nav pārsūdzams.

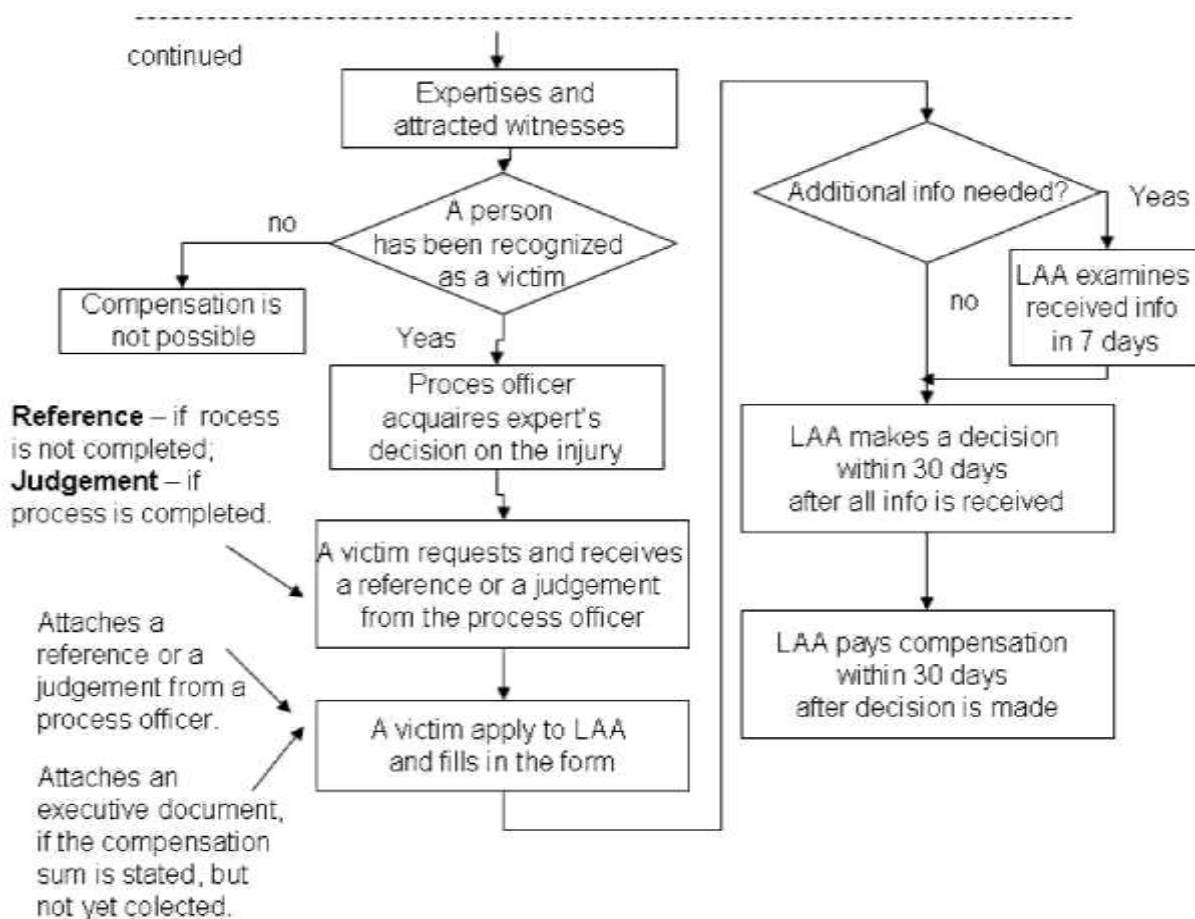
C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums:

Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensācijas sistēma Latvijā (1)

Izdarīts tīšs noziegums
Nozieguma rezultātā: - iestājusies personas nāve; - nodarīti smagi miesas bojājumi, - aizskarta personas dzimumneaizskaramība, - nodarīti vidēja smaguma miesas bojājumi.
Noziegums reģistrēts policijas notikumu reģistrācijas sistēmā
Sākotnēja izmeklēšana
Lēmums par kriminālprocesa sākšanu
Ekspertīzes un pieaicinātie liecinieki
1) policija izsaukta uz notikuma vietu 2) policiju informē slimnīca 3) cietušais vai tā pārstāvis vēršas policijā
Lēmums pieņemts?
Cietušajam nav tiesību uz valsts kompensāciju
Apelācija: Prokurors – Tiesa
Lēmums?
Jā
nē
Pozitīvs
Negatīvs
turpinājums

Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensācijas sistēma Latvijā (2)

turpinājums
Kompensācija nav iespējama
Izziņa – ja process nav pabeigts.
Pievieno procesa virzītāja izziņu vai nolēmumu.
Pievieno izpildu dokumentu, ja kompensācijas apmērs ir noteikts, bet nav saņemts.
Ekspertīzes un pieaicinātie liecinieki
Persona ir atzīta par cietušo
Procesa virzītājs saņem eksperta lēmumu par kaitējumu
Cietušais prasa un saņem izziņu vai nolēmumu no procesa virzītāja
Cietušais vēršas Juridiskās palīdzības administrācijā un aizpilda veidlapu
Nepieciešama papildu informācija?
Juridiskās palīdzības administrācija 7 dienu laikā pārbauda saņemto informāciju
Juridiskās palīdzības administrācija pieņem lēmumu 30 dienu laikā pēc visas informācijas saņemšanas
Juridiskās palīdzības administrācija izmaksā kompensāciju 30 dienu laikā no lēmuma pieņemšanas brīža
Jā
nē

Nepabeigtā procesā (nav tiesas sprieduma):

Cietušais prasa un saņem no kriminālprocesa virzītāja (policista vai prokurora) izziņu par cietušā statusu un uzsākto tiesvedību un pievieno to pieprasījumam, kas aizpildīts uz

Juridiskās palīdzības administrācijas veidlapas, un iesniedz to Juridiskās palīdzības administrācijai.

Pabeigtā procesā (ir tiesas spriedums):

Cietušais aizpildītai pieprasījuma veidlapai pievieno spēkā stājušos galīgo kriminālprocesa virzītāja nolēmumu:

1. Ja tas ir tiesas spriedums, viņš pievieno to;
2. Ja tiesa cietušajam noteikusi kompensāciju, jāpievieno izpildraksts.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

- Jā.

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apmēru var samazināt?

Kompensāciju var samazināt galvenokārt divos gadījumos:

1) par 50 procentiem, ja noziedzīgais nodarījums pret cietušo kvalificēts saskaņā ar šādiem Krimināllikuma pantiem:

- 120. pants – Slepkaivība, kas izdarīta stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī,
- 121. pants – Slepkaivības, pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas,
- 122. pants – Slepkaivība, pārkāpjot personas aizturēšanas nosacījumus,
- 127. pants – Tīšs miesas bojājums, kas nodarīts stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī,
- 128. pants – Tīša miesas bojājumu nodarīšana, pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas,
- 129. pants – Tīša miesas bojājumu nodarīšana, pārkāpjot personas aizturēšanas nosacījumus;

2) par summu, kādu cietušais par nodarīto kaitējumu ir saņēmis no likumpārkāpēja vai līdzdalībnieka.

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

- Jā.

C.16. Vai cietušais var saņemt cita veida palīdzību?

- Nē.

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta noziegumā cietušajam?

Tikai tad, ja tiesa ir pieņēmusi šādu nolēmumu.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija tikai tajos gadījumos, kad tas sniedzis nepatiesas ziņas, slēpis faktus vai vēlāk atzīts par vainīgu konkrētajā gadījumā.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Atlīdzināšanas procesu pārrauga Juridiskās palīdzības administrācija, nepieciešamības gadījumā iesaistot tiesu izpildītājus.

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Kompensāciju cietušajiem finansējuma avoti

Kompensācijas sistēmu finansē no valsts budžeta.

E.2. Kompensāciju sistēmas statistika

	2006.	2007.	2008.
Kopējais saņemto pieprasījumu skaits (vienības)	92	240	590
Pozitīvs lēmums (vienības)	49	191	476
Negatīvs lēmums (vienības)	8	52	77
Kompetentās iestādes budžets (administratīvas izmaksas) (LVL)	502 006	961 621	1 012 350
Kompensācijās cietušajiem izmaksātās summas (LVL)	19 035	94 744	260 200

F.3. Ģeogrāfiska informācija

Teritorija: 64 589 km²
Iedzīvotāji: 2 250 000

Lietuva

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir aizsargāt cietušā tiesības un likumīgās intereses.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem

Tieslietu ministrija.

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats (likumi, noteikumi)

Lietuvas Republikas likums par vardarbīgos noziegumos radītā kaitējuma kompensāciju, 2005, Nr. 85-3140.

Tieslietu ministra 2009. gada 20. marta rīkojums "Par vardarbīgu noziegumu sarakstu" .

Tieslietu ministra 2009. gada 25. marta rīkojums "Par veidlapu, ka kaitējums nav atlīdzināts objektīvu iemeslu dēļ".

Tieslietu ministra 2009. gada 2. marta rīkojums "Kompensācijas pieprasījuma veidlapa un avansa kompensācijas pieprasījuma veidlapa par kaitējumu, kas nodarīts vardarbīga nozieguma rezultātā".

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Kompensācijas var izmaksāt Lietuvas Republikas un citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem un citiem likumīgiem pastāvīgajiem iedzīvotājiem.

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem (atkarībā no kaitējuma veida)?

Kompensēt var tikai vardarbīga nozieguma rezultātā nodarītu kaitējumu. Par vardarbīgu noziegumu uzskatāma jebkura Kriminālkodeksā iekļauta darbība, kuras rezultātā persona ir tīši nogalināta, guvusi smagus vai vidēja smaguma miesas bojājumus vai aizskartas personas tiesības uz seksuālu pašnoteikšanos vai dzimumne aizskaramību. Tieslietu ministrija ir apstiprinājusi sarakstu, kurā apkopoti 58 vardarbīgi noziegumi. Tādējādi tīša slepkavība, tīša miesas bojājumu nodarīšana, izvarošana, seksuāla izmantošana, vispārējās drošības un sabiedriskās kārtības traucēšana un laupīšana ir vardarbīgi noziegumi. Nejauša miesas bojājumu nodarīšana, viegla miesas bojājumu nodarīšana, zādzība nav vardarbīgi noziegumi.

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Informācija un pieprasījuma veidlapas ir pieejamas Tieslietu ministrijas mājas lapā:

<http://www.tm.lt/default.aspx?item=smurt&lang=3>

Tālr.: +370 5 266 2949

Fakss: +370 5 262 5940

E-pasts: tminfo@tic.lt

B. Kompensācijas

B.1. KOMPENSĀCIJAS CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Vardarbīga nozieguma rezultātā mirušu cietušo laulātajiem un apgādājamiem ir tiesības uz kompensāciju par kaitējumu. Par apgādājamiem uzskatāmi cietušo nepilngadīgie bērni, darba nespējīgi vecāki un citi nespējīgi apgādājamie, kurus cietušais apgādājis vai kuriem bijušas tiesības uz uzturēšanas līdzekļiem cietušā miršanas laikā, un cietušo bērni, kas dzimuši pēc viņu nāves. Saskaņā ar jaunākajiem noteikumiem (stājās spēkā 2009. gada 1. martā) daļēji apgādājamām personām arī ir tiesības uz kompensāciju par kaitējumu.

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apmērā vai tikai daļu no tās?

Maksimālais iesniedzēju skaits nav noteikts. Kompensācijas apmēru nosaka Tieslietu ministrijas speciālisti saskaņā ar iesniegtajiem dokumentiem. Ja uz vienu gadījumu ir vairāk par vienu iesniedzēju, maksimālo summu izdala ar iesniedzēju skaitu.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Kompensācijas par materiālo kaitējumu nedrīkst pārsniegt LTL 13 000 – EUR 3 710 (saskaņā ar iepriekšējiem noteikumiem – LTL 9 750), ja vardarbīga nozieguma rezultātā iestājusies personas nāve. Kompensācija par nemateriālo kaitējumu nedrīkst pārsniegt LTL 15 600 – EUR 4 500 (saskaņā ar iepriekšējiem noteikumiem – LTL 3 900), ja vardarbīga nozieguma rezultātā iestājusies personas nāve.

B.1.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Kompensāciju izmaksā par kaitējumu, ko tiesa atzinusi par joprojām neatlīdzinātu, nepārsniedzot noteikto maksimālo summu. Pieņemot lēmumu piešķirt avansa kompensācijas maksājumu (ja kriminālprocess vēl nav pabeigts), izmaksājamās apmēru kompensācijai par materiālajiem zaudējumiem aprēķina, pamatojoties uz dokumentiem, kas iesniegti par prasīto kaitējuma summu (izdevumus apliecinājošiem rēķiniem un maksājumu kvītiem).

Vardarbīga nozieguma rezultātā radīto kaitējumu var kompensēt, ja likumpārkāpējs vai cita persona nav kompensējusi tiesas spriedumā noteikto kaitējumu un zaudējumus nevar piedzīt tiesu izpildītājs, jo likumpārkāpējam nav pietiekošu līdzekļu, lai apmierinātu spriedumu par zaudējumu atlīdzināšanu.

Izmaksājamās kompensācijas par nodarīto kaitējumu apmēru attiecīgi samazina, ja iesniedzējs ir saņēmis vai viņam ir tiesības saņemt citu kompensāciju no valsts budžeta, valsts sociālās drošības fonda, obligātās veselības apdrošināšanas fonda vai apdrošinātāja.

B.2. KOMPENSĀCIJAS CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

Cietušie, kam miesas bojājumu nodarīšanas rezultātā nodarīts materiāls vai nemateriāls kaitējums.

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par miesas bojājumu nodarīšanu?

Kompensācija par **materiālo kaitējumu** nedrīkst pārsniegt LTL 10 400 – apmēram EUR 3 000 (saskaņā ar iepriekšējiem noteikumiem – LTL 6 500), ja vardarbīgs noziegums radījis smagus kaitējumus personas veselībai; kompensācija par **nemateriālu kaitējumu** nedrīkst pārsniegt LTL 13 000 – EUR 3 710 (saskaņā ar iepriekšējiem noteikumiem – LTL 2 600), ja vardarbīgs noziegums radījis smagu kaitējumu personas veselībai.

B.2.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Kompensāciju izmaksā par kaitējumu, ko tiesa atzinusi par joprojām neatlīdzinātu, nepārsniedzot noteikto maksimālo summu. Pieņemot lēmumu piešķirt avansa kompensācijas maksājumu (ja kriminālprocess vēl nav pabeigts), izmaksājamās kompensācijas par materiālajiem zaudējumiem apmēru aprēķina, pamatojoties uz dokumentiem, kas iesniegti par **prasīto kaitējuma summu (izdevumus apliecināšanai rēķiniem un maksājumu kvītiem)**.

Vardarbīga nozieguma rezultātā radīto kaitējumu var kompensēt, ja likumpārkāpējs vai cita persona nav kompensējusi tiesas spriedumā noteikto kaitējumu un zaudējumus nevar piedzīt tiesu izpildītājs, jo likumpārkāpējam nav pietiekošu līdzekļu, lai apmierinātu spriedumu par zaudējumu atlīdzināšanu.

Izmaksājamās kompensācijas par nodarīto kaitējumu apmēru attiecīgi samazina, ja iesniedzējs ir saņēmis vai viņam ir tiesības saņemt citu kompensāciju no valsts budžeta, valsts sociālās drošības fonda, obligātās veselības apdrošināšanas fonda vai apdrošinātāja.

B.3. KOMPENSĀCIJAS CIETUŠAJIEM, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNICĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Cietušie, kam seksuālas izmantošanas vai cilvēku tirdzniecības rezultātā nodarīts materiāls vai nemateriāls kaitējums.

B.3.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Kompensācijas par materiālo kaitējumu nedrīkst pārsniegt: LTL 7 800 – EUR 2 230 (saskaņā ar iepriekšējiem noteikumiem – LTL 6 500), ja izdarīts dzimumnoziegums; kompensācijas par nemateriālu kaitējumu nedrīkst pārsniegt LTL 10 400 – EUR 3 000 (saskaņā ar iepriekšējiem noteikumiem – LTL 2 600), ja vardarbīgs noziegums radījis smagu kaitējumu personas veselībai vai izdarīts dzimumnoziegums.

B.3.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Kompensāciju izmaksā par kaitējumu, ko tiesa atzinusi par joprojām neatlīdzinātu, nepārsniedzot noteikto maksimālo summu. Pieņemot lēmumu piešķirt avansa kompensācijas maksājumu (ja kriminālprocess vēl nav pabeigts), izmaksājamās kompensācijas par materiālajiem zaudējumiem apmēru aprēķina, pamatojoties uz dokumentiem, kas iesniegti par **prasīto kaitējuma summu (izdevumus apliecinājošiem rēķiniem un maksājumu kvītīm)**. Vardarbīga nozieguma rezultātā radīto kaitējumu var kompensēt, ja likumpārkāpējs vai cita persona nav kompensējusi tiesas spriedumā noteikto kaitējumu un zaudējumus nevar piedzīt tiesu izpildītājs, jo likumpārkāpējam nav pietiekošu līdzekļu, lai apmierinātu spriedumu par zaudējumu atlīdzināšanu.

Izmaksājamās kompensācijas par nodarīto kaitējumu apmēru attiecīgi samazina, ja iesniedzējs ir saņēmis vai viņam ir tiesības saņemt citu kompensāciju no valsts budžeta, valsts sociālās drošības fonda, obligātās veselības apdrošināšanas fonda vai apdrošinātāja.

B.4. KOMPENSĀCIJAS CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

B.4.1. Kas var saņemt kompensāciju par morālā kaitējuma nodarīšanu?

Kompensāciju par morālo kaitējumu var saņemt cietušie vai cietušo laulātie un apgādājamie, ja cietušais vardarbīga nozieguma rezultātā miris. Kompensāciju var piešķirt arī par šādu morālo kaitējumu – sāpēm, emocionālām ciešanām, diskomfortu, emocionālu šoku, depresiju, degradāciju, kaitējumu reputācijai, sociālās aktivitātes spēju ierobežošanu.

B.4.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par morālā kaitējuma nodarīšanu?

Kompensācijas par nemateriālu kaitējumu nedrīkst pārsniegt LTL 15 600 – EUR 4 500, ja vardarbīga nozieguma rezultātā ir iestājusies nāve. Kompensācijai par morālā kaitējuma nodarīšanu nav minimālā apmēra.

B.4.3. Kas nosaka kaitējuma veidu un apmēru?

Kaitējuma apmēru nosaka tiesa (ja kompensāciju izmaksā saskaņā ar tiesas spriedumu) vai Tieslietu ministrijas speciālisti (ja kompensāciju izmaksā avansā).

B.4.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Kompensāciju izmaksā par kaitējumu, ko tiesa atzinusi par joprojām neatlīdzinātu, nepārsniedzot noteikto maksimālo summu. Pieņemot lēmumu piešķirt avansa kompensācijas maksājumu (ja kriminālprocess vēl nav pabeigts), izmaksājamās kompensācijas par materiālajiem zaudējumiem apmēru aprēķina, pamatojoties uz dokumentiem, kas iesniegti par **prasīto kaitējuma summu (izdevumus apliecināšanai rēķiniem un maksājumu kvītīm)**. Kompensācija nedrīkst pārsniegt maksimālo summu. Vardarbīga nozieguma rezultātā radīto kaitējumu var kompensēt, ja likumpārkāpējs vai cita persona nav kompensējusi tiesas spriedumā noteikto kaitējumu un zaudējumus nevar piedzīt tiesu izpildītājs, jo likumpārkāpējam nav pietiekošu līdzekļu, lai apmierinātu spriedumu par zaudējumu atlīdzināšanu.

Izmaksājamās kompensācijas par nodarīto kaitējumu apmēru attiecīgi samazina, ja iesniedzējs ir saņēmis vai viņam ir tiesības saņemt citu kompensāciju no valsts budžeta, valsts sociālās drošības fonda, obligātās veselības apdrošināšanas fonda vai apdrošinātāja.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

Informācija un pieprasījuma veidlapas ir pieejamas Tieslietu ministrijas mājas lapā:

<http://www.tm.lt/default.aspx?item=smurt&lang=3>

Tālrunis: +370 5 266 2949

Fakss: +370 5 262 5940

E-pasts: tminfo@tic.lt

C.2. Kur var iegūt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu?

Informāciju var iegūt Tieslietu ministrijas mājas lapā:

<http://www.tm.lt/default.aspx?item=smurt&lang=3>

Informāciju var iegūt arī tiesu atlanta tīmekļa vietnē:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/cv_applicants_lt_lt.htm?countrySession=20&

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Informēšanai par kompensāciju cietušajiem tiek izmantoti plašsaziņas līdzekļi, kā arī dažādi reklāmas materiāli un bukleti. Jāatzīmē arī izmaiņas Kriminālprocesa kodeksā: tagad cietušais rakstveidā ir iepazīstināts ar tiesībām saņemt kompensāciju.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapu var iesniegt Lietuvas Republikas Tieslietu ministrijā tieši vai pa pastu. Pieprasījumu var iesniegt arī 5 iepriekšminētajos **dienestos, kas sniedz papildu juridisko**

palīdzību (tur dokumenti tiek sagatavoti), taču galīgo lēmumu pieņem Tieslietu ministrija.

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

Prasība jāiesniedz 10 gadu laikā no sprieduma pasludināšanas brīža (saskaņā ar iepriekšējiem noteikumiem 3 gadu laikā no nozieguma izdarīšanas brīža), izņemot gadījumus, kad šo termiņu var pārsniegt īpašu apstākļu dēļ.

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību? Ja iespējams, tad kādos gadījumos un uz kāda pamata?

Materiālu kaitējumu, kas radies, izdarot vardarbīgu noziegumu, kura rezultātā iestājusies personas nāve vai gūti smags kaitējums personas veselībai, var kompensēt avansā. Kompensāciju var izmaksāt avansā, ievērojot šādus nosacījumus:

- kriminālprocess par vardarbīgu noziegumu, kura rezultātā iestājusies personas nāve vai gūts smags kaitējums personas veselībai, nav pabeigts;
- vardarbīgs noziegums ir izdarīts Lietuvas Republikas teritorijā;
- vardarbīga nozieguma rezultātā nodarītais kaitējums nav kompensēts;
- iesniedzējs ir aizpildījis pieprasījuma veidlapu 10 gadu laikā no sprieduma pasludināšanas brīža, izņemot gadījumus, kad termiņš nokavēts nopietnu iemeslu dēļ.

Tomēr avansa kompensāciju nevar uzskatīt par “ārkārtas palīdzību”, jo lēmums tiek pieņemts viena mēneša laikā no dokumentu saņemšanas brīža.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Lēmumu pieņem viena mēneša laikā no dokumentu saņemšanas brīža.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Ja dokumenti nav pilnīgi, termiņu pagarina. Pēc attiecīgo dokumentu saņemšanas termiņš paliek tāds pats – viens mēnesis.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

Tieslietu ministrija iesniedzēju informē pa pastu trīs dienu laikā.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Juridiski termiņš no lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai ir 3 mēneši. Praksē kompensāciju izmaksā apmēram 7 dienu laikā.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Lēmumu saskaņā ar Administratīvā procesa likumu (28. pants) var pārsūdzēt administratīvajā komisijā vai administratīvajā tiesā (var izvēlēties starp komisiju vai tiesu) viena mēneša laikā no lēmuma pieņemšanas brīža. Praksē lielākā daļa iesniedzēju lēmumu pārsūdz administratīvajā tiesā.

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums:

1. Ziņot par noziegumu policijai;
2. Censties saņemt kompensāciju no likumpārkāpēja;
3. Ja likumpārkāpējs nemaksā kompensāciju, iesniegt pieprasījumu Tieslietu ministrijai;
4. Pieprasījumam jāpievieno dokumenti, kas apstiprina materiālo zaudējumu apmēru;
 - 4.1. Ja tiesvedība ir beigusies, nepieciešams tiesas spriedums;
 - 4.2. Ja tiesvedība nav beigusies, nepieciešama tiesu izpildītāja izziņa, kas apstiprina, ka kaitējumu nevar atlīdzināt objektīvu iemeslu dēļ.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

- Jā, pieprasītājam ir pienākums par izmaiņām ziņot Tieslietu ministrijai.

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apmēru var samazināt?

Vardarbīga nozieguma rezultātā radīto kaitējumu var kompensēt, ja likumpārkāpējs vai cita persona nav kompensējusi tiesas spriedumā noteikto kaitējumu un zaudējumus nevar piedzīt tiesu izpildītājs, jo likumpārkāpējam nav pietiekošu līdzekļu, lai apmierinātu spriedumu par zaudējumu atlīdzināšanu..

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

Ja saistībā ar vardarbīgu noziegumu, kura rezultātā iestājusies personas nāve vai nodarīts būtisks kaitējums veselībai, ir uzsākts kriminālprocess (ja likumpārkāpējs nav identificēts un pirmstiesas izmeklēšana nav pārtraukta), var piešķirt kompensāciju (avansa veidā) par vardarbīga nozieguma rezultātā nodarīto kaitējumu. Pieprasījumā jānorāda iestāde, kas veic pirmstiesas izmeklēšanu, vai tiesa, kas izskata krimināllietu. Pieprasījumam jāpievieno dokumenti, kas apstiprina materiālo zaudējumu apmēru.

C.16. Vai cietušais var saņemt cita veida palīdzību?

Informāciju un palīdzību cietušajiem sniedz nevalstiskās organizācijas. Vairāk informācijas: <http://www.nplc.lt/sena/aukos/informacija/nvo/projektas-nvo.htm>.

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta noziegumā cietušajam?

Likumpārkāpējiem ir pienākums kompensēt kaitējumu un arī atlīdzināt kompensāciju. Tomēr praksē likumpārkāpējiem ir diezgan sarežģīti atlīdzināt kompensāciju (parasti vainīgais ir cietumā, un viņam nav pietiekoši daudz naudas). Personai, kas cietusi materiālus zaudējumus vai kam nodarīts morāls kaitējums krimināli sodāmas darbības rezultātā, ir tiesības kriminālprocesa laikā iesniegt civilprasību pret apsūdzēto, aizdomās turamo vai personām, kas ir finansiāli atbildīgas par apsūdzētā vai aizdomās turamā darbībām. Šādas prasības tiesa izskata kopā ar krimināllietu. **Valsts var kompensēt vardarbīga nozieguma rezultātā nodarīto kaitējumu, ja likumpārkāpējs vai cita persona nekompensē tiesas spriedumā noteikto kaitējumu** un zaudējumus nevar piedzīt tiesu izpildītājs, jo likumpārkāpējam nav pietiekošu līdzekļu, lai apmierinātu spriedumu par zaudējumu atlīdzināšanu.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Cietušajam kompensācija jāatlīdzina, ja ir pierādīts, ka cietušajam nav tiesību uz kompensāciju.

Kompensācijas par nodarīto kaitējumu apmēru attiecīgi samazina, ja iesniedzējs ir saņēmis vai viņam ir tiesības saņemt citu kompensāciju no valsts budžeta, valsts sociālās drošības fonda, obligātās veselības apdrošināšanas fonda vai apdrošinātāja.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Cietušo fonds, ko pārrauga Tieslietu ministrija un kam ir speciāla programma, lai kompensētu vardarbīgos noziegumos radītos zaudējumus.

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Kompensācijas cietušajiem finansējuma avoti

Cietušo fonds galvenokārt saņem naudu no diviem avotiem: 1) subsīdijas no valsts budžeta; 2) no likumpārkāpējiem, kas veic iemaksas kā soda sankciju – **Ieguldījumu noziegumos cietušo fondā**. Šī soda sankcija ir nostiprināta Lietuvas Republikas Kriminālkodeksā.

E.2. Kompensāciju sistēmas statistika

Gads	2006.	2007.	2008.
Kopējais saņemto pieprasījumu skaits	76	136	122
Pozitīvi lēmumi	26	77	62
Negatīvi lēmumi	50	57	59
Kompensācijām cietušajiem piešķirtie līdzekļi	Apmēram LTL 7 miljoni Apmēram EUR 2 000 000	Apmēram LTL 4,5 miljoni Apmēram EUR 1 300 000	Apmēram LTL 0,1 miljoni Apmēram EUR 29 000
Kompensācijās cietušajiem izmaksātās summas	LTL 56 000 EUR 16 000	LTL 247 382 EUR 70 681	LTL 207 404,65 EUR 59 258

E.3. Ģeogrāfiska informācija un varbūtējo klientu skaits:

Lietuvas kopējais iedzīvotāju skaits ir 3,4 miljoni. Cietušo skaits nav zināms, tomēr saskaņā ar oficiālo statistiku tie ir apmēram 1 500 cilvēku (saskaņā ar 2006. gada datiem). Tas bija 0,04 procenti no iedzīvotāju skaita un 6 procenti no varbūtējo kompensācijas pieprasītāju skaita. Tomēr nav skaidrs, cik daudz cilvēkiem patiešām ir tiesības uz kompensāciju saskaņā ar pēdējiem likuma grozījumiem. No 2009. gada marta vardarbīgu noziegumu saraksts ir paplašināts un avansa kompensācijas saņemšana ir vienkāršota, tādējādi procentuālai izteiksmei vajadzētu būt lielākai.

Malta

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir nodrošināt kompensāciju tiem, kam noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīts kaitējums.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem

Kompensāciju sistēmas kompetentā iestāde ir ģenerālprokuroram pakļauts par pieprasījumiem atbildīgs referents un viņa vietnieks [*Claims Officer and the Assisting Officer at the Attorney General*].

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats (likumi, noteikumi):

Tiesību akti, kas īpaši atrunā šo aspektu, ir 2007. gada Juridiskais paziņojums Nr. 190, kas izsludināts 2007. gada 20. jūlijā. Tādējādi tiesību normas ievieš Padomes Direktīvu 2004/80/EK par kompensāciju noziedzībā cietušajiem.

Kā tika sagaidīts, ne visi noziegumi rada pamatu kompensācijai cietušajiem. Tiesības uz kompensāciju ar likumu noteiktas tikai attiecībā uz noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīto kaitējumu, kas radies pēc 2006. gada 1. janvāra. Tālāk tiesības uz kompensāciju pastāvīgi nosaka minētā Juridiskā paziņojuma 8. panta a) punkta noteikumi. Šos nosacījumus var apstiprināt par pieprasījumiem atbildīgais referents, kurš ir pēdējā juridiskā instance, lai noteiktu visus prasījumus par noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju, apturot kompensācijas izmaksu vai samazinot tās apmēru.

Turklāt visos gadījumos kopā ar attiecīgo pieprasījumu jāiesniedz vairāki dokumenti un izziņas.

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Personas, kam ir tiesības uz kompensāciju, ir Maltas un Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi.

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem (atkarībā no kaitējuma veida)?

Šobrīd cietušais var pieteikties kompensācijai saskaņā ar Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensācijas sistēmu tikai tad, ja kaitējums nodarīts vardarbīga nozieguma rezultātā, kurš atbilst tādas darbības raksturojumam, kas saskaņā ar Kriminālkodeksu ir noziegums, proti:

- slepkavība ar iepriekšēju nodomu,
- smagi miesas bojājumi, kas izdarīti ar ieroci,
- citi smagu miesas bojājumu gadījumi.

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Par pieprasījumiem atbildīgais referents, Ģenerālprokuratūra [*Claims Officer, Office of the Attorney General*], *The palace, Valletta*. Par pieprasījumiem atbildīgā referenta vietnieks, Tieslietu nodaļa [*Assisting Officer, Justice Unit*], *30, Old Treasury Street, Valletta*. Tālrunis: +356 21 251110, fakss: +356 21 221307

B. Kompensācijas

B.1. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Ja iestājusies personas nāve, tiesības uz kompensāciju ir noziedzīga nodarījuma rezultātā mirušā cietušā apgādājamiem.

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apmērā vai tikai daļu no tās?

Katrs iesniedzējs, kas ir tieši ietekmēts, saņem kompensāciju. Par pieprasījumiem atbildīgais referents ir pēdējā juridiskā instance, kas nosaka visus prasījumus par noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju un var apturēt kompensācijas izmaksu vai samazināt tās apmēru. Kompensācija parasti ir vienreizējs maksājums, nevis periodiska pensija, taču tā ir par pieprasījumiem atbildīgā referenta kompetence noteikt pagaidu maksājumu un atlikt galīgo maksājumu, ja galīgais medicīniskais atzinums par kaitējumu kavējas.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Minimums nav noteikts, bet maksimums ir EUR 23 293,73, un šādu summu nedrīkst pārsniegt, ja attiecībā uz vienu un to pašu noziegumu ir vairāk par vienu prasītāju.

B.1.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Var tikt ņemti vērā šādi izdevumi un ienākumi:

- jebkuri papildu izdevumi, kas radušies nodarījuma rezultātā, piemēram, ārstēšanās izmaksas vai īpašuma remonta vai nomaiņas izdevumi;
- jebkādi iespējami ienākumu zaudējumi;
- jebkādi ienākumi, kas gūti noziedzīga nodarījuma rezultātā (piemēram, sociālie pabalsti un / vai pabalsti bezdarba gadījumā vai jebkurš salīdzināms tiesas rīkojums par kompensāciju).

B.2. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

- Tikai pats cietušais atbilstoši A.5. atbildē uzskaitītajām grupām.

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par miesas bojājumu nodarīšanu?

Summas ir tādas pašas kā B.1.3. atbildē minētās.

B.2.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Papildu aspekti ir tādi paši kā B.1.4. atbildē.

B.3. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNICĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Sk. B.2.1. atbildi.

B.3.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Sk. B.1.3. atbildi.

B.3.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Sk. B.1.4. atbildi.

B.4. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

B.4.1. Kas var saņemt kompensāciju par morālā kaitējuma nodarīšanu?

Tā kā morālais kaitējums neatbilst kaitējuma veidam, kas minēts A.5. atbildē, kompensāciju par šo kaitējuma veidu nodrošina tikai tad, ja tas radies papildus miesas bojājumiem.

B.4.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par morālā kaitējuma nodarīšanu?

Minimālā vai maksimālā summa nav noteikta.

B.4.3. Kas nosaka kaitējuma veidu un apmēru?

Parasti par kaitējuma veidu un apmēru spriež kompetentās tiesas.

B.4.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

- Jebkādi būtiski aspekti.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapu var saņemt Tieslietu nodaļā.

C.2. Kur var saņemt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu?

Arī informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu var iegūt Tieslietu nodaļā.

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Papildus Tieslietu nodaļai kompetentā iestāde izmanto plašsaziņas un elektroniskos līdzekļus, lai varbūtējiem klientiem sniegtu informāciju par kompensāciju cietušajiem.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapa jāiesniedz Tieslietu nodaļā par pieprasījumiem atbildīgā referenta vietniekam.

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

Pieprasījumi jāiesniedz pamatotos termiņos un nekādā gadījumā ne vēlāk kā gada laikā no brīža, kad īšs vardarbīgs noziegums izdarīts.

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību? Ja iespējams, tad kādos gadījumos un uz kāda pamata?

- Jā, bet tikai tādā veidā un, ņemot vērā tos aspektus, kas minēti B.1.2. atbildē.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Tiesību aktos noteikts, ka “par pieprasījumiem atbildīgā referenta vietnieka” kompetencē ir palīdzēt aizpildīt un saņemt pieprasījuma veidlapu, kā arī piedalīties pieprasījuma izskatīšanas

virzīšanā. Visi pieprasījumi jāiesniedz par pieprasījumiem atbildīgā referenta vietniekam, kas tos tālāk nodod par pieprasījumiem atbildīgajam referentam, kurš patstāvīgi nosaka visus ar kompensāciju saistītos maksājumus.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Par pieprasījumiem atbildīgais referents pēc saviem ieskatiem var pieprasīt jebkurus papildu pierādījumus, cita starpā, arī lai pārliecinātos, ka kompensācija nav piešķirta vai netiks piešķirta no citiem avotiem, turklāt, ja tāda vajadzība rodas, prasot iesniedzēja zvērestu, un var likt iesniedzējam veikt medicīnisko ekspertīzi vai atkārtotu ekspertīzi. Ja Krimināltiesā saskaņā ar Kriminālkodeksa 532A pantu jau ir noteikusi kompensāciju noziegumā cietušajam vai cietušajiem, par pieprasījumiem atbildīgais referents nevērtē šo prasījumu, bet veic darbības, lai izmaksātu kompensāciju saskaņā ar attiecīgā juridiskā paziņojuma noteikumiem.

Kompensācija parasti ir vienreizējs maksājums, nevis periodiska pensija, taču tā ir par pieprasījumiem atbildīgā referenta kompetence noteikt pagaidu maksājumu un atlikt galīgo maksājumu, ja galīgais medicīniskais atzinums par kaitējumu kavējas.

Kompensāciju neizmaksā iesniedzējam, kas par pieprasījumiem atbildīgā referenta ieskatā nav ar viņu pietiekamā apmērā sadarbojies saistībā ar medicīnisko atzinumu, ko viņš var prasīt, vai citādi.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

Kompetentā iestāde iesniedzēju par lēmumu var informēt dažādos veidos, ņemot vērā iesniedzēja iespējas:

- pa pastu,
- pa e-pastu vai
- pa mobilo tālruni.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Sk. C.8. atbildi.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Vienīgā paredzētā kārtība attiecas uz attiecīgās pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu un nepieciešamo papildu dokumentāro pierādījumu iesniegšanu. Tātad pārsūdzēšanas iespēja ir tiesas kompetence.

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums

Kā tika sagaidīts, ne visi noziegumi rada pamatu kompensācijai cietušajiem. Tiesības uz kompensāciju ar likumu noteiktas tikai attiecībā uz noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīto kaitējumu, kas radies pēc 2006. gada 1. janvāra. Tālāk tiesības uz kompensāciju pastāvīgi

nosaka minētā Juridiskā paziņojuma 8. panta a) punkta noteikumi. Šos nosacījumus var apstiprināt par pieprasījumiem atbildīgais referents, kurš ir pēdējā juridiskā instance, lai noteiktu visus prasījumus par noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju, apturot kompensācijas izmaksu vai samazinot tās apmēru.

Turklāt visos gadījumos kopā ar attiecīgo pieprasījumu jāiesniedz vairāki dokumenti un izziņas.

Tādējādi, ja iesniedzējs uzskata, ka atbilst prasībām, lai saņemtu kompensāciju, ieteicams ņemt vērā šādus apstākļus:

- Jebkurus papildu izdevumus, kas radušies nodarījuma rezultātā, piemēram, ārstēšanās izmaksas vai īpašuma remonta vai nomaiņas izdevumus.

- Jebkādu iespējamu ienākumu zaudējumus.

- Jebkādu ienākumus, kas gūti nodarījuma rezultātā (piemēram, sociālos pabalstus un / vai pabalstus bezdarba gadījumā, vai jebkuru salīdzināmu tiesas rīkojumu par kompensāciju).

*** Iesniedzējiem pastāvīgi tiek ieteikts saglabāt visas maksājumu kvītis, novērtējumus un citus dokumentus!**

Patlaban tikai tad, ja kaitējums nodarīts vardarbīga nozieguma rezultātā, kurš atbilst tādas darbības parametriem, kas saskaņā ar Kriminālkodeksu ir noziegums, proti, slepkavība ar iepriekšēju nodomu, smagi miesas bojājumi, kas izdarīti ar ieroci, citu smagu miesas bojājumu gadījumi, cietušais var pieteikties kompensācijai saskaņā ar Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensācijas sistēmu. Nav nozīmes tam, vai likumpārkāpējs ir aizturēts, bet ir citi noteikumi, kas nosaka, vai cietušais saņem vai nesaņem kompensāciju.

Kā jau minēts iepriekš, šie noteikumi ir noteikti Juridiskā paziņojuma 8. pantā, un katram, kas vēlas iesniegt pieprasījumu saskaņā ar šiem noteikumiem, ir tie rūpīgi jāizlasa un jāiepazīstas ar tiem pirms pieprasījuma iesniegšanas. Šajā nolūkā papildus īsai noderīgai informācijai, kas sniegta šeit, vairāk informācijas, paskaidrojumus un palīdzību var saņemt Tieslietu nodaļā, kas atrodas 30, *Old Treasury Street, Valletta*, darba laikā, kur var tikties ar kompetentām amatpersonām, kas gatavas atbildēt uz jautājumiem un sniegt jebkādu palīdzību.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

- Noteikti.

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apmēru var samazināt?

Kompensācija parasti ir vienreizējs maksājums, nevis periodiska pensija. Tomēr tā ir par pieprasījumiem atbildīgā referenta kompetence noteikt pagaidu maksājumu un atlikt galīgo maksājumu, ja galīgais medicīniskais atzinums par kaitējumu kavējas.

Kompensāciju neizmaksā iesniedzējam, kas par pieprasījumiem atbildīgā referenta ieskatā nav ar viņu pietiekamā apmērā sadarbojies saistībā ar medicīnisko atzinumu, ko viņš var prasīt, vai citādi.

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

- Jā.

C.16. Vai cietušais var saņemt cita veida palīdzību?

BIEŽI UZDOTI JAUTĀJUMI

Tālāk ir daži bieži uzdoti jautājumi par to, kuras personas ir cietušie. Tuvākas informācijas saņemšanai jāaizpilda veidlapa, kas pieejama attiecīgajā mājas lapā, kur var uzdot jautājumus, un uz tiem saņemt ātru atbildi.

- Vai kāds cits var ziņot par noziegumu manā vietā?
- Ja es esmu cietušais, vai man iespējams darīt zināmas sekas, kādas noziegums man radījis?
- Vai apsūdzētais uzzinās manu adresi?
- Kas notiks, ja es nevaru atļauties vērsties tiesā?
- Kā es uzzināšu spriedumu, ja es nolemšu nebūt klāt tiesas sēdēs līdz tiesvedības beigām?
- Vai es varu prasīt atlīdzināt izdevumus par dalību tiesas sēdēs?

■ **Vai kāds cits var ziņot par noziegumu manā vietā?**

Policija dod priekšroku, ja jūs pats ziņojat par noziegumu, jo jūs zināt visu, kas ar jums noticis, un visas detaļas par nodarījumu. Tomēr policija sapratīs, ka, ja esat cietis noziegumā, kas apgrūtina kustības, rada ciešanas vai jūs domājat, ka policija jūs nosodīs, ziņot par noziegumu pašam var būt ļoti grūti. Tādos noziegumos kā varmācīgi dzimumnoziegumi vai ar neiecietību saistīti noziegumi (piemēram, noziegumi, kas izdarīti, pamatojoties uz likumpārkāpēja personīgajiem aizspriedumiem par jūsu rasi, seksuālo orientāciju vai invaliditāti) policija ir saprotoša, ka citi cilvēki iesniedz sākotnējo ziņojumu par noziegumu. To var darīt, izmantojot “trešās personas ziņošanas” kārtību vai ziņojumu iesniedzot uzticamam draugam vai ģimenes loceklim. Policija personai, kas iesniedz ziņojumu, lūgs jūs pārliedzināt vērsties pie viņiem, bet tas vienmēr ir jūsu lēmums, vai to darīt vai nedarīt.

■ **Ja es esmu cietušais, vai man iespējams darīt zināmas sekas, kādas noziegums man radījis?**

Jā, lielākajā daļā gadījumu. Gan policijai, gan tiesu varas iestādēm ir iespēja jums ļaut paziņot un plašāk izklāstīt jūsu personīgos apstākļus. To pievieno informācijai, ko jūs jau esat sniedzis policijai savā pieteikumā par noziegumu. Šī iespēja jums ļauj informēt attiecīgās iestādes par palīdzību, kāda jums būtu nepieciešama, un darīt zināmu, kādas sekas noziegums jums ir radījis, piemēram, fiziski, emocionāli vai finansiāli.

■ **Vai apsūdzētais uzzinās manu adresi?**

Nē. Jūsu adrese ir norādīta jūsu liecības beigās uz atsevišķas veidlapas. Apsūdzētais vai viņa jurists saņems kopiju tikai no liecības sākuma.

■ **Kas notiks, ja es nevaru atļauties vērsties tiesā?**

Šai sakarā ir daudz juridisku iespēju, kā risināt šādas grūtības, un Tieslietu nodaļas pienākums ir palīdzēt atrisināt šādas situācijas ikvienam, kas atrodas šādā situācijā.

■ **Kā es uzzināšu spriedumu, ja es nolemšu nebūt klāt tiesas sēdēs līdz tiesvedības beigām?**

Ir daudz iespēju. Vai nu pārbaudot pie tiesas reģistratora, vai iesaistot savu juridiskās palīdzības sniedzēju.

■ **Vai es varu prasīt atlīdzināt izdevumus par dalību tiesas sēdēs?**

Tas ir iespējams. Jūsu prasīto izdevumu apmērs atkarīgs no ilguma, kādu jūs esat bijis prom no mājām vai kavējis darbu, lai piedalītos tiesas sēdēs. Jūs varat prasīt izdevumu atlīdzināšanu tikai par laika posmu līdz tiesas paziņojumam, ka jūsu dalība nav nepieciešama.

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta cietušajam?

- Jā.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Ja kompensācija ir izmaksāta, tās atlīdzināšana ir iespējama tikai tad, ja tiek pierādīta krāpšanās vai dokumentu viltošana.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Par atlīdzināšanas kārtību atbild ģenerālprokuroram pakļauts referents, kura pārraudzībā ir pieprasījumi.

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Finansējuma avoti

Kompensācijas sistēmu finansē Tieslietu un iekšlietu ministrija kopā ar Ģenerālprokuratūru.

E.2. Kompensāciju sistēmas statistika

Gads	2007.	2008.
Kopējais saņemto pieprasījumu skaits	2	1
Pozitīvi lēmumi	0	0
Negatīvi lēmumi	2	1
Kompetentās iestādes budžets (administratīvas izmaksas)	EUR 400 000	EUR 400 000
Kompensācijām cietušajiem piešķirtie līdzekļi	EUR 100 000	EUR 100 000
Kompensācijās cietušajiem izmaksātās summas	0	0

F.3. Ģeogrāfiska informācija un varbūtējo klientu skaits:

Teritorija: 316 km²

Iedzīvotāji: 410 000 pilsoņu. Varbūtējo klientu skaits ir 3 procenti no kopējā iedzīvotāju skaita.

Nīderlande

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir sniegt finansiālu atbalstu tiem cietušajiem, kam nodarīts būtisks kaitējums.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem

Vardarbīgu noziedzīgu nodarījumu kompensāciju fonds [*Violent Offences Compensation Fund*] ir neatkarīga organizācija, kas dibināta 1976. gadā saskaņā ar Likumu par Vardarbīgu noziegumu kompensācijas fondu (*Wet Schadefonds Geweldsmisdrijven*). Fonds ir Tieslietu ministrijas daļa, un to finansē no vispārējiem nodokļu ieņēmumiem. Tajā nodarbināts vairāk par 60 cilvēkiem. Tā birojs atrodas Reisveikā [*Rijswijk*].

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats (likumi, noteikumi)

Kompensāciju cietušajiem nosaka Likums par Vardarbīgu noziedzīgu nodarījumu kompensācijas fondu.

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Cietušā pilsonībai nav nekādas nozīmes. Tomēr likumā noteikts, ka pieprasījums izskatāms tikai tad, ja noziedzīgais nodarījums izdarīts Nīderlandē.

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem atkarībā no kaitējuma veida?

Vardarbīgu noziedzīgu nodarījumu kompensācijas fonds var izdarīt maksājumu, ja izdarīts tīšs vardarbīgs noziedzīgs nodarījums, kura rezultātā iestājusies cietušā nāve vai tam nodarīti smagi miesas bojājumi un / vai garīgas ciešanas. Kompensācijas pieprasījums jāiesniedz cietušajam vai viņa nāves gadījumā cietušā tuvākajam radniekam. Cietušā vārdā pieprasījumu var iesniegt viņa pilnvarots pārstāvis vai likumīgs pārstāvis (vecāki vai aizbildnis).

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Vardarbīgu noziedzīgu nodarījumu kompensācijas fonds [*Violent Offences Compensation Fund; Schadefonds Geweldsmisdrijven*]

Adrese:

Sir Winston Churchillaan 295 B
2288 DC Rijswijk
Nederland

Pasta adrese:

Postbus 1947
2280 DX Rijswijk

Nederland

Tālrunis: +31 70-4142000

Fakss: +31 70-4142001

E-pasts: info@schadefonds.nl

Kompensācijas cietušajiem

B.1. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Cietušā nāves gadījumā kompensācijas pieprasījumu var iesniegt cietušā tuvākais radnieks. Cietušā vārdā pieprasījumu var iesniegt viņa pilnvarots pārstāvis vai likumīgs pārstāvis (vecāki vai aizbildnis).

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apmērā vai tikai daļu no tās?

Šāda veida ierobežojumu nav. Neatkarīgi no cietušo skaita, katrs cietušais var būt iesniedzējs.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Fonds var izmaksāt šādas maksimālās summas:

- a) Ja kompensācija cietušajam vai viņa tuvākajam radniekam ir par īpašumam nodarītiem zaudējumiem: EUR 22 700;
- b) Ja kompensācija cietušajam ir par cita veida kaitējumu: EUR 9 100.

Ar īpašumam nodarītiem zaudējumiem tiek saprastas arī apbedīšanas izmaksas, ja nozieguma rezultātā iestājusies cietušā nāve.

Nosakot kompensācijas apmēru, ņem vērā pamatotību un taisnīgumu. Maksimālajam kompensācijas apmēram jāatbilst zaudējumiem, kas radušies miesas bojājumam vai nāves rezultātā, ar to saprotot, ka, ja cietušais ir miris, kompensē tikai tos zaudējumus, kas radušies dzīvības atņemšanas un apbedīšanas izmaksu rezultātā. Kompensāciju neizmaksā, ja cietušās puses materiālais stāvoklis ir tāds, ka viņa vai personas, kuras viņu apgādā, bez pārmērīgām grūtībām var segt zaudējumus.

B.1.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Materiālo zaudējumu kompensāciju tuvākajam radniekam var saņemt tikai tad, ja zaudējumi radušies personas nāves dēļ. Tas nozīmē, ka var kompensēt tikai tos zaudējumus, kas radušies apbedīšanas izmaksām un iztikas līdzekļu zaudēšanas dēļ. Dažos gadījumos pārdzīvojušiem radniekiem, kas bijuši nozieguma liecinieki, ir tiesības uz kompensāciju par gūto garīgo traumu.

B.2. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

Kompensācijas pieprasījums jāiesniedz smagā vardarbīgā noziegumā cietušajam.

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja nodarīti miesas bojājumi?

No 2003. gada 1. janvāra noteikumi ir šādi.

Maksimālā kompensācija ir EUR 22 700 par materiāliem zaudējumiem un EUR 9 100 par morālo kaitējumu. Minimālā kompensācija par kaitējumu ir EUR 454. Maksimālo summu izmaksā ļoti reti. Vidējā kompensācija ir EUR 2 723 (apmēram EUR 908 par materiāliem zaudējumiem un EUR 1 815 par kaitējumu).

Nosakot kompensācijas apmēru, ņem vērā pamatotību un taisnīgumu. Maksimālajam kompensācijas apmēram jāatbilst zaudējumiem, kas radušies miesas bojājumu vai nāves rezultātā, ar to saprotot, ka, ja cietušais ir miris, kompensē tikai tos zaudējumus, kas radušies dzīvības atņemšanas un apbedīšanas izmaksu rezultātā. Kompensāciju neizmaksā, ja cietušās puses materiālais stāvoklis ir tāds, ka viņa vai personas, kuras viņu apgādā, bez pārmērīgām grūtībām var segt zaudējumus.

B.2.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Ja cietušajam ir tiesības uz kompensāciju, parasti tai ir divas daļas. Jebkurā gadījumā cietušais var saņemt kompensāciju par nemateriālu kaitējumu (nefinansāliem zaudējumiem) (uz pārdzīvojušajiem radniekiem un partneriem tas neattiecas). Cietušais var arī saņemt kompensāciju par jebkuriem materiāliem zaudējumiem (t. i., par faktiskajām izmaksām, piemēram, ārstēšanās izmaksām).

Ja cietušais saņem citu kompensāciju par nodarīto kaitējumu, piemēram, no likumpārkāpēja vai apdrošināšanas, viņš nesaņem Fonda kompensāciju. Fonda piešķirtā kompensācija ir papildu nodrošinājums, un tā iecerēta kā drošības līdzeklis.

B.3. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNICĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Visi dzimumnoziegumos cietušie var saņemt kompensāciju.

B.3.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

No 2003. gada 1. janvāra noteikumi ir šādi. Maksimālā kompensācija ir EUR 22 700 par materiāliem zaudējumiem un EUR 9 100 par morālu kaitējumu. Minimālā kompensācija par

kaitējumu EUR 454. Maksimālo summu izmaksā reti. Vidējā kompensācija ir EUR 2 723 (apmēram EUR 908 par materiāliem zaudējumiem un EUR 1 815 par morālu kaitējumu).

Nosakot kompensācijas apmēru, ņem vērā pamatotību un taisnīgumu. Maksimālajam kompensācijas apmēram jāatbilst zaudējumiem, kas radušies miesas bojājumu vai nāves rezultātā, ar to saprotot, ka, ja cietušais ir miris, kompensē tikai tos zaudējumus, kas radušies dzīvības atņemšanas un apbedīšanas izmaksu rezultātā. Kompensāciju neizmaksā, ja cietušās puses materiālais stāvoklis ir tāds, ka viņa vai personas, kuras viņu apgādā, bez pārmērīgām grūtībām var segt zaudējumus.

B.3.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Ja cietušajam ir tiesības uz kompensāciju, parasti tai ir no divas daļas. Jebkurā gadījumā cietušais var saņemt kompensāciju par nemateriālu kaitējumu (nefinansāliem zaudējumiem) (uz pārdzīvojušajiem radniekiem un partneriem tas neattiecas). Cietušais var arī saņemt kompensāciju par jebkuriem materiāliem zaudējumiem (t. i., faktiskajām izmaksām, piemēram, ārstēšanās izmaksām).

Ja cietušais saņem citu kompensāciju par nodarīto kaitējumu, piemēram, no likumpārkāpēja vai apdrošināšanas, viņš nesaņem Fonda kompensāciju. Fonda piešķirtā kompensācija ir papildu nodrošinājums, un tā iecerēta kā drošības līdzeklis.

B.4. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

Nīderlandes kompensācijas sistēma neparedz kompensāciju par morālo kaitējumu.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapa ir pieejama mājas lapā: <http://www.schadefonds.nl/algemeen2/>

C.2. Kur var saņemt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu?

Ja nepieciešama palīdzība veidlapas aizpildīšanā, cietušais var sazināties tuvāko Nīderlandes Palīdzības dienestu cietušajiem (*Slachtofferhulp Nederland*). Tā adreses atrodamas dzeltenajās lapās (*Gouden Gids*). Nīderlandes Palīdzības dienestam cietušajiem ir arī tīmekļa vietne: www.slachtofferhulp.nl, jāuzklikšķina uz "Kontakti". Nīderlandes Palīdzības dienesta cietušajiem tālruņa numurs ir 0900-0101 (vietējais tarifs).

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Informēšanai galvenokārt izmanto Palīdzības dienesta cietušajiem policiju. Tā cietušajiem paskaidro, kādā veidā iespējams saņemt kompensāciju.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījums jāiesniedz Kompensācijas fondam par vardarbīgiem noziedzīgiem nodarījumiem.

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

Termiņš ir 3 gadi no brīža, kad nozieguma datumu ir uzzinājusi policija. Dzimumnoziegumiem ir papildu termiņš: 3 gadus sāk skaitīt no brīža, kad cietušais sasniedzis 18 gadu vecumu.

Kompensācijas pieprasījums jāiesniedz Fondam trīs gadu laikā, skaitot no dienas, kad attiecīgais noziegums izdarīts. Ja pieprasījumu iesniedz cietušā tuvākais radnieks, šo termiņu skaita no dienas, kad cietušais miris. Pieprasījumus, kas iesniegti pēc iesniegšanas termiņa beigām, uzskata par novēlotiem, tomēr tos var pieņemt, ja atklājas, ka tie iesniegti tik ātri, cik tas pamatotu iemeslu dēļ bijis iespējams.

Ja pieprasījums iesniegts laikus, var iesniegt arī papildu pieprasījumu par zaudējumiem, par kuriem nebija zināms pirmā pieprasījuma iesniegšanas brīdī.

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību? Ja iespējams, tad kādos gadījumos un uz kāda pamata?

Tas ir atkarīgs no gadījuma veida. Ja cietušajam nepieciešama tūlītēja ārstēšana, piemēram, zobu operācija, un pieprasījums atbilst prasībām, ārkārtas palīdzība tiek nodrošināta.

Izņēmuma gadījumos Fonds izmaksā avansa kompensāciju. Tomēr tam vajadzīgi svarīgi iemesli. Cietušais var saņemt avansa maksājumu tikai tad, ja pastāv iespēja, ka viņa pieprasījuma izskatīšana aizņems daudz laika, un ir skaidrs, ka pieprasījums atbilst visām likuma prasībām. Tas attiecas tikai uz ārkārtas finansiālajām grūtībām, kas radušās nozieguma rezultātā. Avansa pieprasījums vienmēr jāiesniedz rakstveidā un jāsniedz pamatojums, minot iemeslus.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Fonds izlemj, vai cietušais atbilst prasībām, lai saņemtu kompensāciju. Vidēji nepieciešami četri mēneši, līdz cietušais tiek informēts par lēmumu.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Saņemot pieprasījuma veidlapu, Fonds izveido jaunu lietu. Tad Fonds nosaka, kāda papildu informācija nepieciešama, piemēram, policijas ziņojums, medicīniska informācija vai citi pierādījumi. Kad lieta ir nokomplektēta, Fonda juriskonsulti izskata iesniedzēja pieprasījumu. Dažos gadījumos Fonds uzskata, ka nepieciešama medicīnas speciālista konsultācija vai sīkāk izskata kādu īpašu kaitējumu. Beigās Fonds pieņem lēmumu un rakstiski to paziņo

iesniedzējam. Ņemot vērā visus nepieciešamos pierādījumus un ekspertīzes, lēmuma pieņemšanai nepieciešami četri mēneši.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

Iesniedzēju informē, nosūtot viņam vēstuli, vai to dara Palīdzības cietušajiem advokāts, ja viņam ir cietušā pilnvarojums.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Ja iesniedzējam ir tiesības uz vienreizēju Fonda kompensāciju, summu ieskaita iesniedzēja norādītajā kontā 10 darba dienu laikā. Parasti kompensāciju pārskaita iesniedzēja kontā apmēram trīs nedēļu laikā no lēmuma pieņemšanas brīža. Kompensāciju par nemateriālu kaitējumu (nefinansāliem zaudējumiem) bērniem, kas jaunāki par 18 gadiem, pārskaita ieguldījumu kontā. Naudu var izņemt, bērnam sasniedzot 18 gadu vecumu.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Ja iesniedzējs nepiekrīt Fonda lēmumam attiecībā uz viņa pieprasījumu, viņš sešu nedēļu laikā var iesniegt rakstisku sūdzību Vardarbīgu noziedzīgu nodarījumu kompensācijas fonda komitejai. Sūdzībā jānorāda tie lēmuma aspekti, kuriem viņš nepiekrīt, minot iemeslus. Ja iesniedzējs neizpilda šīs prasības, komiteja neizskata viņa sūdzību.

Sūdzība jānosūta:

Schadefonds Geweldsmisdrijven

t.a.v. de afdeling Bezwaar

Postbus 1947

2280 DX Rijswijk

The Netherlands

Ja iesniedzējs nepiekrīt lēmumam par viņa sūdzību, viņš var iesniegt apelācijas sūdzību Apelācijas tiesā.

Apelācijas sūdzība jānosūta:

Gerechtshof Den Haag

t.a.v. de Strafgriffie

Postbus 20302

2500 EH Den Haag

The Netherlands

Apelācijas tiesa pārskata iesniedzēja sūdzību un var viņu uzaicināt piedalīties lietas iztiesāšanā. Ja persona lietā uzvar, Vardarbīgu noziedzīgu nodarījumu kompensācijas fonda komitejai vēlreiz jālemj par iesniedzēja pieprasījumu, ņemot vērā Apelācijas tiesas spriedumu.

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums

- 1) Pieprasījuma saņemšana,
- 2) Tuvākas informācijas vākšana (policija, Nīderlandes nodokļu un muitas administrācija, darba devējs vai aģentūra, kas maksā pabalstu, medicīnas speciālists u. c.),
- 3) Lēmums,
- 4) Paziņojums par lēmumu,
- 5) Kompensācijas izmaksāšana,
- 6) Apstrīdēšana un pārsūdzēšana, ja nepieciešams.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

Tas ir svarīgi pašam iesniedzējam, nevis kompetentajai iestādei – Kompensācijas fondam par vardarbīgiem noziedzīgiem nodarījumiem (*Schadefonds Geweldsmisdrijven*).

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apmēru var samazināt?

Kompensāciju var atteikt vai tās apmēru var samazināt, ja zaudējumi daļēji radušies tādu apstākļu rezultātā, kurus izraisījusi cietušā vai viņa tuvākā radnieka rīcība. Ja cietušais saņem citu kompensāciju par nodarīto kaitējumu, piemēram, no likumpārkāpēja vai apdrošināšanas, viņš nesaņem fonda kompensāciju. Fonda piešķirtā kompensācija ir papildu nodrošinājums, un tā iecerēta kā drošības līdzeklis.

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

Tas ir iespējams pat tad, ja kriminālprocesa nav vispār.

C.16. Vai cietušais var saņemt cita veida palīdzību?

Jā, tas var saņemt palīdzību no sociālās drošības un sociālās attīstības fonda.

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta cietušajam?

Nīderlandē likumpārkāpējiem nav jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta noziegumā cietušajam.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija tikai tajos gadījumos, kad nozieguma pierādījumos konstatēti viltojumi, kā arī gadījumos, kas aprakstīti C.14. atbildē.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Atlīdzināšanas procesu pārrauga Kompensācijas fonds par vardarbīgiem noziedzīgiem nodarījumiem.

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Finansējuma avoti

Fonds ir Tieslietu ministrijas daļa, un to finansē no valsts resursiem.

E.2. Kompensāciju sistēmas statistika

2008. gadā Vardarbīgu noziedzīgu nodarījumu kompensācijas fonds piešķīra kompensācijas 4 459 pieprasījumu gadījumos, izlietojot apmēram EUR 12 000 000.

E.3. Ģeogrāfiska informācija

Teritorija: 41 526 km²
Iedzīvotāji: 16 500 000

Polija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Galvenais sistēmas mērķis ir nodrošināt indivīdam tiesības saņemt valsts kompensāciju par morālu aizskārumu, miesas bojājumiem vai mantiskiem zaudējumiem, kas radušies tīša nozieguma rezultātā, kā arī nodrošināt pietiekamu finansiālu atbalstu tiem noziedzīga nodarījuma rezultātā miruša cietušā tuvākajiem radniekiem, kurus tas apgādājis.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem

Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem, ir lēmējietāde – piekritīgā rajona tiesa, kur iesniedzējs dzīvo vai parasti uzturas.

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats:

2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/80/EK par kompensāciju noziedzībā cietušajiem, ko ievieš ar 2005. gada 7. jūlija Likumu par valsts kompensāciju atsevišķos noziedzīgos nodarījumos cietušajiem.

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Formāls priekšnoteikums kompensācijas saņemšanai ir Polijas Republikas vai citas ES dalībvalsts pilsonība.

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem atkarībā no kaitējuma veida?

Prasījuma pieteicējs, kam ir tiesības uz kompensāciju, ir persona, kas atzīta par cietušo tīšā vardarbīgā noziedzīgā nodarījumā, kura rezultātā:

- iestājusies personas nāve,
- nodarīts kaitējums veselībai vai
- traucēta ķermeņa orgānu darbība.

Vai arī viņa tuvākais radnieks, piemēram, cietušā laulātais vai partneris, ar kuru cietušais dzīvojis kopā, augšupējais, lejupējais radnieks vai adoptētais, ja cietušais, kurš noziedzīga nodarījuma rezultātā miris, šīs personas apgādājis.

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Informāciju var sniegt provinces prokurors.

B. Kompensācijas

B.1. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Kompensāciju noziegumā cietušajiem, ja iestājusies personas nāve, var piešķirt noziegumā cietušā tuvākajam radniekam, piemēram, cietušā laulātajam vai partnerim, augšupējam, lejupējam radniekam vai adoptētajam, ja laikā, kad noticis tīšs vardarbīgs noziedzīgs nodarījums, cietušais, kurš noziedzīga nodarījuma rezultātā miris, šīs personas apgādājis.

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apmērā vai tikai daļu no tās?

Maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam nav noteikts; tāpat nav nekādu ierobežojumu kompensācijas sadalē starp atsevišķiem iesniedzējiem.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve, ir PLN 12 000, apmēram EUR 3 000; minimums nav noteikts.

B.1.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Kompensāciju var piešķirt tādā apmērā, kas līdzvērtīgs zaudētajiem ienākumiem, ārstēšanās izmaksām, rehabilitācijas izmaksām un apbedīšanas izmaksām.

B.2. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

Kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu var piešķirt iesniedzējiem, kas atzīti par cietušajiem noziegumā, kura rezultātā nodarīts kaitējums veselībai vai izkropļota ķermeņa orgānu darbība saskaņā ar Kriminālkodeksa 156. panta 1. daļu un 157. panta 1. daļu.

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par miesas bojājumu nodarīšanu?

Maksimālā kompensācija par miesas bojājumu nodarīšanu ir PLN 12 000, apmēram EUR 3 000; minimums nav noteikts.

B.2.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Kompensāciju var piešķirt tādā apmērā, kas līdzvērtīgs zaudētajiem ienākumiem, ārstēšanās izmaksām, rehabilitācijas izmaksām un apbedīšanas izmaksām.

B.3. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNICĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību var piešķirt iesniedzējiem, kas atzīti par cietušajiem tīšas un varmācīgas seksuālas izmantošanas rezultātā, ja noziedzīgais nodarījums radījis kaitējumu veselībai.

B.3.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību ir PLN 12 000, apmēram EUR 3 000; minimums nav noteikts.

B.3.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Kompensāciju var piešķirt tādā apmērā, kas līdzvērtīgs zaudētajiem ienākumiem, ārstēšanās izmaksām, rehabilitācijas izmaksām un apbedīšanas izmaksām.

B.4. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

B.4.1. Kas var saņemt kompensāciju par morālā kaitējuma nodarīšanu?

Kompensāciju par morālo kaitējumu var piešķirt iesniedzējiem, kas atzīti par cietušajiem tādā tīšā un vardarbīgā noziedzīgā nodarījumā, kas nodarījis kaitējumu viņu garīgajai veselībai.

B.4.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par morālā kaitējuma nodarīšanu?

Maksimālā kompensācija par morālo kaitējumu ir PLN 12 000; minimums nav noteikts.

B.4.3. Kas nosaka kaitējuma veidu un apmēru?

- Rajona tiesa.

B.4.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Kompensāciju var piešķirt tādā apmērā, kas līdzvērtīgs zaudētajiem ienākumiem, ārstēšanās izmaksām, rehabilitācijas izmaksām un apbedīšanas izmaksām.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapu var saņemt palīgiestādē – pie provinces prokurora, kas atbild par kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu pieejamību.

C.2. Kur var saņemt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu?

Informāciju var saņemt palīgiestādē – provinces prokurors atbildīgs par būtiskas informācijas sniegšanu attiecībā uz pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu iesniedzējiem.

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Informēšanu veic palīgiestāde – provinces prokurors, kā arī tiesas, informācija atrodama arī tīmekļa vietnēs, brošūrās un bukletos.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapa jāiesniedz piekritīgai tā rajona tiesai, kur iesniedzējs dzīvo vai pastāvīgi uzturas, vai arī attiecīgajai citas dalībvalsts palīgiestādei.

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

Pieprasījums jāiesniedz 2 gadu laikā no dienas, kad noziedzīgs nodarījums izdarīts.

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību?

Ārkārtas palīdzību nav iespējams saņemt.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Lēmējinstāde pieprasījumu izskata, pamatojoties uz noteikumiem, kas iekļauti 1964. gada 17. novembra likumā – Civilprocesa kodeksā; tomēr noteiktu termiņu nav.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Nav īpašu termiņu, kādos jāpieņem lēmums.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

Process ir publisks; tāpēc iesniedzējs var saņemt informāciju par lēmumu tiesā.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Kompensāciju izmaksā rajona tiesa ne vēlāk kā mēneša laikā no lēmuma pieņemšanas dienas.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Iesniedzēji var iesniegt turpmākas sūdzības apelācijas tiesai.

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums:

Iespējamais cietušais, ja nepieciešams, ar prokurora palīdzību, sagatavo kompensācijas pieprasījumu un pievieno tam nepieciešamos dokumentus (piemēram, attiecīgo kriminālprocesa spriedumu kopijas, medicīnisko izziņu kopijas vai ekspertu atzinumus par cietušā veselībai nodarīto kaitējumu utt.). Tad pieprasījumu nosūta rajona tiesai, kura pieņem lēmumu neierobežotā laika posmā.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

- Nē. Tikai tad, ja kompetentā iestāde to prasa.

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apmēru var samazināt?

Sistēma paredz, ka kompensācijas apmērs samazināms jebkurā gadījumā; tas samazināms arī tad, ja iesniedzējs saņēmis finansiālu palīdzību no citām valsts iestādēm, pat no likumpārkāpēja apdrošināšanas sabiedrības.

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

- Jā, cietušais saņem kompensāciju arī tad, ja kriminālprocess nav pabeigts.

C.16. Vai cietušais var saņemt cita veida palīdzību?

Jā, var saņemt psiholoģisku palīdzību, ko sniedz nevalstiskas organizācijas, kuras finansiāli atbalsta Tieslietu ministrija.

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta noziegumā cietušajam?

Jā, viņiem ir jāatlīdzina kompensācija, ko noziegumā cietušajam izmaksājusi Valsts kase.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Personai, kas saņem kompensāciju, tā ir jāatmaksā, ja kriminālprocesu izbeidz, pamatojoties uz Kriminālprocesa kodeksa noteikumiem, vai ja apsūdzēto attaisno, pamatojoties uz Kriminālprocesa kodeksa noteikumiem.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Iesniedzēji no prokuratūras saņem paziņojumu par pienākumu atlīdzināt kompensāciju. Kompensācija jāatmaksā lēmējinstādei, kura izdevusi rīkojumu to piešķirt. Ja iesniedzējs kompensāciju noteiktajā termiņā nespēj atmaksāt, Valsts kasei ir tiesības pieprasīt tā atmaksāšanu lēmējinstādei.

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Finansējuma avoti

Kompensācijas sistēmu finansē Valsts kase.

E.2. Kompensāciju sistēmas statistika

Gads	2006.	2007.	2008.
Kopējais saņemto pieprasījumu skaits	322	300	144
Pozitīvi lēmumi	45	42	45
Negatīvi lēmumi	101	227	45
Kompensācijās cietušajiem izmaksātās summas	PLN 57 803	PLN 166 746	PLN 243 807

E.3. Ģeogrāfiska informācija un varbūtējo klientu skaits

Teritorija: 312 679 km²

Kopējais iedzīvotāju skaits: 38 130 000 iedzīvotāju

Portugāle

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Galvenais sistēmas mērķis ir novērst, ka cietušie paliek bez kompensācijas par saviem zaudējumiem.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem

Tā ir komisija trīs cilvēku sastāvā: tiesnesis, kurš ir priekšsēdētājs, jurists un tieslietu speciālists, kurš pārstāv valdību. Tai nav nodaļu, un tās struktūra ir ļoti vienkārša: priekšsēdētājs dod norādījumus attiecībā uz pieprasījumiem, un beigās komisija izsniedz piedāvājuma dokumentu attiecībā uz kompensāciju un tās apmēru.

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats

Valdības tiesību akts – 1991. gada 30. oktobra rīkojums Nr. 423/91.

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Visiem pilsoņiem, kas ir cietušie Portugāles teritorijā izdarītos noziegumos, ir tiesības saņemt kompensāciju. Arī tiem Portugāles pilsoņiem, kas ir ārvalstīs izdarītā noziegumā cietušie, ir tiesības saņemt kompensāciju, ja valsts, kurā noziegums izdarīts, neparedz tiesības uz kompensāciju.

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem atkarībā no kaitējuma veida?

Kompensāciju var piešķirt cietušajiem, kuri nozieguma rezultātā bijuši slimi ilgāk par 30 dienām, ja noziegums izdarīts ar iepriekšēju nodomu.

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Comissão de Protecção as Vitimas de Crimes

Escadinhas de S. Crispim 7 1149-049 LISBOA

Tālr.: +351 218824500

Fakss: +351 218870499

www.cpvc.mj.pt

José.duarte@cpvc.mj.pt

B. Kompensācijas

B.1. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Radnieki, kas saistībā ar cietušā nāvi cietuši zaudējumus, un personas, kas dzīvojušas kopā ar cietušo.

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apmērā vai tikai daļu no tās?

Maksimālais iesniedzēju skaits katram gadījumam nav noteikts. Katrs iesniedzējs saņem pilnu summu. Taču vienā gadījumā izmaksātās kompensācijas nedrīkst pārsniegt seškārtīgu maksimālo kompensācijas apmēru katram iesniedzējam.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Minimums nav noteikts, bet maksimālais apmērs katram iesniedzējam ir EUR 30 000,00.

B.1.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Ņem vērā visus zaudējumus un nākotnes ienākumu zaudējumus.

B.2. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

Cietušie, kas slimības rezultātā vairāk nekā 30 dienas bijuši darbnespējīgi.

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par miesas bojājumu nodarīšanu?

Maksimums ir tāds pats – EUR 30 000,00.

B.2.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Tādi paši aspekti kā attiecībā uz cietušajiem, ja iestājusies personas nāve.

B.3. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNICĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Visi dzimumnoziedzumos cietušie var saņemt kompensāciju.

B.3.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Tāda pati kā citiem cietušajiem.

B.3.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Tādi paši kā citos gadījumos.

B.4. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

Portugālē morālo kaitējumu nekompensē.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapas var saņemt komisijā vai tīmekļa vietnē.

C.2. Kur var saņemt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu?

Informāciju var iegūt komisijā.

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Parasti iesniedzējus informē pa pastu.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapu iesniedz komisijai vai Tieslietu ministrijai.

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

Iesniedzējam prasība jāiesniedz gada laikā no nozieguma izdarīšanas brīža vai kriminālprocesa beigām. Taču pieprasījumu var iesniegt vēlāk, ja ir īpaši kavēšanās iemesli.

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību? Ja iespējams, tad kādos gadījumos un uz kāda pamata?

Iespējams izmaksāt avansu, ja cietušā materiālais stāvoklis ir ļoti slikts. Avanss parasti ir ceturtdaļa no kompensācijas.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Komisijai jāpārbauda zaudējumu apmērs un iespēja, ka kompensāciju samaksā likumpārkāpējs.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Komisija vienmēr var izskatīt situāciju no jauna.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

Informāciju nosūta pa pastu.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Kad ir pieņemts lēmumus un saņemta piekrišana budžetam, kompensāciju pārskaita uz iesniedzēja bankas kontu.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Iesniedzējs var iesniegt apelācijas sūdzību administratīvajā tiesā.

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums:

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

Jā.

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apmēru var samazināt?

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

Jā.

C.16. Vai cietušais var saņemt cita veida palīdzību?

Jā, bet saņemtās summas ņem vērā kompensācijas piedāvājuma dokumentā.

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta noziegumā cietušajam?

Viņiem tā ir jāatlīdzina, ja viņi pelna pietiekoši daudz naudas, lai samaksātu kompensāciju.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Tas nav paredzēts.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Komisija ar prokuroru palīdzību.

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Kompensācijas cietušajiem finansējuma avoti

Valsts budžets.

E.2. Kompensāciju cietušajiem 2007. gada statistika

Komisijai nav budžeta, un nav zināmas kompensācijās cietušajiem izmaksātās summas.

	2004.	2005.	2006.	2007.	2009.
Saņemtie pieprasījumi	65	66	61	76	119
Pozitīvi lēmumi	47	47	40	41	93
Negatīvi lēmumi	18	19	21	35	26
Izmaksātās summas	EUR 940 875,47	EUR 644 952,69	EUR 559 347,20	EUR 434 087,44	EUR 1 058 539,44

E.3. Ģeogrāfiska informācija un varbūtējo klientu skaits

Kopējais iedzīvotāju skaits – apmēram desmit miljoni.

Iespējamo klientu skaits – apmēram 1 500 personas, ņemot vērā noziegumu veidus, kas izraisījuši vairāk nekā 30 dienas ilgu slimību.

Slovēnija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Likums par kompensāciju cietušajiem regulē vardarbīgos noziegumos cietušo un viņu apgādājamo tiesības uz kompensāciju saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem.

Papildus šai iespējai ikviens cietušais var prasīt kompensēt kaitējumu, iesniedzot prasību par zaudējumu atlīdzināšanu saistībā ar kriminālprocesu, kurā var ietvert prasījumu par kaitējuma atlīdzināšanu, mantisko zaudējumu atlīdzināšanu vai darījumu atcelšanu. Prasību par zaudējumu atlīdzināšanu saistībā ar kriminālprocesu var iesniegt persona, kurai ir tiesības iesniegt šādu prasību saistībā ar civilprocesu. Tomēr visas turpmākās atbildes (izņemot atbildes uz A.2. jautājumu pēdējo rindkopu) attiecībā uz cietušo kompensāciju attiecas uz Likumu par kompensāciju cietušajiem.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem

Kompetentā iestāde, kas lemj par kompensāciju tīšos un vardarbīgos noziedzīgos nodarījumos cietušajiem, ir Komisija. Komisijā ir priekšsēdētājs, četri locekļi un vietnieki. Komisijas priekšsēdētājs ir Augstākās tiesas tiesnesis vai Augstākās tiesas civiltiesību jomas tiesnesis, citi Komisijas locekļi un vietnieki ir: augstākais vai augstāks prokurors, medicīnisku vai traumatoloģisku ievainojumu eksperts, veselības apdrošināšanas un apdrošināšanas eksperts, eksperts pensiju un apdrošināšanas darbspēju zaudēšanas gadījumā jomā.

Kā minēts iepriekšējā atbildē, prasību par zaudējumu atlīdzināšanu var iesniegt arī saistībā ar kriminālprocesu, ja lēmuma pieņemšana attiecībā uz šīm prasībām būtiski nenovilcina tiesvedību. Kompetentā iestāde, kas lemj par zaudējumu atlīdzināšanas prasību, ir attiecīgo krimināllietu izskatošais tiesnesis. Tiesa, pieņemot vainu apstiprinošu spriedumu, var apmierināt prasību par zaudējumu atlīdzināšanu pilnībā vai daļēji un norādīt cietušajam, ka prasījums iesniedzams kā prasība civillietā. Ja kriminālprocesa laikā savāktā informācija nesniedz pietiekošu pamatu pilnīgai vai daļējai zaudējumu atlīdzināšanai, tiesa cietušajam norāda, ka prasījums iesniedzams kā prasība civillietā. Ja tiesa pasludina spriedumu, kas apsūdzēto atbrīvo no atbildības vai arī apsūdzība tiek noraidīta, tiesa cietušajam norāda, ka prasījums iesniedzams kā prasība civillietā.

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats

Likums par kompensāciju noziedzīgos nodarījumos cietušajiem un saistītie noteikumi, Kriminālprocesa likums.

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Saskaņā ar Likumu par kompensāciju noziedzīgos nodarījumos cietušajiem (*ZOZKD*) kompensāciju var pieprasīt Slovēnijas Republikas un citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi (*ZOZKD* 5. pants).

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem atkarībā no kaitējuma veida?

Tie ir tīšā vardarbīgā noziegumā cietušie. “Tīšs vardarbīgs noziegums” nozīmē darbību, kas raksturojama kā noziedzīgs nodarījums, kas atbilstoši Slovēnijas Republikas Kriminālkodeksam izdarīts tīši, lietojot spēku vai aizskarot personas dzimumneaizskaramību, un par ko var sodīt ar brīvības atņemšanu uz vairāk nekā vienu gadu (*ZOZKD* 2. pants).

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Slovēnijas Republikas Tieslietu ministrija [*Ministry of Justice of the Republic of Slovenia; Ministrstvo za pravosodje RS*], *Župančičeva 3, 1000 Ljubljana*; e-pasts: gp.mp@gov.si.

B. Kompensācijas

B.1. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Ja tīša vardarbīga nozieguma rezultātā iestājusies personas nāve, kompensāciju var saņemt cietušā apgādājamie. “Apgādājamie” nozīmē personas, kuras mirušais uzturējis, un personas, kam bija likumīgas tiesības mirušajam prasīt uzturēšanas līdzekļus (*ZOZKD* 6. pants).

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apmērā vai tikai daļu no tās?

Katrs iesniedzējs saņem pilnu summu saskaņā ar *ZOZKD*.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Kompensāciju par uzturēšanas līdzekļu zaudējumu uzskata par vienotu maksājumu ar tādiem nosacījumiem un tādā apmērā, kā tas noteikts attiecībā uz ģimenes pensijām Slovēnijas Republikas noteikumos par pensiju un apdrošināšanas sistēmu darbspēju zaudēšanas gadījumā.

Iepriekš minētā iespēja saņemt kompensāciju ir spēkā tikai tad, ja personai nav tiesību uz atbilstošiem ienākumiem pensiju un apdrošināšanas darbspēju zaudēšanas gadījumā atbilstoši sistēmas nosacījumiem.

Minētās kompensācijas maksimālais apmērs ir EUR 20 000 (*ZOZKD* 11. pants).

B.1.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Iekļauj arī apbedīšanas izmaksas ar tādiem nosacījumiem un tādā apmērā, kā tas noteikts attiecībā uz ģimenes pensijām Slovēnijas Republikas noteikumos par pensiju un apdrošināšanas sistēmu darbspēju zaudēšanas gadījumā (*ZOZKD* 13. pants).

B.2. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

Kompensāciju par fiziskām ciešanām nosaka, ņemot vērā attiecīgos apstākļus, miesas bojājumu vai kaitējuma veselībai rezultātā izraisīto sāpju intensitāti, sāpju ilgumu, un saskaņā ar taisnīgas naudas kompensācijas principiem; kompensācijas apmēri ir šādi:

- Neliels kaitējums – no EUR 50 līdz 500,
- Vidēja smaguma kaitējums – no EUR 100 līdz 1 000,
- Smags kaitējums – no EUR 250 līdz 2500,
- Ļoti smags kaitējums – no EUR 500 līdz 5 000,
- Ārkārtīgi smags kaitējums – no EUR 1 000 līdz 10 000 (*ZOZKD* 9. pants).

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par miesas bojājumu nodarīšanu?

Sk. iepriekšējo atbildi.

B.2.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Atzīst arī ārstēšanās un hospitalizācijas izmaksas (*ZOZKD* 12. pants). Tiesības uz kompensāciju atzīst izdevumu par medicīnisko aprūpi apmērā atbilstoši obligātās veselības apdrošināšanas sistēmai, uz kuru apdrošinātai personai ir tiesības saskaņā ar Slovēnijas Republikas veselības aizsardzības un veselības apdrošināšanas noteikumiem, ņemot vērā nodarīto miesas bojājumu veidu un / vai kaitējumu veselībai.

Iepriekšminētā iespēja saņemt kompensāciju ir spēkā tikai tad, ja personai nav tiesību uz izdevumu atlīdzināšanu atbilstoši veselības apdrošināšanas sistēmas nosacījumiem.

B.3. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNICĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Īpašu noteikumu attiecībā uz cietušajiem seksuālas izmantošanas un cilvēku tirdzniecības rezultātā nav. Tomēr saskaņā ar vispārējiem noteikumiem kompensāciju vai piešķirt šādos gadījumos:

- Fiziskas ciešanas vai kaitējums veselībai,
- Ciešanas,
- Uzturēšanas līdzekļu zaudēšana,
- Ārstēšanās un hospitalizācijas izmaksas,
- Apbedīšanas izmaksas,
- Zaudējumi par preču iznīcināšanu,
- Kompensācijas pieprasīšanas izmaksas (*ZOZKD* 8. pants).

B.4. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

B.4.1. Kas var saņemt kompensāciju par morālā kaitējuma nodarīšanu?

Saskaņā ar Saistību tiesību kodeksa noteikumiem kompensācijas par ciešanām atkarībā no attiecīgajiem apstākļiem, ciešanu intensitātes un ilguma maksimālais apmērs ir EUR 10 000 (*ZOZKD* 10. pants).

B.4.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par morālā kaitējuma nodarīšanu?

Maksimālais kompensācijas par radītajām ciešanām apmērs ir EUR 10 000.

B.4.3. Kas nosaka kaitējuma veidu un apmēru?

Lēmums par kompensācijas piešķiršanu ir Komisijas kompetence.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

Iesniedzēji kompensācijas pieprasījumu iesniedz Tieslietu ministrijai. Pieprasījums jāiesniedz rakstveidā uz Tieslietu ministrijas apstiprinātas veidlapas.

C.2. Kur var saņemt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu?

Tā ir iegūstama Tieslietu ministrijā.

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Saskaņā ar *ZOZKD* 25. pantu policijai ir pienākums sniegt informāciju par iespējām un nosacījumiem, lai izmantotu *ZOZKD* noteiktās tiesības, personām, kas grasās tās izmantot.

Informācija ir iegūstama arī Tieslietu ministrijas mājas lapā.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

- Tieslietu ministrijā.

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

- Jā, pieprasījums jāiesniedz ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā no dienas, kad kompensācijas pieprasījumā minētais noziegums noticis (*ZOZKD* 29. pants).

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību? Ja iespējams, tad kādos gadījumos un uz kāda pamata?

Nē, šāda iespēja Likumā par kompensāciju cietušajiem nav paredzēta.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Komisijas lēmums par pieprasījumu ir spēkā esošs, ja priekšsēdētājs vai viņa vietnieks un visi Komisijas locekļi vai viņu vietnieki piedalās sanāksmē. Komisija lēmumu pieņem ar balsu vairākumu. Saskaņā ar Likumu par kompensāciju cietušajiem kompensāciju var piešķirt šādos gadījumos:

- Fiziskas ciešanas vai kaitējums veselībai,
- Ciešanas,
- Uzturēšanas līdzekļu zaudēšana,
- Ārstēšanās un hospitalizācijas izmaksas,
- Apbedīšanas izmaksas,
- Zaudējumi par preču iznīcināšanu,
- Kompensācijas pieprasīšanas izmaksas.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Komisijas priekšsēdētājs noraida pieprasījumu, kas nav iesniegts noteiktā termiņā, un pieprasījumu, kas ir nepilnīgs vai nesaprotams, ja iesniedzējs nav novērsis nepilnības norādītajā termiņā. Termiņš, ko nosaka Komisijas priekšsēdētājs nepilnīga vai nesaprotama pieprasījuma nepilnību novēršanai, nav mazāks par 30 dienām (*ZOZKD* 31. pants).

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

Komisijai lēmums par kompensācijas piešķiršanu jāpieņem 90 dienu laikā no pilnīga pieprasījuma saņemšanas brīža. Lēmumu iesniedzējam paziņo saskaņā ar Vispārējo administratīvā procesa likumu.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Kompensāciju izmaksā 30 dienu laikā no brīža, kad pieņemts galīgais lēmums par attiecīgā maksājuma apmēru (*ZOZKD* 18. pants).

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt (institūcijas, nosacījumi utt.)?

Lēmumu nevar pārsūdzēt, tomēr iespējama administratīva apstrīdēšana (*ZOZKD* 32. pants).

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums

1. Pieprasījums iesniegts Slovēnijas Republikas Tieslietu ministrijai.
2. Sākotnēja pieprasījuma pārbaude.
3. Lēmums attiecībā uz pieprasījumu.
4. Galīgo lēmumu par kompensācijas piešķiršanu nosūta Slovēnijas Republikas Ģenerālprokuratūrai.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

Jā, jo citādi Slovēnijas Republikai ir tiesības likt atlīdzināt naudas līdzekļus, kuru summa palielināta par atbilstošām procentu likmēm un tiesvedības izmaksām, uzskatot, ka tiesības saņemt kompensāciju iegūtas, pamatojoties uz viltotiem dokumentiem un / vai ka kompensācijas saņēmējs nav ziņojis komisijai par faktiem, kas ietekmē viņa tiesības saņemt kompensāciju (*ZOZKD* 41. pants).

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apmēru var samazināt?

Kompensāciju, kas noteikta attiecīgajam zaudējumu veidam, samazina par zaudējumiem, atlīdzinājumiem un visiem citiem samaksas veidiem, ko iesniedzējs uz jebkāda pamata saņēmis par to pašu zaudējumu veidu (*ZOZKD* 17. pants).

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

Iesniedzējam ir tiesības uz kompensāciju neatkarīgi no tā, vai vainīgais ir zināms, un neatkarīgi no tā, vai ir uzsākts kriminālprocess.

Ja sākts kriminālprocess pret apsūdzēto, prasījuma iesniedzējs var iesniegt kompensācijas pieprasījumu saskaņā ar kriminālprocesu regulējošiem tiesību aktiem un informēt par to Komisiju.

Tomēr viens no būtiskiem nosacījumiem, lai saņemtu kompensāciju, ir tāds, ka noziegums kompetentām iestādēm jāreģistrē kā noziedzīgs nodarījums (*ZOZKD* 7., 8. pants).

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta cietušajam?

Iesniedzēja prasījumu pret personu, kas izdarījusi tīšu vardarbīgu noziegumu, piešķirtās kompensācijas apmērā lēmuma par tiesībām uz kompensāciju izpildes dienā pārņem Slovēnijas Republika. Pārņemot prasījumu, Slovēnijas Republika attiecībā pret personu, kas izdarījusi tīšu vardarbīgu noziegumu, ir saņēmeja stāvoklī, jo ir tā ir kreditors summai, kas izmaksāta saskaņā ar lēmumu par kompensācijas piešķiršanu (*ZOZKD* 40. pants).

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Slovēnijas Republikai ir tiesības likt atlīdzināt naudas līdzekļus, kuru summa palielināta par atbilstošām procentu likmēm un tiesvedības izmaksām, uzskatot, ka tiesības saņemt kompensāciju iegūtas, pamatojoties uz viltotiem dokumentiem un / vai ka kompensācijas saņēmējs nav ziņojis komisijai par faktiem, kas ietekmē viņa tiesības saņemt kompensāciju (ZOZKD 41. pants).

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

- Ģenerālprokuratūra.

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Finansējuma avoti

Kompensācijas tīšos vardarbīgos noziegumos cietušajiem nacionālo sistēmu finansē no Slovēnijas Republikas budžeta. Finanšu līdzekļus kompensācijas tīšos vardarbīgos noziegumos cietušajiem izmaksāšanai un Komitejas darbības nodrošināšanai piešķir Slovēnijas Republikas Ģenerālprokuratūra atbilstoši savai finanšu politikai.

E.2. Kompensāciju sistēmas statistika

Gads	2006.	2007.	2008.
Kopējais saņemto pieprasījumu skaits	54	158	129
Pozitīvi lēmumi	47		
Negatīvi lēmumi	294		
Kompensācijās cietušajiem izmaksātās summas	EUR 50 094,77		

E.3. Ģeogrāfiska informācija

Teritorija: 20273 km²

Iedzīvotāju skaits: 1 936 000

Spānija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Sistēmas mērķis ir sniegt palīdzību tiešiem un netiešiem tādos vardarbīgos noziegumos cietušajiem, kuru rezultātā iestājusies personas nāve, nodarīti smagi miesas bojājumi vai nodarīts kaitējums fiziskajai un garīgajai veselībai.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem

Kompetentā iestāde ir Ekonomikas un finanšu ministrija. Kā apelācijas iestāde arī Vardarbīgos noziegumos un dzimumnoziegumos cietušo atbalsta un palīdzības nacionālā komisija [*National Commission of Support and Assistance to Victims of Violent Crimes and of Violation of Sexual Freedom*].

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats (likumi, noteikumi)

1995. gada 11. decembra Likums 35/95 par palīdzību un atbalstu vardarbīgos noziegumos un dzimumnoziegumos cietušajiem.

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Tiesības uz kompensāciju ir Spānijas pilsoņiem, Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem, personām, kas pastāvīgi dzīvo Spānijā, un to valstu pilsoņiem, kurām šajā jomā ir savstarpīguma līgumi ar Spāniju (1995. gada 11. decembra Likuma 35/95 2. panta 1. punkts).

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem atkarībā no kaitējuma veida?

Spānijā izdarītos tīšos vardarbīgos noziegumos cietušajiem un dzimumnoziegumos cietušajiem. Saskaņā ar likumu tiesības uz kompensāciju ir tad, ja iepriekšminēto noziegumu rezultātā iestājusies personas nāve, nodarīti smagi miesas bojājumi vai nodarīts smags kaitējums fiziskajai vai garīgajai veselībai.

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Ekonomikas un finanšu ministrija, Personāla izmaksu un valsts pensiju ģenerāldirekcija
[*Ministerio de Economía y Hacienda, Dirección General de Costes de Personal y Pensiones Publicas*]

Almagro, 34; 28010 Madrid

Tālr.: +34 91 349 15 00

E-pasts: Clases.pasivas@sgpg.meh.es

http://www.igae.meh.es/Internet/Cln_Principal/ClnClasesPasivas/Inicio

Iekšlietu ministrija
[Ministerio del Interior]
Rafael Calvo, 33; 28010 Madride
Tālr.: +34 900 15 00 03
Fakss: +34 91 537 24 10
E-pasts: estafeta@mir.es
<http://www.mir.es>

B. Kompensācijas cietušajiem

B.1. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Tālāk minētajām personām ir tiesības uz kompensāciju, ja iestājusies personas nāve:

- laulātais vai persona, kas dzīvojuši kopā ar cietušo,
- bērni, kas finansiāli atkarīgi no cietušā,
- ja nav neviena no iepriekš minētajiem, vecāki, kuri finansiāli atkarīgi no cietušā (1995. gada 11. decembra Likuma 35/95 2. panta 3. punkts).

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apmērā vai tikai daļu no tās?

Iesniedzēju skaits vienam gadījumam nav ierobežots. Šis skaitlis parasti ir ļoti neliels un nemainīgs.

No otras puses, iespējamā kompensācijas kopsumma gadījumam, ja iestājusies personas nāve, ir noteikta:

120 minimālās mēnešalgas (*SMI – Salario Minimo Interprofesional*).

Minimālās algas apmērs katru gadu mainās. Iepriekšējos gados minimālā alga Spānijā bija šāda:

- Minimālā alga 2007. gadā: EUR 570 60;
- Minimālā alga 2008. gadā: EUR 600 00;
- Minimālā alga 2009. gadā: EUR 624 00.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Minimālais kompensācijas apmērs nav noteikts. Maksimālais apmērs ir 120 minimālās mēnešalgas. Minimālās algas apmērs ir minēts B.1.2. atbildē.

B.1.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Lemjot par kompensācijas apmēru, iestāde ņem vērā:

- cietušā nāves apstākļus;
- netiešo saņēmēju;
- apstākļus, kuros noziegums izdarīts;
- valsts iestādei iesniegtos faktus;

-
- slēdzienu par kompensāciju;
 - lēmumu beigt kriminālprocesu.

Kompensācijas apmērs nedrīkst pārsniegt spriedumā noteikto. Šo summu nosaka, ņemot vērā minimālo starpnozaru algu un piemērojot noteiktus parametrus un procentu likmes, kā tas noteikts 1995. gada 11. decembra Likuma 35/95 6. pantā.

B.2. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

Uz kompensāciju ir tiesības tieši un netieši cietušajiem tādos vardarbīgos noziegumos, kuru rezultātā nodarīti smagi miesas bojājumi vai smags kaitējums fiziskajai un garīgajai veselībai.

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja nodarīti miesas bojājumi?

Minimālā kompensācija ir 30 dienu minimālā alga.
Maksimālā kompensācija ir 90 mēnešu minimālā alga.

Darba nespējas gadījumā kompensācija ir no 30 dienu līdz 6 mēnešu minimālajai algai.
Ja nodarīti paliekoši miesas bojājumi, kompensācija ir no 40 mēnešu līdz 90 mēnešu minimālajām algām.

B.2.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā (attaisnojami izdevumi, maksājumu kvītis, pamatojums utt.)?

Lemjot par kompensācijas apmēru, iestāde ņem vērā:

- apstākļus, kuros noziegums izdarīts;
- valsts iestādei iesniegtos faktus;
- slēdzienu par kompensāciju;
- lēmumu beigt kriminālprocesu.

Kompensācijas apmērs nedrīkst pārsniegt spriedumā noteikto. Šo summu nosaka, ņemot vērā minimālo starpnozaru algu un piemērojot noteiktus parametrus un procentu likmes, kā tas noteikts 1995. gada 11. decembra Likuma 35/95 6. pantā.

B.3. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNIECĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Uz kompensāciju ir tiesības tiem, kam seksuālas izmantošanas rezultātā nepieciešama terapeitiska ārstēšana.

B.3.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Minimālais apmērs nav noteikts. Maksimālais apmērs ir 5 mēnešu minimālā alga. Kompensācija paredzēta, lai samaksātu terapeitiskas ārstēšanas izmaksas.

B.3.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Kompensācijas apmērs nedrīkst pārsniegt spriedumā noteikto. Šo summu nosaka, ņemot vērā minimālo starpnozaru algu un piemērojot noteiktus parametrus un procentu likmes, kā tas noteikts 1995. gada 11. decembra Likuma 35/95 6. pantā.

B.4. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

Spānijā nav paredzēta kompensācija par morālo kaitējumu.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapu var saņemt Ekonomikas un finanšu ministrijas Personāla izmaksu un valsts pensiju direkcijas Palīdzības dienestā cietušajiem.

C.2. Kur var saņemt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu?

Sk. C.1. atbildi.

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Informācija par kompensācijas sistēmu ir iegūstama iestādēs, kas iesaistītas kriminālnoziedzuma izmeklēšanas procesā: policijā, tiesā. Policijai vai tiesai saņemot cietušā pieteikumu vai sūdzību, tām ir pienākums viņu informēt par attiecīgo tiesību aktu saturu un iespējamo kompensāciju.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

Kompensācijas pieprasījums iesniedzams Ekonomikas un finanšu ministrijas Personāla izmaksu un valsts pensiju direkcijā (*C/Almagro 34 MADRID 28010*).

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

Pieprasījuma iesniegšanas termiņš ir viens gads no dienas, kad noziedzums izdarīts (1995. gada 11. decembra Likuma 35/95 7. pants).

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību? Ja iespējams, tad kādos gadījumos un uz kāda pamata?

Ārkārtas palīdzību var saņemt, zvanot vai nu uz Palīdzības dienesta cietušajiem vai Tiesu medicīnas institūta ārkārtas palīdzības tālruniem.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Izskatīšanas un lēmumā pieņemšanas termiņus var sadalīt trīs daļās:

- 1) attiecībā uz paliekošu darbspēju zaudēšanu, to pasliktināšanu un nāvi – 6 mēneši;
- 2) attiecībā uz kaitējumu, kas izraisījis pārejošu darbspēju zaudēšanu – 4 mēneši;
- 3) attiecībā uz apbedīšanas izmaksu vai terapeitiskas ārstēšanas izmaksu atlīdzināšanu dzimumnoziegumu gadījumā – 2 mēneši.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Termiņi papildu informācijas saņemšanai un izskatīšanai nav noteikti. Papildu faktu vākšana ir iekļauta pieprasījuma izskatīšanas un lēmuma pieņemšanas procesā.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

Ja pieprasījums atbilst prasībām, lai pieņemtu lēmumu par kompensāciju, Ekonomikas un finanšu ministrija noteiktajos termiņos nosūta cietušajam vēstuli par kompensācijas piešķiršanu vai tās atteikumu. Ja gadījums neattiecas uz kompensāciju programmu, iestāde var nesniegt atbildi vispār. Un, kad atbildes sniegšanas termiņš ir beidzies, tas nozīmē, ka lēmums par kompensācijas piešķiršanu ir negatīvs.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Kompensāciju izmaksā vienas vai divu nedēļu laikā.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Par negatīvu Ekonomikas un finanšu ministrijas lēmumu var iesniegt apelācijas sūdzību Vardarbīgos noziegumos un dzimumnoziegumos cietušo atbalsta un palīdzības nacionālajai komisijai. Lēmumu pieņem trīs mēnešu laikā. Šo lēmumu var pārsūdzēt tikai administratīvās tiesvedības kārtībā.

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums:

Gada laikā no nozieguma izdarīšanas brīža iespējamais cietušais iesniedz pieprasījumu Ekonomikas un finanšu ministrijas Personāla izmaksu un valsts pensiju direkcijas Palīdzības

dienestam cietušajiem. Iesniedzējs saņem pieprasījuma veidlapu un sākotnēju konsultāciju, kā to aizpildīt un kādi dokumenti nepieciešami.

Pieprasījuma veidlapā iesniedzējs sniedz šādu informāciju:

- 1) attiecīgās personas vārdu un uzvārdu un, ja nepieciešams, personu, kas viņu pārstāv;
- 2) iesniedzēja adresi;
- 3) faktus, iemeslus un lūgumu piešķirt kompensāciju;
- 4) vietu, datumu un iesniedzēja parakstu;
- 5) iestādi vai administratīvo nodaļu, uz kuru pieprasījums attiecas.

Iesniedzējs pievieno šādus dokumentus:

- 1) dokumentārus nāves pierādījumus, ja tāda konstatēta, un saņēmēja stāvokli attiecībā pret cietušo;
- 2) nozieguma apstākļu raksturojumu, vardarbīga nozieguma veidu, minot tā izdarīšanas datumu un vietu;
- 3) apstiprinājumu, ka par faktiem ir ziņots valsts iestādēm;
- 4) paziņojumu par maksājumiem, kas saņemti no likumpārkāpēja vai līdzekļiem, kas paredzēti kompensācijai un palīdzībai šādos gadījumos;
- 5) tiesas nolēmuma kopiju par tiesvedības pārtraukšanu, ieskaitot lēmumu, rīkojumu vai dokumentu par likumpārkāpēja nāvi vai lietas pagaidu apturēšanu vai izbeigšanu.

Ja nepieciešams, pievieno arī:

- 1) ieinteresētās personas vārdu un uzvārdu un, ja nepieciešams, personu, kas viņu pārstāv; ievainojuma vai kaitējuma veselībai raksturu atkarībā no tā veida, ko apstiprinājis Nacionālā sociālās drošības institūta provinces direktors vai ekspertu grupa un vietējās pārvaldes vadība vai attiecīgā struktūrvienība;
- 2) prokurora ziņojumu, kurā norādīts, ka pastāv pamatotas pazīmes, ka cietušā nāve, miesas bojājumi vai kaitējums nodarīti vardarbīga nozieguma rezultātā.

Iesniedzējs vai viņa pārstāvis pieprasījumu iesniedz personiski vai pa pastu Ekonomikas un finanšu ministrijas Personāla izmaksu un valsts pensiju ģenerāldirekcijai (*C / Almagro, 34, 28010-Madrid*) vai jebkurai Valsts galvenās pārvaldes administrācijas iestādei, vai jebkurai vietējās pārvaldes administrācijas iestādei.

Atkarībā no kaitējuma veida un smaguma pakāpes iestāde izskata pieprasījumu un paziņo lēmumu 2, 4 vai 6 mēnešu laikā. Šajā pieprasījuma izskatīšanas stadijā iestāde uzklausa ieinteresētās personas un saņem Juridiskās palīdzības dienesta ziņojumu par nepieciešamību attiecīgajā gadījumā sniegt juridisko palīdzību.

Ja iestāde pieņem pozitīvu lēmumu, vienas vai divu nedēļu laikā iesniedzējs saņem prasīto kompensāciju.

Ja mēneša laikā nav nekādu ziņu vai iesniedzējs saņem kompensācijas atteikumu, iesniedzējs par lēmumu var iesniegt apelācijas sūdzību Vardarbīgos noziegumos un dzimumnoziegumos cietušo atbalsta un palīdzības nacionālajai komisijai. Ja lēmums ir pozitīvs, pieprasījuma pieteicējs kompensāciju saņem vienas vai divu nedēļu laikā. Ja to noraida, iesniedzējs šo lēmumu var pārsūdzēt tikai administratīvās tiesvedības kārtībā.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

- Jā.

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apmēru var samazināt?

Kompensāciju var samazināt, ja:

- cietušajam ir attiecības ar likumpārkāpēju;
- cietušais piedalījies nozieguma izdarīšanā;
- cietušais pasliktinājis nozieguma radītās sekas;
- cietušais ir tādas organizācijas biedrs, kura veic vardarbīgas darbības.

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

Jā. Tā ir pagaidu palīdzība.

Lai to saņemtu, nepieciešams galīgais tiesas nolēmums par kriminālprocesa izbeigšanu – vai nu notiesājošs spriedums, vai tiesvedības izbeigšana likumpārkāpēja nāves dēļ, vai arī tiesvedības izbeigšana, pamatojoties uz Kriminālprocesa kodeksa 641. panta 2. daļā vai 637. panta 3. daļā noteiktajiem gadījumiem (1995. gada 11. decembra Likuma 3/95 9. pants).

C.16. Vai cietušais var saņemt cita veida palīdzību?

Terorismā cietušie ir Iekšlietu ministrijas pārziņā. Spānijā ir arī Palīdzības dienests cietušajiem tiesu atrašanās vietās (1995. gada 11. decembra Likuma 35/95 16. pants).

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta cietušajam?

- Jā, ja viņi nav maksātspējīgi.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija šādos gadījumos:

- 1) ja viņš ir veicinājis nozieguma izdarīšanu;
- 2) cietušais ir noziedzīgas organizācijas loceklis.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Atlīdzināšanas procesu pārrauga Ekonomikas un finanšu ministrija.

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Finansējuma avoti

Kompensācijas programmu finansē no valsts budžeta.

E.2. Kompensāciju sistēmas statistika

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Kopējais saņemto pieprasījumu skaits	65	66	61	76	119
Pozitīvi lēmumi	47	47	40	41	93
Negatīvi lēmumi	18	19	21	35	26
Kompensācijās cietušajiem izmaksātās summas	EUR 940 875,47	EUR 644 952,69	EUR 559 347,20	EUR 434 087,44	EUR 1 058 539,44

E.3. Ģeogrāfiska informācija

Teritorija: 504 030 km²

Iedzīvotāju skaits: 46 000 000

Zviedrija

A. Vispārēja informācija

A.1. Sistēmas mērķis

Galvenais sistēmas mērķis ir atlīdzināt noziedzīgo nodarījumu rezultātā nodarīto kaitējumu, ņemot vērā cietušo vajadzības un intereses, lai mazinātu noziedzīgo nodarījumu rezultātā nodarīto kaitējumu.

A.2. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem

Kompetentā iestāde, kas atbildīga par kompensāciju cietušajiem, ir **Kompensāciju un palīdzības cietušajiem pārvalde** [*Crime Victim Compensation and Support Authority*](turpmāk – arī *CVC&SA*).

Iestāde ir valstiski atbildīga par šādām trīs jomām:

- **Noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīta kaitējuma kompensācija** (*Brottsskadeersättning*)

Noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīta kaitējuma kompensācija galvenokārt paredzēta kaitējuma personas veselībai vai personas integritātes aizskaršanas gadījumiem.

- **Cietušo fonds** (*Brottsofferfonden*)

Fonda līdzekļus var izmantot gan nevalstiskas organizācijas (NVO), gan privātas struktūras, kas sniedz palīdzību cietušajiem, kā arī veic pētījumus saistībā ar cietušajiem. Fonda finansējuma pamatā galvenokārt ir īpašs maksājums SEK 500 (apmēram EUR 55) apmērā, kas jāmaksā katram, kas par nozieguma izdarīšanu notiesāts ar brīvības atņemšanu. Fonda gada dotācija ir apmēram SEK 40 miljoni.

- **Kompetences centrs** (*Kunskapscentrum*)

Iestāde ir atbildīga par informācijas par cietušajiem vākšanu un pētījumu izplatīšanu, lai uzlabotu cietušo aprūpi un attieksmi pret viņiem. Tas tiek darīts, piemēram, nosūtot informāciju iestādēm, nevalstiskām organizācijām un cietušajiem. Iestāde arī organizē kursos, seminārus un dažādu profesionālu grupu apmācību. Tāpat iestāde īsteno vairākus projektus, lai Zviedrijā uzlabotu darbu saistībā ar cietušajiem.

A.3. Kompensācijas cietušajiem juridiskais pamats

Tālāk minētie tiesību akti reglamentē vai ir cieši saistīti ar CVC&SA aktivitātēm:

- *Deliktatbildības likums (1972:207)*

- *Likums par noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju (1978:413)*

- *Noteikumi (2005:1032) ar norādījumiem CVC&SA*

Īss satura apkopojums:

- *Deliktatbildības likums (1972:207)*

Deliktatbildības likuma būtība ir tiesības uz nodarīta kaitējuma atlīdzināšanu. Ikviens, kam nodarīts miesas bojājums vai īpašumam nodarīts zaudējums, ar zināmiem nosacījumiem var

saņemt kompensāciju. Pamatdoma ir tāda, ka cietušais saņem pilnu kompensāciju par visiem zaudējumiem un atgūst tādu stāvokli, it kā kaitējums nebūtu nodarīts.

- Likums par noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju (1978:413)
Ikvienam, kas cietis krimināli sodāmas darbības rezultātā, saskaņā ar krimināltiesību normām ir tiesības uz valsts kompensāciju kā noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju. Noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju var saņemt tikai tad, ja iespējas saņemt citus pabalstus ir izsmeltas.

Likumi un noteikumi, kas attiecas uz cietušajiem:

- Likums par palīdzību cietušajiem (1988:609)

- Likums par aizliegumu tuvoties cietušajam vai konkrētai vietai (1988:688)

- Likums par bērnu īpašo pārstāvi (1999:997)

- Noteikumi par personām, kas sniedz palīdzību izmeklēšanas laikā (F 1988:611 un SFS 1994:420)

- Likums par mediāciju krimināllietās (2002:445)

- Sociālā dienesta likums (2001:453)

Īss satura apkopojums:

- Likums par palīdzību cietušajiem (1988:609)

Likuma par palīdzību cietušajiem mērķis ir uzlabot cietušā stāvokli tiesvedības laikā. Prasītāja konsultants tiesvedībā aizstāv cietušā intereses un sniedz cietušajam atbalstu un palīdzību. Prasītāja konsultantam ir jāpiekrīt piedalīties visā tiesvedības procesā, ja tas nepieciešams.

- Likums par aizliegumu tuvoties cietušajam vai konkrētai vietai (1988:688)

Likums sniedz aizsardzību tiem, kas tiek vajāti vai apgrūtināti, un tas ir daļa no pasākumu kopuma, lai uzlabotu to cilvēku aizsardzību, kas pakļauti fiziskai ietekmēšanai un cita veida ļaunprātīgai izmantošanai.

- Likums par bērnu īpašo pārstāvi (1999:997)

Likuma mērķis ir paplašināt iespējas izmantot bērna tiesības sākotnējās izmeklēšanas un tai sekojošās tiesvedības laikā, ja aizbildnis vai aizbildnim tuva persona ir apsūdzētais nozieguma pret bērnu izdarīšanā.

- Noteikumi par personām, kas sniedz palīdzību izmeklēšanas laikā (F 1988:611 un SFS 1994:420)

Ja prasītājs uzskata, ka viņam nepieciešama palīdzība nopratināšanas, sākotnējās izmeklēšanas vai tiesvedības laikā, viņam ir tiesības ņemt sev līdzīgu personu, kas sniedz palīdzību. Var izvēlēties kādu jau sev pazīstamu personu, kas ir piemērota palīdzības sniegšanai, vai sazināties ar sociālo dienestu vai cietušo.

- Likums par izmeklēšanu, ja bērna nāve iestājusies nozieguma rezultātā (2007:606)

Saskaņā ar likumu izmeklēšana notiek tad, ja bērns miris nozieguma rezultātā vai ja ir īpaši iemesli izmeklēt bērna nāvi. Abos gadījumos var pieņemt, ka bērns miris tāpēc, ka attiecīgajos apstākļos viņam bija nepieciešama aizsardzība. Izmeklēšanu var veikt arī tad, ja bērns miris ārvalstīs, ja tas bijis Zviedrijas pilsonis vai pastāvīgais iedzīvotājs. Likums stājas spēkā 2008. gada 1. janvārī.

- Likums par mediāciju krimināllietās (2002:445)

Mediācija ir likumpārkāpēja un cietušā tikšanās ar starpnieku, lai runātu par noziegumu un tā sekām. Mediācija ir abu pušu interesēs. Tās mērķis ir mazināt nozieguma negatīvās sekas un likumpārkāpējam tuvāk izprast nozieguma sekas, bet cietušais var izprast savus pārdzīvojumus.

- Sociālā dienesta likums (2001:453)

Sociālajiem dienestiem ir plaša atbildība attiecībā uz cietušajiem. Pienākumi attiecas gan uz cietušajiem, gan cietušo ģimenēm. Atbildība, kas noformulēta Sociālā dienesta likuma 5. panta 11. punktā, ir šāda: Sociālo dienestu komiteja strādā, lai noziegumā cietušais un viņa

ģimene saņemtu atbalstu un palīdzību. Sociālo dienestu komiteja īpašu vērību velta sievietēm, kas ir vai ir bijušas pakļautas vardarbībai vai cita veida ļaunprātīgai izmantošanai mājās un kurām var būt nepieciešams atbalsts un palīdzība, lai mainītu savu stāvokli. Tam var būt nepieciešams gan finansiāls un materiāls atbalsts, gan psiholoģisks atbalsts.

Likumi un noteikumi, kas reglamentē vai ir cieši saistīti ar Fondu cietušajiem

Fondu cietušajiem nodibināja 1994. gadā, kamēr tika veidots CVC&SA. Tālāk minētie noteikumi reglamentē vai ir cieši saistīti ar fonda darbību:

- **Likums par fondu cietušajiem (1994:419)**
- **Likums par intensīvu uzraudzību, izmantojot elektronisko kontroli (1994:451)**
- **Noteikumi par Fondu cietušajiem (1994:426)**
- **Noteikumi par Kompensācijas un palīdzības cietušajiem pārvaldes priekšrakstiem (2005:1032)**

A.4. Kam atkarībā no pilsoniskā stāvokļa ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem?

Sistēma attiecas uz personām ar pastāvīgo dzīvesvietu Zviedrijā, ja pret tām vērsts noziegums un tām nodarīts kaitējums personas veselībai. Zviedrijas pilsoņiem, kam nodarīts kaitējums personas veselībai ārvalstīs, ir tiesības uz kompensāciju arī tajos gadījumos, kad valsts, kurā noticis noziegums, nemaksā kompensāciju.

A.5. Kam ir tiesības uz kompensāciju cietušajiem atkarībā no kaitējuma veida?

Mērķa grupa ir fiziskas personas, kas atzītas par tādā noziedzīgā nodarījumā cietušajiem, kura rezultātā nodarīti miesas bojājumi vai psihiski veselības traucējumi.

Cietušajam ir tiesības uz finansiālu kompensāciju, ko sniedz Kompensāciju un palīdzības cietušajiem pārvalde,

ja:

- ir nodarīts kaitējums personas veselībai;
- persona, kas izdarījusi noziegumu, nespēj samaksāt par nodarīto kaitējumu;
- apdrošināšana zaudējumus neatlīdzina.

Cietušajam ir tiesības uz kompensāciju pat tad, ja likumpārkāpējs nav zināms.

A.6. Kompetentās iestādes attiecībā uz kompensāciju cietušajiem kontaktinformācija

Kompensāciju un palīdzības cietušajiem pārvalde [*The Crime Victim Compensation & Support Authority; Brottsoffermyndigheten*]

Box 470, 901 09 Umea

Tālrunis: +46 90 70 82 00

Fakss: +46 90 17 83 53

E-pasts: registrator@brottsoffermyndigheten.se

Tīmekļa vietne: www.brottsoffermyndigheten.se

B. Kompensācija

B.1. KOMPENSĀCIJA, JA IESTĀJUSIES PERSONAS NĀVE

B.1.1. Kas var saņemt kompensāciju, ja iestājusies personas nāve?

Kompensāciju izmaksā par miesas bojājumu, kas radies nāves rezultātā, ietekmējot kādu mirušajam īpaši tuvu personu. Kompensāciju par uzturēšanas līdzekļu zaudējumu izmaksā personām, kam saskaņā ar likumu ir tiesības saņemt no mirušā uzturēšanas līdzekļus vai kuras viņš apgādājis, ja uzturēšanas līdzekļi maksāti viņa nāves brīdī vai ja var uzskatīt, ka uzturēšanas līdzekļus sāktu maksāt neilgi pēc nāves.

B.1.2. Kāds ir maksimālais iesniedzēju skaits vienam gadījumam? Vai katrs iesniedzējs saņem kompensāciju pilnā apjomā vai tikai daļu no tās?

Tiesību akti nenosaka maksimālo iesniedzēju skaitu, ja iestājusies personas nāve. Katrs iesniedzējs kompensāciju saņem individuāli, neatkarīgi no prasītāju skaita. Tomēr faktisko personu skaitu, kurām ir tiesības uz kompensāciju, ja iestājusies personas nāve, nosaka un rūpīgi izvērtē atbilstošā iestāde.

B.1.3. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija, ja iestājusies personas nāve?

Minimālā kompensācija nav noteikta. Maksimālais kompensācijas apmērs Likumā par zaudējumiem nav noteikts, taču tajā noteikts, ka maksimālais apmērs ir 20 pamatlikmes. Izmaksājamā summa ir atkarīga no tiesas vai CVC&SA apsvērumiem, ņemot vērā iepriekšējo pieredzi kompensācijas novērtēšanā.

Vidējais kompensācijas apjoms slepkavības ar iepriekšēju nodomu gadījumā ir SEK 50 000. Ja tiesa nolemj, ka likumpārkāpējs cietušo nav noslepkavojis ar iepriekšēju nodomu, kompensāciju var samazināt līdz SEK 25 000.

B.1.4. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Kompensējamās izmaksas, ja iestājusies personas nāve, ir šādas:

- Apgādājamo zaudētie ienākumi;
- Apbedīšanas izmaksas;
- Transportēšanas izmaksas;
- Kaitējuma radītās neērtības.

B.2. KOMPENSĀCIJA, JA NODARĪTI MIESAS BOJĀJUMI

B.2.1. Kas var saņemt kompensāciju par miesas bojājumu nodarīšanu?

Cietušajiem, kam nozieguma rezultātā nodarīti miesas bojājumi vai psihiski veselības traucējumi, ir tiesības uz kompensāciju.

B.2.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par miesas bojājumu nodarīšanu?

Minimālais apmērs ir SEK 5000. Maksimālais apmērs ir 20 pamatlikmes jeb SEK 845 600.

Aptuvenās summas, ko piešķir par dažāda veida kaitējumu, ir šādas:

- par sišanu – SEK 5000;
- par sišanu un spārdīšanu – SEK 10 000;
- par ievainojumu, kas izdarīts ar šaujameroci – SEK 50 000.

Galīgā summa, ko iestāde piešķir, ir atkarīga no nozieguma sekām un daudziem citiem aspektiem, ko CVC&SA vai tiesa uzskata par būtiskiem.

B.2.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Kompensēt var:

- a) ārstēšanās izmaksas, konsultācijas un citus izdevumus, kas cietušajam radušies;
- b) ienākumu zaudēšanu;
- c) pārejošas fiziskas vai garīgas ciešanas (sāpes un ciešanas), piemēram, ja cietušais hospitalizēts vai ārstēšanās bijusi sāpīga;
- d) paliekošu kaitējumu, kā, piemēram, fizisku spēju zaudēšana vai rētas, zobu zaudējums, bojāta redze vai dzirde u. c.;
- e) citas neērtības, kas radušās kaitējuma rezultātā, piemēram, būtiskas grūtības darbā;
- f) zaudētās darba algas cietušajiem, kas zaudējuši darbspēju;
- g) transporta izmaksas;
- h) pakalpojumus to mājas darbu veikšanai, kurus iepriekš veicis cietušais.

Kompensāciju par vardarbīgu nodarījumu nosaka pamatoti, ņemot vērā nodarījuma veidu un ilgumu.

Nem vērā, vai krimināli sodāma darbība:

- 1) ietver pazemojošus vai apkaunojošus elementus;
- 2) ir izraisījusi stipras bailes par dzīvību vai veselību,
- 3) bijusi vērsta pret personu, kam ir īpašas grūtības aizsargāt savu personas integritāti,
- 4) ietver ļaunprātīgu atkarības vai uzticēšanās izmantošanu,
- 5) pievērsusi sabiedrisku uzmanību.

Kompensācijā iekļauj materiālos zaudējumus par:

1. atsevišķa priekšmeta vērtību vai tā remonta izmaksām, vai vērtības samazināšanu,
2. citiem izdevumiem, kas radušies kaitējuma rezultātā,
3. ienākumu zaudēšanu vai profesionālās darbības pārtraukšanu.

B.3. KOMPENSĀCIJA, JA NOTIKUSI SEKSUĀLA IZMANTOŠANA UN CILVĒKU TIRDZNICĪBA

B.3.1. Kas var saņemt kompensāciju par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Zviedrijā cilvēku tirdzniecība nav iemesls, lai saņemtu valsts kompensāciju cietušajiem. Jābūt paliekošām fiziskām vai garīgām sekām, kas cietušajam nodarītas.

Seksuālu izmantošanu Zviedrijā interpretē kā *personas integritātes aizskaršanu*. Lai saņemtu kompensāciju par personas integritātes aizskaršanu (zviedru valodā “kränkning”), noziegumam būtiski jāaizkar personas integritāte, privātums un cilvēka cieņa.

B.3.2. Kāda ir minimālā un maksimālā kompensācija par seksuālu izmantošanu un cilvēku tirdzniecību?

Mazākā izmaksājamā summa par šāda veida kaitējumu ir SEK 5 000. Taču iespējams izmaksāt daudz lielākas summas, it sevišķi, ja cietušais bijis pakļauts biežai un smagai vardarbībai ilgā laika posmā.

Daži ar seksuālu un bērnu izmantošanu saistīti noziegumi un to kompensācijas likme:

Izvarošana – SEK 75 000–120 000;

Dzimumnoziegumi pret bērniem – SEK 20 000–300 000.

B.3.3. Kādi papildu aspekti tiek ņemti vērā?

Ja ir pierādīts, ka cietušais ir veicinājis nozieguma izdarīšanu, izmaksājamās summas apmēru samazina.

B.4. KOMPENSĀCIJA CIETUŠAJIEM, JA NODARĪTS MORĀLAIS KAITĒJUMS

Zviedrijā vienīgais kaitējums, ko var attiecināt uz morālo kaitējumu un par kuru var saņemt kompensāciju, ir kaitējums garīgajai veselībai. Tam jābūt ilgstošām sekām un jābūt ekspertu atzinumam. Kompensācija par šādu kaitējumu nedrīkst būt mazāka par SEK 5 000.

C. Kompensācijas cietušajiem saņemšanas kārtība

C.1. Kur var saņemt kompensācijas cietušajiem pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījuma veidlapas var saņemt vietējos policijas iecirkņos, rajona tiesās, vietējos izpildvaras pārvaldēs un apdrošināšanas sabiedrībās.

Pieprasījuma veidlapas var arī pasūtīt Kompensācijas un palīdzības cietušajiem pārvaldē:

Kompensāciju un palīdzības cietušajiem pārvalde [*The Crime Victim Compensation & Support Authority*]

Box 470, 901 09 UMEA

Tālrunis: + 46 90 57 10, fakss + 46 90 17 83 53

E-pasts: registrator@brottsoffermyndigheten.se

Informāciju var iegūt arī iestādes mājas lapā: www.brottsoffermyndigheten.se

C.2. Kur var saņemt informāciju par pieprasījuma veidlapas aizpildīšanu?

Sk. iepriekšējo C.1. atbildi.

C.3. Kādus informēšanas veidus kompetentā iestāde izmanto, lai informētu par kompensāciju cietušajiem?

Sk. C.1. atbildi.

C.4. Kur var iesniegt pieprasījuma veidlapu?

Pieprasījumu veidlapa jāiesniedz Kompensāciju un palīdzības cietušajiem pārvaldei.

C.5. Vai pieprasījuma iesniegšanai ir noteikti termiņi?

Parasti pieprasījums jāiesniedz CVC&SA ne vēlāk kā divu gadu laikā pēc tiesvedības izbeigšanas. Ar to saprot divus gadus no dienas, kad tiesas spriedums stājies spēkā vai dienas, kad pārtraukta sākotnējā izmeklēšana.

Ja sākotnējā izmeklēšana vispār nav uzsākta, cietušam jāiesniedz pieprasījums ne vēlāk kā divu laiku laikā no nozieguma izdarīšanas brīža.

Piezīme: Dažos gadījumos iestāde var pieņemt pieprasījumu, kas iesniegts vēlāk.

C.6. Vai iespējams saņemt ārkārtas palīdzību? Ja iespējams, tad kādos gadījumos un uz kāda pamata?

Ja dažu kaitējumu izmeklēšana aizņem ilgu laiku, piemēram, medicīnisku ekspertīžu dēļ vai arī cietušajam nepieciešama neatliekama medicīniska aprūpe, ārstēšanās vai tas inficēts ar HIV vīrusu, var saņemt ārkārtas palīdzību.

C.7. Kādos termiņos kompetentā iestāde izskata pieteikumu un pieņem lēmumu?

Iesniedzējam lēmumu paziņo dažu dienu laikā. Kompensācijas saņemšana aizņem nedēļu vai divas.

C.8. Kādos termiņos izskata pieteikumu, ja vajadzīga papildu informācija?

Ja nepieciešama papildu informācija, pārbaudes termiņu pagarina.

C.9. Kādā veidā kompetentā iestāde iesniedzēju informē par lēmumu?

Iestāde nosūta lēmumu pa pastu uz adresi, kas minēta pieprasījumā.

C.10. Kāds ir termiņš no kompetentās iestādes lēmuma pieņemšanas brīža līdz kompensācijas izmaksāšanai?

Nepieciešama viena vai divas nedēļas.

C.11. Kādā veidā lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt?

Lēmumu attiecībā uz pieprasījumu pieņemt Kompensācijas un palīdzības cietušajiem pārvaldes par pieprasījumiem atbildīgais referents. Gadījumos ar daudziem cietušajiem un gadījumos, ja jāizmaksā lielas kompensācijas, lēmumu pieņem departamenta direktors.

Cietušais par atbildīgā referenta lēmumu var iesniegt sūdzību departamenta direktoram. Par departamenta direktora lēmumu var iesniegt sūdzību ģenerāldirektoram. Par ģenerāldirektora lēmumu sūdzību var iesniegt Valsts kompensāciju komisijai. Tas ir pēdējais lēmumu pieņemšanas līmenis.

Tiesas lēmums neatceļ vai neanulē CVC&SA lēmumu.

C.12. Secīgs kompensācijas saņemšanas kārtības raksturojums:

1. Persona kļūst par cietušo.
2. Par noziegumu cietušais vai kāds cits ziņojis policijai.
3. Policija vai prokurors pieņem lēmumu, vai uzsākama sākotnēja izmeklēšana (ja ir noticis noziegums, tā ir jāuzsāk).
4. Ja vainīgais ir zināms:

- a) lietu nosūta tiesai;
- b) tiesa pieņem lēmumu atlīdzināt kaitējumu:
 - c1) vainīgais piekrīt samaksāt kaitējumu;
 - c2) vainīgais nespēj samaksāt kaitējumu;
- I. ja cietušajam ir apdrošināšana, tas iesniedz pieprasījumu apdrošināšanas sabiedrībai;
- II. ja cietušajam nav apdrošināšanas, tas iesniedz pieprasījumu tiesu izpildītājam.
- d) cietušais saņem atlīdzinājumu par kaitējumu.

5. Ja vainīgais nav zināms:

- a) ja cietušajam ir apdrošināšana, tas iesniedz pieprasījumu apdrošināšanas sabiedrībai;
- b) ja cietušajam nav apdrošināšanas, tas iesniedz pieprasījumu par noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju CVC&SA;
- c) esot iestādē, cietušais aizpilda pieprasījuma veidlapu;
- d) par attiecīgo gadījumu atbildīgā iestādes amatpersona izskata lietu un sagatavo to lēmuma pieņemšanai un atkarībā no lietas sarežģītības un izmaksājamās kompensācijas apmēra to nodod:
 - par pieprasījumiem atbildīgajam referentam vai
 - departamenta direktoram;
- e) pamatojoties uz lēmumu, iestāde izmaksā cietušajam kompensāciju.

6. Pārsūdzības kārtība:

- 1) Cietušais iesniedz sūdzību par atbildīgā referenta lēmumu departamenta direktoram.
- 2) Par departamenta direktora lēmumu sūdzību iesniedz ģenerāldirektoram.
- 3) Par ģenerāldirektora lēmumu sūdzību iesniedz Valsts kompensāciju komisijai. Tas ir pēdējais lēmumu pieņemšanas līmenis.

C.13. Vai iesniedzējam jāziņo kompetentajai iestādei par izmaiņām sniegtajās ziņās?

Nē. Pieprasījuma veidlapā minētās ziņas tiek uzskatītas par patiesām.

C.14. Kādos gadījumos kompensācijas apjomu var samazināt?

Kompensāciju samazina, ja cietušais ir iepriekš sodīts, ja tas ir līdzvainīgs nozieguma izdarīšanā vai ja cietušais ir saņēmis kompensāciju par kaitējumu no citiem avotiem.

C.15. Vai cietušais var saņemt kompensāciju, ja kriminālprocess nav pabeigts?

- Jā.

C.16. Vai cietušais var saņemt cita veida palīdzību?

Kompensāciju izmaksā ar bankas pārskaitījumu vai skaidrā naudā. Palīdzību var saņemt dažādu konsultāciju un psiholoģiskas palīdzības veidā, ko sniedz palīdzības cietušajiem organizācijas.

D. Atlīdzināšana (atgūšana, atmaksāšana, izpilde)

D.1. Vai likumpārkāpējiem ir jāatlīdzina kompensācija, kas izmaksāta noziegumā cietušajam?

- Jā.

D.2. Kādos apstākļos vai ar kādiem nosacījumiem cietušajam jāatlīdzina saņemtā kompensācija?

Cietušajam saņemtā kompensācija jāatlīdzina, ja tas sniedzis nepatiesu informāciju vai ir apsūdzētais.

D.3. Kas pārrauga atlīdzināšanas procesu?

Atlīdzināšanas procesu sāk CVC&SA, vēlāk piesaistot valsts tiesu izpildītājus.

E. Finanšu informācija un statistika

E.1. Kompensāciju cietušajiem finansējuma avoti

Kompensācijas finansē no valsts budžeta.

E.2. Kompensāciju cietušajiem 2007. gada statistika

Kompensāciju un palīdzības cietušajiem pārvalde

Administratīvais budžets: apmēram SEK 10 000 000

Darbinieku skaits: 50

Noziedzīgu nodarījumu rezultātā nodarīta kaitējuma kompensāciju budžets: apmēram SEK 25 000 000, ko finansē valsts atkarībā no izmaksājamo kompensāciju apmēra.

Fonds cietušajiem

Budžets: SEK 30 000 000; finansējuma pamatā ir īpašs maksājums SEK 500 apmērā, kas jāsamaksā katram, kas par nozieguma izdarīšanu notiesāts ar brīvības atņemšanu. Fonds pieņem arī dāvinājumus un ziedojumus.

Līdzekļu sadalījums:

50 % – nevalstiskām organizācijām, kas saistītas ar palīdzību cietušajiem;

30–40 % – universitāšu pētījumu projektiem;

10–20 % – publiskām un privātām institūcijām, kuru darbs saistīts ar mūsdienu noziedzības jautājumiem.

E.3. Ģeogrāfiska informācija un varbūtējo klientu skaits

Katru gadu izskata apmēram 11 000 lietu, ko iesnieguši apmēram 12 000 cietuši. Tas ir varbūtējo klientu skaits, kas ir apmēram 0,13 procenti no kopējā iedzīvotāju skaita.

Valsts kopējā teritorija: 449 964 km²

Iedzīvotāju skaits: 9 081 000

Informācijas avoti

I. Aizpildītas anketas

II. Drukāti materiāli

- *Referatsamling, 2009. BROTTSOFFERMYNDIGHETENS, Sweden*
- *Andras Kadar "Legal Aid Reform in Hungary: Model Legal Aid Board Program" 2nd European Forum on Access to Justice , 24-26 February 2005, Budapest, Hungary*
- *Andras Kadar "THE LEGAL AID REFORM IN HUNGARY: Outline of the reform, the impact of EU accession and the role of research"*
- Kompetento iestāžu iesniegtie informatīvie materiāli

III. Interneta avoti

- <http://www.brottsoffermyndigheten.se>
- <http://www.rattshjalp.se>
- <http://www.mjusticia.es/>
- <http://www.ojp.usdoj.gov/ovc/help/>
- <http://www.legalservices.gov.uk/public/>
- http://www.coe.int/t/e/legal_affairs
- <http://www.communitylegaladvice.org.uk/>
- <http://www.barcouncil.org.uk/help/links/international/>
- <http://www.ccbe.org/>
- <http://ec.europa.eu/civiljustice/>
- <http://www.barreaudecharleroi.be/aidejuridique.htm>
- <https://portal.health.fgov.be/portal/>
- http://www.just.fgov.be/img_justice/publications/pdf/65.pdf
- <http://www.kih.gov.hu/data/cms2175/guide.pdf>
- <http://www.kih.gov.hu/alaptev/aldozatsegito/statisztikak>
- http://www.justiceinitiative.org/db/resource2?res_id=102820
- <http://www.auha.be/download.aspx?c=.ILAG2007&n=39311&ct=40013&e=128909>